

สารบัญ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
1. ความนำ	1
2. แนวทางการศึกษาและข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้	2
3. ผลการศึกษา	2
4. ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย และผลการดำเนินการจากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ	6
5. ข้อเสนอแนะ	7
บทที่ 1 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	13
1.1 ความเป็นมาของอาเซียน	13
1.2 เป้าหมายของ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	18
1.3 พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	20
1.4 แผนการดำเนินงาน	22
1.5 ประโยชน์ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	23
บทที่ 2 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจและโครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียน	27
2.1 ประเทศไทย	29
2.2 ประเทศสิงคโปร์	37
2.3 ประเทศมาเลเซีย	41
2.4 ประเทศฟิลิปปินส์	45
2.5 ประเทศอินโดนีเซีย	50
2.6 ประเทศบรูไนดารุสซาลาม	54
2.7 ประเทศเวียดนาม	58
2.8 ประเทศสหภาพพม่า	63
2.9 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	70
2.10 ประเทศกัมพูชา	74
2.11 แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	79

สารบัญ (ต่อ)

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
บทที่ 3 ทิศทางและการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการ SMEs ของประเทศสมาชิก สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	105
3.1 ประเทศไทย	106
3.2 ประเทศสิงคโปร์	116
3.3 ประเทศมาเลเซีย	123
3.4 ประเทศฟิลิปปินส์	132
3.5 ประเทศอินโดนีเซีย	140
3.6 ประเทศบรูไนดารุสซาลาม	146
3.7 ประเทศเวียดนาม	152
3.8 ประเทศสหภาพพม่า	158
3.9 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	163
3.10 ประเทศกัมพูชา	169
บทที่ 4 ผลกระทบจากการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศสมาชิกอาเซียนและมาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป	177
4.1 ผลกระทบจากการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศสมาชิกอาเซียนและผลกระทบจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	179
4.2 มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป	188
บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	195
5.1 ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยและผลการดำเนินการ จากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ	195
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	200

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
แหล่งอ้างอิง	215
ภาคผนวก ก แนวทางการศึกษา	ก1
1. กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ	ก2
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล	ก3
3. ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้	ก4
ภาคผนวก ข บทสรุปผลการจัดประชุมระดมสมองและรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	ข1
บทสรุปผลการจัดการประชุมระดมสมอง	ข2
รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมระดมสมอง	ข4
เอกสารประกอบการประชุมระดมสมอง	ข12
ภาคผนวก ค รายชื่อและหน่วยงานที่สัมภาษณ์เชิงลึก	ค1
ประเทศไทย	ค2
ประเทศสิงคโปร์	ค3
ประเทศมาเลเซีย	ค4
ประเทศฟิลิปปินส์	ค6
ประเทศอินโดนีเซีย	ค7
ประเทศบรูไน	ค8
ประเทศเวียดนาม	ค11
ประเทศสหภาพพม่า	ค12
ประเทศ สปป.ลาว	ค15
ประเทศกัมพูชา	ค16
ภาคผนวก ง โอกาสและสู่ทางการค้าและการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า เวียดนาม)	ง1
ภาคผนวก จ อภิธานศัพท์	จ1
ภาคผนวก ฉ ตารางเปรียบเทียบแผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	ฉ1

สารบัญญภาพ

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
บทที่ 1	
ภาพที่ 1-1 ประเทศสมาชิกอาเซียน	13
ภาพที่ 1-2 พัฒนาการที่เกิดจากการรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	15
ภาพที่ 1-3 เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	18
ภาพที่ 1-4 เจ็อนไขสัดส่วนการถือครองหุ้นของคนสัญชาติอาเซียนในแต่ละสาขาบริการ	22
บทที่ 2	
ภาพที่ 2-1 ลักษณะโครงสร้างและการกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเทศไทย	32
ภาพที่ 2-2 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยปี 2552	33
ภาพที่ 2-3 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	33
ภาพที่ 2-4 ลักษณะโครงสร้างและการกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในประเทศฟิลิปปินส์	48
ภาพที่ 2-5 ลักษณะโครงสร้างและการกระจายตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในประเทศเวียดนาม	61
ภาพที่ 2-6 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่า ปี 2551	64
ภาพที่ 2-7 ด้านการค้าชายแดนสหภาพพม่ากับประเทศเพื่อนบ้าน	66
ภาพที่ 2-8 จำนวนประชากรในประเทศสมาชิกอาเซียน	79
ภาพที่ 2-9 โครงสร้างของประชากรในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน	80
ภาพที่ 2-10 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	82
ภาพที่ 2-11 ต้นทุนในการส่งออกสินค้าทางทะเล	83
ภาพที่ 2-12 ความสะดวกในการก่อตั้งธุรกิจในภาพรวม (Ease of Doing Business)	84
ภาพที่ 2-13 ความสะดวกในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ (Start-up Business)	85
ภาพที่ 2-14 ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการก่อตั้งธุรกิจ (Number of Procedures)	86
ภาพที่ 2-15 ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจ	87
ภาพที่ 2-16 ความสะดวกในการขอสินเชื่อ	88

สารบัญญภาพ (ต่อ)

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
ภาพที่ 2-17 ระดับการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้	89
ภาพที่ 2-18 สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต	90
บทที่ 3	
ภาพที่ 3-1 วิสัยทัศน์และทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย	107
ภาพที่ 3-2 กลุ่มเป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย	107
ภาพที่ 3-3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย	112
ภาพที่ 3-4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย	115
ภาพที่ 3-5 เป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์	116
ภาพที่ 3-6 ตัวอย่างของ One Stop SME ที่ใช้ในสิงคโปร์	117
ภาพที่ 3-7 การกำหนดมาตรฐานสิงคโปร์	118
ภาพที่ 3-8 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสิงคโปร์	120
ภาพที่ 3-9 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์	122
ภาพที่ 3-10 แนวทางของการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาเลเซีย	123
ภาพที่ 3-11 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2554-2558	126
ภาพที่ 3-12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของมาเลเซีย	128
ภาพที่ 3-13 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย	131
ภาพที่ 3-14 กรอบแนวคิดในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย	133
ภาพที่ 3-15 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของฟิลิปปินส์	137

สารบัญญภาพ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ 3-16 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศฟิลิปปินส์	139
ภาพที่ 3-17 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของอินโดนีเซีย	142
ภาพที่ 3-18 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศอินโดนีเซีย	145
ภาพที่ 3-19 มาตรการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากภาครัฐของประเทศบรูไน	146
ภาพที่ 3-20 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของบรูไนดารุสซาลาม	148
ภาพที่ 3-21 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศบรูไนดารุสซาลาม	151
ภาพที่ 3-22 หน่วยงานที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนาม	154
ภาพที่ 3-23 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของเวียดนาม	155
ภาพที่ 3-24 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศเวียดนาม	157
ภาพที่ 3-25 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของสหภาพพม่า	159
ภาพที่ 3-26 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศสหภาพพม่า	161
ภาพที่ 3-27 นิคมอุตสาหกรรมในประเทศสหภาพพม่า	162
ภาพที่ 3-28 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของลา	165
ภาพที่ 3-29 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศ สปป. ลาว	168
ภาพที่ 3-30 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของกัมพูชา	171

สารบัญญภาพ (ต่อ)

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
ภาพที่ 3-31 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของประเทศกัมพูชา	173
บทที่ 5	
ภาพที่ 5-1 โมเดลเพชรของไมเคิล พอร์เตอร์	196
ภาพที่ 5-2 การวิเคราะห์ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย	199

สารบัญญัตราสาร

<u>เรื่อง</u>	<u>หน้า</u>
บทที่ 2	
ตารางที่ 2-1 มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย	34
ตารางที่ 2-2 มูลค่าการส่งออกสินค้าไปในกลุ่มประเทศอาเซียนจำแนกตามรายประเทศ	34
ตารางที่ 2-3 มูลค่าการส่งออกสินค้าไปในกลุ่มประเทศอาเซียน จำแนกตามรายพิกัดสินค้า 2 หลัก	35
ตารางที่ 2-4 การค้าระหว่างประเทศไทย – พม่า	67
ตารางที่ 2-5 การค้าชายแดนไทย – พม่า	67
ตารางที่ 2-6 มูลค่านำเข้าการค้าชายแดนรายสินค้า ปี 2552-2553 (ม.ค.-ก.ค.)	67
ตารางที่ 2-7 เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจระดับมหภาค	92
ตารางที่ 2-8 ดัชนี/ ปัจจัยย่อยที่พิจารณาในแต่ละประเทศ	102
บทที่ 3	
ตารางที่ 3-1 โครงการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2552	124
บทที่ 4	
ตารางที่ 4-1 ผลกระทบด้านลบต่อสินค้าและบริการของไทยจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	180

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. ความนำ

การลงนามของผู้นำอาเซียนในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (หรือ ค.ศ. 2015) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจภายในอาเซียนให้เปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตระหว่างประเทศสมาชิกทั้งด้านการค้าสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน รวมถึงความร่วมมือด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการลงทุน อันจะนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานการครองชีพและความกินดีอยู่ดีของประชาชนภายในประเทศ อีกทั้งเพื่อลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางสังคมให้น้อยลง โดยคาดว่าแนวทางดังกล่าวจะเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก

การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ผลกระทบในด้านบวกหมายถึง ขนาดตลาดที่ใหญ่ขึ้นจากการรวมเป็นตลาดเดียว และการลดอุปสรรคการค้ากีดกันทางการค้า โดยเฉพาะมาตรการที่ไม่ใช่ทางด้านภาษี ขณะที่ผลในด้านลบโดยเฉพาะผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ การแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้นเนื่องจากคู่แข่งในกลุ่มที่เคยมีศักยภาพต่ำกว่าจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ซึ่งในนี้หมายถึง กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม ที่ในอดีตผู้ประกอบการในประเทศเหล่านั้นมีศักยภาพในการแข่งขันที่ต่ำกว่าอันเป็นผลมาจากการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ และการปิดประเทศทำให้นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจไม่มากนัก นอกจากนี้ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ อาทิ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ต่างพยายามหาแนวทางแก้ไขจุดอ่อนเพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศของตนมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ความพยายามต่างๆ ที่ได้ดำเนินการไปย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่มากนัก

การเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงนับว่ามีความสำคัญ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำด้านนโยบาย ด้านสิ่งแวดล้อมและปัจจัยเชิงธุรกิจที่กระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเมื่อเทียบกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอื่นๆ ในอาเซียน ส่งผลให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) กำหนดให้มีการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มประเทศอาเซียน

2. แนวทางการศึกษาและข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้

แนวทางการศึกษาที่ได้ดำเนินการในครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (Descriptive Analysis) โดยทีมที่ปรึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งจากแหล่งปฐมภูมิ (Primary Sources) และแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Sources) แหล่งข้อมูลปฐมภูมิเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างน้อย 2 องค์กรในกลุ่มประเทศสมาชิกเดิม ได้แก่ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน และจำนวน 1-2 องค์กรในกลุ่มประเทศสมาชิกใหม่ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม นอกจากนี้ เพื่อให้ผลการศึกษานำไปขยายผลในทางปฏิบัติได้ต่อไป การศึกษาในครั้งนี้ได้จัดให้มีการประชุมระดมสมองกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นที่อาจมีเพิ่มเติมจากผลการศึกษาที่ทีมที่ปรึกษาได้นำเสนอในการประชุม โดยการประชุมระดมสมองได้จัดให้มีขึ้นในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ณ ห้องวีเน็ส ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

เนื่องจากการจัดเก็บและการเผยแพร่ข้อมูลของแต่ละประเทศที่ศึกษาในครั้งนี้มีความแตกต่างกันมาก บางประเทศมีระบบการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลที่ซ้ำกับประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศสหภาพพม่า กัมพูชา สปป.ลาว บรูไนดารุสซาลาม บางประเทศมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่ลงรายละเอียด เช่น ประเทศสปป.ลาว ฯลฯ ส่งผลให้การเปรียบเทียบในบางประเด็นมีข้อมูลไม่สมบูรณ์ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ได้นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ ทำให้ผลการวิเคราะห์บางส่วนเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ทีมที่ปรึกษาเห็นว่า ผลการศึกษายังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการขยายผลต่อไปได้

3. ผลการศึกษา

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจในแต่ละประเทศ

เมื่อวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจไทย พบว่า จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย คือ การมีทักษะในด้านงานศิลป์ มีจิตใจในการให้บริการ และหากสามารถนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ในสินค้าและบริการได้จะเสริมให้สินค้าไทยมีความโดดเด่นมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจไทยที่ผ่านมาเผชิญกับปัญหาอุปสรรคในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนที่ต่ำ ส่งผลให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ขยายตลาดการวิจัยและพัฒนา นอกจากนี้ วิสาหกิจไทยโดยเฉพาะกลุ่มขนาดย่อมและรายย่อยยังมีจุดอ่อนในด้านอื่นๆ เช่น การบริหารงานที่ยังเป็นแบบดั้งเดิม การสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม และวิสาหกิจจำนวนมากที่ยังขาดการสื่อสารกับหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากการจัดตั้งกิจการที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการ การตระหนักถึงจุดอ่อนดังกล่าวทำให้หน่วยงานภาครัฐไทยหลายหน่วยงานพยายามส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งการเงิน การตลาด การบริหาร และการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ รวมถึงการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐให้มีความกระชับและคล่องตัวมากขึ้น

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสิงคโปร์มีความเข้มแข็งเนื่องจากสามารถสื่อสารได้หลายภาษา และประการสำคัญคือ มีการนำเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการผลิต รวมถึงมีการบริหารจัดการแบบสมัยใหม่ แต่สิงคโปร์มีจุดอ่อนด้านอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูง ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ได้กำหนดเป้าหมายการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่ชัดเจน รวมถึงการให้เงินทุนสนับสนุนแบบให้เปล่าแก่วิสาหกิจที่มีศักยภาพเพื่อลดอุปสรรคที่เกิดจากอัตราค่าจ้างแรงงาน

เมื่อพิจารณาถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย พบว่า นอกจากความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ยังมีต้นทุนการผลิตสินค้าอาหารฮาลาลที่ต่ำกว่าประเทศไทย เนื่องจากตราฮาลาลของมาเลเซียเป็นที่ยอมรับ อย่างไรก็ตาม จุดอ่อนของวิสาหกิจมาเลเซียในด้านอื่นๆ นั้น ไม่แตกต่างจากวิสาหกิจไทยมากนัก กล่าวคือ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตยังมีอยู่น้อย นอกจากนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันคือ ค่าจ้างแรงงานสูงกว่าไทย ในการแก้ปัญหาและเพิ่มศักยภาพของวิสาหกิจมาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้ง SME Bank เพื่อให้สินเชื่อ โดยจุดที่น่าสนใจของสถาบันการเงินแห่งนี้ คือ การให้ความสำคัญกับความเป็นไปได้ของโครงการเป็นลำดับแรกและพิจารณาหลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นลำดับถัดไป ด้วยเหตุนี้ ในกรณีโครงการที่น่าสนใจ ผู้ประกอบการที่ขอสินเชื่อสามารถนำหลักทรัพย์ค้ำประกันมายื่นได้ในภายหลัง นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซีย โดย SME Corp ได้ดำเนินการประเมินศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อส่งเสริมรายที่มีศักยภาพให้สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศได้มากขึ้น

การเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก ทำให้ฟิลิปปินส์มีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานมากถึง 50 ล้านคน นอกจากนี้ แรงงานส่วนใหญ่ยังสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้ดี อย่างไรก็ตาม แรงงานที่มีทักษะและมีความสามารถมักไปทำงานในต่างประเทศหรือในองค์กรขนาดใหญ่ ทำให้แรงงานที่ทำงานให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีทักษะที่ด้อยกว่า นอกจากนี้ จุดอ่อนที่เกิดขึ้นกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในฟิลิปปินส์คล้ายกับของไทย กล่าวคือ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ การบริหารงานรวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ยังมีอยู่น้อย แนวทางที่รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ดำเนินการเพื่อเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ การบรรจุให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ ส่งผลให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจกลุ่มนี้เป็นไปอย่างจริงจังมากขึ้น

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอินโดนีเซีย คือ มีแรงงานจำนวนมากและอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำต่ำกว่าของประเทศไทย โดยในปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 67 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเดือน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับไทย ขณะที่จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่แตกต่างจากไทยมากนัก กล่าวคือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ขาดแคลนหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเพื่อขอสินเชื่อ อีกทั้งยังมีการจัดทำระบบบัญชีที่ไม่ถูกต้องตามความต้องการของสถาบันการเงิน ทำให้ไม่สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินและต้องใช้วิธีการกู้เงินจากนอกระบบซึ่งมีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก ส่งผลต่อเนื่องถึงการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ซึ่งแม้ว่ารัฐบาลจะนำมาตรการการสนับสนุนในด้านสินเชื่อโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยมาใช้ แต่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก

วิสาหกิจในประเทศบรูไนดารุสซาลามได้เปรียบกว่าวิสาหกิจไทยในแง่ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศและต้นทุนในด้านพลังงานที่ต่ำกว่าไทย เนื่องจากเป็นประเทศที่มีทรัพยากรด้านพลังงานเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม ต้นทุนในด้านอื่นๆ โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานนั้นสูงกว่าไทยมาก เนื่องจากรัฐบาลได้นำระบบเศรษฐกิจของ

สิงคโปร์มาถือเป็นพื้นฐานทำให้ค่าครองชีพต่างๆ สูง นอกจากนี้ ศักยภาพในการผลิตสินค้าจำนวนมากให้ได้มาตรฐาน สม่่าเสมออยู่ยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากที่ผ่านมา การผลิตของบรูไนดารุสซาลามเพียงเพื่อสนองความต้องการของตลาดในประเทศเท่านั้น ทำให้การผลิตจึงมักเป็นแบบดั้งเดิมและมักเน้นการผลิตในเชิงคุณภาพ แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงมีทิศทางที่ไม่ต่างจากของไทยมาก กล่าวคือ รัฐบาลพยายามให้การสนับสนุนทั้งในด้านการเงิน การบริหาร การตลาดและการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ นอกจากนี้ การที่ประชากรเกือบทั้งหมดนับถือศาสนาอิสลาม ทำให้รัฐบาลพยายามใช้จุดแข็งในส่วนนี้เพื่อสร้างตลาดฮาลาลให้กับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ

การที่เวียดนามต้องเผชิญกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอยู่เป็นประจำ ทำให้ชาวเวียดนามมีความขยัน อดทน และมีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนามให้ความสนใจในการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ และเพียรพัฒนาทักษะตนเองมากขึ้น กระนั้นก็ตาม สินค้าที่ผลิตได้มาตรฐานยังมีน้อย อีกทั้งยังมีจุดอ่อนด้านการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศและความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนที่ยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำให้การพัฒนาศักยภาพเป็นไปตามที่สามารถทำได้ในปัจจุบัน ซึ่งรัฐบาลเวียดนามตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและได้พยายามกำหนดมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ รวมถึงการลดขั้นตอนและการให้สิทธิประโยชน์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มวิสาหกิจรายใหม่

ในประเทศสหภาพพม่า ต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงานปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในประเทศสหภาพพม่าประมาณ 1 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อวัน) ซึ่งนับเป็นจุดแข็งสำหรับวิสาหกิจที่ดำเนินธุรกิจในประเทศนี้ อย่างไรก็ตาม ความไม่สามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง รวมถึงทักษะในด้านต่างๆ ที่ยังจำกัด และอีกประการสำคัญคือ ปริมาณการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ภายในประเทศยังไม่เพียงพอ ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสหภาพพม่าอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ เพื่อแก้ไขจุดอ่อนดังกล่าว รัฐบาลสหภาพพม่าได้ควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภท รวมถึงจัดทำโครงการขยายกำลังผลิตกระแสไฟฟ้าให้มากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะช่วยให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพม่ามีความเข้มแข็งมากขึ้น

ในทำนองเดียวกับสหภาพพม่า ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำใน สปป.ลาว อยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำที่รัฐบาลกลางกำหนดอยู่ที่อัตรา 10,000 กีบต่อวัน หรือประมาณ 1.30 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อวัน) นับเป็นจุดแข็งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินธุรกิจใน สปป.ลาว อย่างไรก็ตาม ปัญหาทั่วไปที่พบในวิสาหกิจลาว คือ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทักษะของวิสาหกิจในด้านต่างๆ ยังมีอยู่น้อย นอกจากนี้ การให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจของรัฐบาล สปป.ลาว ยังอยู่ในระยะเริ่มต้น ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจลาวยังอยู่ในระดับที่ต่ำ

จุดแข็งและจุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกัมพูชาเป็นไปในทำนองเดียวกับในสหภาพพม่าและใน สปป.ลาว เพื่อลดข้อจำกัดในการเข้าถึงแหล่งทุน รัฐบาลกัมพูชาได้ปรับปรุงวิธีการทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายขึ้น เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูลในการวิเคราะห์และอนุมัติให้สินเชื่อได้มากขึ้น

ผลกระทบจากนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การเปิดเสรีด้านการค้า การบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี ทำให้สมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศต่างตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยคาดการณ์ว่า ในขณะที่การรวมกลุ่มทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้นซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับวิสาหกิจที่มีศักยภาพ ในอีกด้านหนึ่ง การแข่งขันย่อมทวีความรุนแรงมากขึ้น การเตรียมการเพื่อเผชิญกับสภาพการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นจึงหมายถึงการสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความแข็งแกร่งมากขึ้น และขจัดปัญหาหรือแก้ไขจุดอ่อนในด้านต่างๆ ของวิสาหกิจให้มัน้อยลง แนวทางที่รัฐบาลในประเทศต่างๆ ได้ดำเนินการย่อมส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจไทยโดยเฉพาะกลุ่มที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันปานกลาง-ต่ำ กล่าวคือ ในประเทศที่เคยพึ่งพิงสินค้านำเข้าจากไทย ย่อมหันไปซื้อสินค้าที่ผลิตได้มาตรฐานมากขึ้นจากวิสาหกิจภายในประเทศ ส่วนกลุ่มที่มีกำลังซื้อต่ำจะให้ความสนใจกับสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำมากๆ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในการแข่งขันตลาดภายในประเทศของไทย นอกจากการเผชิญกับคู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในอนาคต เมื่อวิสาหกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีศักยภาพมากขึ้นและมีต้นทุนต่ำกว่าไทย โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านจะกลายเป็นคู่แข่งรายสำคัญอีกด้านหนึ่ง

การเชื่อมโยงเครือข่ายในกลุ่มวิสาหกิจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญ โดยประเทศที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายได้อย่างแข็งแกร่งย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน

การมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีค่าจ้างแรงงานต่ำ รวมถึงการสร้างปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนนับเป็นสิ่งจูงใจนักลงทุน ซึ่งรัฐบาลในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) หันมาให้ความสนใจและใช้เป็นเครื่องมือในการชักชวนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ปัจจัยสนับสนุนที่ประเทศเหล่านั้นมี ย่อมทำให้ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของไทยเริ่มลดลง ผลกระทบที่ตามมา คือ นักลงทุนรายเก่าอาจย้ายฐานการผลิตไปประเทศเหล่านั้น ส่วนกลุ่มนักลงทุนรายใหม่อาจให้ความสนใจและเลือกไปลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่แทน

แถมต่อทางธุรกิจ

เมื่อพิจารณาแถมต่อทางธุรกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยนำขนาดตลาดภายในประเทศ (Size of Domestic Market) อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wages) ต้นทุนการส่งออก (Cost of Export) ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business) และความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Ease of Financial Access) มาเปรียบเทียบพบว่า สิงคโปร์และมาเลเซีย เป็นประเทศที่มีต้นทุนในการส่งออกที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ และมีการเข้าถึงสินเชื่อที่ง่ายกว่า อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันไทยยังมีจุดเด่นในเรื่องการเป็นประเทศที่นำลงทุนแข่งขันได้กับสิงคโปร์และมาเลเซีย เนื่องจากมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและมีระยะเวลาในการดำเนินการที่ไม่ยาวนานนัก

ในด้านค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ ซึ่งเป็นต้นทุนหลักในกรณีผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labour Intensive) ปัจจุบันความสามารถในการแข่งขันของไทยในด้านนี้ต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอย่างเวียดนาม อินโดนีเซีย และประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียนใหม่

เมื่อนำประเด็นขนาดตลาดภายในประเทศ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ต้นทุนการส่งออก ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และความสะดวกในการขอสินเชื่อ มาพิจารณาร่วมกัน เวียดนามเป็นประเทศที่มีแต้มต่อในการดำเนินธุรกิจมากกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งหากรัฐบาลเวียดนามสามารถแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความซ้ำซ้อนในการทำงานลง เวียดนามจะกลายเป็นประเทศที่มีแต้มต่อทางธุรกิจโดดเด่นที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

การศึกษาค้นคว้า พบว่า ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศ ส่งผลให้รัฐบาลในทุกประเทศต่างหาแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจกลุ่มนี้ แต่ในทางปฏิบัติ วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยจำนวนมากไม่ทราบถึงแหล่งให้การสนับสนุน ซึ่งแนวทางแก้ไขที่ได้มีการดำเนินการแล้วในประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศ คือ กำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนเป็นวาระแห่งชาติในประเทศฟิลิปปินส์ หรือการที่ประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียกำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการประสานงานและให้การสนับสนุนที่ชัดเจน ส่วนแนวทางการแก้ไขปัญหาขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน รัฐบาลมาเลเซียโดย SME Bank ของมาเลเซียจะลดความสำคัญของหลักทรัพย์ค้ำประกันและพิจารณาโอกาสของธุรกิจเป็นลำดับแรก การแก้ไขปัญหาการจذبบัณฑิตที่จบการศึกษามากแต่ไม่ถูกต้องที่รัฐบาลก็แก้ปัญหาได้ดำเนินการ โดยรัฐบาลก็แก้ปัญหาได้กำหนดวิธีการทำบัญชีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นใหม่ให้เข้าใจง่าย และให้ระบบดังกล่าวเป็นที่ยอมรับได้โดยทั่วไปโดยเฉพาะสถาบันการเงินในกัมพูชา ส่งผลให้วิสาหกิจสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น

การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ นับเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาค่าจ้างแรงงานที่สูงรวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจเพิ่มสูงขึ้น แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสิงคโปร์ ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้รัฐบาลได้กำหนดมาตรการสนับสนุนในหลายๆ ด้านเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อจูงใจให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาไปเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ รัฐบาลสิงคโปร์จะให้เงินทุนสนับสนุนแก่วิสาหกิจที่นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ ส่งผลให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง

4. ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยและผลการดำเนินการจากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

วิสาหกิจไทยโดยเฉพาะกลุ่มขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยยังมีจุดอ่อนในหลายด้าน อาทิ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนที่อยู่ในเกณฑ์ต่ำ การบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารและการผลิตมีน้อย และข้อจำกัดด้านภาษาต่างประเทศ หน่วยงานภาครัฐต่างตระหนักและเข้าใจถึงข้อด้อยของวิสาหกิจดังกล่าว แต่ด้วยโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันทำให้ประสิทธิภาพในการให้บริการและการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมลดลง เนื่องจากไม่ได้นำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ที่ได้กำหนดไว้ไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยปฏิบัติอย่างเต็มที่ เป็นผลให้การส่งเสริมวิสาหกิจในแต่ละหน่วยงานเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างดำเนินการ เกิดความซ้ำซ้อน และสร้างความสับสนกับผู้ประกอบการ

5. ข้อเสนอแนะ

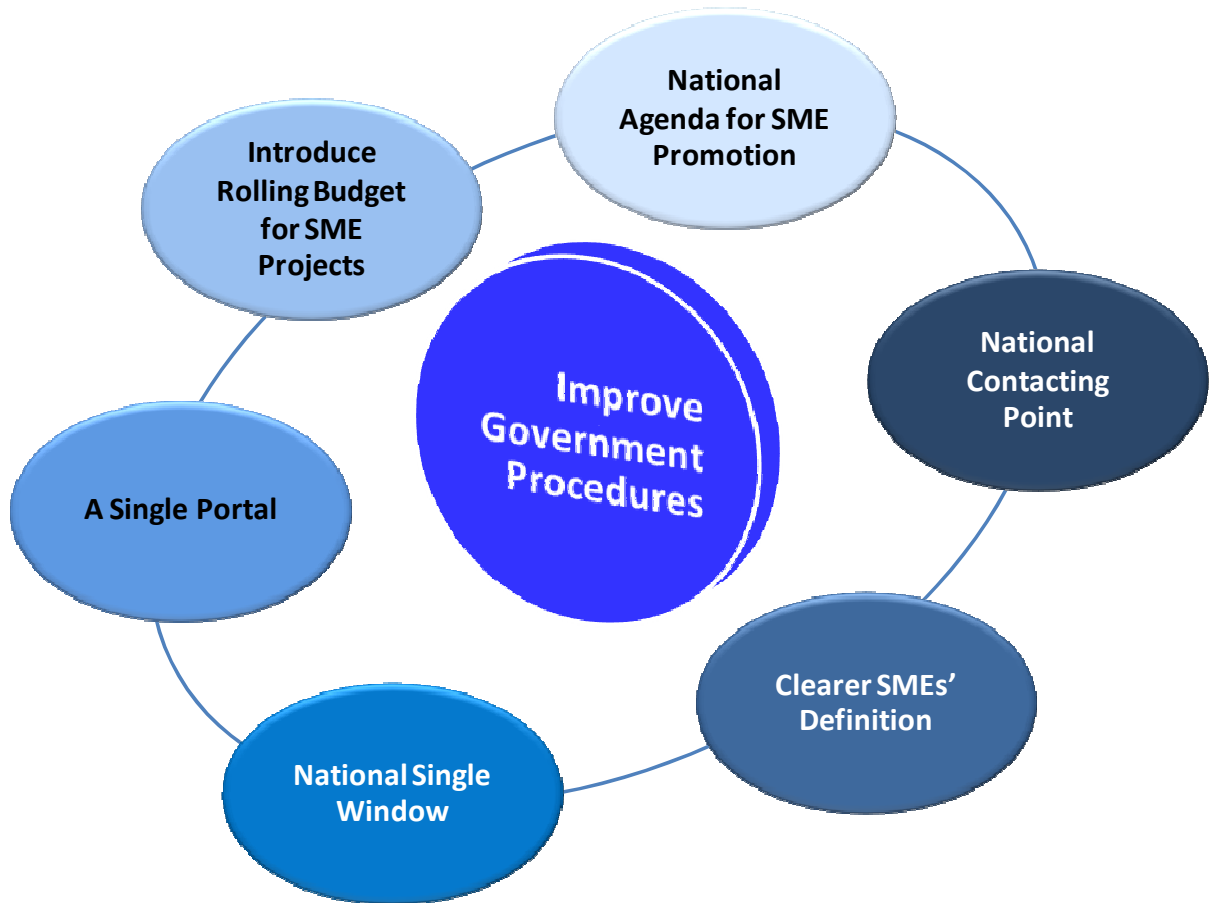
ผลการศึกษาที่ได้ในครั้งนี้นำมาสู่ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ซึ่งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปขยายผลเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้ไทยได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ดังนี้

- ➔ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง: ปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สอง: พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เข้มแข็ง
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สาม: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยขยายการค้า-การลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สี่: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง: ปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

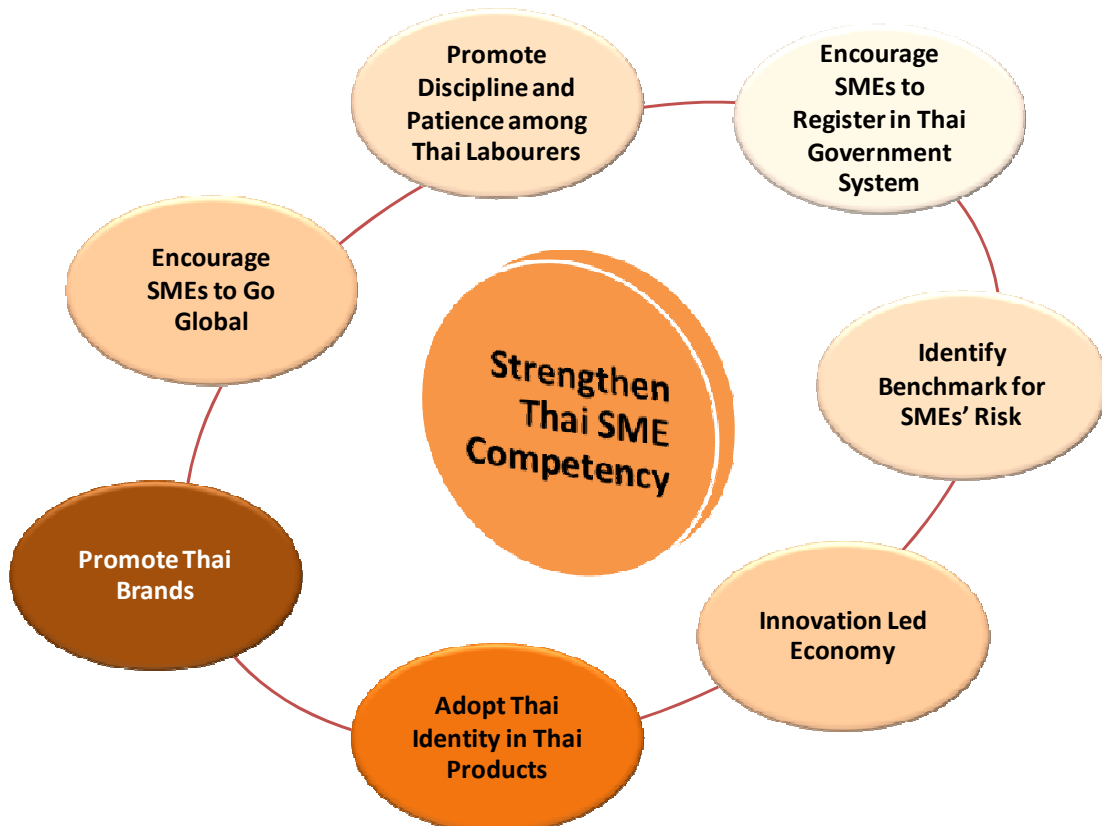
โดยกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ นอกจากนี้ ควรปรับโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายรวมถึงประสานงานให้เป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง และเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงผลักดันระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window) มาใช้โดยเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน และสร้างเว็บท่า (A Single Portal) แห่งเดียว ในการให้คำปรึกษาการดำเนินธุรกิจเพื่อลดความสับสนในการเข้ามาขอรับบริการจากภาครัฐ นอกจากนี้ ในการดำเนินตามแผนปฏิบัติการในบางครั้งมีปัจจัยภายนอกมากกระทบซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานให้ไม่เป็นไปตามแผน ดังนั้น การจัดสรรงบประมาณหรือการทำแผนและโครงการควรใช้วิธีงบประมาณแบบต่อเนื่อง (Rolling Budget) มากกว่าการจัดสรรในลักษณะประจำปี (Annual Budget) วิธีนี้จะช่วยให้เกิดความต่อเนื่องและสร้างเครือข่ายการส่งเสริมระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง-ส่วนภูมิภาค และระหว่างหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สอง: พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เข้มแข็ง

เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยสามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้มากขึ้นซึ่งจะส่งผลดีต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ดียิ่งขึ้น ภาครัฐควรกำหนดมาตรการที่จูงใจ เช่น การให้รางวัล การให้สิทธิพิเศษด้านภาษี การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ การปรับลดค่าธรรมเนียมหรือค่าเบี้ยปรับ การกำหนดค่าเกณฑ์วัดที่เหมาะสมมากขึ้นสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อย เป็นต้น มาตรการเหล่านี้จะจูงใจให้เกิดวิสาหกิจรายใหม่ๆ ขณะเดียวกันยังเป็นการจูงใจให้วิสาหกิจรายเดิมสนใจที่จะเข้าระบบโดยจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมาย การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอีกทางหนึ่ง คือ การสร้างเอกลักษณ์ให้กับสินค้าโดยการผสมผสานศิลปะไทยในชิ้นงาน นอกจากนี้ การพัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ตราสินค้าของสินค้าไทยให้เป็นที่รู้จัก และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างสินค้าไทยและสินค้าจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำจะช่วยให้การลอกเลียนแบบสินค้าไทยลดลง การวัดระดับศักยภาพและส่งเสริมวิสาหกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันให้สามารถส่งออก จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นให้วิสาหกิจพยายามพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับวิสาหกิจที่สามารถผลิตสินค้าได้ดีมีคุณภาพ

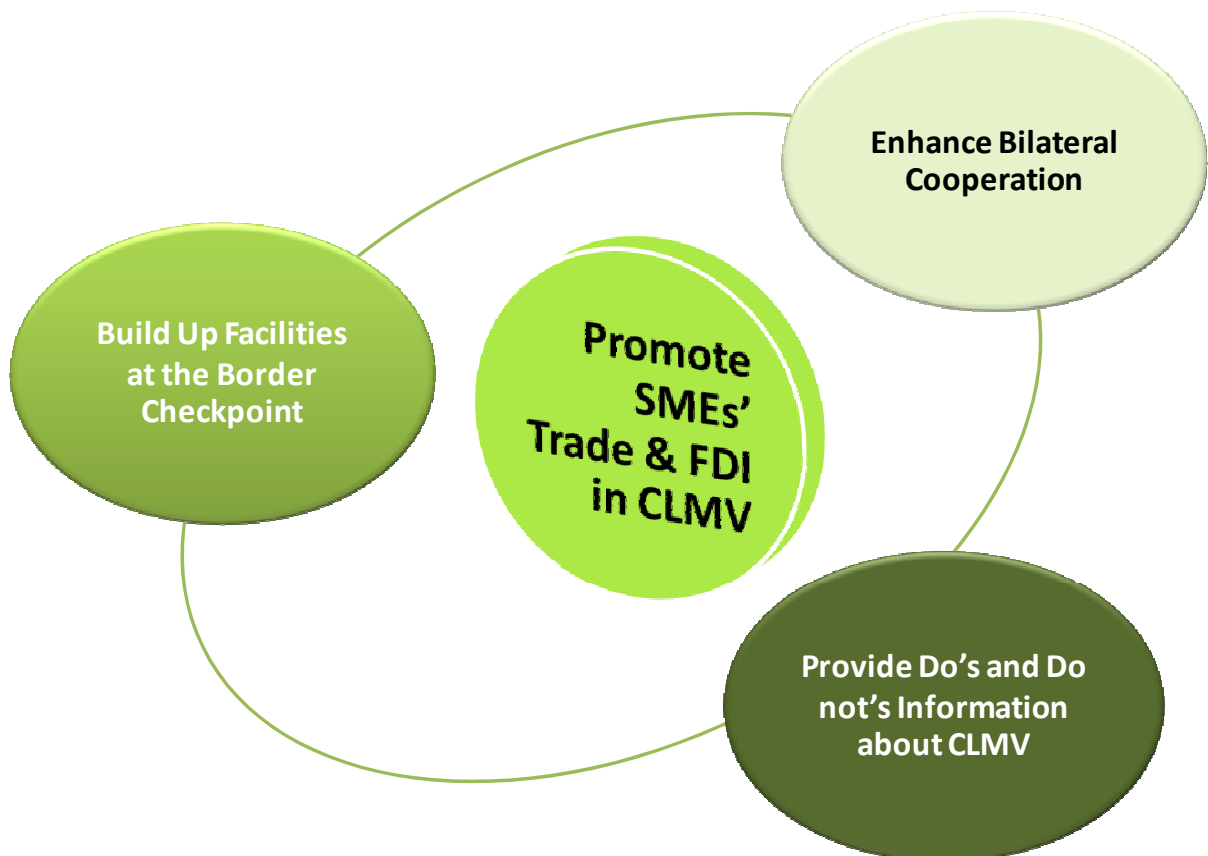
การเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจไทยในระยะยาว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่ทำการฝึกอบรมแรงงานควรปลูกฝังและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำงานที่ต้องมีระเบียบวินัยและมีความอดทนมากขึ้น

**ยุทธศาสตร์ที่สาม: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยขยายการค้า-การลงทุน
ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่**

ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย และการได้รับโควต้าส่งสินค้าไปจำหน่ายยังประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน นับเป็นจุดเด่นของประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ที่ควรให้ความสนใจ การส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพและสนใจการขยายกิจการ หรือดำเนินธุรกิจใหม่ในกลุ่มประเทศเหล่านั้น รัฐบาลควรให้บริการข้อมูลด้านธุรกิจที่ควรลงทุนแก่วิสาหกิจไทย

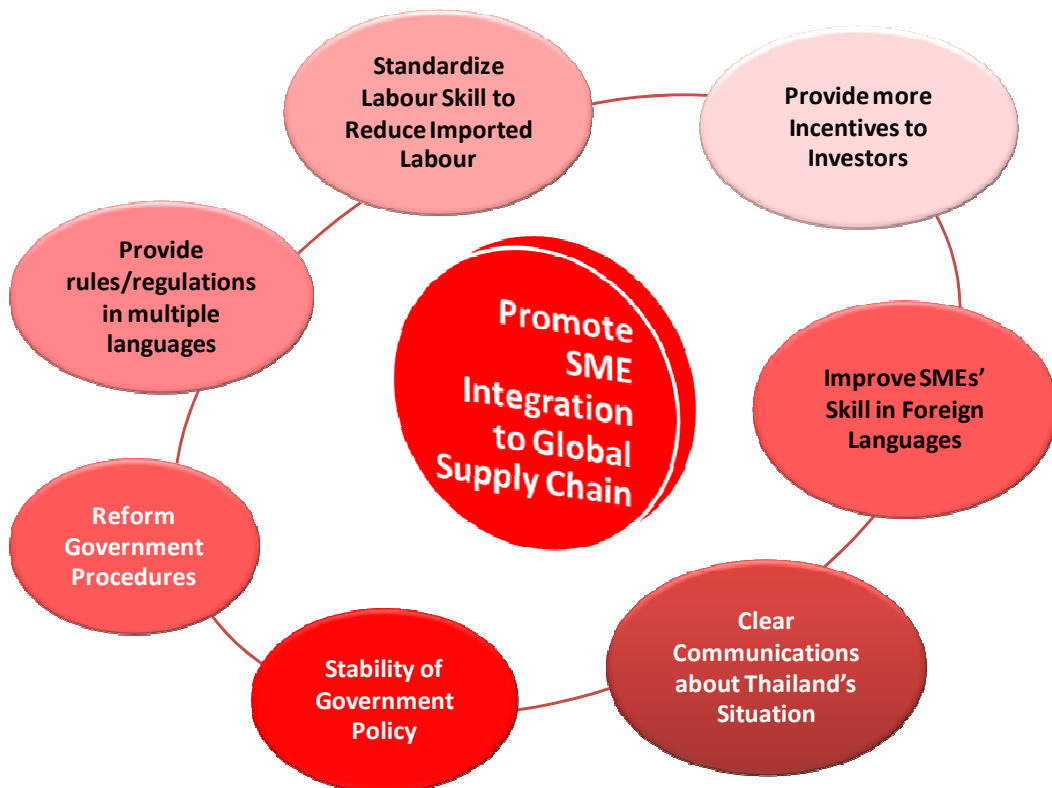
หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม ควรสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีในภาคเอกชนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่มากขึ้น รวมถึงประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่แก่ผู้ประกอบการไทย เพื่อให้การเจรจาและการสร้างสัมพันธภาพเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้ การค้าชายแดนนับเป็นจุดเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ควรให้ความสนใจ ควรมีการพัฒนาการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจชายแดน เช่น หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Passport) ให้มีความพร้อมเพื่อส่งเสริมให้การค้าชายแดนมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สี่: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้นย่อมจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติสนใจลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยเพิ่มเติมจากที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ดำเนินการไว้แล้ว อาทิเช่น การกำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงให้เกิดในกลุ่มวิสาหกิจไทยได้ รวมถึงโครงการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางที่จะสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในกลุ่มที่เป็นผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor) ให้กับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย และเพื่อให้ความเชื่อมโยงในการดำเนินธุรกิจกับบริษัทต่างชาติเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะในด้านภาษาต่างประเทศให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการพัฒนาให้แรงงานไทยให้มีระเบียบวินัยในการทำงานมากขึ้น

เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและอำนวยความสะดวกให้แก่นักลงทุนต่างชาติ หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการในด้านอื่นๆ เพิ่มเติมดังนี้คือ การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ของประเทศไทยว่ามีความสงบและไม่มีอันตราย การสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุนมั่นใจว่านโยบายการส่งเสริมการลงทุนนั้นจะไม่เปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนรัฐบาล การลดขั้นตอนและกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐที่ซ้ำซ้อน และการจัดทำกฎหมายและกฎระเบียบของไทยให้มีหลายภาษา

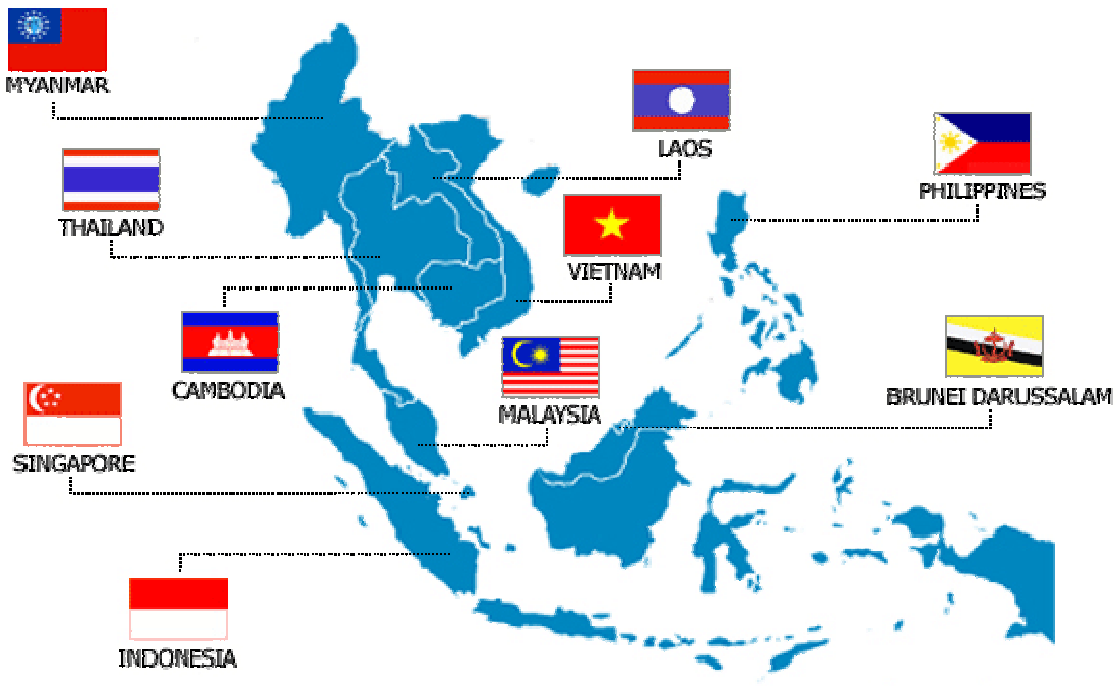
บทที่ 1

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.1 ความเป็นมาของอาเซียน

1.1.1 การก่อตั้งอาเซียน

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน (Association of South East Asian Nations: ASEAN) ก่อตั้งขึ้นโดยปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 ซึ่งลงนามโดยรัฐมนตรีของ 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาประเทศบรูไนดารุสซาลาม ได้เข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 6 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2527 ตามด้วยประเทศในกลุ่มประเทศสมาชิกใหม่ (หรือ CLMV) ได้แก่ เวียดนามเข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 7 เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2538 สปป.ลาวและพม่าเข้าเป็นสมาชิกประเทศที่ 8 และ 9 เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 และกัมพูชาเป็นสมาชิกประเทศที่ 10 เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2542

ภาพที่ 1-1 ประเทศสมาชิกอาเซียน

วัตถุประสงค์ของการรวมตัวกันเป็นอาเซียนเพื่อเร่งรัดความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในภูมิภาค โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างกันส่งเสริมพื้นฐานและเสถียรภาพในภูมิภาค ซึ่งจะยึดหลักยุติธรรมและไม่ขัดกฎเกณฑ์ของกฎบัตรสหประชาชาติ

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้

ช่วงแรกของการก่อตั้ง (ระหว่างปี 2510-2520)

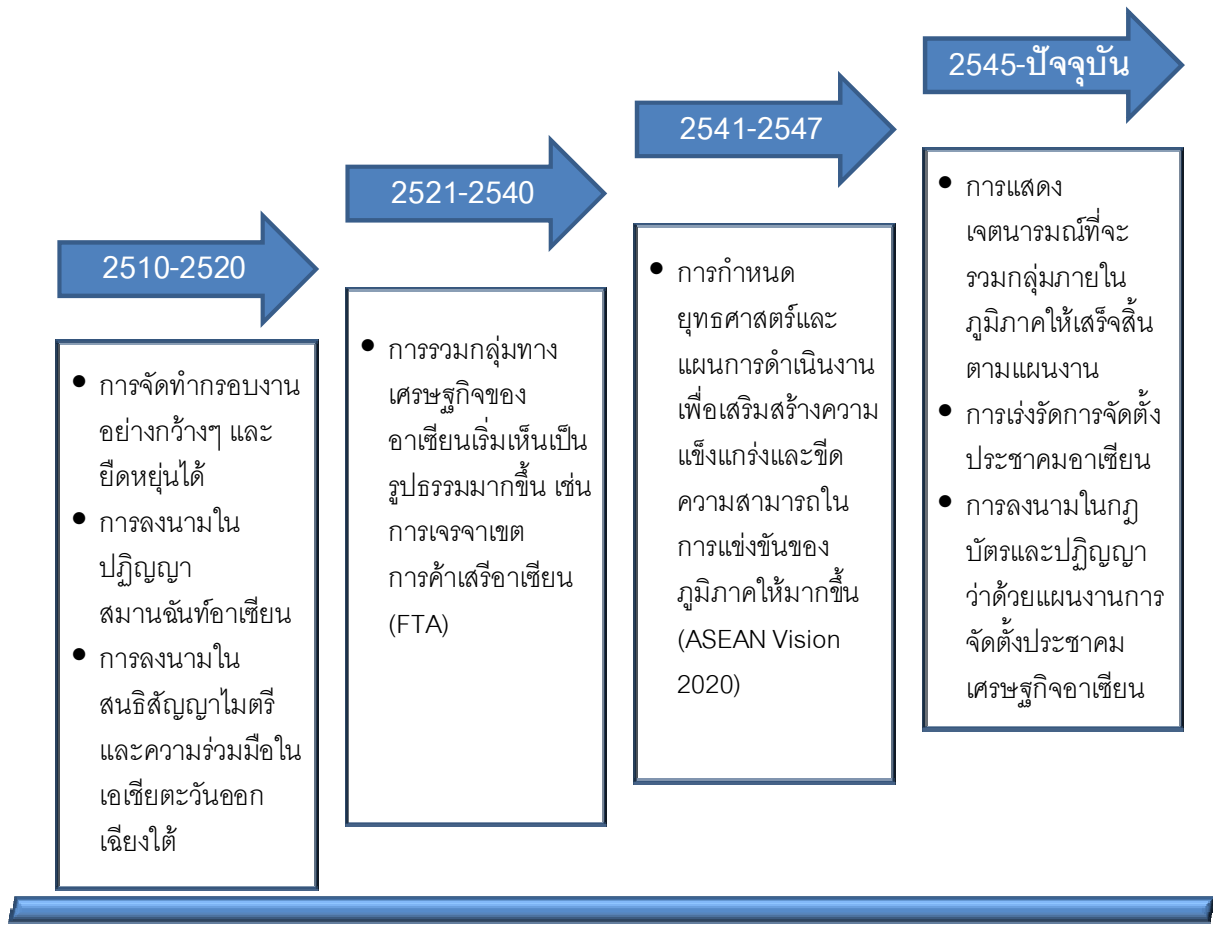
ในช่วง 10 ปีแรกของการก่อตั้ง ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำกรอบงานอย่างกว้างๆ และยืดหยุ่นได้ ทิศทางการดำเนินงานของอาเซียนเริ่มชัดเจนขึ้นในปี 2520 โดยผู้นำอาเซียนได้มีการลงนามในปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียน (Declaration of ASEAN Concord) และสนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC) สนธิสัญญาฉบับนี้ได้ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนมากขึ้น โดยครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านโภคภัณฑ์พื้นฐานโดยเฉพาะอาหารและพลังงาน การจัดตั้งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การขยายการค้าระหว่างประเทศสมาชิก การจัดตั้งระบบสิทธิพิเศษทางการค้าระยะยาว การปรับปรุงการเข้าสู่ตลาดนอกอาเซียน รวมถึงการแก้ไขปัญหาโศกภัยระหว่างประเทศ

ช่วงเวลาแห่งการขยายตัวของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (ปี 2521-2540)

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียนเริ่มเห็นเป็นรูปธรรมมากขึ้นในช่วงนี้ ที่เห็นเด่นชัดคือ การเจรจาเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area: AFTA)

วิฤทธิเศรษฐกิจและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจตามแนวทางของ ASEAN Vision 2020 (ปี 2541-2547)

ในช่วงปี 2540 ที่เข้าสู่ช่วงเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรงไปทั่วภูมิภาคเอเชีย ทำให้อาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งและขีดความสามารถในการแข่งขันของภูมิภาคให้มากขึ้น และนำมาสู่การประกาศวิสัยทัศน์อาเซียน (ASEAN Vision 2020) ในการประชุมสุดยอดอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนธันวาคม 2540 ณ ประเทศมาเลเซีย ซึ่งวิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้นในครั้งนี้ได้ใช้เป็นเป้าหมายในการกำหนดกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจของอาเซียนในศตวรรษที่ 21 และได้รับความเห็นชอบในปี 2541

ภาพที่ 1-2 พัฒนาการที่เกิดจากการรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและการบูรณาการทางเศรษฐกิจกับประเทศคู่เจรจา (ปี 2545 – ปัจจุบัน)

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก และการจัดทำเขตการค้าเสรีของประเทศคู่เจรจานอกภูมิภาคอาเซียนได้เป็นปัจจัยที่นำไปสู่แนวคิดในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งในช่วงแรก ผู้นำในกลุ่มประเทศอาเซียนได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะรวมกลุ่มภายในภูมิภาคให้เสร็จสิ้นภายในปี 2563 ตามแถลงการณ์บาหลีฉบับที่ 2 (Bali Concord II) และต่อมาในปี 2550 ได้มีการหารือเพื่อเร่งรัดเป้าหมายการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้แล้วเสร็จภายในปี 2558 เพื่อให้ทันกับสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยได้ประกาศไว้ในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015) รวมถึงการลงนามในกฎบัตรและปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

1.1.2 การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลจากการประชุมสุดยอด (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 ในเดือนพฤศจิกายน 2545 ณ ประเทศกัมพูชา ได้มีการกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อบูรณาการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) โดยในปีต่อมา ผู้นำอาเซียนได้ออกแถลงการณ์ Bali Concord II ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 9 ในเดือนตุลาคม 2546 ณ เกาะบาหลี ซึ่งเห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2563 โดยประกอบด้วย 3 เสาหลัก ได้แก่ ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม/และวัฒนธรรม โดยให้เร่งรัดการรวมกลุ่มเพื่อเปิดเสรีสินค้าและบริการที่สำคัญ 11 สาขา (Priority Sectors) ได้แก่ การท่องเที่ยว การบิน ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าเกษตร ประมง เทคโนโลยีสารสนเทศ และสุขภาพ ซึ่งผู้นำอาเซียนและรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้ลงนามในกรอบความตกลงระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2547 ณ กรุงเวียงจันทน์

การประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 11 ในเดือนธันวาคม 2548 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ผู้นำอาเซียนได้มอบให้รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจศึกษาความเป็นไปได้ในการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี และต่อมาในเดือนสิงหาคม 2549 ได้เริ่มจัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) และตารางเวลาดำเนินกิจกรรมต่างๆ (Strategic Schedule) เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินงานไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เพื่อยืนยันเจตนารมณ์ในการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นจากปี 2020 เป็นปี 2015 ผู้นำอาเซียนได้ลงนามเห็นชอบในปฏิญญาเซบูในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อเดือนมกราคม 2550

ในเดือนสิงหาคม 2550 ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองต่อแผนงานการจัดตั้ง AEC และตารางเวลาดำเนินงาน และในเดือนพฤศจิกายน 2550 ได้ลงนามใน ASEAN Charter “ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Declaration on the AEC Blueprint)” ซึ่งเป็นเอกสารที่ยืนยันว่าสมาชิกอาเซียนทั้งหมดจะร่วมกันดำเนินการเปิดเสรีการค้าให้ลุล่วงตามแผนงาน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการขับเคลื่อนการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้มีการจัดทำกฎบัตรอาเซียนขึ้น กฎบัตรอาเซียนเป็นเสมือนธรรมนูญที่วางกรอบทางกฎหมายและโครงสร้างองค์กร เช่น โครงสร้างขององค์กรสิทธิมนุษยชนอาเซียน การจัดตั้งกลไกสำหรับระงับข้อพิพาทต่างๆ ระหว่างประเทศสมาชิก เป็นต้น

การก่อตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พฤศจิกายน 2545	การกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อมุ่งสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ตุลาคม 2546	เห็นชอบให้มีการรวมตัวไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ภายในปี 2563
พฤศจิกายน 2547	ลงนามในกรอบความตกลงระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 10
ธันวาคม 2548	ผู้นำอาเซียนได้มอบให้รัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจศึกษาความเป็นไปได้ในการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้เร็วขึ้นอีก 5 ปี
สิงหาคม 2549	จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) และตารางเวลาดำเนินกิจกรรมต่างๆ (Strategic Schedule)
มกราคม 2550	ลงนามเห็นชอบในปฏิญญาเซบูในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12
สิงหาคม 2550	ให้การรับรองต่อแผนงานการจัดตั้ง AEC และตารางเวลาดำเนินงาน
พฤศจิกายน 2550	ลงนามใน ASEAN Charter “ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Declaration on the AEC Blueprint)”

1.2 เป้าหมายของ AEC

เป้าหมายการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Product Base) ในปี 2563 เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้มีการกำหนดแนวทางต่างๆ ดังนี้

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเปิดเสรีการค้าสินค้า
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเปิดเสรีการค้าบริการ
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเปิดเสรีการลงทุน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเปิดเสรีด้านเงินทุน
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี

ภาพที่ 1-3 เป้าหมายของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2.1 การเปิดเสรีการค้าสินค้า

เป้าหมายในการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ผู้แทนที่เข้าร่วมประชุมได้กำหนดแนวทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละด้านดังนี้

การลด/ ยกเลิกภาษี

- ประเทศสมาชิกเดิม 6 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และบรูไนดารุสซาลาม ต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าทุกรายการให้เหลือร้อยละ 0 ในปี 2553 ยกเว้นสินค้าอ่อนไหว
- สำหรับประเทศสมาชิกใหม่ทั้ง 4 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม สปป. ลาว พม่า และกัมพูชา ต้องยกเลิกอัตราภาษีสินค้าบางรายการเหลือร้อยละ 0 ในปี 2558 และสินค้าบางรายการจำนวนไม่เกินร้อยละ 7 ของสินค้าทั้งหมดจะลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 ในปี 2561

การขจัดมาตรการที่มีใช่ภาษี

- ประเทศสมาชิก 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ และบรูไนดารุสซาลาม ต้องยกเลิกมาตรการที่มีใช่ภาษีภายในปี 2553
- ประเทศฟิลิปปินส์ ยกเลิกมาตรการที่มีใช่ภาษีภายในปี 2555

- ประเทศสมาชิกใหม่ 4 ประเทศ ได้แก่ เวียดนาม สปป.ลาว พม่า และกัมพูชา ต้องยกเลิกมาตรการที่มีใช้ภายในปี 2558-2561 โดยปฏิบัติตามภายใต้ WTO ในเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคมาตรฐานสุขอนามัย และการขออนุญาตนำเข้า รวมทั้งพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในเรื่องดังกล่าวสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การลด/ยกเลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้า

การกำหนดกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า

มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้มีความโปร่งใส มีมาตรฐานที่เป็นสากล และอำนวยความสะดวกให้แก่เอกชนมากขึ้น เช่น การจัดทำกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยวิธีการแปรสภาพอย่างเพียงพอ (Substantial Transformation) และกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียนแบบสะสมบางส่วน (Partial Cumulation Rule of Origin) มาใช้เป็นทางเลือกสำหรับการคำนวณแหล่งกำเนิดสินค้า

1.2.2 การเปิดเสรีการค้าบริการ

ผู้แทนจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตั้งเป้าหมายการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการอย่างชัดเจน เพื่อให้การค้าบริการของอาเซียนเป็นไปอย่างเสรีมากขึ้นและพัฒนาระบบการยอมรับร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบวิชาชีพในสาขาบริการ รวมทั้งส่งเสริมการร่วมลงทุนของอาเซียนไปยังประเทศที่สาม

1.2.3 การเปิดเสรีการลงทุน

ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนล้วนมีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มและรักษาระดับความสามารถในการดึงดูดให้ต่างประเทศมาลงทุนในอาเซียน และการลงทุนในอาเซียนโดยอาเซียนเอง และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย อาเซียนให้ปรับปรุงความตกลงด้านการลงทุนที่มีอยู่ (AIA) ให้เป็นความตกลงใหม่คือ ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA ซึ่งมีขอบเขตที่กว้างขึ้นและเปิดเสรี พันธกรณีความตกลงของ ACIA นั้นจะครอบคลุมประเด็นหลักใหญ่ๆ 4 ประเด็น คือ การเปิดเสรี การส่งเสริม การอำนวยความสะดวก และการคุ้มครองการลงทุน โดยครอบคลุมทั้งการลงทุนทางตรงและการลงทุนในหลักทรัพย์

1.2.4 การเปิดเสรีด้านเงินทุน

การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดโดยรัฐมนตรีคลังของอาเซียน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนและการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่เสรีมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดมาตรการเพื่อรักษาเสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศได้

1.2.5 การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

เป้าหมายในประเด็นนี้คือ การสร้างมาตรฐานที่ชัดเจนของแรงงานฝีมือ และอำนวยความสะดวกให้กับแรงงานมีฝีมือที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดให้สามารถเคลื่อนย้ายไปทำงานในกลุ่มประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น

1.3 พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาเซียนได้ร่วมกันจัดทำพิมพ์เขียว (AEC Blueprint) เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้มีความชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยสมาชิกอาเซียนจะต้องเจรจาตกลงกันว่า จะเปิดเสรีอะไร เท่าใด เช่นใดและเมื่อใด เพื่อให้การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสามารถเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2558 ซึ่งพิมพ์เขียวที่จัดทำขึ้นประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ดังนี้

1) การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน

เพื่อให้การเคลื่อนย้ายเสรีทั้งในด้านสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินทุน เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ในกรอบการเปิดเสรีการค้าสินค้า บริการและการลงทุน ตามกรอบความตกลงต่างๆ ได้แก่ ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ (AFAS) กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน (ACIA) ฯลฯ ดังนั้น แผนงานและตารางเวลาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละช่วงได้ถูกนำมารวบรวมไว้ในพิมพ์เขียวฉบับนี้

2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน

เป้าหมายของพิมพ์เขียวฉบับนี้ยังรวมถึงนโยบายต่างๆ ที่ทำให้การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความแข็งแกร่งและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจในตลาดโลกได้ เช่น นโยบายการแข่งขันของอาเซียน นโยบายการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษี การพัฒนาให้เป็น e-ASEAN การคุ้มครองผู้บริโภคและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ ในการดำเนินงานความร่วมมือรายสาขาส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินงานตามแผนงานหรือข้อตกลงที่ให้ความเห็นชอบร่วมกัน

3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค

เพื่อให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะช่วยให้ลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่า-ใหม่ แนวทางการเสริมสร้างขีดความสามารถผ่านโครงการต่างๆ รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งในพิมพ์เขียวฉบับนี้

4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

นอกจากการรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เป้าหมายในพิมพ์เขียวฉบับนี้ยังครอบคลุมถึงการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจ การสร้างเครือข่ายการผลิต จำหน่าย และการจัดทำความตกลงเปิดเสรีทางการค้า (Free Trade Area: FTA) กับประเทศนอกภูมิภาค

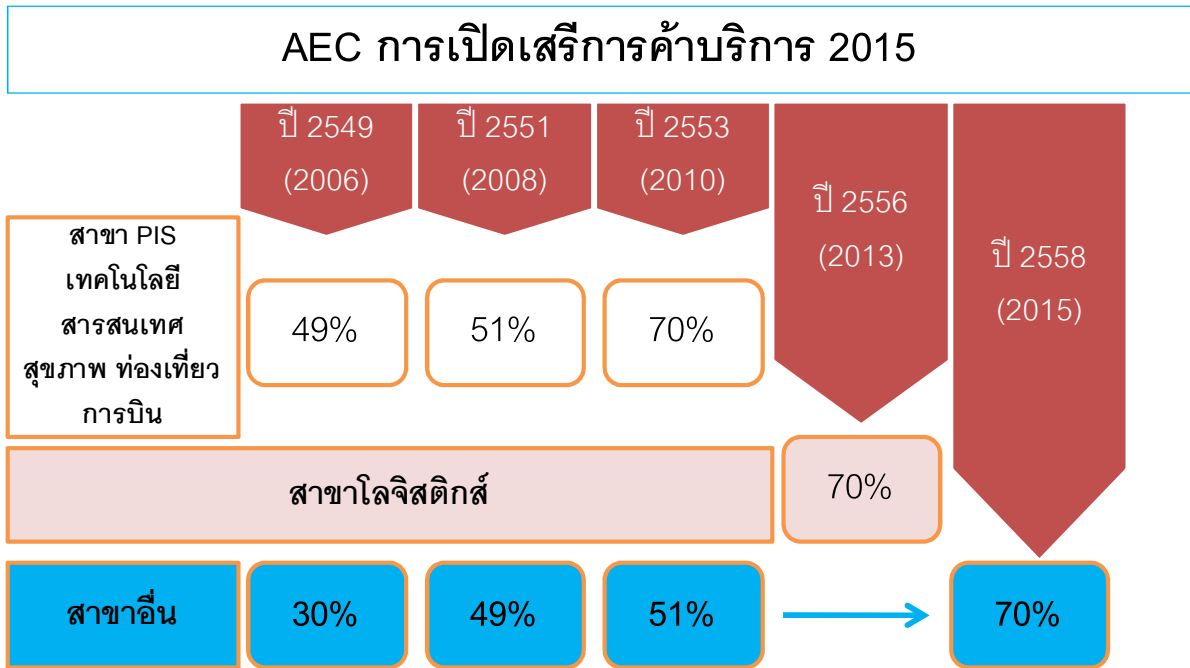
พิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรี

- การบริหารจัดการเคลื่อนย้ายหรืออำนวยความสะดวกในการเดินทาง การตรวจลงตรา และออกใบอนุญาตทำงานสำหรับบุคคลธรรมดาที่เกี่ยวข้องกับการค้า สินค้า บริการ และการลงทุน ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของประเทศผู้รับ
- การประสานงานและสร้างมาตรฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายบุคลากรในภูมิภาค
 - การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิกของเครือข่ายมหาวิทยาลัยของอาเซียน (AUN) เพื่อเพิ่มการเคลื่อนย้ายทั้งนักเรียนและเจ้าหน้าที่ภายในภูมิภาค
 - การพัฒนากรอบแผนงานมาตรฐานความสามารถและคุณสมบัติของผู้ฝึกอบรมในสาขาบริการสำคัญและสาขาอื่นๆ
 - การเสริมสร้างขีดความสามารถในการวิจัยของประเทศสมาชิกอาเซียนเพื่อสนับสนุนความชำนาญการทำงานและพัฒนาเครือข่ายข้อมูลด้านตลาดแรงงานระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

การเคลื่อนย้ายบริการอย่างเสรี

- การขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการใน 5 สาขาบริการที่สำคัญ ได้แก่ การขนส่งทางอากาศ เทคโนโลยีสารสนเทศ สุขภาพ การท่องเที่ยว (ภายในปี 2553) และโลจิสติกส์ (ภายในปี 2556)
- การขจัดข้อจำกัดต่อการค้าบริการสาขาอื่นๆ ภายในปี 2558
- การจัดทำตารางข้อผูกพันเพื่อใช้ในการเจรจาแต่ละรอบ เช่น เงื่อนไขสัดส่วนการถือครองหุ้นของคนสัญชาติอาเซียนในแต่ละสาขาบริการ
- การจัดทำข้อตกลงการยอมรับคุณสมบัติวิชาชีพ รวมถึงบริการในด้านต่างๆ อาทิ สถาปัตยกรรม บริการด้านบัญชี คุณสมบัติผู้สำรวจ บุคลากรด้านการแพทย์ และบุคลากรด้านทันตกรรม
- การกำหนดมาตรการเปิดเสรีสาขาบริการด้านการเงิน รวมถึงการขจัดข้อจำกัดต่างๆ ที่มีในประเทศสมาชิกอาเซียน

ภาพที่ 1-4 เเงื่อนไขสัดส่วการถือครองห่นของคณสัญชาติอาเซียนในแต่ละสาขาบริการ
ที่มา: ดร.ธนิศย์ โสรัตน์

1.4 แผนการดำเนินงาน

- การเร่งลดภาษีสินค้าใน 9 สาขา ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง สิ่งทอ ยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และสาขาสุขภาพ ให้เร็วขึ้นตามกรอบอาฟตา 3 ปี ดังนี้

ประเทศ	กำหนดการเร่งลดภาษี (ปี พ.ศ.)	กำหนดการตาม AFTA เดิม (ปี พ.ศ.)
สมาชิกอาเซียนเดิม 6 ประเทศ	2550	2553
สมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV)	2555	2558

- การขจัดมาตรการที่มีใช่ภาษี โดยการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้ WTO ในเรื่องอุปสรรคทางเทคนิค มาตรฐาน สุขอนามัย และการขออนุญาตนำเข้า รวมทั้งพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมในเรื่องดังกล่าวสำหรับประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การลด/ เลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคทางการค้า
- การปรับปรุงกฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าให้มีความโปร่งใส มีมาตรฐานที่เป็นสากล และอำนวยความสะดวกให้แก่เอกชนมากขึ้น อาทิ การจัดทำกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยวิธีการแปรสภาพอย่างเพียงพอ (Substantial

Transformation) และกฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียนแบบสะสมบางส่วน (Partial Accumulation Rule of Origin) มาใช้เป็นทางเลือกสำหรับการคำนวณแหล่งกำเนิดสินค้า

- การตั้งเป้าหมายการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการอย่างชัดเจน รวมถึงพัฒนาระบบการยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) เพื่ออำนวยความสะดวกในการประกอบวิชาชีพในสาขาบริการ รวมทั้งส่งเสริมการร่วมลงทุนของอาเซียนไปยังประเทศที่สาม
- การเร่งเปิดเสรีสาขาการลงทุนภายใต้กรอบความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน (Framework Agreement on the ASEAN Investment Area: AIA) โดยการลด/ ยกเลิกข้อจำกัดด้านการลงทุนต่างๆ ส่งเสริมการร่วมลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพและสร้างเครือข่ายด้านการลงทุนของอาเซียนที่มีประสิทธิภาพ
- การอำนวยความสะดวกด้านพิธีการด้านศุลกากร – การระบบพิกัดอัตราศุลกากรฮาร์โมนิอาเซียน (AHTN) ในการค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม (extra-ASEAN trade) และพัฒนาระบบพิธีการศุลกากร Single Window เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการค้าให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาเอกสารด้านการค้าและศุลกากรให้เรียบง่ายและสอดคล้องกัน
- การพัฒนามาตรฐานและความสอดคล้องของผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านคุณภาพสินค้า การตรวจสอบ การออกใบรับรอง และปรับปรุงกฎเกณฑ์/ กฎระเบียบ/ ข้อกำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์สาขาต่างๆ ให้มีความสอดคล้องกันมากขึ้น
- การจัดทำ ASEAN Business Card เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ธุรกิจ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบวิชาชีพ แรงงานฝีมือ และผู้มีความสามารถพิเศษ

1.5 ประโยชน์ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.5.1 ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น

การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ตลาดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีขนาดใหญ่ขึ้นจาก 65 ล้านคนเป็นเกือบ 600 ล้านคน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องถึงการได้รับประโยชน์จากการประหยัดขนาด (Economy of Scale)

1.5.2 การใช้ทรัพยากรจากประเทศเพื่อนบ้าน

ประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะกลุ่ม CLMV ที่ยังมีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก ดังนั้น การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จะสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่มีศักยภาพลงทุนในประเทศเหล่านั้น

ได้รับประโยชน์จากการนำทรัพยากรธรรมชาติในประเทศเพื่อนบ้านมาใช้ในกระบวนการผลิต ซึ่งจะทำให้ต้นทุนต่ำลง

1.5.3 การสร้างภาพลักษณ์ไทยในเวทีโลก

การรวมกลุ่มของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้มแข็งและชัดเจนจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาคมโลกเกี่ยวกับการพัฒนาการในด้านเศรษฐกิจของไทยและของภูมิภาค

1.5.4 โครงสร้างพื้นฐานจะได้รับการพัฒนาให้เอื้ออำนวยกับผู้ประกอบการมากขึ้น

การศึกษาของนายเด ดิโอส์ (Mr. De Dios) พบว่า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาคอาเซียนจะช่วยให้ต้นทุนในการขนส่งลดลงร้อยละ 10 และช่วยกระตุ้นภาคการค้าประมาณร้อยละ 6 โดยคาดการณ์ว่า หากสามารถดำเนินงานได้ตามพิมพ์เขียว AEC (AEC Blueprint) รายได้ของประเทศสมาชิกอาเซียนจะขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 2-12

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันนำมาสู่การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือที่เรียกโดยย่อว่า AEC โดยมีเป้าหมายเป็นตลาดอาเซียนที่มีฐานการผลิตร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีทั้งด้านสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงาน โดยกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้กำหนดให้การรวมตัวเป็นประชาคมแล้วเสร็จภายในปี 2558 (หรือ ค.ศ.2015)

กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานในด้านเศรษฐกิจให้มีความชัดเจนตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) แผนงานและตารางเวลาที่จะต้องดำเนินการในแต่ละช่วง (2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียน (3) การพัฒนาอย่างเสมอภาค เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างสมาชิกเก่า-ใหม่ (4) การปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจกับประเทศนอกภูมิภาค

ประโยชน์ที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยได้รับจากการเป็นประเทศสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ได้แก่ (1) ตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นจาก 65 ล้านคนเป็นเกือบ 600 ล้านคน (2) การใช้ทรัพยากรจากประเทศเพื่อนบ้านในการผลิตซึ่งจะทำให้มีต้นทุนการผลิตที่ลดลง (3) ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในเวทีโลกจะดีขึ้นหากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความเข้มแข็ง (4) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้ออำนวยกับผู้ประกอบการมากขึ้น จะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งและเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการมากขึ้น

บทที่ 2

สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจและโครงสร้างวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียน

การทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย กัมพูชา สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเวียดนาม จะช่วยให้เข้าใจถึงจุดแข็ง จุดอ่อน รวมถึงโอกาสที่ผู้ประกอบการจะสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางการดำเนินธุรกิจหรือการลงทุนได้ดียิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ ในส่วนแรกของบทนี้จะสรุปถึงสถานการณ์และตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ ในประเด็นสำคัญๆ ได้แก่ จำนวนประชากร โครงสร้างอายุของประชากร ลักษณะทางภูมิศาสตร์ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ กฎระเบียบ/ สิทธิประโยชน์ การค้า การส่งออก การนำเข้า รวมถึงโครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีในแต่ละประเทศ (เช่น จำนวนวิสาหกิจ การสร้างรายได้ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศ) ตลอดจนความสะดวกในการดำเนินธุรกิจในแต่ละประเทศ (เช่น ความยาก-ง่ายในการเริ่มต้นธุรกิจเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ทั่วโลก ความยาก-ง่ายในการขอสินเชื่อ) ส่วนที่สองของบทนี้จะนำเสนอบทวิเคราะห์เพิ่มเติมต่อการดำเนินธุรกิจที่เป็นผลมาจากการเปรียบเทียบโครงสร้างทางเศรษฐกิจและปัจจัยพื้นฐานต่างๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ส่วนที่หนึ่ง

สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจและโครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียน

2.1 ประเทศไทย

2.1.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศสมาชิกในระดับมหภาค

ประชากรในประเทศไทยในปี 2552 มีประมาณ 63.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 0.2 ประชากรส่วนใหญ่เชื้อชาติไทย (ร้อยละ 75.0) รองลงมา ได้แก่ เชื้อชาติจีน (ร้อยละ 14.0) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 94.7) รองลงมา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 4.6) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.7) ภาษาที่ใช้โดยทั่วไป คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษและภาษาท้องถิ่น

โครงสร้างทางประชากรของสังคมไทย ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 23.0 ช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 66.7 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 10.3

สัดส่วนของประชากรในช่วงวัยเกษียณที่มีสูงถึงร้อยละ 10.3 สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งเป็นสัญญาณที่ชี้ให้เห็นว่า แรงงานในอนาคตอาจมีไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้ประกอบการโดยเฉพาะกลุ่มที่ใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labour Intensive)

ประเทศไทยมีพื้นที่ประมาณ 513,115.02 ตารางกิโลเมตร ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยเป็นเทือกเขา ป่าไม้ เนินเขา ที่ราบสูง ที่ราบหุบเขา ที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำใหญ่หลายสาย ทะเล ชายหาด และเกาะแก่งต่างๆ เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตรทำให้มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว

เมืองหลวงของประเทศไทย คือ กรุงเทพมหานคร ส่วนเมืองสำคัญและเป็นเมืองหลักในแต่ละภาค ได้แก่ เชียงใหม่ ภูเก็ต นครราชสีมาและหาดใหญ่ (สงขลา)

โครงสร้างทางเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

ผลิตผลจากภาคเกษตรกรรมของไทย ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ข้าวโพด อ้อย มะพร้าว ถั่วเหลือง ผลิตผลจากภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์-อุปกรณ์และส่วนประกอบ รถยนต์-อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป อัญมณีและเครื่องประดับ ยางพารา

รายได้หลักของประเทศไทยมาจากการส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศ โดยในปี 2552 ไทยมีมูลค่าการส่งออกประมาณ 173.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน

ญี่ปุ่น ฮองกง และออสเตรเลีย สินค้าที่ไทยส่งออกหลัก ได้แก่ เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ อุปกรณ์ไฟฟ้าและ
ส่วนประกอบ ยานยนต์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ ยางและผลิตภัณฑ์ทำด้วยยาง

ในส่วนการนำเข้า มูลค่าการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศในปี 2552 เท่ากับ 153.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญของไทย ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์
ส่วนสินค้าที่ไทยนำเข้าหลัก ได้แก่ อุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ น้ำมันปิโตรเลียม ถ่านหิน เครื่องจักร คอมพิวเตอร์และ
อุปกรณ์ อัตรากาสิโนนำเข้าโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 14.7

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ในปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 6,072 ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 42.68) ฮองกง (ร้อยละ 10.83) สิงคโปร์ (ร้อยละ 10.22) สาขาที่
มีมูลค่าการลงทุนสูงในปีที่ผ่านมา ได้แก่ สาขาเครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง สาขาเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า สาขาโลหะ
และอโลหะ

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	263,856 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	3,760 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	7,640 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 2.3 (ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 4.6 (ปี 2550)
อัตราการว่างงาน (Unemployment rate)	ร้อยละ 1.5
สกุลเงิน (Currency)	บาท
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 29.96 บาท

ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่เข้าสู่ภาวะถดถอย ทำให้รายได้ของประเทศไทยในปี 2552 มีมูลค่า 263,856 ล้าน
ดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.3 ผลตอบแทนจากการลงทุนในต่างประเทศที่ต่ำขณะที่ประเทศในแถบเอเชียยังมี
ทิศทางที่ดีกว่าทำให้เกิดการไหลเข้าของกระแสเงิน ทำให้เงินบาทไทยแข็งค่าขึ้นมาก โดยในช่วงเวลาที่ศึกษาอัตรา
แลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 29.96 บาท

2.1.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

จำนวนการจ้างงานและมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรเป็นเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการไทย นอกจากนี้ ประเภทธุรกิจยังเป็นอีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่ใช้ในการแบ่งกลุ่ม ปัจจุบัน สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ให้คำจำกัดความดังนี้

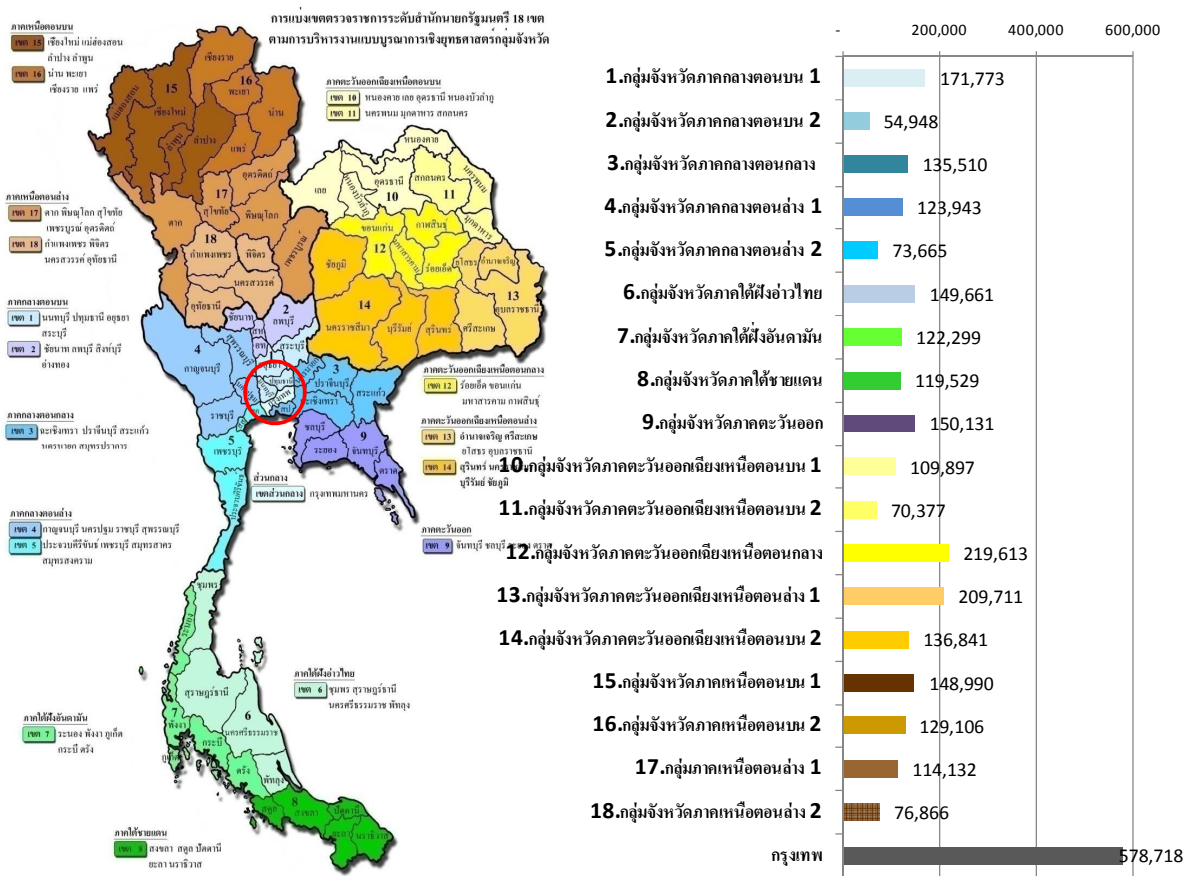
วิสาหกิจ	การผลิต	กิจการบริการ	การค้าส่ง	การค้าปลีก
วิสาหกิจรายย่อย (Micro enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	1-5 คน	1-5 คน	1-5 คน	1-5 คน
วิสาหกิจขนาดย่อม (Small enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 25 คน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 15 คน
	กำหนดจากมูลค่าของสินทรัพย์ถาวร			
	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 ล้านบาท	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 ล้านบาท	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 ล้านบาท	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ล้านบาท
วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	51-200 คน	51-200 คน	26-50 คน	16-30 คน
	กำหนดจากมูลค่าของสินทรัพย์ถาวร			
	มากกว่า 50 แต่ น้อยกว่า 200 ล้านบาท	มากกว่า 50 แต่ น้อยกว่า 200 ล้านบาท	มากกว่า 50 แต่ น้อยกว่า 100 ล้านบาท	มากกว่า 30 แต่ น้อยกว่า 60 ล้านบาท

วิสาหกิจขนาดย่อมในกลุ่มที่ผลิตสินค้าและบริการ หมายถึง กิจการที่มีจำนวนแรงงานไม่เกิน 50 คน ส่วนกรณีค้าส่งและค้าปลีกมีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 25 คนและ 15 คน ตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ในกลุ่มที่ผลิตสินค้าและบริการจะมีจำนวนแรงงานไม่เกิน 200 คน ส่วนกรณีค้าส่งและค้าปลีกจะมีจำนวนแรงงานไม่เกิน 50 คนและ 30 คน ตามลำดับ

วิสาหกิจขนาดย่อมในกลุ่มที่ผลิตสินค้าและบริการ หมายถึง กิจการที่มีมูลค่าสินทรัพย์ไม่เกิน 50 ล้านบาท ส่วนกลุ่มค้าส่งและค้าปลีกจะมีมูลค่าสินทรัพย์ไม่เกิน 50 ล้านบาทและ 30 ล้านบาท ตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดกลาง ในกลุ่มที่ผลิตสินค้าและบริการจะมีมูลค่าสินทรัพย์ไม่เกิน 200 ล้านบาท ส่วนกลุ่มค้าส่งและค้าปลีกมีมูลค่าสินทรัพย์ไม่เกิน 100 ล้านบาทและ 60 ล้านบาท ตามลำดับ

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

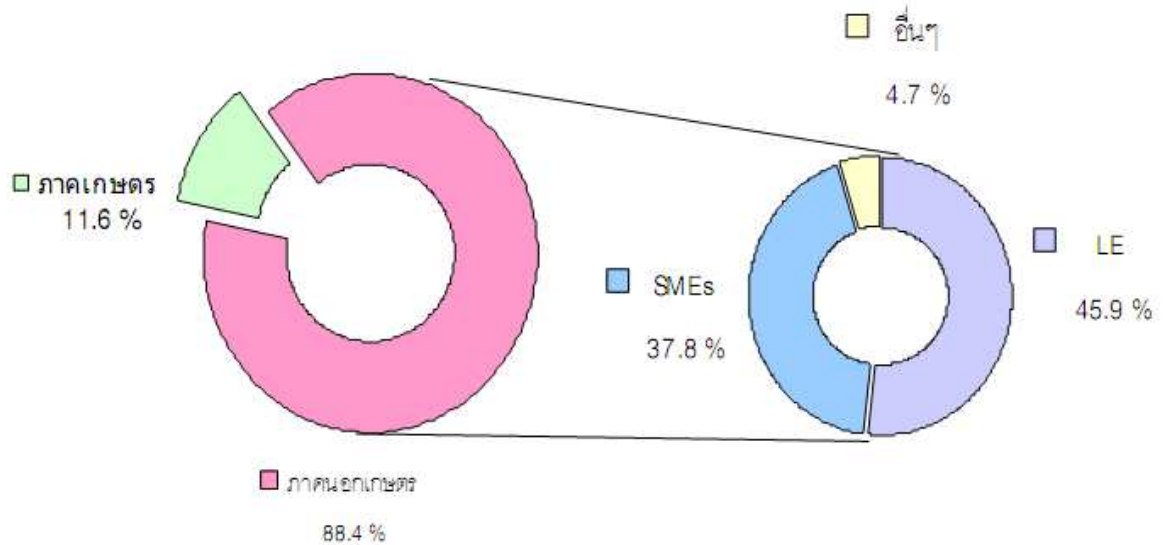
ในปี 2552 ผู้ประกอบการในประเทศไทยโดยรวมมีประมาณ 2,900,759 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 2,896,106 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.8 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในกรุงเทพฯ (ประมาณร้อยละ 20 ของวิสาหกิจโดยรวมทั้งประเทศ) รองลงมา คือ กลุ่มที่ดำเนินกิจการบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วยจังหวัดกาฬสินธุ์ ขอนแก่น มหาสารคาม และร้อยเอ็ด (ประมาณร้อยละ 8 ของวิสาหกิจโดยรวมทั้งประเทศ) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบด้วยจังหวัดชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ และสุรินทร์ (ประมาณร้อยละ 7 ของวิสาหกิจโดยรวมทั้งประเทศ)

ภาพที่ 2-1 ลักษณะโครงสร้างและการกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

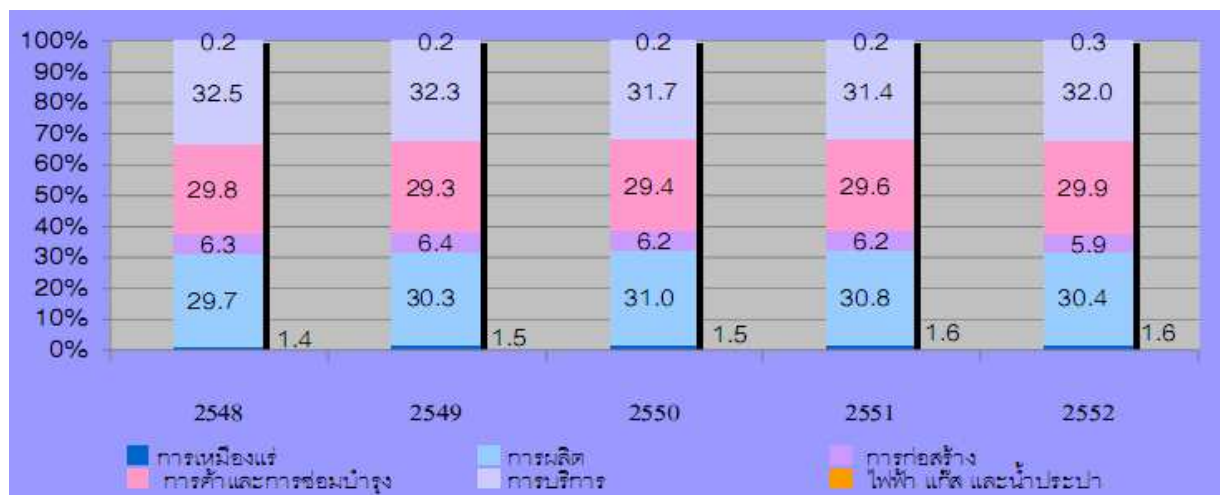
ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่เกิดจากกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยมีมูลค่าประมาณ 99,737.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 37.8 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการทั่วประเทศ

ภาพที่ 2-2 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศไทยปี 2552

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การสร้างรายได้ของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยส่วนใหญ่มาจากภาคบริการ รองลงมา เป็นรายได้ที่มาจากภาคการค้าและการซ่อมบำรุง และภาคการผลิต ส่วนรายได้ที่มาจากธุรกิจเหมืองแร่และสาธารณูปโภคมีเพียงเล็กน้อย

ภาพที่ 2-3 โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยจำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

เมื่อพิจารณาที่มาของรายได้ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่า รายได้ที่มาจากส่งออก มีประมาณร้อยละ 49.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมที่มาจากกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.56 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดทั้งประเทศ โดยประเทศที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยส่งสินค้าไปจำหน่ายในกลุ่มประเทศอาเซียนมากที่สุด คือ มาเลเซีย รองลงมา ได้แก่ เวียดนามและอินโดนีเซีย ส่วนสินค้าที่มีการส่งออกมากที่สุด ได้แก่ ยางและของที่ทำได้ด้วยยาง พลาสติกและของที่ทำได้ด้วยพลาสติก และเครื่องจักร และคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์

ตารางที่ 2-1 มูลค่าและสัดส่วนการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

	2549	2550	2551	2552
Total Export (ล้านบาท)	4,930,985.40	5,241,962.60	5,853,628.20	5,199,912.37
SMEs Export (ล้านบาท)	1,452,479.00	1,575,971.60	1,691,144.90	1,589,199.87
GDP ประเทศ ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	7,104,228.0	7,816,474.0	8,469,060.0	9,102,785.0
GDP SMEs ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	2,816,640.7	3,041,895.9	3,236,634.2	3,446,285.9
สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ต่อการส่งออกของประเทศ	29.45%	30.06%	28.89%	30.56%
สัดส่วนการส่งออกของประเทศ ต่อ GDP ของประเทศ	62.5%	63.2%	61.9%	64.3%
สัดส่วนการส่งออกของ SMEs ต่อ GDP SMEs	45.9%	47.9%	48.7%	49.1%

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 2-2 มูลค่าการส่งออกสินค้าไปในกลุ่มประเทศอาเซียนจำแนกตามรายประเทศ

ประเทศ ปลายทาง	มูลค่าส่งออกปี 2551 (ล้านบาท)		มูลค่าส่งออกปี 2552 (ล้านบาท)		สัดส่วนต่อมูลค่า ส่งออกทั้งหมด (ร้อยละ)		อัตราเติบโต (ร้อยละ)	
	SMEs	รวม	SMEs	รวม	SMEs	รวม	SMEs	รวม
บรูไนดารุสซาลาม	766.5	4,074.4	853.13	4,001.45	0.27	0.36	11.30	-1.79
อินโดนีเซีย	54,161.1	208,054.1	47,498.62	159,004.28	15.02	14.36	-12.30	-23.58
กัมพูชา	26,515.4	67,025.6	25,031.60	53,918.43	7.92	4.87	-5.60	-19.56
สปป.ลาว	22,472.8	58,391.3	22,026.87	56,045.34	6.97	5.06	-1.98	-4.02
สหภาพพม่า	21,472.7	43,859.0	26,793.83	52,786.48	8.47	4.77	24.78	20.35
มาเลเซีย	94,742.6	325,520.4	73,452.15	261,076.27	23.23	23.58	-22.47	-19.80
ฟิลิปปินส์	26,788.7	115,197.2	22,597.57	102,942.46	7.15	9.30	-15.65	-10.64
สิงคโปร์	61,159.9	332,444.3	46,401.47	258,024.97	14.68	23.31	-24.13	-22.39
เวียดนาม	52,951.9	165,100.1	51,501.55	159,220.67	16.29	14.38	-2.74	-3.56
อาเซียน	361,031.7	1,319,666.4	316,156.79	1,107,020.36	100.0	100.0	-12.43	-16.11

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 2-3 มูลค่าการส่งออกสินค้าไปในกลุ่มประเทศอาเซียน จำแนกตามรายพิภักดีสินค้า 2 หลัก

รายพิภักดีสินค้า	มูลค่าส่งออกปี 2551 (ล้านบาท)		มูลค่าส่งออกปี 2552 (ล้านบาท)		อัตราเติบโต (ร้อยละ)		สัดส่วนต่อมูลค่า ส่งออกทั้งหมด (ร้อยละ)	
	SMEs	รวม	SMEs	รวม	SMEs	รวม	SMEs	รวม
40 ยางและของ ทำด้วยยาง	40,492.00	71,335.00	32,275.98	60,661.62	-20.29	-14.96	10.21	5.84
39 พลาสติก และของทำด้วย พลาสติก	35,113.60	63,107.30	28,262.26	53,684.38	-19.51	-14.93	8.94	4.85
84 เครื่องจักร และคอมพิวเตอร์ และอุปกรณ์	31,791.40	191,958.70	25,129.29	171,913.00	-20.96	-10.44	7.95	15.53
17 น้ำตาล	25,051.90	26,103.20	24,932.54	25,871.15	-0.48	-0.89	7.89	2.34
85 อุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบ	20,591.30	166,048.40	18,712.36	144,214.78	-9.12	-13.15	5.92	13.03
87 ยานยนต์และ ส่วนประกอบ	17,407.90	153,276.70	15,400.82	123,008.50	-11.53	-19.75	4.87	11.11
10 ธัญพืช ข้าว	16,840.80	40,847.80	13,422.88	23,666.06	-20.30	-42.06	4.25	2.14
อื่นๆ	173,742.80	606,989.30	158,020.66	504,000.88	-9.05	-16.97	49.98	45.53
รวม (อาเซียน)	361,031.70	1,319,666.40	316,156.79	1,107,020.36	-12.43	-16.11	100.00	100.00

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2552

ความสะดวกรวดในการดำเนินธุรกิจ

ในปี 2553 ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้ไทยเป็นประเทศที่นำลงทุนอันดับที่ 12 ของโลก ซึ่งแม้ว่ากระบวนการขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจมีเพียง 7 ขั้นตอน แต่จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจนานถึง 32 วัน ทำให้ธนาคารโลกจัดอันดับให้ไทยในด้านความสะดวกรวดในช่วงการจัดตั้งธุรกิจเป็นอันดับที่ 55 ของโลก ในด้านการขอสินเชื่อในประเทศไทยยังไม่ได้มีความสะดวกเท่าที่ควรทำให้ไทยได้รับการจัดอันดับที่ 71 ของโลก ข้อมูลเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนการทำงานให้มีความรวดเร็วมากขึ้น เพื่อจูงใจให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยหรือไม่ย้ายฐานการผลิตหรือการดำเนินธุรกิจไปประเทศอื่น

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ⊕ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) ไทยได้รับการจัดอันดับที่ 12 ของโลก
- ⊕ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) ไทยได้รับการจัดอันดับที่ 55 ของโลก
- ⊕ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ไทยมีประมาณ 7 ขั้นตอน
- ⊕ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) ประมาณ 32 วัน
- ⊕ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 6.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ⊕ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) ไทยได้รับการจัดอันดับที่ 71 ของโลก

2.2 ประเทศสิงคโปร์

2.2.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2553 สิงคโปร์มีประชากรประมาณ 5.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2552 ร้อยละ 0.1 ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติจีน (ร้อยละ 60.0) รองลงมา ได้แก่ เชื้อชาติมาเลย์ (ร้อยละ 10.0) และอินเดีย (ร้อยละ 7.0) ชาวสิงคโปร์ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 42.5) รองลงมา ได้แก่ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 14.9) ที่เหลือเป็นลัทธิเต๋า ฮินดู และคริสต์ ภาษาราชการคือ ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน นอกจากนั้นยังใช้ภาษามลายู และภาษาทมิฬ

โครงสร้างของประชากรสิงคโปร์ ประกอบด้วย กลุ่มที่มีอายุในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 18.4 กลุ่มวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 72.9 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 8.7

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์เป็นเกาะ มีพื้นที่ประมาณ 699.4 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะหลักหนึ่งเกาะและเกาะขนาดเล็กล้อมรอบ 63 เกาะ เนื่องจากมีน้ำทะเลล้อมรอบทำให้ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 25 - 32 องศาเซลเซียส มี 4 ฤดู เมืองที่สำคัญ คือ สิงคโปร์

ด้วยพื้นที่ประเทศที่มีจำกัดทำให้ชาวสิงคโปร์ที่มีศักยภาพพยายามหาประเทศปลายทางที่สนใจเพื่อลงทุนมากกว่าที่จะลงทุนในประเทศ

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และ ภาวะเป็ยบ/สิทธิประโยชน์

ในปี 2552 ประเทศสิงคโปร์มีการส่งออกเป็นมูลค่าประมาณ 245.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ ฮองกง มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น สำหรับสินค้าส่งออกหลัก คือ สินค้าอุตสาหกรรม ได้แก่ เคมีภัณฑ์ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์พลาสติกและกระดาษ กระดาษแข็งและผลิตภัณฑ์

ในปี 2552 สิงคโปร์นำเข้าสินค้าและวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นมูลค่าประมาณ 209.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญของสิงคโปร์ ได้แก่ มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี อินโดนีเซียและซาอุดีอาระเบีย โดยสินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ เครื่องจักรและส่วนประกอบ สินค้าแร่เชื้อเพลิง และสินค้าอุปโภคบริโภค

ความง่ายและสะดวกในด้านต่างๆ ทำให้นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจลงทุนในสิงคโปร์สูงมาก โดยในปี 2551 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่เกิดขึ้นในประเทศสิงคโปร์ (Foreign Direct Investment) มีมูลค่าประมาณ 271,160.6 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ ประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ อาเซียน สาธารณรัฐประชาชนจีน อังกฤษ มาเลเซียและฮ่องกง

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศสิงคโปร์

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	182,232 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	37,220 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	49,850 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ -2.0 (ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 0.2 (ปี 2552)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 3.4
สกุลเงิน (Currency)	ดอลลาร์สิงคโปร์
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 1.304 ดอลลาร์สิงคโปร์

เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัวและเข้าสู่ภาวะถดถอยในปี 2552 ได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในสิงคโปร์อย่างมาก ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่เกิดขึ้นลดลงร้อยละ 2 อย่างไรก็ตาม การฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจในสิงคโปร์และประเทศอื่นๆ ในแถบเอเชียทำให้มีกระแสเงินไหลเข้ามาและส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยนเกิดการแข็งค่าขึ้น โดยในช่วงเวลาที่ศึกษาอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 1.304 ดอลลาร์สิงคโปร์

2.2.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

การจำแนกกลุ่มวิสาหกิจในสิงคโปร์เป็นแบบกว้างๆ แม้จะนั้นก็ตาม จำนวนการจ้างงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวร เป็นเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่งกลุ่ม โดยรัฐบาลสิงคโปร์ได้กำหนดให้ธุรกิจที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 200 คน หรือมูลค่าของสินทรัพย์ถาวรที่ใช้ในการผลิตน้อยกว่า 15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ หรือประมาณ 11.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร (ล้านดอลลาร์สิงคโปร์)
วิสาหกิจรายย่อย		
วิสาหกิจขนาดย่อม	<200	<15
วิสาหกิจขนาดกลาง		

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ปัจจุบันจำนวนผู้ประกอบการในประเทศสิงคโปร์มีประมาณ 169,670 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณ 168,000 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.02 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ให้กับประเทศเป็นมูลค่า 92,938.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 51.0 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการทั้งประเทศ

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

ในปี 2553 ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้สิงคโปร์เป็นประเทศที่น่าลงทุนเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยขั้นตอนในการก่อตั้งธุรกิจมีเพียง 3 ขั้นตอนและใช้เวลาเพียง 3 วันในการดำเนินการช่วงเริ่มก่อตั้งธุรกิจ ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นว่าความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินการเป็นปัจจัยหนึ่งที่จูงใจให้เกิดการลงทุน

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ⊕ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับที่ 1 ของโลก
- ⊕ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับที่ 4 ของโลก
- ⊕ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) สิงคโปร์มีประมาณ 3 ขั้นตอน
- ⊕ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 3 วัน
- ⊕ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 0.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ⊕ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) สิงคโปร์ได้รับการจัดอันดับที่ 4 ของโลก

2.3 ประเทศมาเลเซีย

2.3.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2551 ประชากรในประเทศมาเลเซียมีประมาณ 27.7 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 1.8 ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติมาเลย์ (ร้อยละ 50.4) รองลงมา ได้แก่ เชื้อชาติจีน (ร้อยละ 23.7) และชนพื้นเมือง (ร้อยละ 11) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 60.4) รองลงมา ได้แก่ ศาสนาพุทธ (ร้อยละ 19.2) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 11.6) ภาษาที่ใช้โดยทั่วไป คือ ภาษามลายู ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน

โครงสร้างทางประชากรของประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 32.6 วัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 62.7 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 4.7

ประเทศมาเลเซียมีพื้นที่ 329,758 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ชายฝั่ง สูงขึ้นเป็นเนินเขาและภูเขา ภูมิอากาศเป็นแบบเขตร้อนชื้น อุณหภูมิโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 28 องศาเซลเซียส เมืองหลวงของมาเลเซีย คือ กัวลาลัมเปอร์ ส่วนเมืองที่สำคัญ ได้แก่ เมืองปูตราจายา

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	191,601 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	7,230 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	13,530 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 5.8 (ประมาณการ ปี 2551)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 7.2 (ประมาณการ ปี 2551)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 3.3 (ประมาณการ ปี 2551)
สกุลเงิน (Currency)	ริงกิต
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 3.13 ริงกิต

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของชาวมาเลเซียเท่ากับ 7,230 ดอลลาร์สหรัฐฯ สูงกว่าไทยถึงร้อยละ 92 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมาเลเซียได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวเป็น 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในอีก 10 ปีข้างหน้า

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และ กฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

โครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียในปัจจุบันยังให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรม โดยภาคอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับมาเลเซียมากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น ผลิตและแปรรูปยางพาราและน้ำมันปาล์ม ส่วนอุตสาหกรรมเบาที่สร้างรายได้ให้กับประเทศมาเลเซียเป็นมูลค่าที่สูง ได้แก่ การผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ มาเลเซียยังเป็นประเทศที่มีรายได้จากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ

การส่งออกของประเทศมาเลเซียในปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 187.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย ในส่วนสินค้าส่งออกหลัก ได้แก่ เครื่องจักรอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล ปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติเหลว ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ น้ำมันปาล์ม ยางพารา สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์เคมี

ประเทศมาเลเซียนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศในปี 2552 เป็นมูลค่าประมาณ 154.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญของมาเลเซีย ได้แก่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ไทย สินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ภาชนะนำเข้าโดยเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 8.1

2.3.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

เกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการในประเทศมาเลเซีย ประกอบด้วย จำนวนการจ้างงานและมูลค่าของรายได้ต่อปี นอกจากนี้ ยังจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการออกเป็นกลุ่มผู้ผลิต กลุ่มประกอบกิจการบริการ กลุ่มค้าส่งและค้าปลีก นิยามในการจำแนกแต่ละกลุ่มมีดังนี้

วิสาหกิจรายย่อย คือ ผู้ประกอบการที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 5 คน และมีรายได้น้อยกว่า 250,000 ริงกิตต่อปี ในกรณีประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ส่วนกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจบริการจะมีรายได้น้อยกว่า 200,000 ริงกิตต่อปี

วิสาหกิจ	การผลิต	กิจการบริการ	การค้าส่ง	การค้าปลีก
วิสาหกิจรายย่อย (Micro enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	ไม่มากกว่า 5 คน	ไม่มากกว่า 5 คน	-	-
	กำหนดจากมูลค่าของรายได้ต่อปี			
	น้อยกว่า 250,000 ริงกิต	น้อยกว่า 200,000 ริงกิต	-	-
วิสาหกิจขนาดย่อม (Small enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	5-50 คน	5-19 คน	-	-
	กำหนดจากมูลค่าของรายได้ต่อปี			
	250,001 – 10 ล้านริงกิต	200,001 – 1 ล้านริงกิต	-	-
วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium enterprises)	กำหนดจากจำนวนการจ้างงาน			
	51-150 คน	20-50 คน	-	-
	กำหนดจากมูลค่าของรายได้ต่อปี			
	มากกว่า 10 ล้าน แต่ น้อยกว่า 25 ล้านริงกิต	มากกว่า 1 ล้าน แต่ น้อยกว่า 5 ล้านริงกิต	-	-

ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกระหว่างผู้ผลิตและผู้ให้บริการจะแตกต่างกันทั้งในด้านการจ้างงานและรายได้ โดยในกลุ่มผู้ผลิตขนาดกลางจะต้องมีการจ้างงานไม่น้อยกว่า 50 คน แต่ไม่มากกว่า 150 คน และมีรายได้ต่อปีอยู่ในช่วง 10-25 ล้านริงกิต ส่วนกลุ่มที่เป็นผู้ให้บริการจะต้องมีการจ้างงานไม่น้อยกว่า 19 คน แต่ไม่มากกว่า 50 คน และมีรายได้ต่อปีมากกว่า 1 ล้านริงกิต แต่ไม่เกิน 5 ล้านริงกิต

ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานและรายได้มากกว่าวิสาหกิจรายย่อยแต่น้อยกว่าวิสาหกิจขนาดกลาง โดยในกลุ่มที่เป็นผู้ผลิตจะต้องมีการจ้างงานมากกว่า 5 คนแต่น้อยกว่า 50 คน และมีรายได้ต่อปีมากกว่า 250,000 บาท แต่ไม่เกิน 10 ล้านบาท ส่วนกลุ่มที่เป็นผู้ให้บริการจะต้องมีการจ้างงานมากกว่า 5 คนแต่น้อยกว่า 20 คน และมีรายได้ต่อปีไม่น้อยกว่า 200,000 บาท แต่ไม่เกิน 1 ล้านบาท

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2552 จำนวนผู้ประกอบการในประเทศมาเลเซียโดยรวมมีประมาณ 552,849 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 548,267 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.2 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซียสามารถสร้างรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) โดยรวมเป็นมูลค่ากว่า 59,779.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 31.2 ของรายได้จากการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการทั่วประเทศ

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

เป้าหมายในการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำให้รัฐบาลมาเลเซียได้พยายามปรับลดขั้นตอนการทำงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการขอสินเชื่อ ทำให้ในปี 2553 มาเลเซียได้รับการจัดอันดับเป็นที่ 1 ของโลกในด้านการขอสินเชื่อ อย่างไรก็ตาม การดำเนินธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business) ยังอยู่ในอันดับที่ 23 ของโลก

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✦ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) มาเลเซียได้รับการจัดอันดับที่ 23 ของโลก
- ✦ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) มาเลเซียได้รับการจัดอันดับที่ 88 ของโลก
- ✦ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) มาเลเซียมีประมาณ 9 ขั้นตอน
- ✦ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 11 วัน
- ✦ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 11.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✦ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) มาเลเซียได้รับการจัดอันดับที่ 1 ของโลก

2.4 ประเทศฟิลิปปินส์

2.4.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2552 ประเทศฟิลิปปินส์มีประชากรมากกว่า 92 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 1.96 ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนพื้นเมืองที่เรียกว่า "ซามาลเลย์" (ร้อยละ 95.0) รองลงมา ได้แก่ ชาวจีนและลูกครึ่งชาวจีน (ร้อยละ 1.0) และลูกครึ่งเชื้อชาติอื่นๆ เช่น ลูกครึ่งสเปน และลูกครึ่งอเมริกัน (ร้อยละ 1.0) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 92.0) รองลงมา คือ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 5.0) เนื่องจากฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีเกาะจำนวนมากทำให้ภาษาที่ใช้มีความแตกต่างกันไปมากกว่า 80 ภาษา อย่างไรก็ตาม ภาษาอังกฤษ และภาษาตากาล็อกเป็นภาษาราชการ

โครงสร้างทางประชากรในฟิลิปปินส์ ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 35.2 ช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 60.6 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 4.2

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของฟิลิปปินส์ มีพื้นที่ 300,000 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศมีความยาวจากเหนือจรดใต้ 1,840 กิโลเมตร ด้านตะวันออกติดกับทะเลฟิลิปปินส์ ทางตะวันตกติดกับทะเลจีนใต้ ทางใต้ติดกับทะเลเซเบส (Celebes Sea) ภูมิอากาศ มี 3 ฤดูเช่นเดียวกับประเทศไทย ปัจจุบันเมืองหลวงของฟิลิปปินส์ คือ มะนิลา (Metro Manila)

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศฟิลิปปินส์

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	160,476 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	1,790 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	3,540 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 9.0 (ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 3.2 (ปี 2552)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 8 (ปี 2552)
สกุลเงิน (Currency)	เปโซ
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 43.900 เปโซ

แม้ว่าฟิลิปปินส์จะปรับตัวเองมาสู่ภาคบริการมากขึ้นและมีการปรับอัตราค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น โดยในปัจจุบันอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในฟิลิปปินส์เฉลี่ยวันละ 8.3 ดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยในปี 2552 เท่ากับ 1,790 ดอลลาร์สหรัฐฯ

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

ปัจจุบันฟิลิปปินส์กลายเป็นประเทศที่มีรายได้จากภาคบริการสูงที่สุด โดยในปี 2550 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของฟิลิปปินส์มาจากภาคบริการถึงร้อยละ 53.7 รองลงมา คือ ภาคอุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสร้างรายได้ประมาณร้อยละ 31.6 ส่วนผลิตผลจากภาคเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 14.7

มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศฟิลิปปินส์ในปี 2550 มีประมาณ 96.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกง สาธารณรัฐประชาชนจีน เนเธอร์แลนด์ สินค้าส่งออกหลัก ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบ ข้าว แผลงวงจรไฟฟ้า น้ำมันสำเร็จรูป เศษโลหะและผลิตภัณฑ์

ในปี 2550 ฟิลิปปินส์นำเข้าสินค้าและวัตถุดิบจากต่างประเทศเป็นมูลค่ากว่า 50.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศที่ฟิลิปปินส์นำเข้าสินค้ามาก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซาอุดีอาระเบีย สินค้าที่มีการนำเข้ามากในอันดับต้นๆ ได้แก่ แผลงวงจรไฟฟ้า อุปกรณ์ยานยนต์และส่วนประกอบ สินแร่โลหะอื่นๆ

2.4.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศฟิลิปปินส์

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

จำนวนการจ้างงานและมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดินเป็นหลักเกณฑ์ที่ฟิลิปปินส์ใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มวิสาหกิจรายย่อย คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 10 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดินน้อยกว่า 3 ล้านเปโซ ส่วนกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม คือ กลุ่มที่มีการจ้างงาน 10 คนขึ้นไปแต่น้อยกว่า 100 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน ตั้งแต่ 3 ล้านเปโซแต่น้อยกว่า 15 ล้านเปโซ ขณะที่กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 100 คนแต่น้อยกว่า 200 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน ตั้งแต่ 15 ล้านเปโซแต่น้อยกว่า 100 ล้านเปโซ

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร (ล้านเปโซ)
วิสาหกิจรายย่อย	1-9	<3
วิสาหกิจขนาดย่อม	10-99	3-15
วิสาหกิจขนาดกลาง	100-199	15-100

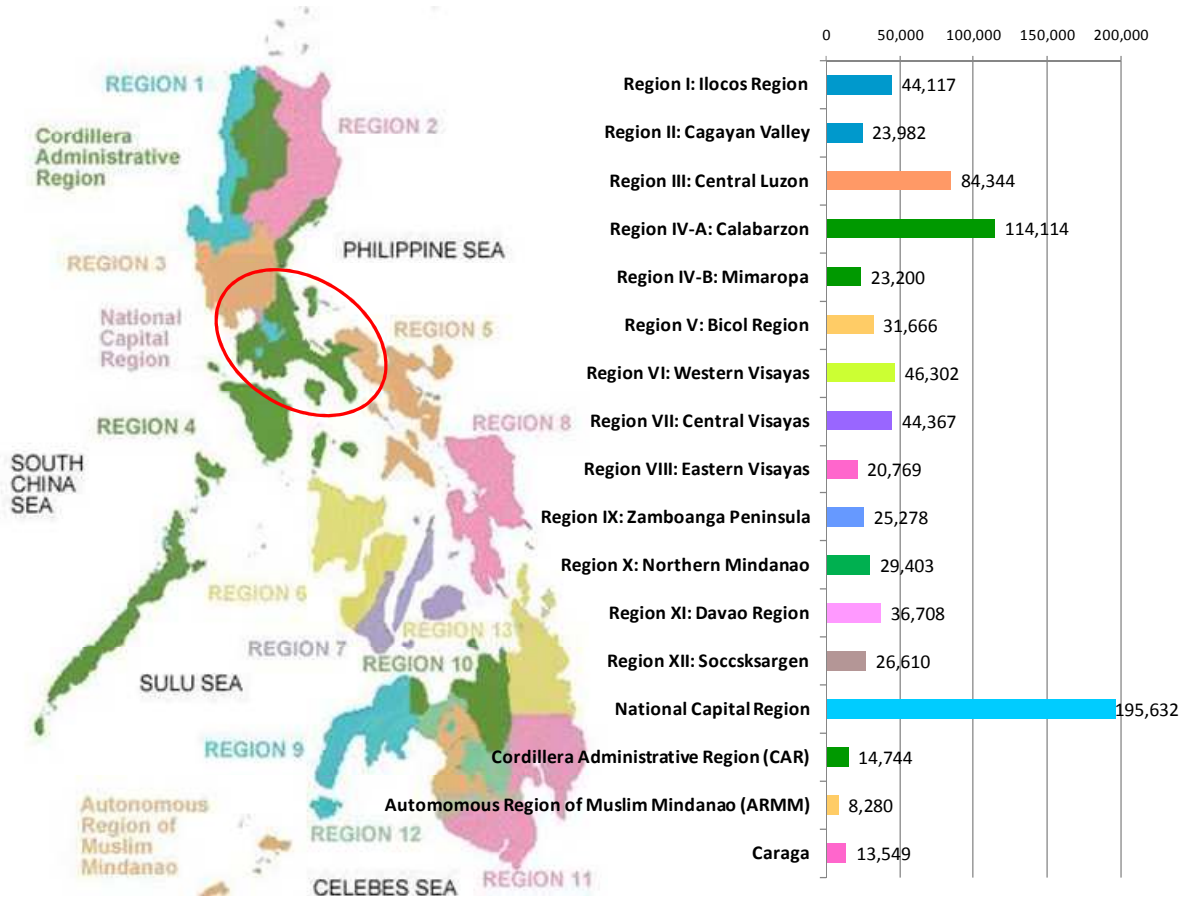
การให้คำจำกัดความวิสาหกิจของฟิลิปปินส์แตกต่างกับของไทยในประเด็นที่ว่า ฟิลิปปินส์ไม่ได้จำแนกหรือนิยามตามประเภทธุรกิจเป็นกลุ่มผู้ผลิต หรือผู้ให้บริการ และกลุ่มที่ประกอบกิจการค้าปลีกหรือค้าส่งเช่นเดียวกับของไทย กล่าวอีกนัยหนึ่ง การให้คำจำกัดความของไทยมีความละเอียดมากกว่า

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2552 ผู้ประกอบการในประเทศฟิลิปปินส์โดยรวมมีประมาณ 734,889 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 720,191 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 98.0 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศฟิลิปปินส์สามารถสร้างรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เป็นมูลค่า 48,142.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 30.0 ของรายได้ที่เกิดจากผลประกอบการของทั้งประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นหมู่เกาะ ทำให้การกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละเกาะแตกต่างกันไป โดยหมู่เกาะลูซอนซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดและได้รับการพัฒนาในด้านการค้าและการลงทุนมาก ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่บนหมู่เกาะนี้มีมากถึง 531,799 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 68 ของจำนวนวิสาหกิจขนาด

กลางและขนาดย่อมของประเทศ โดยเฉพาะในเขตเมืองหลวงหรือกรุงมะนิลา (National Capital Region) รองลงมาเป็นภูมิภาค 4-A คาลาบาร์ซอน (Calabarzon) ซึ่งอยู่ใกล้กับเขตเมืองหลวง จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมากถึง 114,114 รายคิดเป็นร้อยละ 15 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ และอันดับสามคือภูมิภาค 3 ลูซอนกลาง (Central Luzon)

ภาพที่ 2-4 ลักษณะโครงสร้างและกระจายตัวของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศฟิลิปปินส์

ที่มา: National Statistics Office, 2006

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

ขั้นตอนที่ต้องใช้ในการจัดตั้งธุรกิจที่มากถึง 15 ขั้นตอนและใช้เวลานานถึง 52 วัน ทำให้ธนาคารโลกจัดอันดับให้ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่น่าลงทุนในอันดับที่ 144 ของโลก สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงานในภาครัฐที่ยังมีความล่าช้า แม้จะมีการเปิดเสรีทางการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ดังนั้น หากหน่วยงานภาครัฐของฟิลิปปินส์ไม่สามารถปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ฟิลิปปินส์จะไม่ใช่คู่แข่งที่น่าดึงดูดที่ให้นักลงทุนที่สนใจลงทุนในประเทศไทยย้ายฐานการลงทุนไปฟิลิปปินส์

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✿ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) ฟิลิปปินส์ได้รับการจัดอันดับที่ 144 ของโลก
- ✿ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) ฟิลิปปินส์ได้รับการจัดอันดับที่ 162 ของโลก
- ✿ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศฟิลิปปินส์มีประมาณ 15 ขั้นตอน
- ✿ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 52 วัน
- ✿ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 28.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✿ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) ฟิลิปปินส์ได้รับการจัดอันดับที่ 127 ของโลก

2.5 ประเทศอินโดนีเซีย

2.5.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ประชากรในประเทศอินโดนีเซียในปี 2551 มีประมาณ 237.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ร้อยละ 1.2 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติจาวา (ร้อยละ 40.6) รองลงมา คือ กลุ่มที่เชื้อชาติซุนดา (ร้อยละ 15.0) และมาดู (ร้อยละ 3.3) ชาวอินโดนีเซียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 86.1) รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 8.7) และฮินดู (ร้อยละ 1.8) ด้วยภูมิประเทศที่เป็นเกาะจำนวนมากทำให้อินโดนีเซียมีภาษาพื้นเมืองมากกว่า 583 ภาษา แต่ภาษาที่ใช้โดยทั่วไปและเป็นภาษาราชการ คือภาษาบาฮาซา อินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia)

โครงสร้างทางประชากรของอินโดนีเซีย ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 28.4 กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 65.7 และกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 5.8

อินโดนีเซียเป็นประเทศหมู่เกาะ มีเกาะกระจายกว่า 17,508 เกาะ ซึ่งคิดเป็นพื้นที่ถึง 1,919,440 ตารางกิโลเมตร ที่ตั้งอยู่บนเส้นศูนย์สูตรทำให้มีอากาศร้อนชื้นและมีเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูแล้ง (ในช่วงเดือนพฤษภาคม – ตุลาคม) และฤดูฝน (ในช่วงเดือนพฤศจิกายน – เมษายน) ปัจจุบันเมืองหลวงของอินโดนีเซีย คือ จาการ์ตา และเมืองที่สำคัญ ได้แก่ สุราบายา บันดุง เมดาน บาห์ลี

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศอินโดนีเซีย

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	540,277 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	2,230 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	4,060 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 5.9 (ประมาณการปี 2551)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 10.5 (ประมาณการปี 2551)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 8.2 (ประมาณการปี 2551)
สกุลเงิน (Currency)	รูเปี๊ยะ
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 8,920 รูเปี๊ยะ

แม้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของอินโดนีเซียจะสูงถึง 540,277 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่เนื่องจากเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวของอินโดนีเซียอยู่ที่ 2,230 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่ำกว่าของไทยถึงร้อยละ 41

เมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน อินโดนีเซียนับเป็นประเทศที่มีขนาดตลาดในประเทศ (Domestic Market) ที่ใหญ่ที่สุด นอกจากนี้ ประชากรที่มีมากถึง 237.5 ล้านคน ทำให้อินโดนีเซียมีแรงงานมากถึง 156 ล้านคน

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

ปัจจุบันรายได้หลักของประเทศอินโดนีเซียยังมาจากภาคอุตสาหกรรม โดยในปี 2550 อินโดนีเซียมีรายได้จากภาคอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 45.6 รองลงมา คือ รายได้ที่มาจกภาคบริการ (ร้อยละ 40.8) ที่เหลือจากภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 13.5)

รายได้ที่เกิดจากการส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศในปี 2550 มีมูลค่ากว่า 141.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย อินเดีย สินค้าส่งออกหลัก ได้แก่ น้ำมันและก๊าซ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม้อัด เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางพารา

ในปี 2551 อินโดนีเซียนำเข้าสินค้าและวัตถุดิบเป็นมูลค่ากว่า 114.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศที่มีการนำเข้าสินค้ามาก ได้แก่ สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ไทย ซาอุดีอาระเบีย สาธารณรัฐเกาหลี และออสเตรเลีย สินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ น้ำมันและก๊าซ อาหาร

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ที่เกิดขึ้นในอินโดนีเซียในปี 2552 มีสูงถึง 5,390 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ สิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูงส่วนใหญ่เป็นโครงการด้านคมนาคมขนส่ง

2.5.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศอินโดนีเซีย

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการในอินโดนีเซียเป็นแนวทางเดียวกับที่มีการใช้ในฟิลิปปินส์ กล่าวคือ พิจารณาจากจำนวนการจ้างงานและมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

กลุ่มวิสาหกิจรายย่อย คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 5 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน น้อยกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปแต่น้อยกว่า 50 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน ตั้งแต่ 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่น้อยกว่า 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลาง คือ กลุ่มที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 50 คนแต่น้อยกว่า 100 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร แต่ไม่รวมที่ดิน ตั้งแต่ 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร (ดอลลาร์สหรัฐ)
วิสาหกิจรายย่อย	1-5	<50
วิสาหกิจขนาดย่อม	6-50	50-200
วิสาหกิจขนาดกลาง	51-100	>200

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2552 จำนวนผู้ประกอบการในประเทศอินโดนีเซียโดยรวมมีประมาณ 52,764,603 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณ 52,759,327 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.99 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างรายได้หรือผลิตภัณฑ์มวลรวมเป็นมูลค่ากว่า 139,931 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 25.9 ของรายได้ที่มาจากผลประกอบการทั้งประเทศ

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

แม้อินโดนีเซียจะได้รับการจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่น่าลงทุนอันดับที่ 122 ของโลก แต่ประชากรที่มีมากกว่า 200 ล้านคน ซึ่งหมายถึงตลาดในประเทศมีขนาดใหญ่ และครอบคลุมเป็นสัดส่วนกว่า 1 ใน 3 ของประชากรอาเซียน ทำให้นักลงทุนชาวต่างประเทศยังให้ความสนใจที่จะลงทุนในอินโดนีเซีย

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✿ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) อินโดนีเซียได้รับการจัดอันดับที่ 122 ของโลก
- ✿ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) อินโดนีเซียได้รับการจัดอันดับที่ 161 ของโลก
- ✿ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศอินโดนีเซียมีประมาณ 9 ขั้นตอน
- ✿ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 60 วัน
- ✿ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 26.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✿ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) อินโดนีเซียได้รับการจัดอันดับที่ 113 ของโลก

2.6 ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

2.6.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2552 บรูไนดารุสซาลามมีประชากรประมาณ 400,000 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 1.8 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติมาเลย์ (ร้อยละ 66.3) รองลงมา คือ เชื้อชาติจีน (ร้อยละ 11.2) ประชากรบรูไนดารุสซาลามกว่าร้อยละ 67.0 นับถือศาสนาอิสลาม อีกร้อยละ 13.0 นับถือศาสนาพุทธ และร้อยละ 10.0 นับถือศาสนาคริสต์ ภาษาที่ใช้โดยทั่วไปและเป็นภาษาราชการ คือ ภาษามาเลย์ รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษและภาษาจีน

โครงสร้างทางประชากรของบรูไนดารุสซาลาม ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 26.6 กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 70.1 และกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 3.3

บรูไนดารุสซาลามตั้งอยู่บนเกาะบอร์เนียว เป็นประเทศที่มีขนาดเล็กมากมีพื้นที่เพียง 5,765 ตารางกิโลเมตร เนื่องจากตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร ทำให้ภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้น ปริมาณฝนค่อนข้างมาก อุณหภูมิโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 28 องศาเซลเซียส เมืองที่สำคัญและเป็นเมืองหลวง คือ บันดาร์เสรีเบกาวัน

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	17,180 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ประมาณการปี 2551)
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	53,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	50,920 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 0.4 (ประมาณการปี 2551)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 0.3 (ปี 2550)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 3.7 (ปี 2551)
สกุลเงิน (Currency)	ดอลลาร์บรูไนดารุสซาลาม
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1.304 ดอลลาร์บรูไนดารุสซาลาม

รายได้หลักและมีมูลค่ามหาศาลของประเทศบรูไนดารุสซาลามมาจากการขุดเจาะน้ำมัน ในขณะที่ประเทศบรูไนดารุสซาลามมีประชากรเพียง 400,000 คน ทำให้เมื่อคำนวณผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวจึงมีค่าสูงถึง 53,100 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อปี อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติรายได้ที่เกิดขึ้นจะกระจุกตัวอยู่เพียงบางกลุ่ม

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

บรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่มีน้ำมันและมีรายได้จากการกลั่นน้ำมันและส่งออกน้ำมันเป็นหลัก ในขณะที่ผลผลิตจากภาคการผลิตและภาคการเกษตรมีไม่มากนัก โดยในปี 2550 บรูไนดารุสซาลามมีรายได้จากการส่งออกเป็นมูลค่ากว่า 8.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลีและสหรัฐอเมริกา

การให้ความสำคัญกับอุตสาหกรรมปิโตรเลียม ทำให้บรูไนดารุสซาลามต้องพึ่งสินค้าและเครื่องจักรจากต่างประเทศ โดยในปี 2550 บรูไนดารุสซาลามนำเข้าสินค้ากว่า 2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไทย สาธารณรัฐเกาหลี สินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าอุตสาหกรรม อาหาร เคมีภัณฑ์

ที่ผ่านมา การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในบรูไนดารุสซาลาม (Foreign Direct Investment) มีไม่มากนัก โดยในปี 2551 มูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศมีเพียง 335.39 ล้านดอลลาร์บรูไนดารุสซาลาม ประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ อังกฤษ (ร้อยละ 65.7) เนเธอร์แลนด์ (ร้อยละ 30.9) และญี่ปุ่น (ร้อยละ 2.5) สำหรับสาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูง คือ เหมืองแร่

2.6.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

จำนวนการจ้างงานเป็นหลักเกณฑ์เดียวที่บรูไนดารุสซาลามนำมาใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ โดยในปัจจุบัน ธุรกิจที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 6 คน จะถูกนำมารวมอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย หากมีการจ้างงานตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน จะนับรวมอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อม และหากมีการจ้างงานมากกว่า 50 คน แต่ไม่มากกว่า 100 คน จะจัดเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)
วิสาหกิจรายย่อย (Micro enterprises)	1-5
วิสาหกิจขนาดย่อม (Small enterprises)	6-50
วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium enterprises)	51-100

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2551 ผู้ประกอบการในประเทศบรูไนดารุสซาลามมีประมาณ 9,302 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 9,105 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 97.0 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นมูลค่า 3,779.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 22.0 ของรายได้จากผลประกอบการทั้งประเทศ

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

การเป็นประเทศที่พึ่งพารายได้จากน้ำมันเป็นหลัก ทำให้ที่ผ่านมา รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามไม่ได้ให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจอื่นๆ มากนัก ส่งผลให้การพัฒนาด้านอื่นๆ เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป ดังนั้น เมื่อธนาคารโลกจัดอันดับประเทศที่มีความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ ในภาพรวมบรูไนดารุสซาลามจึงได้รับการจัดอันดับที่ 96 ของโลก อย่างไรก็ตาม ทิศทางการพัฒนาประเทศที่ให้ความสำคัญแก่ภาคธุรกิจในสาขาอื่นๆ มากขึ้น ทำให้บรูไนดารุสซาลามพยายามปรับปรุงขั้นตอนต่างๆ ให้มีความกระชับมากขึ้น

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✿ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) บรูไนดารุสซาลามได้รับการจัดอันดับที่ 96 ของโลก
- ✿ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) บรูไนดารุสซาลามได้รับการจัดอันดับที่ 153 ของโลก
- ✿ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศบรูไนดารุสซาลามมีประมาณ 18 ขั้นตอน
- ✿ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 116 วัน
- ✿ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 9.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✿ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) บรูไนดารุสซาลามได้รับการจัดอันดับที่ 113 ของโลก

2.7 ประเทศเวียดนาม

2.7.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2552 ประชากรของประเทศเวียดนามมีจำนวน 87.3 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มของประชากรร้อยละ 1.2 ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติจีนหรือเวียด (ร้อยละ 86.0) นอกนั้นเป็นชนกลุ่มอื่นๆ อีก 53 เชื้อชาติกระจายอยู่ตามเทือกเขาและที่ราบสูง ชาวเวียดนามนับถือลัทธิต่างๆ แตกต่างกันไปและใช้ภาษาที่หลากหลายและเป็นภาษาราชการ คือ ภาษาเวียดนาม ปัจจุบันภาษาอังกฤษเริ่มมีใช้กันอย่างแพร่หลายในเมืองใหญ่ๆ มากขึ้น

โครงสร้างทางประชากรของเวียดนาม ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 24.9 กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 69.4 และกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 5.7

ประเทศเวียดนามมีพื้นที่ประมาณ 330,915 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศสามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วน คือ ภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงมากมาย ภาคกลางและภาคใต้เป็นที่ราบสูง ภูมิอากาศในเวียดนามแตกต่างกันตามพื้นที่ ในภาคเหนือจะมี 4 ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ ฤดูร้อน ฤดูใบไม้ร่วง และฤดูหนาว ส่วนภาคกลางและภาคใต้ มีเพียง 2 ฤดู คือ ฤดูฝนและฤดูแล้ง ปัจจุบันเมืองหลวงของเวียดนาม คือ กรุงฮานอย ส่วนเมืองที่สำคัญได้แก่ ดานัง เว้ และโฮจิมินห์

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	91,854 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	1,010 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	2,850 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 5.2 (คาดการณ์ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 6.88 (ปี 2552)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 2.9 (ปี 2552)
สกุลเงิน (Currency)	ดอง
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 19,490 ดอง

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

ปัจจุบันเวียดนามเริ่มเปลี่ยนแปลงสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยในปี 2552 เวียดนามสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศได้เป็นมูลค่ากว่า 32.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อาเซียน และญี่ปุ่น ส่วนสินค้าส่งออกหลัก ได้แก่ สิ่งทอ น้ำมันดิบ อัญมณี รองเท้า ข้าว

เนื่องจากอยู่ในช่วงเปลี่ยนถ่ายไปสู่ภาคอุตสาหกรรมทำให้เวียดนามพึ่งพิงการนำเข้าสินค้าในกลุ่มอุตสาหกรรมมาก โดยในปี 2552 เวียดนามนำเข้าสินค้าเป็นมูลค่า 36.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สหภาพยุโรป ไทย สิงคโปร์ สินค้านำเข้าหลัก ได้แก่ เครื่องจักร และอุปกรณ์ น้ำมันสำเร็จรูป เหล็ก

การเปิดประเทศตลอดจนการผ่อนปรนหลักเกณฑ์ต่างๆ ทำให้ต่างประเทศให้ความสนใจและเข้าไปลงทุนในประเทศเวียดนามมากขึ้น ในปี 2552 มูลค่าการลงทุนโดยตรง (Foreign Direct Investment) สูงถึง 7,673 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี บริติชเวอร์จิน สิงคโปร์ มาเลเซีย สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม โรงแรมและการท่องเที่ยว สำนักงานอาคารให้เช่า

2.7.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเวียดนาม

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

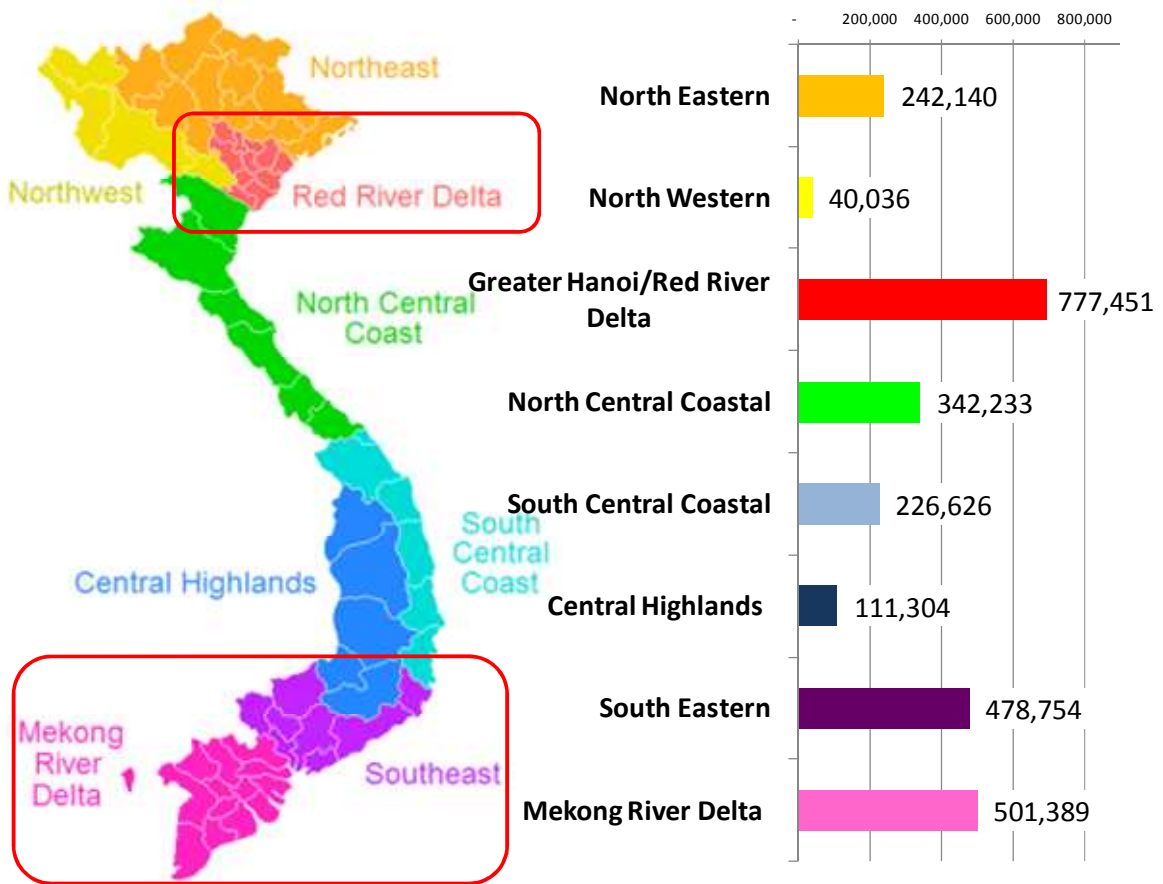
จำนวนการจ้างและมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร เป็นหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานภาครัฐของเวียดนามนำมาใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันเวียดนามยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการจำแนกวิสาหกิจรายย่อย ขนาดย่อม และขนาดกลาง ทำให้กิจการที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 300 คน และมีมูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวรน้อยกว่า 10,000 ล้านดอลลาร์ ถูกนับรวมเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/สินทรัพย์ถาวร (ล้านดอลลาร์)
วิสาหกิจรายย่อย		
วิสาหกิจขนาดย่อม	<300	<10,000
วิสาหกิจขนาดกลาง		

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2552 ผู้ประกอบการในประเทศเวียดนามโดยรวมมีจำนวน 2,720,479 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 2,718,008 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.91

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนามจะกระจุกตัวในภาคเหนือและภาคใต้ของประเทศ โดยในภาคเหนือ บริเวณลุ่มแม่น้ำแดงซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงฮานอย เมืองหลวงของเวียดนาม มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณร้อยละ 29 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยรวมทั้งประเทศ ขณะที่ทางใต้ของเวียดนามบริเวณลุ่มแม่น้ำโขงตอน 5 จังหวัดและ 1 เทศบาลนคร (นครโฮจิมินห์) มีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณร้อยละ 18 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยรวมทั้งประเทศ

ภาพที่ 2-5 ลักษณะโครงสร้างและการกระจายตัวของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทยเวียดนาม

ที่มา: GSO Establishment Census, 2002

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

เวียดนามเริ่มเปิดประเทศในปี 2543 ทำให้มีการปรับรูปแบบการทำงานของภาครัฐให้มีความคล่องตัวมากขึ้น โดยในปี 2553 ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้เวียดนามมีความสะดวกในการดำเนินธุรกิจในอันดับที่ 93 ของโลก นอกจากนี้ การลงทุนทางด้านสถาบันการเงินของนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงการสนับสนุนของรัฐบาลเวียดนาม ทำให้เวียดนามได้รับการจัดอันดับในเรื่องความสะดวกในการขอสินเชื่อเป็นอันดับที่ 30 ของโลก

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✦ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) เวียดนามได้รับการจัดอันดับที่ 93 ของโลก
- ✦ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) เวียดนามได้รับการจัดอันดับที่ 116 ของโลก
- ✦ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศเวียดนามมีประมาณ 11 ขั้นตอน
- ✦ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) มีประมาณ 50 วัน
- ✦ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 13.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✦ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) เวียดนามได้รับการจัดอันดับที่ 30 ของโลก

2.8 ประเทศสหภาพพม่า

2.8.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2552 ประชากรในประเทศสหภาพพม่ามีจำนวน 53.4 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มร้อยละ 0.8 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติพม่าแต่มีหลายเผ่าพันธุ์ ร้อยละ 89.0 นับถือศาสนาพุทธ ภาษาที่ใช้โดยทั่วไปและเป็นภาษาราชการ คือ ภาษาพม่า ส่วนภาษาที่ใช้ในการติดต่อธุรกิจและการค้า คือ ภาษาพม่าและภาษาอังกฤษ

โครงสร้างทางประชากรของสหภาพพม่า ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 25.3 กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 69.3 และกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 5.4

ประเทศสหภาพพม่ามีพื้นที่ประมาณ 678,500 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศ ทางตอนเหนือ ตะวันออกและตะวันตกของประเทศถูกล้อมรอบด้วยเทือกเขา ทำให้พื้นที่ราวร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นภูเขาปกคลุมด้วยป่าไม้ ส่วนตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี ภูมิอากาศของพม่าเหมือนประเทศไทย คือมี 3 ฤดู ปัจจุบันเมืองหลวงของพม่า คือ เมืองเนปิดอร์ ส่วนเมืองสำคัญอื่นๆ ได้แก่ ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ เมียวดี ท่าชีเหล็ก

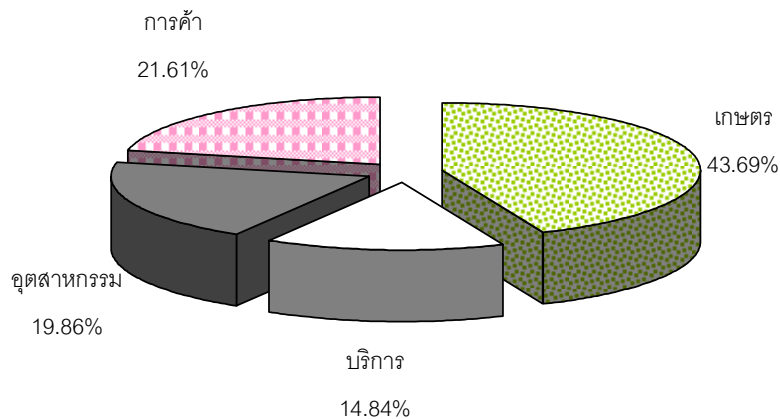
เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศสหภาพพม่า

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	26,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	442 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	n.a.
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 4.3
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 6.9
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 4.9
สกุลเงิน (Currency)	จ๊าด
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 6.41 จ๊าด (อัตราที่เป็นทางการ)

รายได้ของสหภาพพม่าในปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 26,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 4.3 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อของพม่าอยู่ที่ร้อยละ 6.9 ปัจจุบันสกุลเงินของพม่า คือ จีต มีอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 6.41 จีต

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

ภาคเกษตรกรรมยังคงเป็นโครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของประเทศสหภาพพม่า ในปี 2551 ผลผลิตที่ได้จากภาคเกษตรกรรมมีสูงถึงร้อยละ 43.69 รองลงมาเป็นรายได้ที่เกิดจากภาคการค้า (ร้อยละ 21.61) ขณะที่รายได้จากภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมีเพียงร้อยละ 19.86 และร้อยละ 14.84 ตามลำดับ

ภาพที่ 2-6 โครงสร้างทางเศรษฐกิจของสหภาพพม่า ปี 2551

ที่มา: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2552

ผลผลิตที่สำคัญจากภาคเกษตรกรรมในสหภาพพม่า ได้แก่ ข้าว เมล็ดพืช ไม้เนื้อแข็ง ไม้สัก และสินค้าประมง ส่วนภาคอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมประมง เฟอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ ส่วนโครงการใหญ่ๆ ที่มีการลงทุนในสหภาพพม่าจะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับการขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ การทำเหมือง และการสร้างท่อก๊าซจากสหภาพพม่าไปประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ภาคการค้าเป็นสาขาที่สร้างรายได้ให้กับประเทศสหภาพพม่ารองจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งประเทศไทยเป็นคู่ค้าที่สำคัญกับประเทศสหภาพพม่าโดยในแต่ละปีมีมูลค่านับแสนล้านบาท ช่องทางในการทำการค้ากับสหภาพพม่า มี 2 ช่องทาง คือ การค้าผ่านทะเล และการค้าผ่านชายแดน การติดต่อการค้าผ่านชายแดนต้องผ่านระบบนาครพาณิชย์ โดยรัฐบาลพม่าอนุญาตให้ใช้เงินบาท เงินจีต และเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ด้านการค้าชายแดนที่สำคัญระหว่างประเทศสหภาพพม่ากับประเทศเพื่อนบ้านในปัจจุบันมีดังนี้

- ✿ ด้านการค้าชายแดนบังคลาเทศ-พม่า มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน Maungtau ด้าน Sittwe
- ✿ ด้านการค้าชายแดนสาธารณรัฐประชาชนจีน – พม่า มีจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน Muse 105 ไมล์ ด้าน Lweje ด้าน Kwanlong (หรือ Chin Shwe Haw) ด้าน Liza และ ด้าน Kampiketi (ปัจจุบันสองด้านหลังปิดไปแล้ว)
- ✿ ด้านการค้าชายแดนไทย-พม่า มีจำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแม่สาย จังหวัดเชียงราย (ตรงข้ามกับด้านท่าซี้เหล็กของพม่า) ด้านแม่สอด จังหวัดตาก (ตรงข้ามกับด้านเมียวดี) และด้านระนอง (ตรงข้ามกับด้านเกาะสองของพม่า)
- ✿ ด้านการค้าชายแดนอินเดีย-พม่า มีจำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน Tamu และด้าน Reed

เนื่องจากไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศสหภาพพม่า ทำให้ที่ผ่านมาภาคการค้าระหว่างไทยกับสหภาพพม่าเป็นแบบขาดดุลมาโดยตลอด หากไม่นำมูลค่าที่เกิดจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากสหภาพพม่ามารวมจะพบว่า ในปี 2552 ไทยมีการนำเข้าสินค้าจากพม่าเพียง 8,331.6 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะในกลุ่มสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ไม้ (ตารางที่ 2-4 และตารางที่ 2-6)

เมื่อพิจารณาเฉพาะการส่งสินค้าไทยไปจำหน่ายยังประเทศสหภาพพม่า (ข้อมูลจากตารางที่ 2-4 เปรียบเทียบกับตารางที่ 2-5) พบว่า การค้าชายแดนไทย-พม่า เป็นช่องทางสำคัญที่ทำให้สินค้าไทยสามารถเข้าไปจำหน่ายในประเทศสหภาพพม่าได้มากกว่าช่องทางอื่น ๆ นอกจากนี้ การนำเข้าสินค้าจากไทยผ่านชายแดนไทย-พม่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาโดยตลอด โดยในปี 2552 มูลค่าการส่งออกสินค้าผ่านชายแดนไทย-พม่า มีสูงถึง 42,604.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี 2551 ร้อยละ 21.04 ซึ่งด้านการค้าชายแดนไทย-พม่า ที่สำคัญ ได้แก่ ด้านการค้าชายแดนไทย-พม่า ที่จังหวัดตาก (แม่สอด) ระนอง และเชียงราย (แม่สาย)

ภาพที่ 2-7 ด้านการค้าชายแดนสหภาพพม่ากับประเทศเพื่อนบ้าน
ที่มา: Toshihiro Kudo 2010

ตารางที่ 2-4 การค้าระหว่างประเทศไทย - พม่า

หน่วย : ล้านบาท

ปี	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2551	156,285.0	43,859.0	112,426.0	-68,567.0
2552	148,628.3	52,652.4	95,975.9	-43,323.6
2552 ม.ค.-ก.ค.	84,921.1	29,255.1	55,666.0	-26,410.9
2553 ม.ค.-ก.ค.	88,999.1	38,926.8	50,072.3	-11,145.5

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 2-5 การค้าชายแดนไทย - พม่า

หน่วย : ล้านบาท

ปี	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2551	143,700.9	35,197.6	108,503.4	-73,305.8
2552	134,766.5	42,604.5	92,162.0	-49,557.5
2552 ม.ค.-ก.ค.	77,648.4	23,785.3	53,863.1	-30,077.8
2553 ม.ค.-ก.ค.	79,338.6	31,324.9	48,013.7	-16,688.8

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 2-6 มูลค่านำเข้าการค้าชายแดนรายสินค้า ปี 2552-2553 (ม.ค.-ก.ค.)

หน่วย : ล้านบาท

นำเข้า	ม.ค.-ธ.ค. 2552	2552	2553
		(ม.ค.-ก.ค.)	
ก๊าซธรรมชาติ	87,644.3	50,613.4	45,640.4
สัตว์น้ำ	2,227.7	1,519.7	972.3
ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ	487.3	331.1	284.4
ผักและของปรุงแต่งจากผัก	209.5	193.5	193.6
ไม้ซุง	90.9	90.9	182.9
อื่นๆ	3,502.4	1,114.6	740.0
มูลค่ารวม	92,162.0	53,863.1	48,013.7

ที่มา : กรมศุลกากร

การท่องเที่ยวเป็นสาขาที่สำคัญในภาคบริการสำหรับสหภาพพม่า อย่างไรก็ตาม แม้จะมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรมหลายแห่ง แต่ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ภาคการท่องเที่ยวของพม่ายังไม่เติบโตเท่าที่ควร

ในด้านการส่งออก ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญของสหภาพพม่าในปี 2550 และปี 2551 ได้แก่ ไทย อินเดีย ฮองกง สาธารณรัฐประชาชนจีน และสิงคโปร์ สินค้าส่งออกหลักของสหภาพพม่า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้สัก เมล็ดพืช ถั่ว เนื้อสัตว์ สิ่งทอ และข้าว ขณะที่สหภาพพม่าจะนำเข้าสินค้าจากสาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ และไทย มากที่สุด โดยในปี 2551 สหภาพพม่านำเข้าสินค้าจากต่างประเทศประมาณ 800 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ขนส่ง และวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต

ในด้านการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) ประเทศผู้ลงทุนหลักในสหภาพพม่า คือ ไทย สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน และมาเลเซีย สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ พลังงาน การขุดเจาะน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และอุตสาหกรรมการผลิต

2.8.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสหภาพพม่า

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการในสหภาพพม่า ประกอบด้วย จำนวนการจ้างงาน ปริมาณการใช้ไฟฟ้า มูลค่าทุนและมูลค่าการผลิต นิยามที่ใช้ในการจำแนกวิสาหกิจแต่ละกลุ่มมีดังนี้

วิสาหกิจรายย่อย หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 9 คน และมีการใช้ไฟฟ้าน้อยกว่า 3 แรงม้า

วิสาหกิจขนาดย่อม หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 50 คน นอกจากนี้ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ต้องมีเงินทุนน้อยกว่า 1 ล้านดอลลาร์ และมีผลผลิตรายปีน้อยกว่า 2.5 ล้านดอลลาร์ ส่วนปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ในแต่ละปีมากกว่า 3 แรงม้าแต่น้อยกว่า 25 แรงม้า

วิสาหกิจขนาดกลาง หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100 คน นอกจากนี้ผู้ประกอบการในกลุ่มนี้ต้องมีเงินทุนมากกว่า 1 ล้านดอลลาร์แต่ไม่เกิน 5 ล้านดอลลาร์ และมีผลผลิตรายปีมากกว่า 2.5 ล้านดอลลาร์แต่น้อยกว่า 10 ล้านดอลลาร์ ส่วนปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ในแต่ละปีมากกว่า 25 แรงม้าแต่น้อยกว่า 50 แรงม้า

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	ปริมาณการใช้ ไฟฟ้า (แรงม้า)	มูลค่าทุน/ สินทรัพย์ถาวร (ล้านจ๊าด)	มูลค่าผลผลิต/ รายได้ (ล้านจ๊าด)
วิสาหกิจรายย่อย	<9	<3		
วิสาหกิจขนาดย่อม	10-50	3-25	<1	<2.5
วิสาหกิจขนาดกลาง	51-100	25-50	1-5	2.5-10

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2551 ผู้ประกอบการในประเทศสหภาพพม่าโดยรวมมีจำนวน 43,503 ราย เป็นจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 40,020 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 91.99

2.9 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2.9.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2552 ประชากรของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) มีจำนวน 6.8 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อชาติลาว (ร้อยละ 99.0) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 75.0) ภาษาที่ใช้โดยทั่วไปและเป็นภาษาราชการ คือ ภาษาลาว อย่างไรก็ตาม ชาวลาวสามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ดี

โครงสร้างทางประชากรของ สปป.ลาวเป็นกลุ่มที่ยังอยู่ในวัยเยาว์จำนวนมาก โดยในปี 2552 กลุ่มที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีสูงถึงร้อยละ 40.8 กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 56.1 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีเพียงร้อยละ 3.1

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของ สปป.ลาว มีพื้นที่ 236,880 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง ภูมิอากาศ ตอนเหนืออากาศเย็น ตอนกลางและตอนใต้คล้ายคลึงกับประเทศไทย เมืองหลวง คือ นครหลวงเวียงจันทน์ (Vientiane) เมืองที่สำคัญ ได้แก่ แขวงหลวงพระบาง แขวงสะหวันนะเขต แขวงจำปาสัก

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศ สปป.ลาว

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	5,939 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	880 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	2,210 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ 7.9
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ 8.6
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	กึ่ง
สกุลเงิน (Currency)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อ 7,975 กีบ

รายได้ของ สปป.ลาว ในปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 5,939 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 7.9 ขณะที่อัตราเงินเฟ้อของ สปป.ลาว อยู่ที่ร้อยละ 8.6 ปัจจุบันสกุลเงินที่เป็นทางการของ สปป.ลาว คือ กีบ โดยมีอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯเท่ากับ 7,975 กีบ อย่างไรก็ตาม สกุลเงินที่นิยมใช้ใน สปป.ลาว คือ ดอลลาร์สหรัฐฯ และเงินบาทของไทย

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

แม้ว่า สปป.ลาว เริ่มให้ความสำคัญกับภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แต่ปัจจุบันรายได้หลักของ สปป.ลาว ยังมาจากภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ โดยในปี 2549 รายได้จากผลิตผลทางการเกษตรอยู่ที่ร้อยละ 42.0 ขณะที่ร้อยละ 31.0 เป็นรายได้จากภาคอุตสาหกรรม ส่วนรายได้จากภาคบริการมีประมาณร้อยละ 25.3

สปป.ลาว เป็นประเทศที่พึ่งพิงสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2550 สปป.ลาว นำเข้าสินค้าสูงถึง 2.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่มูลค่าการส่งออกรวมของ สปป.ลาว มีเพียง 1.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้านำเข้าหลักของ สปป.ลาว ได้แก่ รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภค โดยส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่มาจากประเทศไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม สิงคโปร์ และมาเลเซีย ส่วนตลาดส่งออกที่สำคัญของ สปป.ลาว ได้แก่ ประเทศไทย เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน เยอรมัน และมาเลเซีย สินค้าส่งออกหลักของ สปป.ลาว ได้แก่ ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้ สินแร่ เศษโลหะ ถ่านหิน เสื้อผ้าสำเร็จรูป

สปป.ลาว ให้ความสนใจและพยายามให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ เพื่อชักชวนให้ชาวต่างประเทศมาลงทุนใน สปป.ลาว มากขึ้น โดยในปี 2550 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) มีมูลค่าประมาณ 1,136.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ลงทุนหลัก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และสาธารณรัฐเกาหลี สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ พลังงานไฟฟ้า ขนส่ง โทรคมนาคม โรงแรมและการท่องเที่ยว

2.9.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกประเภทของวิสาหกิจใน สปป.ลาว ได้แก่ จำนวนการจ้างงาน มูลค่าทุน/ สินทรัพย์ถาวร และมูลค่าผลผลิต/ รายได้ โดยในปัจจุบันมีการจำแนกประเภทผู้ประกอบการออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ วิสาหกิจขนาดกลางและวิสาหกิจขนาดย่อม

วิสาหกิจขนาดย่อมใน สปป.ลาว หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 1 คน และน้อยกว่า 20 คน มีเงินทุนหรือสินทรัพย์ถาวรน้อยกว่า 250 ล้านกีบ และมีผลผลิตหรือรายได้ต่อปีไม่เกิน 400 ล้านกีบ

วิสาหกิจขนาดกลาง หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 20 คน และน้อยกว่า 100 คน มีเงินทุนหรือสินทรัพย์ถาวรน้อยกว่า 1,200 ล้านกีบ และมีผลผลิตหรือรายได้ต่อปีไม่เกิน 1,000 ล้านกีบ

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/ สินทรัพย์ ถาวร (ล้านกีบ)	มูลค่าผลผลิต/ รายได้ (ล้านกีบ)
วิสาหกิจรายย่อย	ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกวิสาหกิจกลุ่มนี้อย่างชัดเจน		
วิสาหกิจขนาดย่อม	1-19	<250	<400
วิสาหกิจขนาดกลาง	20-99	<1,200	<1,000

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ผู้ประกอบการในสปป.ลาวโดยรวมมีจำนวน 142,105 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 135,000 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 95.0 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศโดยรวม 5,939 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

แม้ว่ารัฐบาลของ สปป.ลาว ได้ให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจมากขึ้นแต่การดำเนินธุรกิจใน สปป.ลาว ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ทำให้ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้ สปป.ลาว เป็นประเทศที่น่าลงทุนในลำดับท้ายๆ (ลำดับที่ 167 ของโลก) นอกจากความล่าช้าในการบริหารงานของภาครัฐ การขอสินเชื่อใน สปป.ลาว ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร ทำให้ สปป.ลาว ถูกจัดอันดับที่ 150 ของโลกในด้านการขอสินเชื่อ

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่างๆ ในปี 2553

- ✿ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) สปป.ลาว ได้รับการจัดอันดับที่ 167 ของโลก
- ✿ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) สปป.ลาว ได้รับการจัดอันดับที่ 89 ของโลก
- ✿ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศสปป.ลาว มีประมาณ 7 ขั้นตอน
- ✿ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) ประมาณ 100 วัน
- ✿ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 12.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ✿ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) สปป.ลาว ได้รับการจัดอันดับที่ 150 ของโลก

2.10 ประเทศกัมพูชา

2.10.1 สถานการณ์และตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศในระดับมหภาค

ในปี 2551 ประชากรในประเทศกัมพูชา มีจำนวน 14.7 ล้านคน มีอัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อชาติเขมร (ร้อยละ 96.0) ส่วนใหญ่ร้อยละ 95.0 นับถือศาสนาพุทธ ภาษาที่ใช้โดยทั่วไปและเป็นภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วนภาษาที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม และจีน

โครงสร้างทางประชากรของกัมพูชา ประกอบด้วย กลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียน (อายุ 0-14 ปี) มีประมาณร้อยละ 32.6 ช่วงวัยทำงาน (อายุ 15-64 ปี) มีประมาณร้อยละ 63.8 และช่วงวัยเกษียณ (อายุมากกว่า 64 ปี) มีประมาณร้อยละ 3.6

ประเทศกัมพูชามีพื้นที่ 181,035 ตารางกิโลเมตร ภูมิประเทศ มีลักษณะคล้ายสามเหลี่ยมหรืออ่างคือ ตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบและลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน ภูมิอากาศ มีอากาศร้อนชื้น มีฤดูฝนยาวนาน อุณหภูมิเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส เมืองหลวง คือ พนมเปญ เมืองที่สำคัญอื่นๆ ได้แก่ กำปงจาม เสียมราฐ นครวัด นครธม พระตะบอง เกาะกง สีหนุวิลล์

เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจของประเทศกัมพูชา

ตัวชี้วัดเชิงเศรษฐกิจ	มูลค่า
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP)	10,028 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita)	650 ดอลลาร์สหรัฐฯ
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP)	1,850 ดอลลาร์สหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth Rate)	ร้อยละ -1.5 (ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate)	ร้อยละ -1.0 (ปี 2552)
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate)	ร้อยละ 1.0 (ปี 2550)
สกุลเงิน (Currency)	เรียล
อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate)	1 ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อ 4,060 เรียล

รายได้ของประเทศกัมพูชาในปี 2552 มีมูลค่าประมาณ 10,028 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่ผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกที่เข้าสู่ภาวะถดถอยทำให้อัตราการเติบโตในปี 2552 ลดลงร้อยละ 1.0 ปัจจุบันสกุลเงินที่เป็นทางการของกัมพูชา คือ เรียล โดยมีอัตราแลกเปลี่ยน 1 ดอลลาร์สหรัฐฯ เท่ากับ 4,060 เรียล อย่างไรก็ตาม สกุลเงินที่นิยมใช้ในประเทศกัมพูชา คือ ดอลลาร์สหรัฐฯ

โครงสร้างเศรษฐกิจ การค้า และกฎระเบียบ/สิทธิประโยชน์

เนื่องจากกัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามทำให้รายได้จากภาคบริการของประเทศกัมพูชาในปี 2552 สูงถึงร้อยละ 38.6 ขณะที่รายได้จากผลิตผลภาคเกษตรกรรมมีประมาณร้อยละ 30.1 และรายได้จากภาคอุตสาหกรรมมีประมาณร้อยละ 26.2

ความขัดแย้งภายในประเทศทำให้ภาคการผลิตเติบโตอย่างช้าๆ ส่งผลให้ที่ผ่านมา กัมพูชาต้องนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศมากกว่าการส่งออก โดยในปี 2551 การนำเข้ามีมูลค่าสูงถึง 4.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่การส่งออกโดยรวมของประเทศมีมูลค่า 3.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สินค้าหลักที่กัมพูชานำเข้า อาทิ น้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูป ผ้าฝ้าย วิทยุยานยนต์และส่วนประกอบ ประเทศที่กัมพูชานำสินค้าเข้า ได้แก่ เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทย ฮองกง ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ อังกฤษ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนสินค้าหลักที่มีการส่งออก ได้แก่ ยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์ปลา ข้าวโพด ถั่วเหลือง ใยยาสูบ ผลิตภัณฑ์ไม้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า และสิ่งทอ ตลาดส่งออกที่สำคัญของกัมพูชา ได้แก่ สหรัฐอเมริกา กลุ่มสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฮองกง แคนาดา และสิงคโปร์

การเปิดประเทศแบบเสรีทำให้การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment) มีมากขึ้น โดยในปี 2551 มีมูลค่า 259.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ประเทศผู้ลงทุนหลัก คือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และไทย สาขาที่มีมูลค่าการลงทุนสูง ได้แก่ การท่องเที่ยว สิ่งทอ อุตสาหกรรมเกษตร และขนส่ง

2.10.2 โครงสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศกัมพูชา

นิยามในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกผู้ประกอบการในประเทศกัมพูชา ได้แก่ จำนวนการจ้างงาน และมูลค่าทุน/ สินทรัพย์ถาวร ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาได้นิยามลักษณะของวิสาหกิจในแต่ละกลุ่มไว้ดังนี้

วิสาหกิจรายย่อย หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 1 คน แต่ไม่เกิน 10 คน และมีเงินทุนหรือสินทรัพย์ถาวรน้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ

วิสาหกิจขนาดย่อม หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 11 คน แต่ไม่เกิน 50 คน และมีเงินทุนหรือสินทรัพย์ถาวรตั้งแต่ 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ

วิสาหกิจขนาดกลาง หมายถึง กิจการที่มีการจ้างงานตั้งแต่ 51 คน แต่ไม่เกิน 100 คน และมีเงินทุนหรือสินทรัพย์ถาวรตั้งแต่ 250,000 ดอลลาร์สหรัฐ แต่ไม่เกิน 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ

วิสาหกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	มูลค่าทุน/ สินทรัพย์ถาวร (ดอลลาร์สหรัฐ)
วิสาหกิจรายย่อย	1-10	<50,000
วิสาหกิจขนาดย่อม	11-50	50,000-250,000
วิสาหกิจขนาดกลาง	51-100	250,000-500,000

จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและการสร้างรายได้

ในปี 2552 ผู้ประกอบการในประเทศกัมพูชามีจำนวน 375,095 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 371,344 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 99.0

ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

นโยบายการเปิดประเทศเสรีทำให้รัฐบาลกัมพูชาได้พยายามลดขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจมีความคล่องตัวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม กระบวนการทำงานของภาครัฐที่ยังไม่โปร่งใสทำให้การทำงานยังเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้ธนาคารโลกได้จัดอันดับให้กัมพูชาเป็นประเทศที่นำลงทุนอันดับที่ 145 ของโลก นอกจากนี้ ความไม่โปร่งใสทำให้มีค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งธุรกิจสูงกว่าประเทศอื่นๆ

การจัดอันดับของธนาคารโลกในด้านต่าง ๆ ในปี 2553

- ⊕ ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม (Ease of Doing Business, rank) กัมพูชาได้รับการจัดอันดับที่ 145 ของโลก
- ⊕ ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (Starting a Business, rank) กัมพูชาได้รับการจัดอันดับที่ 173 ของโลก
- ⊕ กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) ในประเทศกัมพูชามีประมาณ 9 ขั้นตอน
- ⊕ จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Days of Starting Business) ประมาณ 85 วัน
- ⊕ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ (Cost, of Income Per Capita) ประมาณร้อยละ 138.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว
- ⊕ ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (Getting Credit, rank) กัมพูชาได้รับการจัดอันดับที่ 87 ของโลก

ส่วนที่สอง

การวิเคราะห์แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ
จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ

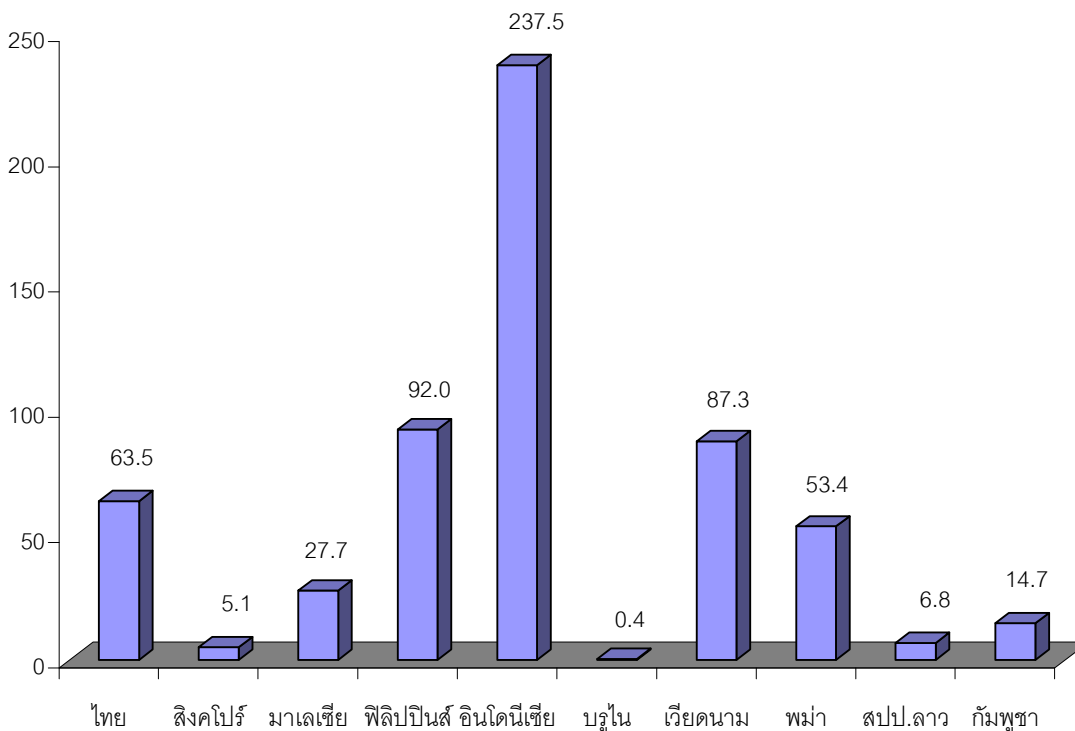
2.11 แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.11.1 ขนาดของตลาด

จำนวนประชากรในประเทศอินโดนีเซียที่มีมากถึง 237.5 ล้านคนทำให้อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีขนาดตลาดภายในประเทศ (Domestic Market) ใหญ่ที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รองลงมา คือ ประเทศฟิลิปปินส์ และ เวียดนาม (92 ล้านคน และ 87.3 ล้านคน ตามลำดับ) ดังนั้น หากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเหล่านี้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในประเทศ จะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ประกอบกิจการในประเทศเหล่านี้มีโอกาสที่ดีทั้งตลาดในและต่างประเทศ

ในกรณีของเวียดนาม นอกจากตลาดในประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน วิสาหกิจที่สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานย่อมมีแต้มต่อหลายประการ กล่าวคือ นอกจากผลิตเพื่อจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคภายในประเทศ เวียดนามยังสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายใน สปป.ลาว และกัมพูชา ได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งสินค้าไปจำหน่ายในประเทศกัมพูชา ในช่วงที่ไทยและกัมพูชายังอยู่ในช่วงเจรจาความสัมพันธ์ทางการทูต

หน่วย : ล้านคน

ภาพที่ 2-8 จำนวนประชากรในประเทศสมาชิกอาเซียน

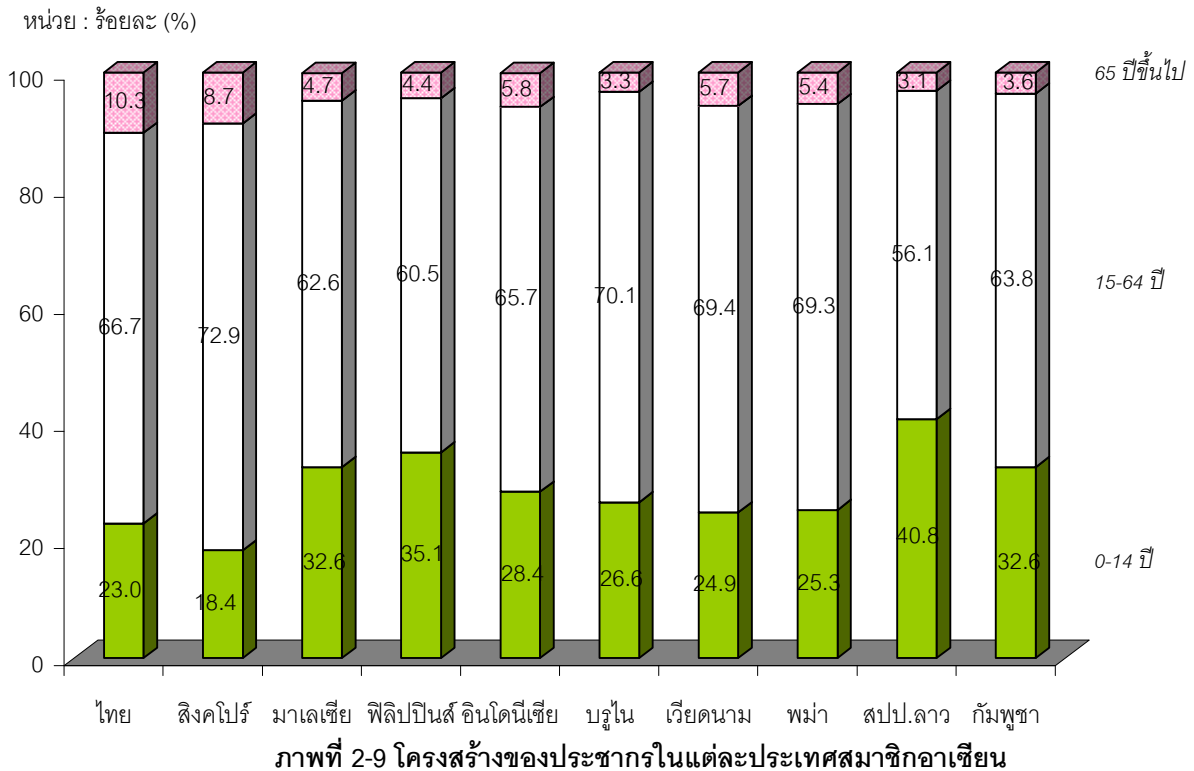
ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (2552) , เอกสารกรมเจรจาการค้า (2551-2552) , เอกสาร DFT (2552) , รายงาน Laos PDR. Country Profile ม.ธรรมศาสตร์ (2552) , Final Report ม.ธรรมศาสตร์ (2552)

2.11.2 ด้านปัจจัยการผลิต

การเปรียบเทียบปัจจัยการผลิตในส่วนนี้ให้ความสำคัญกับแรงงานที่สามารถหาได้ในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เนื่องจากในประเทศที่มีประชากรวัยเด็กมากเกินไปหรือประชากรในวัยผู้สูงอายุมากเกินไปย่อมส่งผลกระทบต่อการค้าในธุรกิจได้

เมื่อเปรียบเทียบประเทศที่มีจำนวนประชากรในวัยทำงานมาก (พิจารณาจากกลุ่มที่มีอายุ 15-64 ปี) และมีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย (พิจารณาจากภาพที่ 2-9 ควบคู่กับภาพที่ 2-10) พบว่า สหภาพพม่าและเวียดนามเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในกรณีที่มีการก่อตั้งกิจการใหม่ๆ เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะธุรกิจที่มีการใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labour Intensive) เนื่องจากมีจำนวนแรงงานที่สามารถรองรับกับความต้องการของผู้ประกอบการได้ อีกทั้งค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย ทำให้ต้นทุนในการผลิตต่ำกว่า อย่างไรก็ตาม ความได้เปรียบจะเกิดขึ้นในกรณีที่ไม่มีผลกระทบจากปัจจัยจากภายนอก (เช่น ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเมือง)

สหภาพพม่าและเวียดนามเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบในด้านปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะธุรกิจที่มีการใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labour Intensive) เนื่องจากยังมีแรงงานจำนวนมาก และมีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าไทย

ที่มา : เอกสารกรมเจรจาการค้า, เอกสาร DFT รายงาน Laos PDR. Country Profile ม.ธรรมศาสตร์

การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้แทนจากภาครัฐและเอกชนในเวียดนาม ทำให้ทราบว่า แรงงานเวียดนามมีความขยันและอดทน อีกทั้งให้ความสนใจกับการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังจากรัฐบาลเวียดนามเริ่มเปิด

ประเทศมากขึ้น พฤติกรรมดังกล่าวเป็นแต่่มต่อที่ทำให้เวียดนามมีผลผลิตภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ จำนวนแรงงานในช่วงวัยทำงานที่มีมากในเวียดนามเป็นประเด็นที่นักลงทุนชาวต่างประเทศที่อยู่นอกภูมิภาคอาเซียนต่างให้ความสนใจที่จะไปลงทุนในเวียดนาม

ในปัจจุบันที่ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ยุคสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ทำให้สัดส่วนของผู้ที่มีอายุมากกว่า 65 ปีขึ้นไปมีมากกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ ในมิติหนึ่งอาจพิจารณาว่าเป็นประเด็นที่ทำให้ไทยเสียเปรียบประเทศอื่นๆ เนื่องจากมีจำนวนแรงงานในวัยทำงานที่สามารถหาได้น้อยกว่าประเทศอื่น

อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันพบว่า ผู้สูงอายุจำนวนมากที่ยังมีสุขภาพแข็งแรง มีความพร้อมและต้องการที่จะทำงาน ดังนั้น หากรัฐบาลไทยสามารถหามาตรการส่งเสริมและสนับสนุนที่เหมาะสมให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ คาดว่าจะทำให้เกิดธุรกิจรายใหม่ที่มีศักยภาพเพิ่มขึ้นได้

2.11.3 ด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ

ด้านค่าจ้างแรงงาน

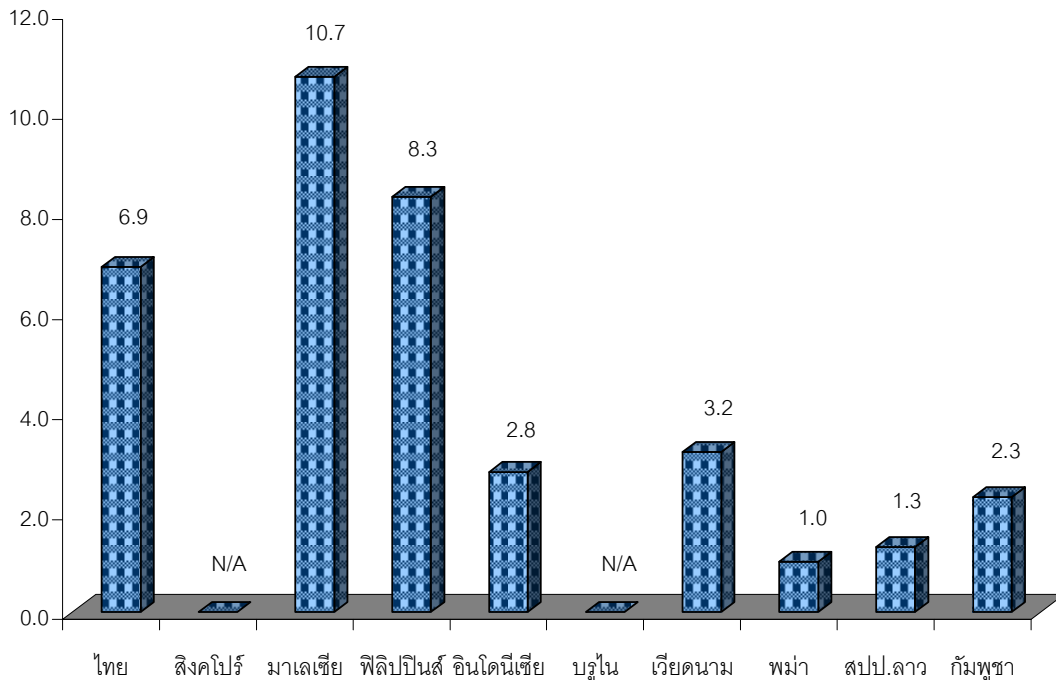
เมื่อเปรียบเทียบค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (ภาพที่ 2-10) พบว่า สหภาพพม่าเป็นประเทศที่มีค่าจ้างขั้นต่ำต่ำที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเทศสปป.ลาว และกัมพูชา

เมื่อพิจารณาค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำระหว่างไทยและฟิลิปปินส์ พบว่า ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของฟิลิปปินส์สูงกว่าค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของไทยประมาณร้อยละ 20.29 อย่างไรก็ตาม ในแง่การเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประเทศที่มีค่าจ้างสูงกว่า เช่น สิงคโปร์หรือมาเลเซีย แรงงานฟิลิปปินส์จะได้เปรียบแรงงานไทยในแง่ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ

หากเปรียบเทียบค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำระหว่างไทยและเวียดนาม พบว่า ค่าจ้างขั้นต่ำของไทยสูงกว่าค่าจ้างในเวียดนามมากกว่าเท่าตัว ดังนั้น หากแรงงานในเวียดนามได้รับการพัฒนาทักษะเพิ่มขึ้นให้ทัดเทียมกับแรงงานไทย จะส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลง

แรงงานฟิลิปปินส์ได้เปรียบแรงงานไทยในแง่ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ขณะที่แรงงานเวียดนามมีความขยันและอดทน อีกทั้งยังให้ความสนใจในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง ในอนาคตขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยจะลดลงหากแรงงานไทยไม่ปรับตัว

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อวัน

ภาพที่ 2-10 ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ที่มา: <http://www.asianewsnet.net/home/news.php?id=14415&sec=2>,

<http://www.boi.go.th/thai/how/demographic.asp>, Department of Labour and Employment, Philippines

Malaysia, Costs of Doing Business 2009, Minimum wages and Changing Wages inequality in Indonesia, ADB

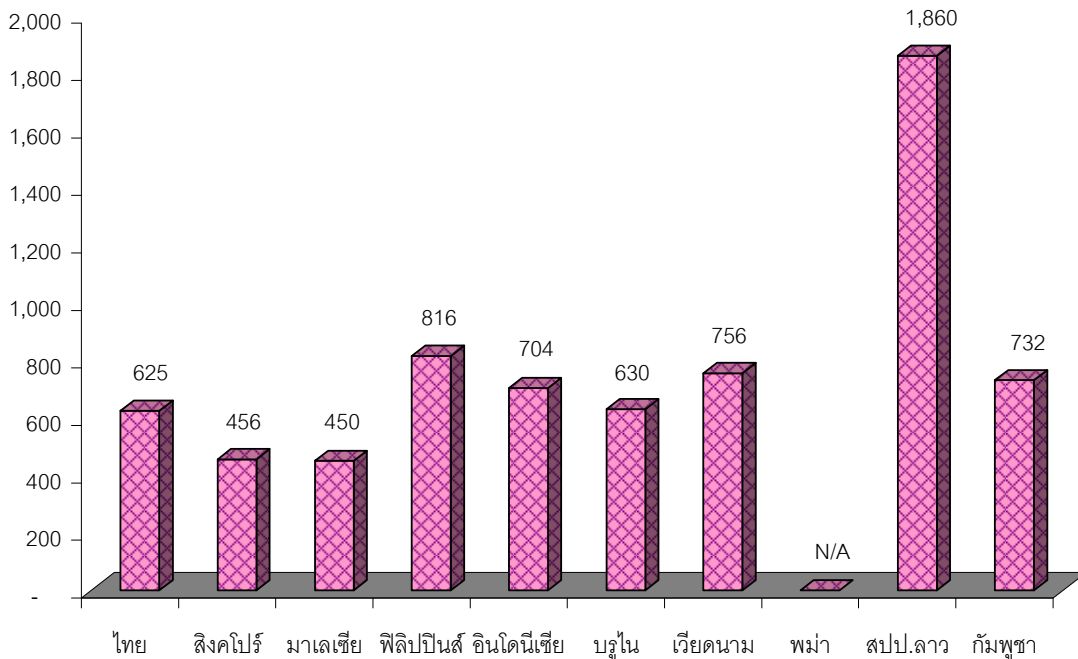
2010, Cambodia Investment Guide Book 2010 และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

เมื่อพิจารณาค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำควบคู่ไปกับจำนวนแรงงานในกลุ่มวัยทำงาน พบว่า อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ประเทศหนึ่ง เนื่องจากมีแรงงานจำนวนมาก และแม้ว่าค่าจ้างแรงงานจะสูงกว่ากัมพูชา สหภาพพม่า และสปป.ลาว แต่โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เป็นแบบทุนเสรีทำให้นโยบายการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานมีมากกว่าทั้ง 3 ประเทศ

ต้นทุนในการส่งสินค้าไปต่างประเทศ

ข้อมูลที่ธนาคารโลกได้สำรวจไว้ในปี 2553 (ภาพที่ 2-11) พบว่า มาเลเซียมีต้นทุนเฉลี่ยในการส่งสินค้าไปต่างประเทศต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รองลงมา ได้แก่ สิงคโปร์และไทย ขณะที่ประเทศ สปป.ลาว มีต้นทุนเฉลี่ยในการส่งสินค้าไปต่างประเทศสูงที่สุดเนื่องจากไม่มีทางออกทะเลทำให้ต้องส่งผ่านมายังท่าเรือของไทยเพื่อส่งต่อไปอีกทอดหนึ่ง

หน่วย: ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อตัว

ภาพที่ 2-11 ต้นทุนในการส่งออกสินค้าทางทะเล

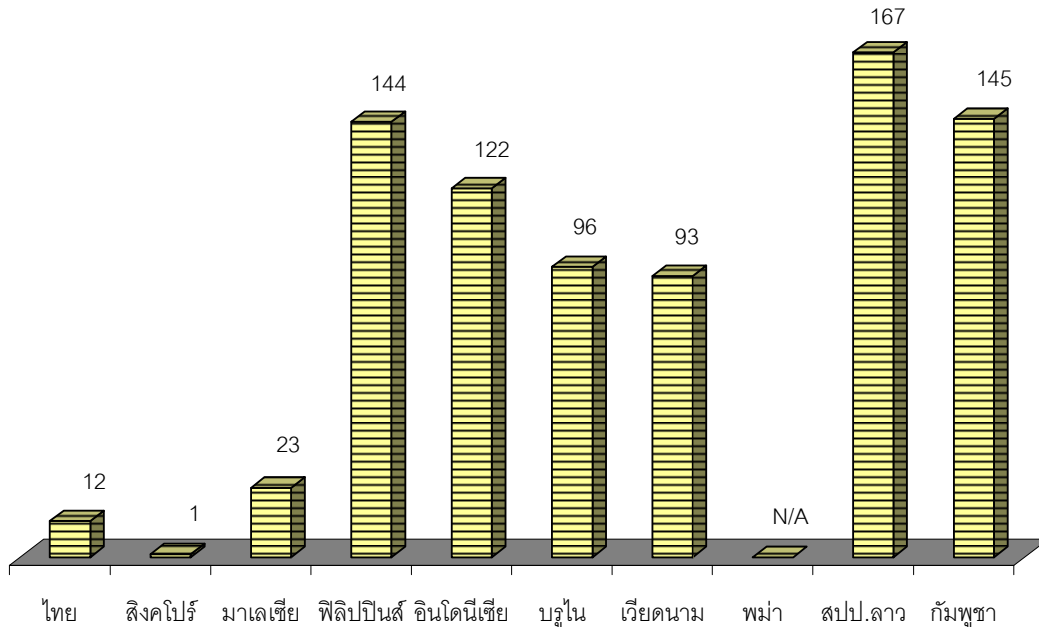
ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

แม้ว่าต้นทุนในการส่งออกของไทยจะต่ำกว่าเวียดนามประมาณร้อยละ 17.33 แต่หากเปรียบเทียบค่าจ้างแรงงานของไทยกับเวียดนาม พบว่า ไทยสูงกว่าถึงร้อยละ 115.63 สะท้อนให้เห็นว่า ชีตความสามารถในการแข่งขันในธุรกิจที่ใช้แรงงานแบบเข้มข้นเริ่มเป็นรองเวียดนาม การพัฒนาทักษะแรงงานไทยเพื่อเพิ่มศักยภาพและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

2.11.4 ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ

ในการจัดอันดับความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ (Ease of Doing Business) ของธนาคารโลกในปี 2553 พบว่า สิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีความสะดวก คล่องตัว และเป็นประเทศที่นำลงทุนมากที่สุดในโลก ขณะที่ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับว่าเป็นประเทศที่มีความสะดวกเป็นอันดับที่ 12 ของโลก

หน่วย : อันดับของโลก

ภาพที่ 2-12 ความสะดวกในการก่อตั้งธุรกิจในภาพรวม (Ease of Doing Business)

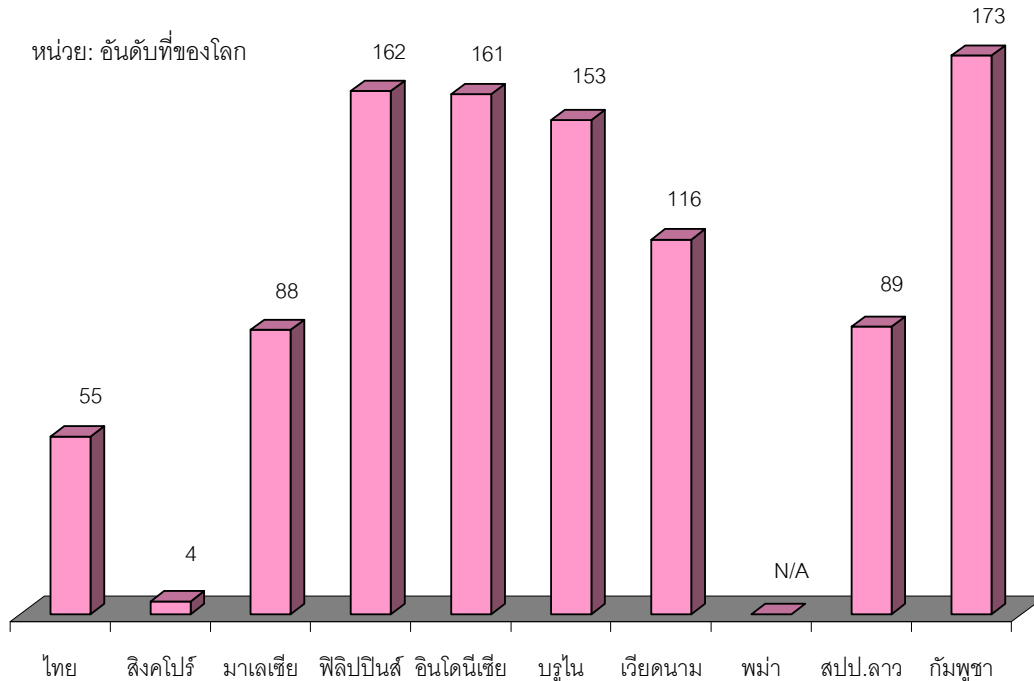
ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

หากเปรียบเทียบประเทศที่นำลงทุนมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน สิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่านำลงทุนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประเทศไทยและมาเลเซีย

แม้ว่าปัจจุบันเวียดนามมีค่าจ้างแรงงานสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) (กัมพูชา สปป.ลาว และสหภาพพม่า) แต่การเปิดประเทศตั้งแต่ปี 2543 ทำให้รัฐบาลเวียดนามได้พยายามปรับปรุงกระบวนการและขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ เวียดนามได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศที่นำลงทุนมากกว่าประเทศ สปป.ลาว กัมพูชา และสหภาพพม่า

ในภาพรวมไทยเป็นประเทศที่นำลงทุนเป็นอันดับที่ 12 ของโลก และเป็นอันดับ 2 ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน รองจากสิงคโปร์ นอกจากนี้ ยังมีขั้นตอนการดำเนินการที่จำเป็นในช่วงเริ่มต้นธุรกิจที่น้อยเป็นอันดับสอง รองจากสิงคโปร์ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการในช่วงก่อตั้งธุรกิจยังนานกว่าประเทศมาเลเซีย

หากพิจารณาในช่วงการก่อตั้งธุรกิจ (Start-up Business) สิงคโปร์เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับว่ามีความสะดวกมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะที่ไทยเป็นอันดับถัดมา ส่วนประเทศที่มีขั้นตอนยุ่งยากมากที่สุด คือ กัมพูชา

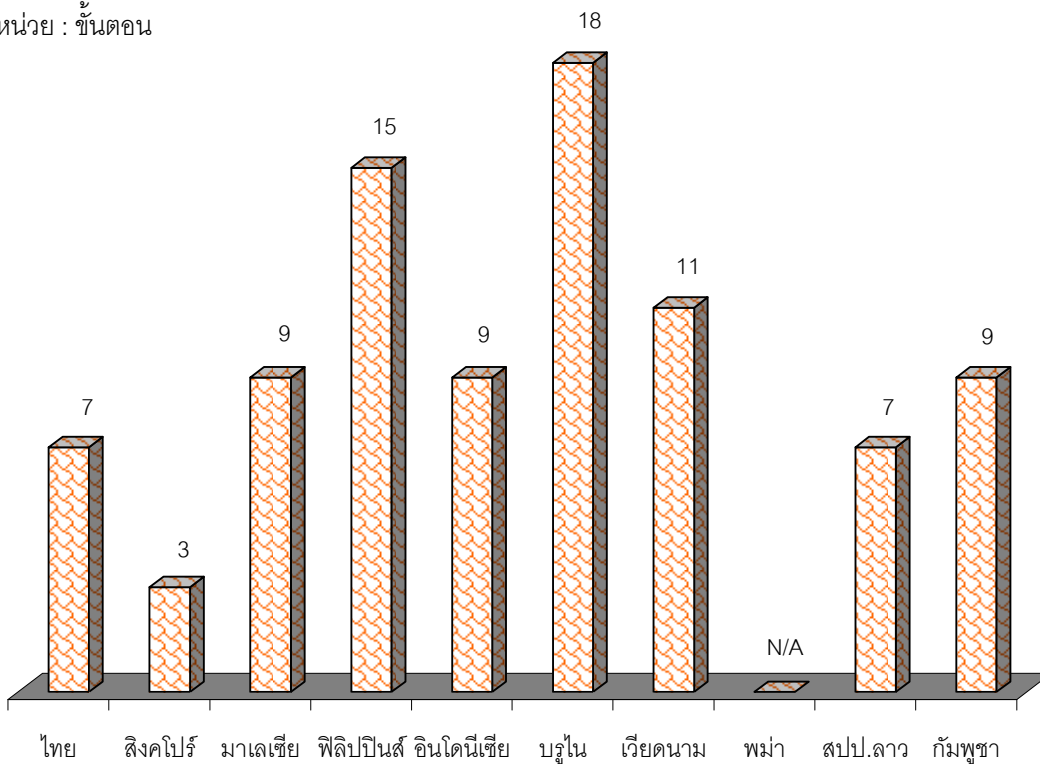
ภาพที่ 2-13 ความสะดวกในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ (Start-up Business)

ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม) แม้ว่าเวียดนามจะได้รับการจัดอันดับว่ามีความสะดวกและเป็นประเทศที่น่าลงทุนมากกว่าประเทศ สปป.ลาว และกัมพูชา แต่การสำรวจของธนาคารโลกในปี 2553 พบว่า ในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ สปป.ลาว มีขั้นตอนที่ง่ายกว่าเวียดนามและกัมพูชา ทั้งนี้อาจเป็นผลจากโครงสร้างการบริหารประเทศของเวียดนามที่เป็นแบบกระจายอำนาจทำให้กฎระเบียบและขั้นตอนปฏิบัติในแต่ละรัฐ/จังหวัด แตกต่างกัน

สำหรับขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการก่อตั้งธุรกิจ (Number of Procedures) สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขั้นตอนน้อยที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะที่ไทยและสปป.ลาว มีขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการมากกว่าสิงคโปร์แต่น้อยกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ส่วนประเทศที่มีขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการก่อตั้งธุรกิจมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน คือ บรูไนดารุสซาลาม

หน่วย : ขั้นตอน

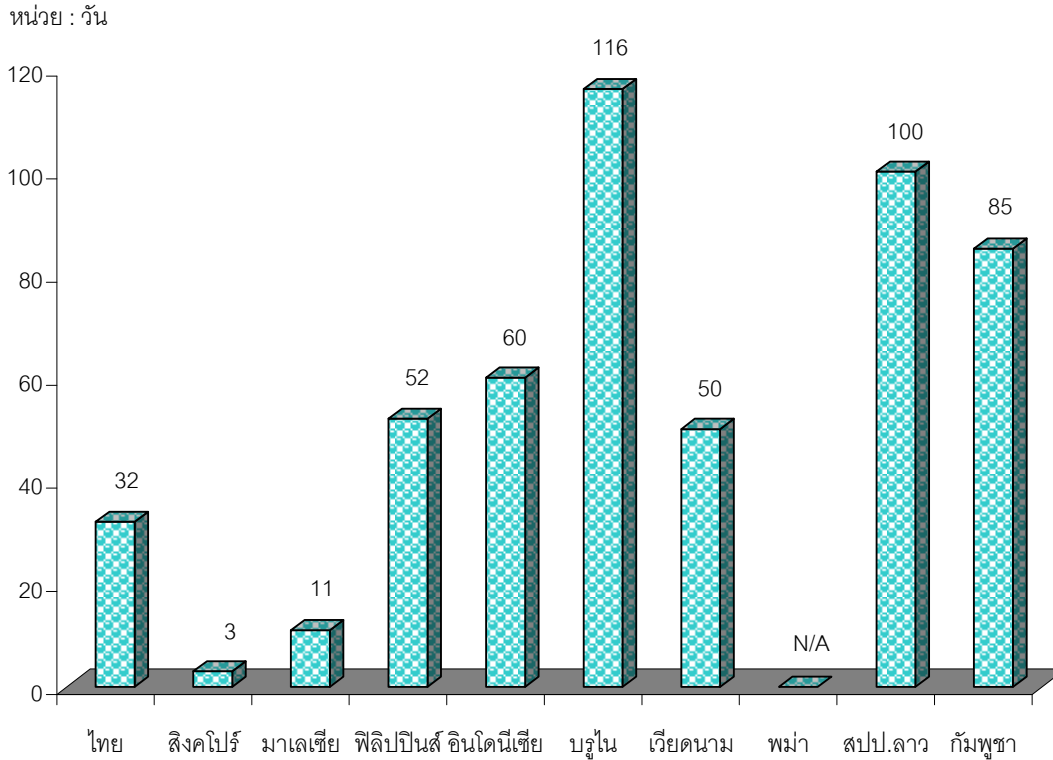

ภาพที่ 2-14 ขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการก่อตั้งธุรกิจ (Number of Procedures)

ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนขั้นตอนที่ใช้ในการดำเนินการธุรกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม) พบว่า ประเทศ สปป.ลาว มีขั้นตอนน้อยที่สุด ขณะที่เวียดนามมีขั้นตอนมากที่สุด จุดอ่อนดังกล่าวทำให้รัฐบาลเวียดนามได้พยายามหาแนวทางแก้ไขให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาที่ผู้ประกอบการต้องใช้ในการช่วงก่อตั้งธุรกิจ พบว่า การก่อตั้งธุรกิจในสิงคโปร์ใช้เวลาโดยเฉลี่ยเพียง 3 วัน ขณะที่มาเลเซียใช้เวลา 11 วัน ส่วนระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจในไทยนานถึง 32 วัน ส่วนประเทศที่ใช้ระยะเวลาในการก่อตั้งธุรกิจนานที่สุดในกลุ่มอาเซียน คือ บรูไนดารุสซาลาม ซึ่งต้องใช้เวลาโดยเฉลี่ยนานถึง 116 วัน เนื่องจากมีขั้นตอนในการดำเนินการที่มากกว่า

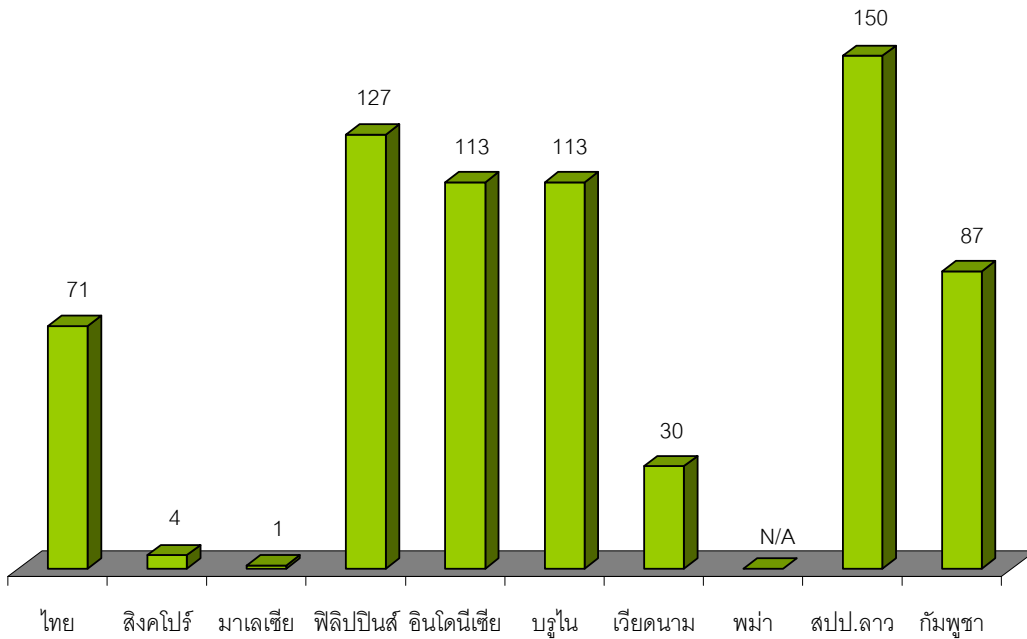
ภาพที่ 2-15 ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจ

ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจในประเทศไทย ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะลดลงกว่าผลการศึกษาของธนาคารโลก เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กระทรวงแรงงาน ฯลฯ ได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จซึ่งจะทำให้เวลาที่ใช้นั้นลดลง ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้เกิดความสนใจลงทุนมากขึ้น

ในแง่ความสะดวกในการขอสินเชื่อซึ่งเป็นปัญหาที่พบในทุกประเทศจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในการศึกษาคั้งนี้
อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบในระดับประเทศ (ภาพที่ 2-16) พบว่า มาเลเซีย เป็นประเทศที่ได้รับการจัดอันดับ ว่ามีความ
สะดวกมากเป็นอันดับ 1 ของโลก ขณะที่ไทยเป็นอันดับที่ 71 ของโลก และเมื่อเปรียบเทียบในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
ไทยมีความสะดวกน้อยกว่า มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม

หน่วย : อันดับของโลก

ภาพที่ 2-16 ความสะดวกในการขอสินเชื่อ

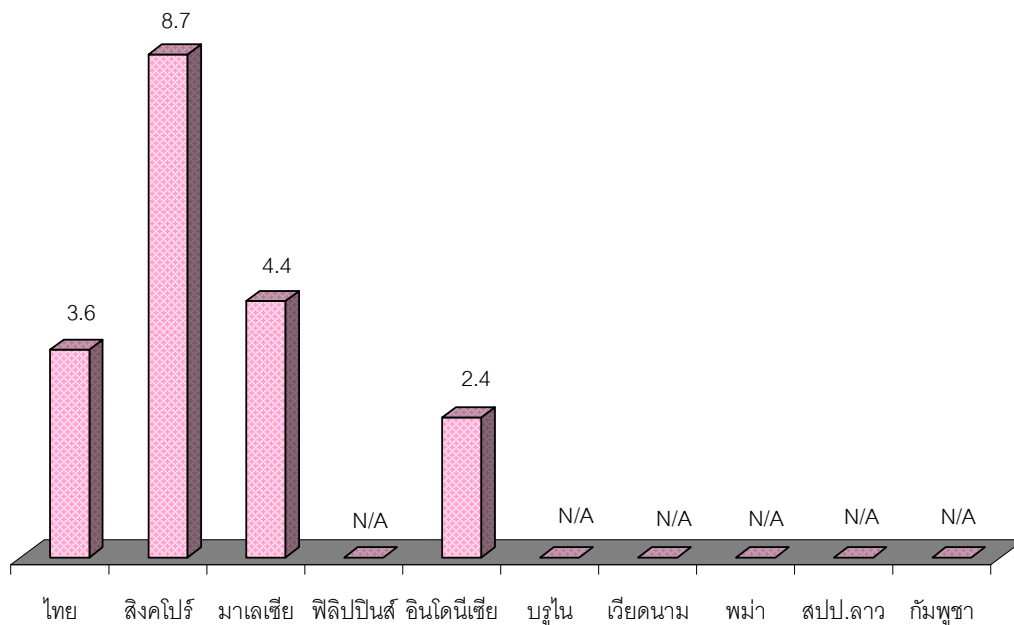
ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

วิสาหกิจในเวียดนามมีความคล่องตัวและมีโอกาสในการพัฒนาและปรับปรุงกิจการได้ง่ายกว่าไทย เนื่องจาก
การขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้รับความสะดวกมากกว่า ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ขีดความสามารถในการ
แข่งขันของวิสาหกิจไทยเริ่มส่งสัญญาณเป็นรองเวียดนาม

2.11.5 การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และอินโดนีเซีย พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยที่นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการดำเนินธุรกิจยังมีน้อยกว่าสิงคโปร์และมาเลเซีย แต่สูงกว่าอินโดนีเซียเล็กน้อย แม้จะไม่มีข้อมูลในส่วนของประเทศเวียดนาม แต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมถึงสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต (ภาพที่ 2-18) พบว่า ผู้ประกอบการเวียดนามได้หันมาพึ่งเครื่องจักรและนวัตกรรมใหม่ๆ ในการผลิตมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจไทยลดลงหากไม่มีการปรับตัว

หน่วย : ระดับ

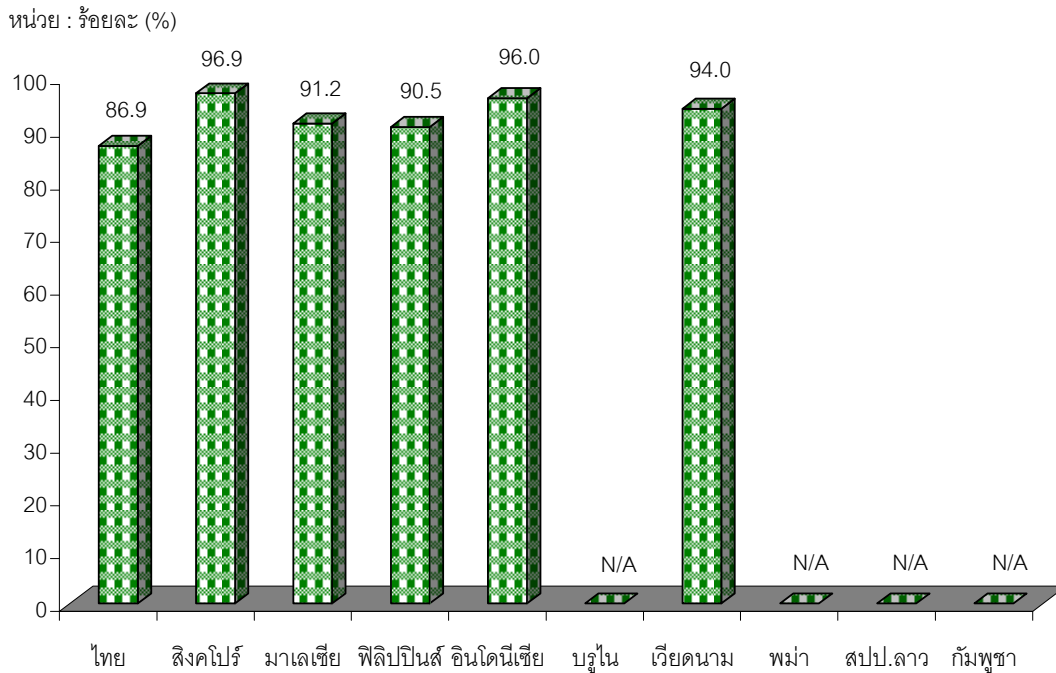

ภาพที่ 2-17 ระดับการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้

ที่มา : Integral Solutions Asia, 2009

(หมายเหตุ: คะแนนเต็ม 10)

ปัจจุบันอินเทอร์เน็ตได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่ นอกจากนี้ ยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการ สัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ประกอบการเป็นดัชนีที่สะท้อนให้เห็นว่า วิสาหกิจในประเทศใดสามารถปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้ดีกว่า การสำรวจของ Integral Solutions Asia ในปี 2552 ซึ่งให้เห็นว่า ศักยภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจไทยมีแนวโน้มเป็นรองคู่แข่งชั้นนำที่ไม่มีการปรับตัว

ภาพที่ 2-18 สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการใช้อินเทอร์เน็ต

ที่มา : Integral Solutions Asia, 2009

เมื่อพิจารณาแต่มีต่อทางธุรกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยนำขนาดตลาดภายในประเทศ อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ต้นทุนการส่งออก ความสะดวกในการดำเนินธุรกิจ และความสะดวกในการขอสินเชื่อมาเปรียบเทียบ พบว่า สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นประเทศที่มีต้นทุนในการส่งออกที่ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ และมีการเข้าถึงสินเชื่อที่สะดวกกว่า ขณะที่ปัจจุบันไทยยังมีจุดเด่นในเรื่องการเป็นประเทศที่นำลงทุนสามารถแข่งขันกับสิงคโปร์และมาเลเซียได้ เนื่องจากมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและมีระยะเวลาในการดำเนินการที่ไม่ยาวนานนัก แต่ในด้านขนาดตลาดภายในประเทศและอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของไทยนั้นต่ำกว่าประเทศคู่แข่งอย่างเวียดนามและอินโดนีเซีย

เมื่อนำประเด็นทั้งหมดมาพิจารณาร่วมกัน เวียดนามถือเป็นประเทศที่มีแต่มีต่อในการดำเนินธุรกิจมากกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งหากรัฐบาลเวียดนามสามารถแก้ไขปัญหาในกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพมากขึ้น จะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของเวียดนามสูงขึ้น และเป็นประเทศที่นำลงทุนที่สุดในภูมิภาคนี้

ประเทศ	ขนาดตลาดภายในประเทศ	อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ	ต้นทุนการส่งออก	ความสะดวกในการก่อตั้งธุรกิจ	ความสะดวกในการขอสินเชื่อ
ไทย	☐	☐	☐	☒	☐
สิงคโปร์	☐	☐	☒	☒	☒
มาเลเซีย	☐	☐	☒	☒	☒
ฟิลิปปินส์	☒	☐	☐	☐	☐
อินโดนีเซีย	☒	☒	☐	☐	☐
บรูไน	☐	☐	☐	☐	☐
เวียดนาม	☒	☒	☐	☐	☒
สหภาพพม่า	☐	☒	n.a.	n.a.	n.a.
สปป.ลาว	☐	☒	☐	☐	☐
กัมพูชา	☐	☒	☐	☐	☐

- หมายเหตุ: หมายถึง ขีดความสามารถในการแข่งขันต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน
 หมายถึง ขีดความสามารถในการแข่งขันสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน
 หมายถึง ขีดความสามารถในการแข่งขันอยู่ในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน

ตารางที่ 2-7 เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจระดับมหภาค

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ประชากร										
จำนวนประชากร (ล้านคน)	63.5 (ปี 2552)	5.1 (ปี 2553)	27.7 (ปี 2551)	92 (ปี 2552)	237.5 (ปี 2551)	0.4 (ปี 2552)	87.3 (ปี 2552)	53.4 (ปี 2552)	6.8 (ปี 2552)	14.7 (ปี 2552)
อัตราการเพิ่มของ ประชากร (ร้อยละ)	0.2 (ปี 2552)	0.1 (ปี 2552)	1.8 (ปี 2551)	1.96 (ปี 2552)	1.2 (ปี 2551)	1.8 (ปี 2552)	1.2 (ปี 2552)	0.8 (ปี 2552)	2.3 (ปี 2551)	2 (ปี 2551)
เชื้อชาติ (ร้อยละ)	ไทย (75) จีน (14) อื่นๆ (11)	จีน (60) มาเลเซีย (10) อินเดีย (7) อื่นๆ (23)	มาเลย์(50.4) จีน (23.7) ชนพื้นเมือง (11) อินเดียน(7.1) อื่นๆ (7.8)	ชนพื้นเมือง ฟิลิปปินส์ที่ เรียกว่า "ชาว มาเลย์" (95) อื่นๆ (5)	จาวา (40.6) ซุนดา (15) มาดู (3.3) มินนัง (2.7) อื่นๆ (29.9)	มาเลย์ (66.3) จีน (11.2) ชาวพื้นเมือง (3.4) อื่นๆ (19.1)	จีนหรือเวียดนาม (86) นอกนั้น เป็นชนกลุ่ม อื่นๆ อีก 53 เชื้อชาติ กระจายอยู่ ตาม เทือกเขาและ ที่ราบสูง	มีเผ่าพันธุ์ 135 เผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ หลักๆ คือ พม่า (68) ไทยใหญ่ (9) กะเหรี่ยง (7) และอื่นๆ(16)	ลาว (99) อื่นๆ (1)	กัมพูชา (96) มุสลิม (2.2) อื่นๆ (1.8)

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ศาสนา (ร้อยละ)	พุทธ (94.6) อิสลาม (4.6) คริสต์ (0.7) อื่นๆ (0.1)	พุทธ (42.5) อิสลาม(14.9) และที่เหลือ เป็นลัทธิเต๋า ฮินดู และ คริสต์	อิสลาม(60.4) พุทธ (19.2) คริสต์ (11.6) ฮินดู (6.3) อื่นๆ (2.5)	คริสต์ (92) อิสลาม (5) ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่บน เกาะซูลู และ มินดาเนา	อิสลาม(86.1) คริสต์(8.7) ฮินดู (1.8) อื่นๆ (3.4)	อิสลาม (67) พุทธ (13) คริสต์ (10) อื่นๆ (10)	ลัทธิต่างๆ (80.8) พุทธ (9.3) คริสต์ (7.2) อื่นๆ (3)	พุทธ (89) คริสต์ (4) อิสลาม (3) อื่นๆ (4)	พุทธ (75) อื่น (25)	พุทธ (95) อิสลาม และ คริสต์ (5)
ภาษา	ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาท้องถิ่น	ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน เป็นภาษา ราชการ นอกจากนั้น ยังใช้ภาษา มลายูและ ทมิฬด้วย	ภาษาบาฮาซา (ภาษามลายู) (ภาษาราชการ) ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน	ภาษาท้องถิ่น มากกว่า 80 ภาษา ภาษา อังกฤษ และ ภาษาตากาล็อก เป็นภาษา ราชการ	ภาษาบาฮา ซา (ภาษา ชาว) เป็น ภาษาราชการ	ภาษามาเลย์ เป็นภาษา ราชการ รองลงมาเป็น ภาษา อังกฤษ และภาษาจีน	ภาษา เวียดนามเป็น ภาษาราชการ รองลงมา คือ ภาษา อังกฤษ	ภาษาราชการ คือภาษาพม่า ภาษาที่ใช้ ติดต่อธุรกิจ และการค้า คือ ภาษา พม่าและ อังกฤษ	ภาษาลาว	ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษา เขมร ส่วน ภาษาที่ใช้ งานทั่วไป ได้แก่ ภาษา อังกฤษ ฝรั่งเศส
โครงสร้างอายุ (ร้อยละ)										
0-14 ปี	23.0	18.4	32.6	35.2	28.4	26.6	24.9	25.3	40.8	32.6
15-64 ปี	66.7	72.9	62.6	60.6	65.7	70.1	69.4	69.3	56.1	63.8
มากกว่า 64 ปี	10.3	8.7	4.7	4.2	5.9	3.3	5.7	5.4	3.1	3.6

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ลักษณะทางภูมิศาสตร์										
พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)	513,115.02	699.4	329,758	300,000	1,919,440	5,765	330,915	678,500	236,880	181,035
ภูมิประเทศ	ประกอบด้วยเทือกเขาป่าไม้ เนินเขาที่ราบสูงที่ราบหุบเขาที่ราบลุ่มบริเวณแม่น้ำใหญ่หลายสาย ทะเลชายหาดและเกาะแก่งต่างๆ	เป็นเกาะหลักหนึ่งเกาะ และเกาะขนาดเล็กล้อมรอบ 63 เกาะ	พื้นที่ชายฝั่งสูงชันเป็นเนินเขาและภูเขา	มีความยาวจากเหนือจรดใต้ 1,840 กิโลเมตร ด้านตะวันออกติดกับทะเลฟิลิปปินส์ ทางตะวันตกติดกับทะเลจีนใต้ทางใต้ติดกับทะเลเซเลเบส	เป็นหมู่เกาะ 17,508 เกาะ	พื้นที่ชายฝั่งสูงชันเป็นภูเขาทางทิศตะวันออกและเนินต่ำทางทิศตะวันตก	แบ่งเป็น 3 ส่วนคือ ภาคเหนือ ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงมากมาย ภาคกลางพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงภาคใต้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง	ทางตอนเหนือ ตะวันออก และตะวันตกของประเทศ ล้อมรอบด้วยเทือกเขาพื้นที่ราว ร้อยละ 50 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นภูเขาปกคลุมด้วยป่าไม้ ส่วนตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำอิรวดี	พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและที่ราบสูง	คล้ายขามหรืออ่างคือตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบและลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ภูมิอากาศ	มี 3 ฤดู ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว	อุณหภูมิเฉลี่ย ประมาณ 25-32 องศาเซลเซียส มี 4 ฤดู	เขตร้อนชื้น อุณหภูมิเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส	มี 3 ฤดู ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว	เขตร้อนชื้น แบบศูนย์สูตร มี 2 ฤดู คือ ฤดูแล้ง และฤดูฝน	ค่อนข้างร้อนชื้น ปริมาณฝน ค่อนข้างมาก และอบอุ่น อุณหภูมิเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส	ภาคเหนือมี 4 ฤดู คือ ฤดูใบไม้ผลิ, ฤดูร้อน, ฤดูใบไม้ร่วง, ฤดูหนาว ภาคกลางและภาคใต้มี 2 ฤดู คือ ฤดูฝน ฤดูแล้ง	3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว	ตอนเหนือ อากาศเย็น ตอนกลาง และตอนใต้ ค่ำยคลั่ง กับประเทศไทย	ร้อนชื้นมีฤดูฝนยาวนาน อุณหภูมิเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส
เมืองหลวง	กรุงเทพมหานคร	สิงคโปร์	กัวลาลัมเปอร์	มะนิลา	จาการ์ตา	บันดาร์เสรีเบกาวัน	ฮานอย	เนปิดอร์	นครหลวงเวียงจันทน์	พนมเปญ
เมืองที่สำคัญ	เชียงใหม่ ภูเก็ต นครราชสีมา หาดใหญ่ (สงขลา)	สิงคโปร์	เมืองปูตราจายา เป็นเมืองราชการ	เมืองเกซอน ซิตี้	สุราบายา บันดุง เมดาน บาห์ลี	บันดาร์เสรีเบกาวัน	ไฮฟอง เว้ ไฮจิมีन्ह เกิ่นเธอ	ย่างกุ้ง มัณฑะเลย์ เมียวดี ทำซีเหล็ก เกาะสอง	หลวงพระบาง สะหวันนะเขต จำปาสัก	กปางจาม เสียมราฐ นครวัด นครธม พระตะบอง เกาะกง สีหนุวิลล์

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
เครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจ										
ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP/ปี2552) (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	263,856	182,232	191,601	160,476	540,277	17,180	91,854	26,500	5,939	10,028
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita/ปี2552) (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	3,760	37,220	7,230	1,790	2,230	53,100	1,010	442	880	650
ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP per Capita, PPP/ ปี 2552) (ดอลลาร์สหรัฐฯ)	7,640	49,850	13,530	3,540	4,060	50,920	2,850	n.a.	2,210	1,850
อัตราการเติบโตทาง เศรษฐกิจ (Growth) (ร้อยละ)	2.25 (ปี 2552)	-2.0 (ปี 2552)	5.8 (ปี2551)	9.0 (ปี 2552)	5.9 (ปี2551)	0.4 (ปี 2551)	5.2 (ปี2552)	4.3 (ปี2552)	7.9 (ปี 2551)	-1.5 (ปี 2552)
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) (ร้อยละ)	4.0 (ปี 2550)	0.2 (ปี 2552)	7.2 (ปี2551)	3.2 (ปี 2552)	10.5 (ปี 2551)	0.3 (ปี 2550)	6.9 (ปี 2552)	6.9 (ปี2552)	8.6 (ปี 2551)	-1.0 (ปี 2552)

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
อัตราการว่างงาน (Unemployment Rate) (ร้อยละ)	1.5 (ปี 2552)	3.4 (ปี 2552)	3.3 (ปี 2551)	8 (ปี 2552)	8.2 (ปี 2551)	3.7 (ปี 2551)	2.9 (ปี 2552)	4.9 (ปี 2552)	n.a.	1.0 (ปี 2550)
อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (Minimum Wage/ปี 2552) (ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน)	6.9	n.a.	10.7	8.3	2.8	n.a.	3.2	1.0	1.3	2.3
สกุลเงิน	บาท (Baht : THB)	ดอลลาร์ สิงคโปร์ (Singapore dollar: SGD)	ริงกิต (Ringgits: MYR)	ฟิลิปปินส์ เปโซ (Phillippine peso: PHP)	รูเปี่ยห์ (Indonesian Rupiah: IDR)	ดอลลาร์ บรูไนดารุส ซาลาม (Bruneian Dollar: BND)	ดอง (MMK)	จ๊าด (Kyat : Kt)	กีบ (LAK)	เรียล (Riel หรือ CR)
อัตราแลกเปลี่ยน ปี 2553 (ต่อ 1 ดอลลาร์สหรัฐ)	29.96 บาท	1.304 ดอลลาร์ สิงคโปร์	3.13 ริงกิต	43.900 เปโซ	8,920 รูเปี่ยห์	1.304 ดอลลาร์ บรูไนดารุส ซาลาม	19,490 ดอง	6.41 จ๊าด	7,975 กีบ	4,060 เรียล

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
การส่งออก										
มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศ (Export Value) (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ*)	173.3 (ปี 2552)	245.0 (ปี 2552)	187.3 (ปี 2552)	96.1 (ปี 2550)	141.0 (ปี 2552)	8.3 (ปี 2551)	32.6 (ปี 2552)	1.6 (ปี 2550)	1.2 (ปี 2550)	3.4 (ปี 2551)
ประเทศส่งออกสินค้าที่สำคัญ (Export Destination)	สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น ฮ่องกง ออสเตรเลีย	ฮ่องกง มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา อินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาชนจีน และญี่ปุ่น	สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทย	สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน เนเธอร์แลนด์	ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี มาเลเซีย อินเดีย	ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย สาธารณรัฐเกาหลี และ สหรัฐอเมริกา	สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป อาเซียน ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และ มาเลเซีย ญี่ปุ่น	ไทย อินเดีย ฮ่องกง สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์	ไทย เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน เยอรมัน มาเลเซีย	สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น ฮ่องกง แคนาดา สิงคโปร์

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
สินค้าส่งออกหลัก (Export Products)	เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบยานยนต์ อุปกรณ์และเครื่องประดับ ยางและของทำด้วยยาง	สินค้าอุตสาหกรรมเครื่องคอมพิวเตอร์พิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบเครื่องจักรใช้ในอุตสาหกรรม	อิเล็กทรอนิกส์เครื่องจักรกลปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติและผลิตภัณฑ์ไม้ น้ำมันปาล์ม ยางพารา สิ่งทอ ผลิตภัณฑ์เคมี	รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ข้าว ผงวงจรไฟฟ้า น้ำมันสำเร็จรูป	น้ำมันและก๊าซ เครื่องใช้ไฟฟ้า ไม้อัด เสื้อผ้าสำเร็จรูป ยางพารา	น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ปิโตรเลียม เสื้อผ้า	สิ่งทอ น้ำมันดิบ อัญมณี รองเท้า ข้าว	ก๊าซธรรมชาติ ไม้สักและไม้อื่น เมล็ดพืชและถั่ว เสื้อผ้าและสิ่งทอ ข้าว	ไม้ซุง ไม้แปรรูป ผลิตภัณฑ์ไม้ สินแร่ เศษโลหะ ถ่านหิน เสื้อผ้าสำเร็จรูป	ยางพารา ข้าว ผลิตภัณฑ์พลาสติก ปลา ข้าวโพด ถั่วเหลือง ใบยาสูบ ผลิตภัณฑ์ไม้ เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า สิ่งทอ
การนำเข้า										
มูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศ (พินล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	153.5 (ปี 2552)	209.7 (ปี2552)	154.6 (ปี 2552)	50.3 (ปี 2550)	114.3 (ปี 2550)	2.1 (ปี 2550)	36.2 (ปี 2552)	0.8 (ปี 2550)	2.1 (ปี 2550)	4.4 (ปี 2551)

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
ประเทศนำเข้าสินค้าที่สำคัญ	ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สหรัฐอเมริกา ออสเตรีย	มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินโดนีเซีย และซาอุดีอาระเบีย	ญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ไทย	สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน สาธารณรัฐประชาชนจีน ซาอุดีอาระเบีย	สิงคโปร์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ไทย ซาอุดีอาระเบีย เกาหลี ออสเตรเลีย	สหราชอาณาจักร สิงคโปร์ มาเลเซีย ญี่ปุ่น ไทย เกาหลี	สาธารณรัฐประชาชนจีน ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สหภาพยุโรป ไทย สิงคโปร์	สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์ไทย สาธารณรัฐเวียดนาม เกาหลี ไต้หวัน สหภาพยุโรป ไทย สิงคโปร์	ไทย สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซีย	เวียดนาม สาธารณรัฐประชาชนจีน ไทย ฮ่องกง ไต้หวัน สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ อังกฤษ มาเลเซีย
สินค้านำเข้าหลัก	อุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ น้ำมันปิโตรเลียม ถ่านหิน เครื่องจักรและคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์	เครื่องจักรและส่วนประกอบ สินค้าแร่เชื้อเพลิง	อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักร ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	แผงวงจรไฟฟ้า อุปกรณ์ยานยนต์และส่วนประกอบ สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	เครื่องจักรและอุปกรณ์ เคมีภัณฑ์ น้ำมันและก๊าซ อาหาร	เครื่องจักรและอุปกรณ์ การขนส่ง สินค้า อุตสาหกรรม อาหาร เคมีภัณฑ์	เครื่องจักรและอุปกรณ์ น้ำมันสำเร็จรูป เหล็ก	เครื่องจักรกล อุปกรณ์ขนส่ง วัสดุก่อสร้างการผลิต	รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องอุปโภคบริโภค	ผลิตภัณฑ์จากน้ำมันเชื้อเพลิงสำเร็จรูป ผ้าฝ้าย รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
การลงทุนโดยตรง (Foreign direct investment) (ด้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	6,072 (ปี 2552)	207,945.3 (ปี 2551)	n.a.	n.a.	5,390 (ปี 2552)	257.2 (ปี 2551)	7,673 (ปี 2552)	16,055.6 (ปี 2553)	1,136.9 (ปี 2550)	259.9 (ปี 2551)
ประเทศผู้ลงทุนหลัก	ญี่ปุ่น ฮังการี สิงคโปร์	อาเซียน สาธารณรัฐ ประชาชนจีน อังกฤษ มาเลเซีย และฮ่องกง	n.a.	n.a.	เนเธอร์แลนด์ สิงคโปร์ สาธารณรัฐ เกาหลี	อังกฤษ เนเธอร์แลนด์ ญี่ปุ่น	ไต้หวัน สาธารณรัฐ เกาหลี บริติชเวอร์จิน สิงคโปร์ มาเลเซีย	ไทย สาธารณรัฐ ประชาชนจีน มาเลเซีย	สาธารณรัฐ ประชาชนจีน ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สาธารณรัฐ เกาหลี	สาธารณรัฐ ประชาชนจีน ไทย
สาขาที่มีมูลค่า การลงทุนสูง	เครื่องจักร และอุปกรณ์ ขนส่ง เครื่องใช้และ อุปกรณ์ไฟฟ้า โลหะและ อโลหะ	n.a.	n.a.	n.a.	ส่วนใหญ่เป็น โครงการด้าน คมนาคม ขนส่ง	เหมืองแร่ ภาคการผลิต และการ ก่อสร้าง	อุตสาหกรรม โรงแรมและ การท่องเที่ยว, อาคารให้เช่า	พลังงาน การ ขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซ ธรรมชาติ, อุตสาหกรรม การผลิต	พลังงาน ไฟฟ้า ขนส่ง และ โทรคมนาคม โรงแรม การ ท่องเที่ยว	การท่องเที่ยว สิ่งทอ อุตสาหกรรม การเกษตร ภาคการขนส่ง

ตารางที่ 2-8 ดัชนี/ ปัจจัยย่อยที่พิจารณาในแต่ละประเทศ

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
โครงสร้างตลาด SMEs										
จำนวนผู้ประกอบการ										
- จำนวนผู้ประกอบการโดยรวม (ราย)	2,900,759	169,670	552,849	734,889	52,764,603	9,302	2,720,479	43,503	142,105	375,095
- จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ราย)	2,896,106	168,000	548,267	720,191	52,759,327	9,105	2,718,008	40,020	135,000	371,344
- สัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ร้อยละ)	99.8	99	99.17	98	99.99	97.9	99.91	91.99	95	99
บทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม										
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศโดยรวม (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	263,856	182,232	191,601	160,476	540,277	17,180	91,854	26,500	5,939	10,028
- ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่เกิดจากกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)	99,737.6	92,938.3	59,779.5	48,142.8	139,931.7	3,779.6	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
- สัดส่วนของ GDP ที่เกิดจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ร้อยละ)	37.8	51	31.2	30	25.9	22	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
ความสะดวกในการเข้าสู่ตลาด (จัดอันดับโดยธนาคารโลก)										
- ความสะดวกในการก่อตั้งธุรกิจโดยรวม (ลำดับที่)	12	1	23	144	122	96	93	n.a.	167	145
- ความสะดวกในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (ลำดับที่)	55	4	88	162	161	153	116	n.a.	89	173
- จำนวนขั้นตอนในช่วงจัดตั้งธุรกิจ (ขั้นตอน)	7	3	9	15	9	18	11	n.a.	7	9
- จำนวนวันในการจัดตั้งธุรกิจ (วัน)	32	3	11	52	60	116	50	n.a.	100	85
- ค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งธุรกิจ (ร้อยละของรายได้)	6.3	0.7	11.9	28.2	26.0	9.8	13.3	n.a.	12.3	138.4
- ความสะดวกในการขอสินเชื่อ (ลำดับที่)	71	4	1	127	113	113	30	n.a.	150	87

ประเด็น	สมาชิกเดิม						สมาชิกใหม่			
	ไทย	สิงคโปร์	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	อินโดนีเซีย	บรูไนดารุสซาลาม	เวียดนาม	พม่า	ลาว	กัมพูชา
- ความโปร่งใสของกระบวนการภาครัฐ (ประเมินโดย Transparency International) (คะแนนเต็ม 10)	3.4	9.2	4.5	2.4	2.8	5.5	2.7	1.4	2.0	2.0
ปัจจัยการผลิต										
- ผลิตภาพของแรงงานโดยรวม (Labor Productivity)	1.075	1.053	1.073	1.106	1.055	0.966	1.131	1.149	1.098	n.a.
- ต้นทุนการส่งออก (ดอลลาร์สหรัฐต่อตู้)	625	456	450	816	704	630	756	n.a.	1,860	n.a.
การประยุกต์ใช้นวัตกรรม										
- ดัชนีการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ (คะแนนเต็ม 10)	3.58	8.67	4.42	n.a.	2.41	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
- สัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (คะแนนเต็ม 100)	86.9	96.9	91.2	90.5	96.0	n.a.	94.0	n.a.	n.a.	n.a.
- สัดส่วนการทำธุรกิจบนอินเทอร์เน็ต (คะแนนเต็ม 100)	33.6	14.3	23.5	28.6	4.0	n.a.	14.9	n.a.	n.a.	n.a.

บทที่ 3

ทิศทางและการเตรียมความพร้อมผู้ประกอบการ SMEs ของ ประเทศสมาชิกสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การให้ความสำคัญแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่แตกต่างกันไปได้มีผลให้แนวทางในการกำหนดนโยบายและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนมีความแตกต่างกัน นอกจากนี้ หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนก็มีความแตกต่างกัน บางประเทศมีการจัดตั้งหน่วยงานหลักเพื่อทำหน้าที่ประสานงานและเป็นศูนย์กลางในการประสานงานหน่วยงานต่างๆ ขณะที่บางประเทศไม่มีการกำหนดหน่วยงานกลางที่ชัดเจน การทบทวนนโยบายและมาตรการที่สนับสนุน รวมถึงหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนจะช่วยให้เห็นภาพแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศได้ชัดเจนขึ้น

แนวทางการนำเสนอเนื้อหาในบทนี้จะพิจารณาทีละประเทศ โดยในแต่ละประเทศประกอบด้วยเนื้อหา 3 ส่วนหลัก ในส่วนแรกเป็นผลจากการทบทวนแผนแม่บทหรือแผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่วนที่สองเป็นการสรุปถึงหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศนั้น ๆ และส่วนที่สามเป็นผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศนั้น ๆ

3.1 ประเทศไทย

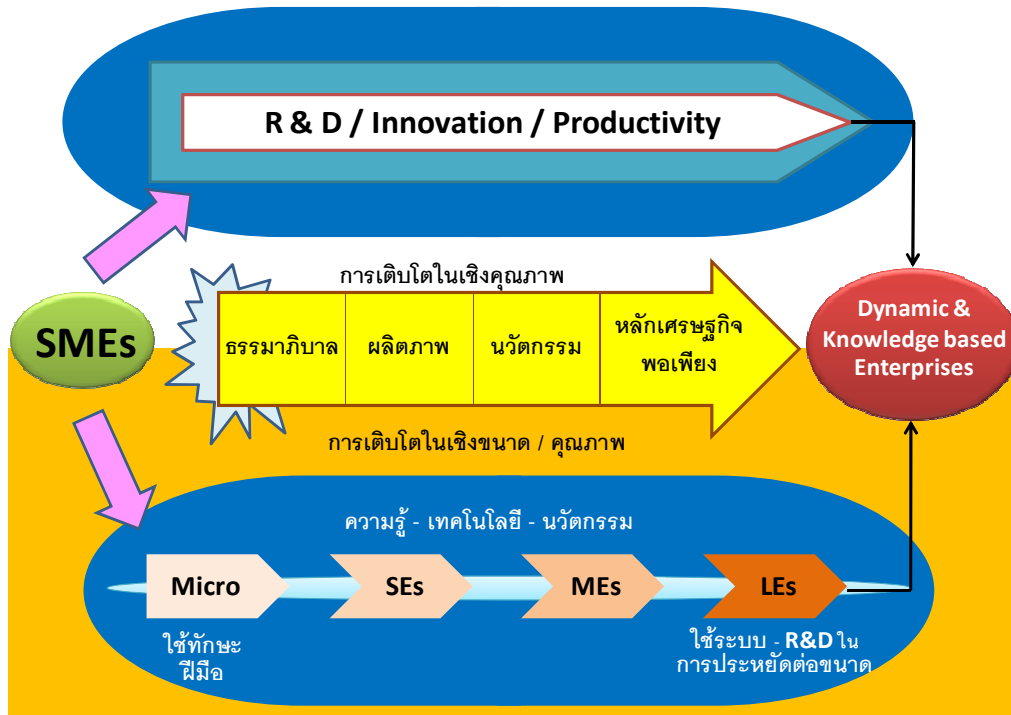
3.1.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) เป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งในแผนแรกที่จัดทำเป็นแผน 5 ปี (พ.ศ. 2545 – 2549) โดยให้ความสำคัญใน 6 ด้านหลัก ได้แก่:

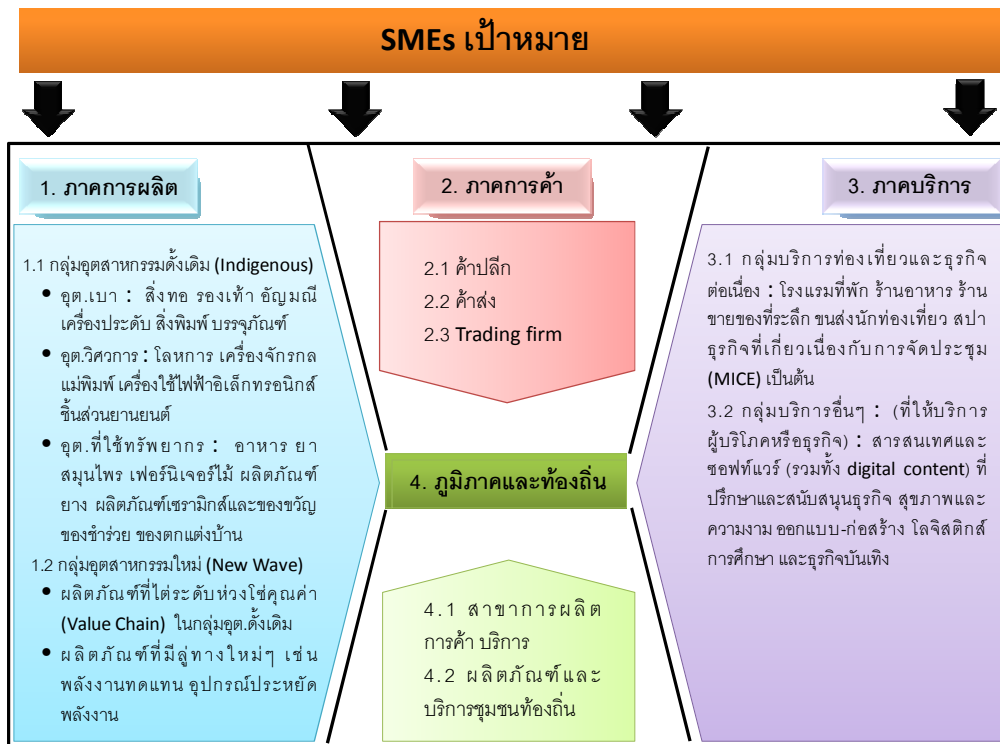
- 1) การฟื้นฟูวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นกลไกหลักทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- 2) การสร้างและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ลดอุปสรรคในการประกอบธุรกิจ
- 3) การเสริมสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน
- 4) การเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกลุ่มส่งออก
- 5) การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการรุ่นใหม่
- 6) การเสริมสร้างบทบาทของวิสาหกิจชุมชน

ผลการดำเนินงานในช่วงแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2545 – 2549) ได้ก่อให้เกิดวิสาหกิจรายใหม่และการจ้างงานเพิ่มขึ้น รวมไปถึงผลิตภาพการผลิตที่เพิ่มขึ้น และการส่งออกที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การติดตามและประเมินผลของ สสว. พบว่า การพัฒนาและการให้การสนับสนุนสามารถบรรลุเป้าหมายได้เพียงส่วนหนึ่ง วิสาหกิจที่มีผลิตภาพต่ำ บริหารงานแบบดั้งเดิม รวมถึงยังมีจุดอ่อนในการเข้าถึงแหล่งทุนพอสมควร ส่งผลให้การจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) ได้มุ่งเน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้สามารถเติบโตได้อย่างสมดุล ต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งในด้านขนาดและคุณภาพ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีธรรมาภิบาล มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ซึ่งจะทำให้ผลิตภาพเพิ่มสูงขึ้น (ภาพที่ 3-1)

ในการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 ได้จำแนกการสนับสนุนออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับสาขาธุรกิจ (Sector or Firm Level) และระดับผู้ประกอบการ (Individual Level) ในระดับสาขาธุรกิจ การสนับสนุนครอบคลุมทั้งภาคการผลิต ภาคการค้าและภาคบริการ ขณะที่ในระดับผู้ประกอบการ ได้จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ประกอบการใหม่และผู้ประกอบการเดิม

ภาพที่ 3-1 วิสัยทัศน์และทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)

ภาพที่ 3-2 กลุ่มเป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย
ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)

อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดของงบประมาณภาครัฐทำให้ต้องกำหนดกลุ่มเป้าหมายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่จะให้การสนับสนุน (ภาพที่ 3-2) สำหรับกลุ่มเป้าหมายในภาคการผลิตประกอบด้วย (1) กลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิม (Indigenous) ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเบา (เช่น สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม รองเท้า) กลุ่มอุตสาหกรรมวิศวกรรม (เช่น เครื่องจักรกล อิเล็กทรอนิกส์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า) และกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากร (เช่น อาหาร ยา เฟอร์นิเจอร์) (2) กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่ (New Wave) ได้แก่ พลังงานทดแทน และผลิตภัณฑ์ที่เข้าสู่ระดับที่สูงขึ้นของห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ในอุตสาหกรรมดั้งเดิม

ในการสนับสนุนภาคการค้าได้จำแนกเป็น การค้าส่ง การค้าปลีก และบริการการค้า ส่วนในภาคบริการ สสว. ได้ให้ความสำคัญกับสาขาบริการ 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ บริการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่อง (เช่น โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร ฯลฯ) และกลุ่มบริการอื่น ๆ อีก 7 สาขาย่อย (สารสนเทศและซอฟต์แวร์ บริการที่ปรึกษาและสนับสนุนธุรกิจ บริการสุขภาพและความงาม บริการออกแบบ-ก่อสร้าง บริการโลจิสติกส์ ธุรกิจบันเทิง และบริการการศึกษา)

การศึกษาดำเนินนโยบายและมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ผ่านมา ส่งผลให้ สสว. ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2550-2554 (ฉบับที่ 2) ไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้ประกอบการทั้งรายใหม่และรายเดิม ให้สามารถผลิตสินค้าที่แข่งขันได้ โดยการสร้างคุณค่าและเน้นการตอบสนองความต้องการของตลาดในระดับกลางขึ้นไป

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถทางนวัตกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการผลิต ให้สามารถพัฒนาจากผู้รับจ้างผลิต (OEM) ไปเป็นผู้สามารถออกแบบ (ODM) และเป็นผู้สร้างตราหือ (OBM)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบที่เกิดจากการแข่งขันกับธุรกิจการค้าสมัยใหม่ขนาดใหญ่ (Modern Trade)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมภาคบริการในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม โดยสนับสนุนการใช้องค์ความรู้ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และเทคโนโลยี ในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม รวมทั้งสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ภาคบริการกับธุรกิจขนาดใหญ่

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภูมิภาคและท้องถิ่นให้เกิดเครือข่ายและความเชื่อมโยงทางธุรกิจ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการผลิตและการบริหารจัดการธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยี วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น สิ่งอำนวยความสะดวก โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ รวมถึงสภาพแวดล้อมให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายที่ สสว. ได้กำหนดไว้ในแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2550-2554 ประกอบด้วย:

- ✦ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ ในปี 2554
- ✦ อัตราการขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกรวม
- ✦ ผลภาพการผลิตโดยรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และผลภาพของสาขาเป้าหมายและผลภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

3.1.2 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ด้านนโยบาย

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ สสว. จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 มีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการ 2 คณะ ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พร้อมทั้งกำกับดูแลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารฯ และ (2) คณะกรรมการบริหารสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายบริหารงาน ควบคุม กำกับดูแลและรับผิดชอบในกิจการของ สสว. ในส่วนพันธกิจของ สสว. ประกอบด้วย:

- การเสนอแนะนโยบายและกำหนดแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งระดับภาพรวม รายสาขา และรายพื้นที่ รวมทั้งเสนอแนะการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- การผลักดัน สนับสนุน ปฏิบัติการ และประสานการดำเนินงาน ความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ ตลอดจนติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- การพัฒนาศูนย์ข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ และข้อมูลเตือนภัยที่ครบถ้วน ถูกต้อง ทันสมัย รวมทั้งศึกษา วิเคราะห์วิจัย และรายงานสถานการณ์เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานส่งเสริมและให้บริการแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- การพัฒนาระบบส่งเสริมวิสาหกิจและดำเนินโครงการนำร่อง โครงการบูรณาการ และโครงการเฉพาะกิจเร่งด่วนเพื่อการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
- การใช้กองทุนส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพให้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ที่ผ่านมา สสว. ได้กำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทั้งในลักษณะการอุดหนุนโดยตรงให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และการสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานผู้ให้บริการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยโครงการและกิจกรรมที่ สสว. ได้ดำเนินการ อาทิ โครงการ ASEAN SME Partnership Roadmap โครงการ SME Flying Geese โครงการเสริมสร้างเครือข่าย SMEs Consortium สตูดิโออาเซียน (กลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้างและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง) เป็นต้น

ด้านการลงทุน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

นอกจากการให้สิทธิและประโยชน์แก่โครงการที่มีผลประโยชน์ต่อเศรษฐกิจอย่างแท้จริง รวมถึงโครงการที่ใช้หลักการบริหารและการจัดการองค์กรที่ดี (Good Governance) ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หรือบีโอไอ ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดเงื่อนไขเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการที่ได้รับการส่งเสริมเพียง 500,000 บาท (ไม่รวมค่าที่ดินและเงินทุนหมุนเวียน) เป็นธุรกิจที่มีคนไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของเงินทุนจดทะเบียน รวมถึงมีอัตราหนี้สินต่อทุนไม่เกิน 3:1 สำหรับสิทธิประโยชน์ที่ได้รับ ประกอบด้วย การยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด และการได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นระยะเวลา 8 ปีไม่ว่าตั้งอยู่ในเขตใด

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้จัดตั้งศูนย์ธุรกิจอุตสาหกรรม (Business Opportunity Center: BOC) เพื่อให้บริการข้อมูลและคำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับโอกาสในการลงทุน การค้า และการจัดการธุรกิจแก่ผู้สนใจลงทุนในธุรกิจใหม่ หรือผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ต้องการขยายกิจการในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยในปัจจุบันมีศูนย์ธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นแล้วจำนวน 13 แห่ง ใน 13 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง พิชญะโลก พิษณุโลก อุตรดิตถ์ ขอนแก่น นครราชสีมา อุบลราชธานี สุพรรณบุรี ชลบุรี สุราษฎร์ธานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร รายละเอียดแสดงใน <http://boc.dip.go.th/>

ด้านการเงิน

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย หรือเรียกโดยย่อว่า SME Bank ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการเงินทั้งในรูปของการให้สินเชื่อระยะสั้นและระยะยาว นอกจากนี้ SME Bank ยังมีบริการออกหนังสือค้ำประกัน บริการการอาวัลหรือการรับรองตัว บริการร่วมทุน และบริการปรึกษาแนะนำ การให้สินเชื่อมีทั้งที่เป็นแบบโครงการพิเศษ เช่น สินค้าโครงการช่วยเหลือด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการท้องถิ่นสินเชื่อครัวไทยสู่โลก สินเชื่อโครงการ OTOP เป็นต้น

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม หรือ บสย. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีหน้าที่สร้างความมั่นใจให้กับสถาบันการเงินในการให้สินเชื่อแก่อุตสาหกรรมขนาดย่อม ซึ่งจะทำให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมได้สินเชื่อมากขึ้น โดย บสย. จะให้บริการค้ำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทุกประเภทธุรกิจ ทั้งนี้ กิจกรรมที่ บสย. ให้การค้ำประกันต้องเป็นกิจการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดี

ด้านการตลาด

กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์

กรมส่งเสริมการส่งออก ได้จัดตั้งศูนย์ SME Export Center ขึ้นที่บริเวณชั้น 3 อาคารกรมส่งเสริมการส่งออก (สนามบินน้ำ) เพื่อให้คำแนะนำและปรึกษาการทำธุรกิจการค้าและการส่งออกแก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านให้คำปรึกษา ทั้งด้านตลาด ด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านกฎหมาย ระเบียบในการส่งออกในแต่ละประเทศ เป็นต้น โดยคาดหวังว่า ศูนย์ดังกล่าวจะช่วยผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น หรือมีผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นผู้ส่งออกรายใหม่มากขึ้น

นอกจากกรมส่งเสริมการส่งออก หน่วยงานอื่น ๆ ที่มีกิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมในด้านการตลาดแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น กรมการค้าภายใน กรมการค้าต่างประเทศ เป็นต้น

ด้านการพัฒนาเทคโนโลยี

ปัจจุบันหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของไทยมีหลายแห่ง เช่น

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (Thailand Institute of Scientific and Technological Research: TISTR) หรือ ทว. เป็นศูนย์กลางการบริการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านอาหาร ผลิตภัณฑ์สุขภาพ เครื่องมือแพทย์ พลังงานทดแทนและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Science and Technology Development Agency: NSTDA) หรือ สวทช. เป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สวทช. มีหน้าที่ในการวิจัยพัฒนา ออกแบบในด้านวิศวกรรม รวมถึงการส่งเสริมการพัฒนาด้านกำลังคน และโครงสร้างพื้นฐาน

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (Thai Industrial Standards Institute) หรือ สมอ. มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานและกำกับดูแลคุณภาพสินค้าและบริการให้เป็นไปตามข้อกำหนด และให้สอดคล้องกับแนวทางสากล รวมถึงการให้รับรองและการบริการข้อสนเทศด้านมาตรฐาน และการสร้างเครือข่ายด้านมาตรฐานของประเทศให้เป็นเอกภาพ

3.1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

ภาพที่ 3-3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

1. มีทักษะในด้านงานศิลป์

เมื่อเปรียบเทียบกับทักษะแรงงานในกลุ่มอาเซียน แรงงานไทยมีจุดแข็งในด้านการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานตนเองในงานศิลป์ได้ดีกว่าแรงงานในหลายประเทศ แต่ปัจจุบันค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องได้เป็นปัจจัยที่ทำให้ความได้เปรียบในด้านนี้ลดลง

2. มีจิตใจในการให้บริการ

ความมีน้ำใจและเป็นมิตรนับเป็นคุณสมบัติโดยทั่วไปของคนไทย ส่งผลให้กลายเป็นจุดแข็งของวิสาหกิจไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในภาคบริการ

3. ภูมิปัญญาไทยที่สามารถนำมาเป็นจุดขายและเสริมเป็นจุดแข็งของสินค้าไทย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถประยุกต์ภูมิปัญญาไทยให้เข้ากับสินค้าหรือบริการได้อย่างเหมาะสม จะทำให้สินค้าหรือบริการของตนเองมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและไม่ซ้ำแบบใคร

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

1. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อย มีข้อจำกัดในเรื่องเงินทุน รวมถึงขาดหลักทรัพย์ค้ำประกันเพื่อขอสินเชื่อ นอกจากนี้ วิธีการบันทึกบัญชีที่ยังไม่มีความชัดเจนและไม่ครบถ้วน ทำให้ต้องพึ่งสินเชื่อระบบซึ่งมีภาระดอกเบี้ยสูงมาก

2. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตมีน้อย

แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐได้ให้การสนับสนุนโดยการจัดฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ แต่โดยทั่วไปวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังใช้เทคโนโลยีในกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อนเนื่องจากข้อจำกัดในด้านเงินทุนรวมถึงขาดทักษะความรู้ในการใช้เครื่องมือสมัยใหม่ ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง

3. ขาดการวิจัยและพัฒนา

ปัจจุบันการผลิตสินค้าของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมน้อยรายที่ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนาสินค้า รูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ ฯลฯ

4. ขาดทักษะในการบริหารงานสมัยใหม่

วิสาหกิจที่มีการก่อตั้งมาเป็นระยะเวลาโดยเฉพาะวิสาหกิจในภาคการค้ายังใช้รูปแบบการบริหารงานแบบดั้งเดิมทั้งในด้านวิธีการทำตลาด การประชาสัมพันธ์ การจัดการการส่งเสริมการขาย ฯลฯ ทำให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันที่ต่ำเมื่อต้องเผชิญกับกลุ่มการค้าปลีกสมัยใหม่ เช่น Modern Trade

5. ทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศยังจำกัดเฉพาะกลุ่ม

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศยังมีไม่มาก เป็นอุปสรรคในการสื่อสารกรณีต้องการส่งสินค้าไปจำหน่ายในต่างประเทศ แม้ว่าสินค้าที่ผลิตได้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด

6. การเข้าถึงข้อมูลและการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวนมากจัดตั้งกิจการที่มีรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น ผลิตตามบ้าน ผลิตในลักษณะโรงงานห้องแถว ไม่มีการจดทะเบียนโรงงาน ทะเบียนพาณิชย์หรือทะเบียนการค้า ทำให้ขาดการสื่อสารระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการ หรือแม้แต่กิจการหรือโรงงานที่มีการจดทะเบียนถูกต้องและเข้ามารับการ

สนับสนุนจากภาครัฐยังมีน้อย เนื่องจากมีจำนวนมากที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องด้านภาษีอากร การรักษาสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐานตามกฎหมาย ฯลฯ

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

1. การใช้จุดแข็งของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนที่มีพรมแดนติดกับประเทศไทย โดยเฉพาะสปป.ลาว กัมพูชา และสหภาพพม่า ซึ่งยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และมีจุดแข็งหลาย ๆ ด้าน ดังนั้น หากผู้ประกอบการไทยสามารถสร้างความเชื่อมโยงและนำจุดแข็งของประเทศเพื่อนบ้านมาใช้ในการดำเนินธุรกิจของตนจะเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการไทยที่ทำได้ง่ายกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เนื่องจากประเทศมีพรมแดนติดกัน

2. ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น

การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ขนาดตลาดเพื่อรองรับสินค้าที่ผลิตได้มีขนาดใหญ่ขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าได้ตามที่ตลาดอาเซียนต้องการ

3. การส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้ภาครัฐให้การส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น วิสาหกิจที่ได้รับการสนับสนุนจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันได้เพิ่มมากขึ้น

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

1. การแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า

นโยบายการเปิดเสรีทางการค้าทำให้สินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่ากลายเป็นคู่แข่งสำคัญและส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการไทยที่มีผลิตภาพต่ำ ทำให้รายที่ไม่สามารถปรับตัวได้ต้องออกจากตลาดไป

2. ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง

ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศทำให้ดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลง ส่งผลให้ความต้องการในตลาดลดลง

3. ความผันผวนของราคาน้ำมัน

น้ำมันนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้า ความผันผวนของราคาน้ำมันทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง

4. หน่วยงานกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่ได้รับการยอมรับ

การเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้หน่วยงานภาครัฐของไทยหลายแห่งต่างกำหนดแนวทางการส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการจัดตั้งหน่วยงานกลางเพื่อประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐแต่ยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

3.1.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย

- เพื่อให้พร้อมรับกับการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หน่วยงานภาครัฐไทยได้ดำเนินการในรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการ
- หน่วยงานภาครัฐพยายามปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานให้มีความกระชับและคล่องตัวมากขึ้น

ภาพที่ 3-4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทย

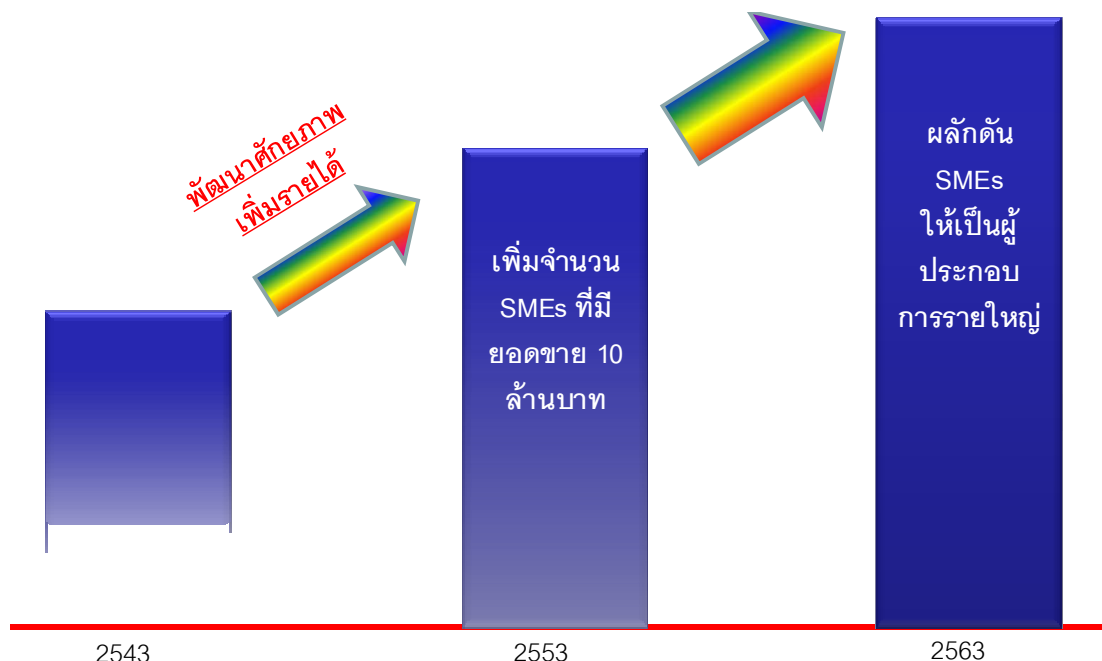
3.2 ประเทศสิงคโปร์

3.2.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดทำแผนแม่บท “SME Master Plan” เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างและส่งเสริมขีดความสามารถของวิสาหกิจ ซึ่งแนวทางที่ให้ความสำคัญประกอบด้วย:

- 1) การพัฒนาในด้านเทคโนโลยี
- 2) การพัฒนาทรัพยากรบุคคล
- 3) การเพิ่มโอกาสทางการตลาดใหม่ ๆ
- 4) การสร้างระบบบัญชีและการเงินที่โปร่งใส
- 5) การปรับปรุงคุณภาพการผลิต

ต้นทุนการจ้างงานที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้รัฐบาลสิงคโปร์ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เรียกว่า SME 21 เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถผลิตสินค้าหรือบริการที่มีมูลค่าสูงขึ้น โดยกำหนดเป้าหมายว่าภายในปี 2553 จะสามารถผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีรายได้ 10 ล้านบาทมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 2,000 ราย เป็น 6,000 ราย ขณะที่แผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับใหม่ (ปี 2554-2563) ได้ตั้งเป้าหมายว่าจะผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาศักยภาพและกลายเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ โดยในช่วงที่ดำเนินการศึกษาโครงการนี้กำลังจัดทำรายละเอียดของแผนฯ ฉบับใหม่

ภาพที่ 3-5 เป้าหมายในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์

ที่มา: SPRING และจากการสัมภาษณ์

ในการพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลสิงคโปร์ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 3 ระดับ ได้แก่ ระดับธุรกิจ ระดับภาค และระดับนโยบาย โดยในระดับธุรกิจ SPRING ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรมทั้งในด้านการบริหารจัดการและด้านเทคนิค การจัดให้มีศูนย์บ่มเพาะเทคโนโลยี (Technology Incubator) การจัดศูนย์ให้คำปรึกษาแบบครบวงจรแก่ผู้ประกอบการ (SME Business Support Center)

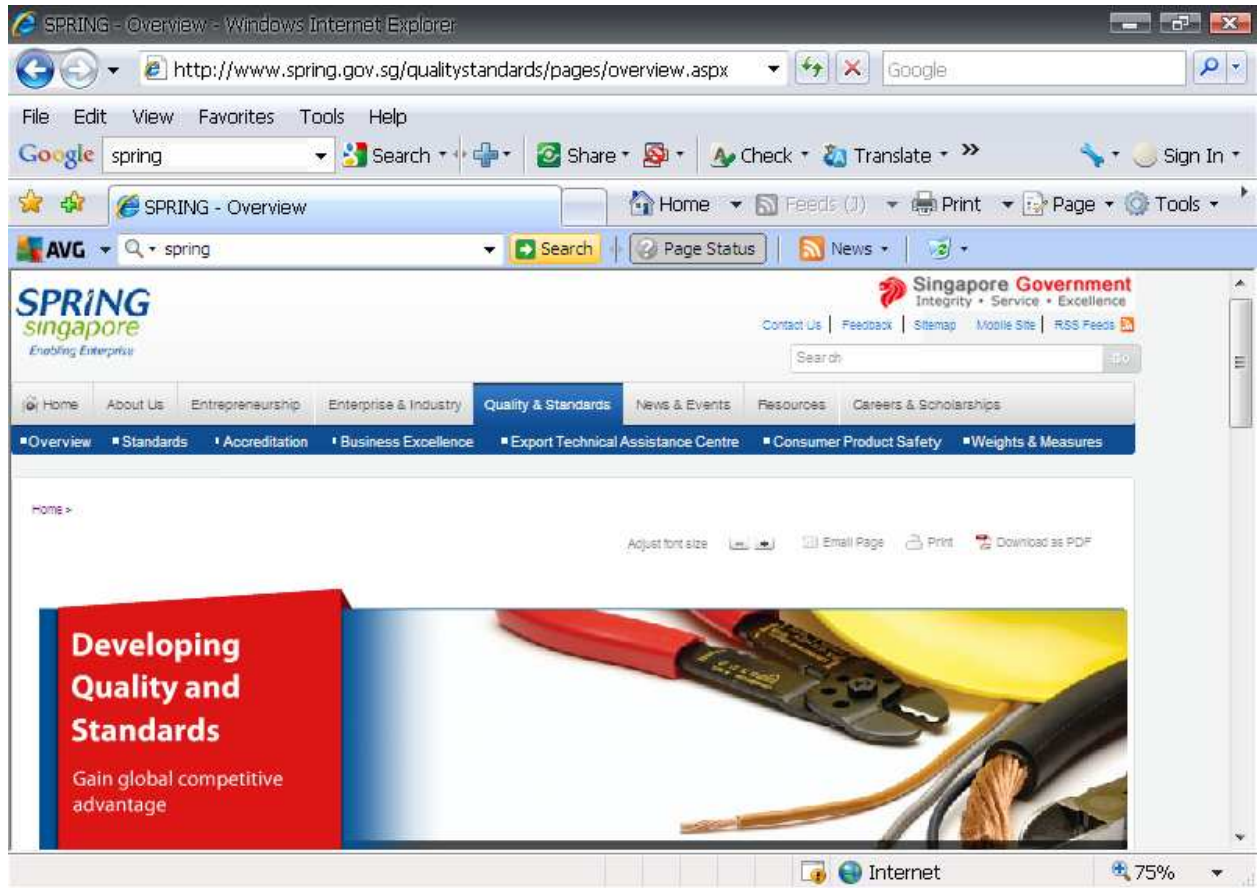
แนวทางการสนับสนุนในระดับภาค รัฐบาลสิงคโปร์ได้มุ่งเน้นให้เกิดการรวมกลุ่มระหว่างผู้ประกอบการเพื่อให้ได้ประโยชน์ในเรื่องความประหยัดจากขนาด (Economy of Scale) การจัดตั้งอำนาจความสะดวกให้กับผู้ประกอบการสามารถใช้ร่วมกันเพื่อลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น ส่วนการสนับสนุนในระดับนโยบายเป็นการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน (เช่น โครงการสนับสนุนให้แก่ผู้ประกอบการที่มีแนวคิดใหม่ ๆ โครงการสนับสนุนให้แก่ นักธุรกิจรุ่นเยาว์ เป็นต้น) การอำนวยความสะดวกในการเข้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ การกระตุ้นให้เกิดการใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในการบริหารธุรกิจมากขึ้น (เช่น มีการจำหน่ายสินค้าออนไลน์) การสร้าง “One Stop SME” ซึ่งเป็นการจัดทำเว็บไซต์เฉพาะเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดจากแหล่งเดียว (เช่น Enterprise One) เป็นต้น

ภาพที่ 3-6 ตัวอย่างของ One Stop SME ที่ใช้ในสิงคโปร์

ที่มา: <http://www.business.gov.sg/>

เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ SPRING ได้กำหนดมาตรฐานของสิงคโปร์ขึ้นที่
เรียกว่า “Spring Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore” โดยหน่วยงานภาครัฐจะจัดเจ้าหน้าที่
ออกตรวจสอบและประเมินถึงคุณภาพว่าสินค้าที่ผลิตเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดหรือไม่

ภาพที่ 3-7 การกำหนดมาตรฐานสิงคโปร์

ที่มา: <http://www.spring.gov.sg/qualitystandards/pages/overview.aspx>

3.2.2 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้านนโยบาย

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศไทย “Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore” หรือที่เรียกโดยย่อว่า SPRING เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมผลิตภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ SPRING ยังทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจทั้งในด้านการเงิน ด้านบริหารจัดการ เทคโนโลยีและความทันสมัยต่าง ๆ

รวมทั้งการเข้าสู่ตลาด บทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งของ SPRING คือ การพัฒนาและสนับสนุนมาตรฐานของสิงคโปร์ให้เทียบได้กับระดับสากลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนทางการค้าอีกด้วย

การส่งเสริมด้านผลิตภาพที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศไทย หรือ SPRING ได้ดำเนินการ ประกอบด้วย:

- ❖ การส่งเสริมเพื่อเพิ่มผลิตภาพและเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Productivity and Innovation) เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางธุรกิจให้ไปสู่มาตรฐานระดับนานาชาติ โดยการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของแรงงาน
- ❖ การส่งเสริมให้สินค้าได้คุณภาพและมีมาตรฐานสม่ำเสมอ (Standards and Quality) โดย SPRING จะทำหน้าที่กำกับดูแลให้วิสาหกิจปฏิบัติตามมาตรฐานและคุณภาพสากลเพื่อให้สินค้าและบริการของสิงคโปร์สามารถเข้าสู่ตลาดต่างประเทศได้

ในด้านการให้การสนับสนุนทางการเงิน SPRING จะให้การรับประกันความเสี่ยงในโครงการที่วิสาหกิจต้องการพัฒนาและปรับปรุงองค์กรโดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้และได้ดำเนินการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงิน หรือสนับสนุนเป็นเงินสดในวงเงิน 5,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ทั้งนี้ วิสาหกิจที่สามารถขอรับการสนับสนุนในลักษณะนี้ต้องมีผู้ถือหุ้นเป็นชาวสิงคโปร์ในสัดส่วนร้อยละ 30 และมีเงินลงทุนน้อยกว่า 15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์

International Enterprise Singapore

International Enterprise Singapore หรือเรียกโดยย่อว่า IE มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการสนับสนุนวิสาหกิจสิงคโปร์ในการลงทุนในตลาดต่างประเทศ สำหรับบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดเตรียมให้กับนักลงทุนที่สนใจ เช่น การจัดหาข้อมูลการตลาด การศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินการค้า และการนัดหมาย/จัดหาคู่ค้าในต่างประเทศ รวมถึงการกำหนดมาตรการจูงใจให้นักลงทุนชาวต่างประเทศลงทุนในสิงคโปร์

มาตรการสำคัญ 3 ประการที่หน่วยงาน IE ได้กำหนดขึ้นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการ

- ❖ การเข้าสู่ตลาดใหม่ที่มีโอกาสทางการค้า โดย IE จะให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านค่าใช้จ่ายบางส่วน เช่น ค่าธรรมเนียมในการจัดส่งเอกสาร เป็นต้น
- ❖ การพัฒนาบรรยากาศของสิงคโปร์ให้เป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาค โดย IE จะให้การสนับสนุนจัดอบรมการบริหารการตลาดและการพัฒนาการส่งออก การสร้างความตระหนักและรับรู้ถึงผลประโยชน์ของการทำการค้ากับประเทศคู่ค้าที่มีการเจรจาเขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) เป็นต้น
- ❖ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจระดับท้องถิ่นให้แข่งขันได้ในระดับนานาชาติ โดยจะประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น SPRING ในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ

3.2.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสิงคโปร์

ภาพที่ 3-8 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสิงคโปร์

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ
ภาษาอังกฤษและภาษาจีนเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารโดยทั่วไปในประเทศสิงคโปร์ ซึ่งทั้งสองภาษาเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างประเทศทำให้การเจรจาธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตและการจัดการ
เนื่องจากค่าจ้างแรงงานในประเทศสิงคโปร์อยู่ในเกณฑ์ที่สูง ดังนั้น เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงขึ้นซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนเฉลี่ยต่อหน่วย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสิงคโปร์จะนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยในกระบวนการผลิต รวมถึงการบริหารจัดการแบบสมัยใหม่ การสำรวจของ Integral Solutions Asia พบว่า หากเปรียบเทียบระหว่าง 4 ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย พบว่า วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสิงคโปร์ มีระดับการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ มาเลเซียและไทย
3. การกำหนดนโยบายที่เข้มงวดเพื่อลดการประท้วงและนัดหยุดงานของแรงงาน

สภาพแรงงานและผู้กำหนดนโยบายได้ใช้กลยุทธ์ที่เข้มงวดรวมถึงการกำหนดมาตรการที่เอื้อต่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ใช้แรงงานจะไม่ออกมาประท้วงหรือเรียกร้องในเรื่องต่างๆ แนวทางดังกล่าวได้สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการโดยเฉพาะนักลงทุนจากต่างประเทศ

4. การให้ความสำคัญกับสร้างแบรนด์

เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับธุรกิจของตนมากขึ้นซึ่งจะทำให้ธุรกิจอยู่รอดและมีความสามารถในการทำกำไรได้ดี การสร้างแบรนด์เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสิงคโปร์ได้ให้ความสำคัญมาก

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ค่าจ้างแรงงานสูง

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานสูงที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูงกว่าประเทศอื่นๆ

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีประชากรเพียง 5 ล้านคน ทำให้ตลาดภายในประเทศมีขนาดเล็กมาก การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดเป้าหมายของสิงคโปร์มีขนาดใหญ่ขึ้น

2. การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแบบให้เปล่า

รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนโครงการที่มีนวัตกรรมใหม่ ๆ และเป็นการสนับสนุนแบบให้เปล่า ทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีแรงจูงใจและเพียรพยายามคิดค้นโครงการใหม่ๆ และเกิดธุรกิจที่มีความเข้มแข็ง

3. การลงทุนในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อให้ได้สิทธิ์ในการส่งสินค้าไปจำหน่ายประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน

เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศที่มีขนาดเล็ก วิสาหกิจที่มีศักยภาพจึงให้ความสนใจและหาช่องทางการลงทุนในประเทศอื่นๆ การเปิดประเทศมากขึ้นของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม) เป็นโอกาสสำหรับวิสาหกิจสิงคโปร์ที่จะได้ประโยชน์จากการจ้างแรงงานที่มีต้นทุนต่ำกว่าและใช้ประโยชน์จากโควตาของประเทศที่ลงทุนเพื่อส่งสินค้าไปจำหน่ายยังตลาดนอกภูมิภาคอาเซียนได้

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การแข่งขันจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า

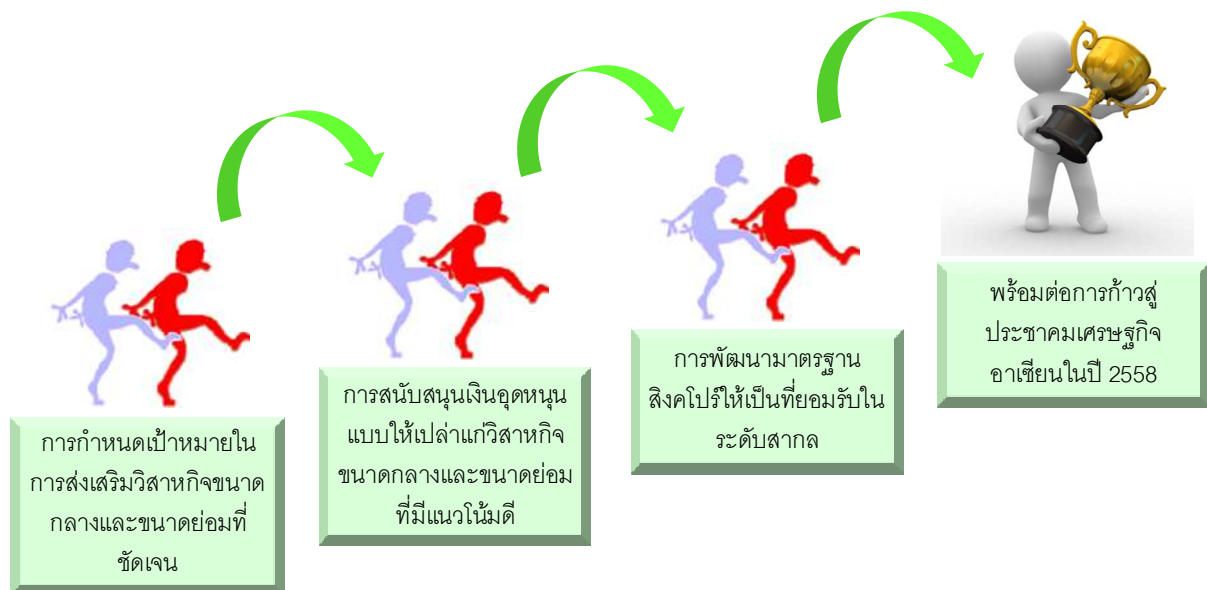
สินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่าโดยเฉพาะจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นคู่แข่งที่สำคัญสำหรับผู้บริโภคในกลุ่มที่มีรายได้ระดับล่าง

2. ประเทศมีพื้นที่จำกัดทำให้ต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีพื้นที่เพียง 699.4 ตารางกิโลเมตร ทำให้ต้นทุนในสวนที่ดิน ค่าเช่าที่ดิน มีอัตราสูงกว่าประเทศอื่นๆ หลายเท่า

3.2.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์

- สิงคโปร์เป็นประเทศที่มีการกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ชัดเจน โดยหลังจากดำเนินการไปแล้ว 2-3 ปี จะดำเนินการประเมินผลเพื่อหาจุดบกพร่องและปรับปรุงแผนการดำเนินงานใหม่ ทำให้ที่ผ่านมา สิงคโปร์สามารถพัฒนาให้วิสาหกิจขนาดย่อมมีรายได้เพิ่มขึ้นได้ตามแผน และได้ตั้งเป้าหมายต่อไปว่าจะผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพเติบโตเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจที่ชัดเจนทำให้หน่วยงานที่ให้การส่งเสริมรวมถึงวิสาหกิจที่ได้รับการสนับสนุนมีความเข้มแข็งและพยายามดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมาย
- ผู้ประกอบการรายใหม่ในสิงคโปร์ที่สามารถแสดงให้เห็นว่าธุรกิจที่น่าเสนอมีแนวโน้มที่สดใสจะได้รับเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า ซึ่งจะช่วยให้เกิดนักลงทุนรายใหม่ที่มีความเข้มแข็งและมีศักยภาพ
- รัฐบาลสิงคโปร์ได้พยายามพัฒนามาตรฐานสิงคโปร์เพื่อใช้ในการประเมินผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศ โดยจัดตั้งคณะทำงานทั้งในส่วนการกำหนดมาตรฐาน การให้ความรู้ และประเมินผล โดยคาดหวังว่าการตรวจสอบและการกำกับดูแลที่ระมัดระวัง จะทำให้มาตรฐานของสิงคโปร์เป็นที่ยอมรับและสามารถเทียบเคียงได้กับมาตรฐานระดับนานาชาติ

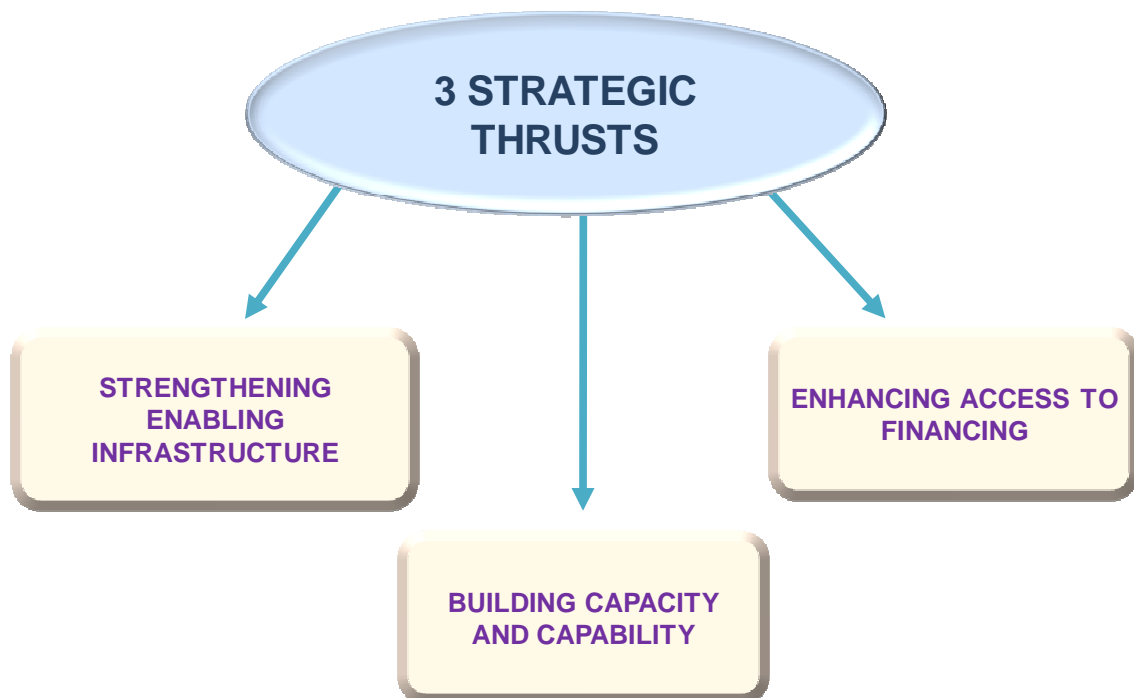
ภาพที่ 3-9 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสิงคโปร์

3.3 ประเทศมาเลเซีย

3.3.1 แผนแม่บท/ แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ความสำคัญของกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับประเทศ ทำให้รัฐบาลมาเลเซียมีการทำงานเชิงบูรณาการอย่างจริงจัง ในส่วนของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (National SME Development Council หรือเรียกโดยย่อว่า NSDC) ซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีจาก 15 กระทรวง เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ รัฐบาลมาเลเซียได้จัดตั้งหน่วยงาน “SME Corp” โดยมีหน้าที่กำหนดนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งในปัจจุบันมีไม่น้อยกว่า 60 หน่วยงาน นอกจากนี้ SME Corp ยังเป็นหน่วยงานกลางที่ให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

วิสัยทัศน์ของ SME Corp คือ การเป็นองค์กรชั้นนำในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้เกิดความมั่งคั่งในสังคม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและทักษะเพิ่มขึ้น (Building Capacity and Capability) มีการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างผู้ประกอบการและการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ รัฐบาลยังพยายามพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นให้มืออย่างเพียงพอ (Strengthening Enabling Infrastructure) และจัดอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าถึงแหล่งทุน (Enhancing Access to Finance)

ภาพที่ 3-10 แนวทางของการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาเลเซีย

ที่มา: SME Corp

ตารางที่ 3-1 โครงการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในปี 2552

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ	จำนวน SMEs ที่ได้รับประโยชน์	งบประมาณ (ล้านบาท)
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีความแข็งแกร่ง	22	278,246	676.2
การเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถ	119	289,239	7,709.7
การส่งเสริมให้สามารถเข้าถึงแหล่งทุน	21	35,688	20,866.4
รวม	162	603,173	29,252.3

ที่มา: SME Annual Report 2009/10, National SME Development Council

หมายเหตุ: 1 ริงกิต เท่ากับ 9.59154 บาท (www.ex.com)

นอกจากนี้ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติมาเลเซีย ได้พยายามมุ่งลดกฎ/ระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจให้สามารถแล้วเสร็จได้ภายใน 1 วัน และขอใบอนุญาตได้ภายใน 15 นาที การขอรับชาวต่างชาติเข้ามาทำงานได้ภายใน 7 วัน การขยายระยะเวลาให้แรงงานต่างชาติที่มีทักษะสามารถทำงานได้จากเดิม 2 ปีเป็น 5 ปี รวมถึงการผลักดันให้เกิดแผนส่งเสริมนวัตกรรมสำหรับ SME แห่งชาติ การจัดทำระบบการให้สินเชื่อแบบไม่มีคอกเบี้ย (มีค่าบริการจัดการร้อยละ 4) โดยใช้ชื่อระบบว่า “TEKUN” ให้แก่วิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจรายย่อย โดยเป็นสินเชื่อที่มีความยืดหยุ่นสูง เพื่อนำไปใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนสำหรับธุรกิจแบบนำไปใช้วันเดียวแล้วคืน หรือคืนภายใน 1 สัปดาห์ หรือ 1 เดือน ตามแต่ประเภทของธุรกิจ โดยธุรกิจที่สามารถใช้ระบบสินเชื่อชนิดนี้ ได้แก่ ธุรกิจการเกษตร เลี้ยงสัตว์ เสริมสวย ธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศ ธุรกิจหาบเร่แผงลอย ธุรกิจอาหาร และกลุ่มธุรกิจบริการทั่วไป เช่น ธุรกิจซักผ้า ตู้ซ่อมรถ

เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซียฉบับใหม่ที่มุ่งหวังจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว (GDP Per Capita) จาก 7,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ เป็น 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2020 คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้กำหนด 8 กลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาเลเซีย ดังนี้

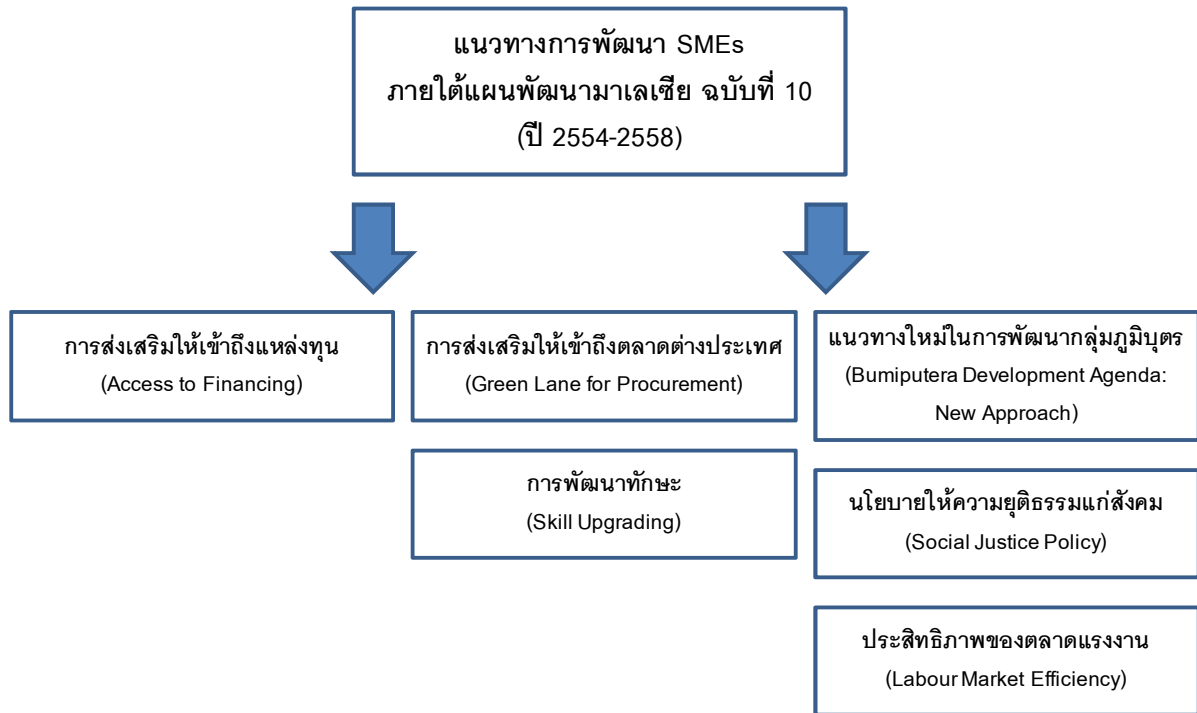
1. การเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับภาคเอกชน โดยการสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น รวมถึงการขจัดปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนโดยเฉพาะในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย
2. การเพิ่มคุณภาพของทักษะแรงงานในประเทศเพื่อลดการพึ่งพิงแรงงานจากต่างประเทศ
3. การสร้างเศรษฐกิจในประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น โดยการลดมาตรการที่ทำให้ตลาดเกิดความบิดเบือน เช่น การควบคุมราคา หรือการให้การอุดหนุนจากภาครัฐ

4. การสร้างความเข้มแข็งให้กับภาครัฐ โดยบริหารจัดการงบประมาณแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based budgeting)
5. การสร้างให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและมีความโปร่งใส เกิดความเท่าเทียมกันในการดำเนินธุรกิจ
6. การสร้างโครงสร้างพื้นฐานในด้านองค์ความรู้ให้เพียงพอ
7. การส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจที่มีแนวโน้มเติบโตสูงและธุรกิจในสาขาใหม่ ๆ
8. การส่งเสริมธุรกิจที่ให้ผลดีกับสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบการที่ลงทุนในธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอาจได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหลักประกันในการยื่นขอเงินกู้

แผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ปี 2554-2558)

แนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงปี 2554-2558 ได้บรรจุไว้ในแผนพัฒนาประเทศมาเลเซีย ฉบับที่ 10 โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้รายที่มีศักยภาพมีขีดความสามารถเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับโลก และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ รัฐบาลได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานใน 6 ด้าน (ภาพที่ 3-9) ได้แก่:

- (1) การเข้าถึงแหล่งทุน (Access to Financing)
- (2) การส่งเสริมให้เข้าถึงตลาดต่างประเทศ (Green Lane for Procurement)
- (3) การพัฒนาทักษะ (Skills Upgrading)
- (4) แนวทางใหม่ในการพัฒนากลุ่มภูมิบุตร (Bumiputera Development Agenda: New Approach)
- (5) นโยบายให้ความยุติธรรมแก่สังคม (Social Justice Policy)
- (6) ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labour Market Efficiency)

ภาพที่ 3-11 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2554-2558

ที่มา: SME Annual Report 2009/10, National SME Development Council

ด้านการเข้าถึงแหล่งทุน (Access to Financing) – รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณ 3 หมื่นล้านบาทสำหรับการให้กู้เพื่อเพิ่มสภาพคล่อง โดยครึ่งหนึ่งของงบประมาณส่วนนี้จะให้สิทธิกับกลุ่มภูมิบุตรเป็นลำดับแรก นอกจากนี้ ยังมีการจัดสรรงบประมาณจำนวน 5 พันล้านบาทเพื่อใช้ในโครงการส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ รวมถึงการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อโครงการต่าง ๆ ที่ SME Corp กำหนดขึ้น

การส่งเสริมให้สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศ (Green Lane for Procurement) – วิสาหกิจที่มีศักยภาพจะได้รับการส่งเสริมให้เข้าสู่ตลาดต่างประเทศมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มผู้ผลิตสินค้า

ด้านการพัฒนาทักษะ – การจัดสรรงบประมาณจำนวน 5 พันล้านบาทเพื่อเป็นกองทุนในการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน การขยายกรอบแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของ SME Corp รวมถึงการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในเยาวชนที่ออกจากภาคการศึกษาภาคกลางคืน

แนวทางใหม่ในการพัฒนาภูมิบุตร (Bumiputera Development Agenda: New Approach) – นอกจากการสนับสนุนในด้านแหล่งทุน รัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการภูมิบุตรรวมถึงการแก้ไขจุดอ่อนของกลุ่มนี้ให้ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การพัฒนาให้สามารถเป็นผู้ประกอบการ การแก้ไขปัญหาเรื่องขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน เป็นต้น

นโยบายให้ความยุติธรรมแก่สังคม (Social Justice Policy) – หลักการสำคัญในประเด็นนี้ คือ การลดการควบคุมราคาสินค้า รวมถึงการลดการอุดหนุน (Subsidies) เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้มแข็งมากขึ้น

ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labour Market Efficiency) – รัฐบาลมาเลเซียพยายามส่งเสริมแรงงานในประเทศให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้นเพื่อลดการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ

3.3.2 หน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ด้านนโยบาย

“SME Corp” เป็นหน่วยงานภาครัฐภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม (Ministry of International Trade and Industry: MITI) มีหน้าที่กำหนดนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งในปัจจุบันมีไม่น้อยกว่า 60 หน่วยงาน นอกจากนี้ SME Corp ยังเป็นหน่วยงานกลางที่ให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นอกจากการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม SME Corp ยังให้การสนับสนุนในด้านอื่น ๆ เช่น การให้ทุนสนับสนุนเพื่อพัฒนาตลาดและด้านอื่น ๆ การให้คำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การส่งเสริมในด้านตราหยี้อ การส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจออนไลน์ เป็นต้น

ด้านการเงิน

SME Bank เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการเป็นแหล่งเงินทุนทั้งระยะสั้นและระยะยาวแก่ผู้ประกอบการ ขณะที่กระทรวงการคลัง (Ministry of Finance: MOF) จะให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ประกอบการทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินธุรกิจฮาลาล

ด้านการตลาด

นอกจาก SME Corp กระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมด้านการตลาด ได้แก่ กระทรวงอุตสาหกรรมผลิตผลที่มาจากสวนและสินค้าโภคภัณฑ์ (Ministry of Plantation Industries and Commodities: MPIC) กระทรวงการค้าภายในประเทศ สหกรณ์ และเพื่อส่งเสริมการบริโภค (Ministry of Domestic Trade, Co-operatives and Consumerism (MDTCC) กระทรวงการพัฒนาสตรี ครอบครัวและชุมชน (Ministry of Woman, Family and Community Development: MWFCD)

ด้านเทคโนโลยี

กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Ministry of Science, Technology and Innovation: MOSTI) จะให้การสนับสนุนในการวิจัยและพัฒนาในสาขาต่าง ๆ ขณะที่หน่วยงานอื่น เช่น กระทรวงเกษตรและอุตสาหกรรมที่ มาจากภาคเกษตร (Ministry of Agriculture and Agro-Based Industry: MOA) จะให้ความสำคัญกับธุรกิจในการเกษตร

กระทรวงอุตสาหกรรมผลิตผลที่มาจากสวนและสินค้าโภคภัณฑ์ (Ministry of Plantation Industries and Commodities: MPIC) จะให้การส่งเสริมธุรกิจที่เป็นผลิตผลจากสวนประเภทต่าง ๆ เช่น สวนยาง สวนปาล์ม

ด้านพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กระทรวงการศึกษา (Ministry of Higher Education: MOHE) กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Ministry of Human Resources: MOHR) และกระทรวงพัฒนาอุตสาหกรรม (Ministry of Industrial Development: MID) เป็นหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและพัฒนาในด้านทักษะต่าง ๆ ส่วนกระทรวงท่องเที่ยว (Ministry of Industry: MOTOUR) จะมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เฉพาะด้าน เช่น ธุรกิจโฮมสเตย์ สำนักนายกรัฐมนตรี (Prime Minister's Department: JPM) ให้ความรู้และให้การสนับสนุนผู้ประกอบการกลุ่มที่ผลิตอาหารและงานฝีมือ

ด้านอื่น ๆ

กระทรวงการปกครองส่วนท้องถิ่น (Ministry of Housing and Local Government: MHLG) เป็นหน่วยงานที่พัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับภาคธุรกิจ ส่วนกระทรวงการพัฒนารัฐวิภาค (Ministry of Rural and Regional Development: MRRD) จะให้การสนับสนุนและพัฒนาในด้านต่าง ๆ (เช่น การทำธุรกิจ การส่งเสริมด้านการตลาด ฯลฯ) แก่กลุ่มวิสาหกิจที่อยู่ในภูมิภาค

3.3.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสื่อสารได้หลายภาษา การเข้าสู่ตลาดมุสลิมมีต้นทุนต่ำกว่าไทย 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ทราบถึงแหล่งเงินทุน อัตราค่าจ้างแรงงานสูง แรงงานไม่เพียงพอกับความต้องการ การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยมีน้อย การเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ประกอบการโดยเฉพาะด้านช่องทางการตลาดยังมีน้อย
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น การส่งเสริมจากรัฐให้สามารถส่งออกได้มากขึ้น ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์จากการลงทุนในประเทศ CLMV 	<p>ภัยคุกคาม (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ใช่กลุ่มวิสาหกิจจะได้รับการสนับสนุนจากรัฐของมาเลเซียเป็นลำดับรองลงมา การแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า

ภาพที่ 3-12 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของมาเลเซีย

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถสื่อสารได้หลายภาษา
เนื่องจากภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษามลายู เป็นภาษาที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศมาเลเซีย ส่งผลให้วิสาหกิจสามารถสื่อสารได้มากกว่า 1 ภาษา ซึ่งเป็นแต้มต่อที่ทำให้การเจรจาธุรกิจมีความราบรื่นมากขึ้น เนื่องจากภาษาที่ใช้สื่อสารในประเทศมาเลเซียเป็นภาษาที่สามารถใช้สื่อสารได้ทั้งตลาดในอาเซียนและตลาดนอกภูมิภาคอาเซียน
2. การเข้าสู่ตลาดมุสลิมมีต้นทุนต่ำกว่าไทย
เนื่องจากในการส่งสินค้าไปจำหน่ายในตลาดมุสลิมต้องได้รับการตรวจสอบและสะท้อนด้วยเครื่องหมาย “ฮาลาล” ในขณะที่การตรวจสอบในประเทศมาเลเซียได้รับการยอมรับจากตลาดมุสลิม ทำให้ไม่ต้องการตรวจซ้ำ และมีค่าใช้จ่ายต่ำกว่าที่ผู้ประกอบการไทยต้องแบกรับค่าใช้จ่าย

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่ทราบถึงแหล่งเงินทุน
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมักประสบปัญหาด้านเงินทุนทั้งในส่วนเงินทุนหมุนเวียนและเงินทุนเพื่อขยายการลงทุน และส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องขาดแคลนหลักทรัพย์ค้ำประกันทำให้ไม่สามารถขอกู้จากสถาบันการเงินได้ แม้รัฐบาลได้มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้พิจารณาผลตอบแทนและความเป็นไปได้จากโครงการเป็นลำดับแรก ส่วนหลักทรัพย์ค้ำประกันให้ผู้ประกอบการนำมาแสดงในภายหลัง แต่ผู้ประกอบการที่ไม่ทราบถึงมาตรการสนับสนุนดังกล่าวยังมีอีกมาก
2. อัตราค่าจ้างแรงงานสูง
ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในมาเลเซียเฉลี่ยประมาณวันละ 10.7 ดอลลาร์สหรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าจ้างแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียน ค่าจ้างแรงงานในมาเลเซียสูงเป็นอันดับสองรองจากสิงคโปร์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง
3. แรงงานไม่เพียงพอกับความต้องการ
แรงงานขาดแคลนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับธุรกิจทุกประเภทในประเทศมาเลเซีย ซึ่งที่ผ่านมาผู้ประกอบการแก้ไขปัญหาด้วยการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศรวมถึงการนำเครื่องจักรมาใช้ในกระบวนการผลิตเพิ่มมากขึ้น แม้ว่าในส่วนหลังจะช่วยให้ผลิตภาพเพิ่มสูงขึ้น แต่ความจำเป็นที่ต้องนำเข้าแรงงานที่มีทักษะส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัญหานี้ส่วนมากเกิดขึ้นกับวิสาหกิจขนาดกลาง ขณะที่ปัญหาแรงงานขาดแคลนที่เกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจรายย่อย เป็นปัญหาในด้านแรงงานที่มีทักษะจะให้ความสนใจทำงานในองค์กรขนาดใหญ่มากกว่า
4. การนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยมีน้อย
ข้อจำกัดในด้านแหล่งทุนและการบริหารงานแบบดั้งเดิม ทำให้วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ไม่มาก

5. การเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ของผู้ประกอบการโดยเฉพาะด้านช่องทางการตลาดยังมีน้อย

แม้ว่าภาครัฐได้ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลข่าวสารการสนับสนุนในด้านต่างๆ แต่ยังไม่สามารถเข้าถึงวิสาหกิจได้ทั้งหมดโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อย

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย

1. การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น

ขนาดตลาดที่ใหญ่ขึ้นจากการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการลดมาตรการกีดกันทางการค้าจะช่วยให้วิสาหกิจมีช่องทางการจำหน่ายมากขึ้น

2. การส่งเสริมจากภาครัฐให้สามารถส่งออกได้มากขึ้น

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพระดับหนึ่งจะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐของมาเลเซียมากขึ้นเพื่อให้สามารถส่งออกได้

3. ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐาน

รัฐบาลมาเลเซียได้เห็นถึงความสำคัญของระบบโลจิสติกส์ ทำให้มีการลงทุนสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อม ส่งผลให้ต้นทุนในการส่งสินค้าต่ำกว่าไทย

4. การใช้ประโยชน์จากการลงทุนในประเทศ CLMV

วิสาหกิจที่มีศักยภาพสามารถย้ายฐานการผลิตหรือขยายฐานการผลิตไปยังประเทศในกลุ่ม CLMV เพื่อลดต้นทุนและใช้ประโยชน์จากโควตาที่ประเทศในกลุ่มนั้นได้รับเพื่อส่งออกไปตลาดนอกภูมิภาคอาเซียนได้

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่ใช่กลุ่มภูมิบุตรจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐของมาเลเซียเป็นลำดับรองลงมา

แม้ว่านโยบายและมาตรการสนับสนุนของรัฐบาลมาเลเซียจะครอบคลุมผู้ประกอบการทั้งกลุ่มภูมิบุตรและที่ไม่ใช่ภูมิบุตร แต่การจัดสรรงบประมาณ การกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ในการขอรับการสนับสนุนได้เอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มภูมิบุตรมากกว่า

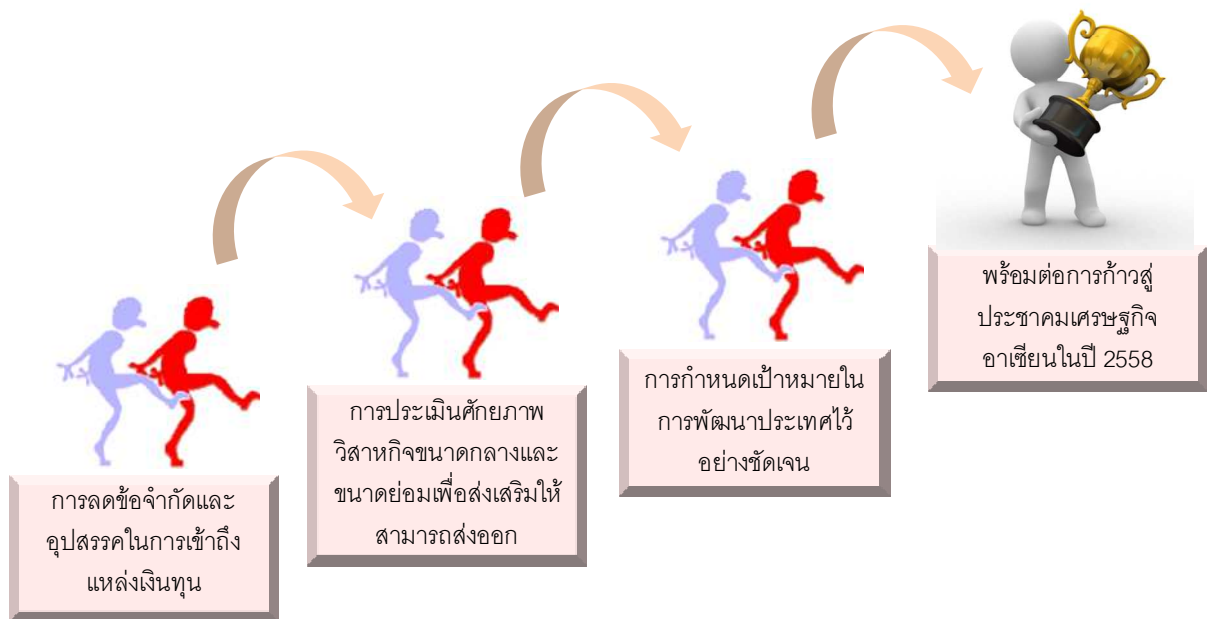
2. การแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า

สินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้การแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้น วิสาหกิจที่ไม่สามารถปรับตัวได้อาจต้องออกจากธุรกิจ

4.3.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย

- เพื่อลดข้อจำกัดและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ประกอบการในมาเลเซีย SME Bank ซึ่งเป็นธนาคารภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรม ได้ให้ความสำคัญกับความเป็นไปได้ของโครงการเป็นลำดับแรกและพิจารณาหลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นลำดับถัดไป ในกรณีโครงการที่น่าสนใจผู้ประกอบการที่ขอสินเชื่อสามารถนำหลักทรัพย์ค้ำประกันมายื่นได้ในภายหลัง

- หน่วยงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย หรือ SME Corp ได้ดำเนินโครงการประเมินศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยในปัจจุบันได้จำแนกไว้ 5 ระดับ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพตั้งแต่ระดับ 3 ขึ้นไป จะได้รับการสนับสนุนด้านช่องทางการตลาดต่างประเทศมากขึ้น
- รัฐบาลมาเลเซียได้กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาประเทศในช่วง 10 ปีข้างหน้า ไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดให้รายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นจาก 7,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี เป็น 15,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี ทิศทางดังกล่าวได้เป็นเป้าหมายที่หน่วยงานสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้นำไปใช้ในการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกัน

ภาพที่ 3-13 ต่ัมต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศมาเลเซีย

3.4 ประเทศฟิลิปปินส์

3.4.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

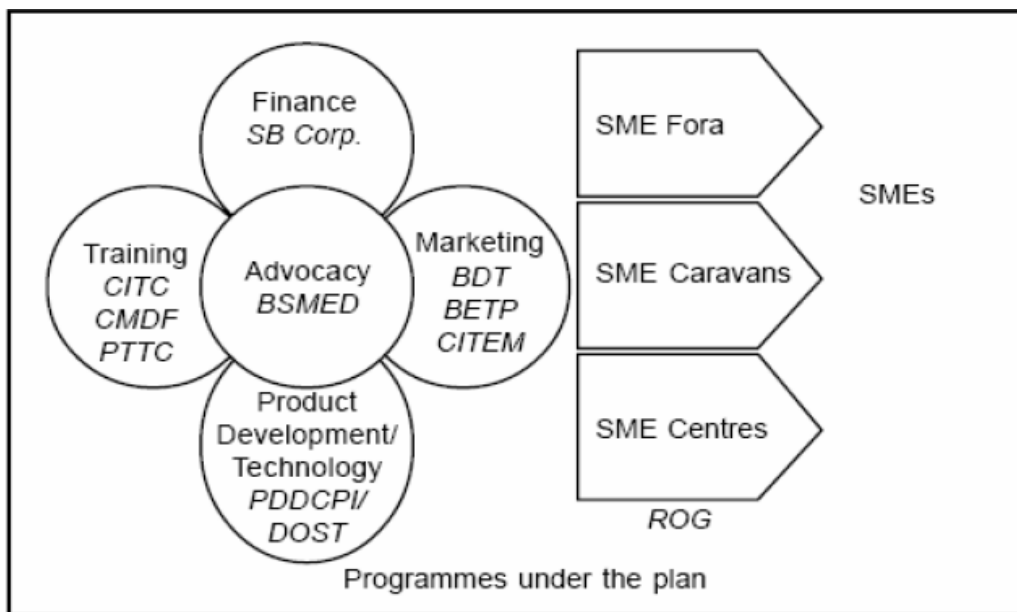
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศฟิลิปปินส์ โดยร้อยละ 98 ของธุรกิจทั้งหมดที่จดทะเบียนในประเทศเป็นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งครอบคลุมการจ้างงานร้อยละ 69.9 ของกำลังแรงงานทั้งหมด นอกจากนี้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังเป็นแหล่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ โดยร้อยละ 32 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) มาจากการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลฟิลิปปินส์จึงกำหนดยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมและดำเนินการบูรณาการเพื่อสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการเติบโตอย่างยั่งยืน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่กำหนดขึ้นครอบคลุมปัจจัยที่สำคัญในทุก ๆ ด้านเช่นเดียวกับประเทศอื่น ได้แก่ เทคโนโลยี การพัฒนาด้านการเงินและเงินทุน การฝึกอบรม การตลาด

ในสมัยที่ Gloria Macapagal เป็นประธานาธิบดีได้บรรจุแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Development Plan) ให้เป็นหนึ่งใน 10 เรื่องที่มีความสำคัญ หรือที่เรียกว่า 10-Point National Development Agenda โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการสร้างงานมากขึ้น ในเวลานั้นได้กำหนดเป้าหมายที่จะสร้างงาน 6-10 ล้านตำแหน่งภายใน 6 ปี พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสให้กับผู้ประกอบการโดยการเพิ่มจำนวนสินเชื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอีก 3 เท่า เพื่อให้วิสาหกิจมีความแข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก สำหรับเป้าหมายของแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่กำหนดขึ้นในแผนปี 2547-2553 มีดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่มาจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ
2. ส่งเสริมให้วิสาหกิจสามารถเพิ่มผลผลิตและการจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น
3. การเพิ่มมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉลี่ยในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 16 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกิจการในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยที่เน้นธุรกิจแบบสร้างสรรค์

ในช่วงก่อนแผน 10-Point National Development Agenda ประธานาธิบดี Arroyo ได้ประกาศโปรแกรมที่มีชื่อว่า The SME Unified Lending Opportunities for National Growth (SULONG) โดยแผนพัฒนาดังกล่าวมุ่งขยายฐานธุรกิจโดยเปลี่ยนการจำแนกสถานประกอบการขนาดย่อม ขนาดเล็ก และขนาดกลางขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากรัฐบาลได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้คำว่า “SULONG” ในภาษาฟิลิปปินส์หมายถึง “ส่งต่อ” โดยมีความมุ่งหวังว่าแผนนี้จะช่วยพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ความพยายามในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศทำให้มีการผลักดันให้การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นส่วนหนึ่งในวาระแห่งชาติ การดำเนินงานได้มุ่งเน้นการสื่อสารและการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานสำคัญเพื่อลดการทำงานที่ซ้ำซ้อน

ในการดำเนินงาน รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้จัดตั้งหน่วยงาน Small and Medium Enterprise Development (SMED) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมเป็นประธาน และคณะกรรมการประกอบด้วยผู้อำนวยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NEDA) เลขาธิการแรงงานเกษตร แรงงาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยประธานคณะกรรมการการเงิน และบริษัทเงินทุนค้าประกันธุรกิจขนาดเล็ก ผู้แทนจากภาคเอกชน 3 คน และผู้แทนจากภาคธนาคารเอกชน SMED มีหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเงิน การพัฒนาฝึกอบรม แรงงาน และทรัพยากร ด้านการตลาด ด้านการพัฒนาสินค้า และด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม ดังแสดงในภาพที่ 3-13

ภาพที่ 3-14 กรอบแนวคิดในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศมาเลเซีย

หมายเหตุ: BDT ย่อมาจาก Bureau of Domestic Trade

BETP ย่อมาจาก Bureau of Export Trade Promotion

BSMED ย่อมาจาก Bureau of Small and Medium Enterprise Development

CITC ย่อมาจาก Cottage Industry Technology Centre

CITEM ย่อมาจาก Centre for International Trade Expositions and Missions

CMDF ย่อมาจาก Construction Manpower Development Foundation

DOST ย่อมาจาก Department of Science and Technology

PDDCP ย่อมาจาก Product Development and Design Centre of the Philippines

PTTC ย่อมาจาก Philippine Trade Training Centre

SB Corp ย่อมาจาก Small Business Corporation

ด้านการเงิน

โครงการ SULONG

โครงการ SULONG เป็นชื่อของโครงการด้านการเงินภายใต้การดำเนินการตามแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐบาลฟิลิปปินส์ โครงการนี้เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันการเงินกับหน่วยงานภาครัฐ ทำให้การกู้ยืมเป็นไปอย่างมีระเบียบ แบบแผนและมีมาตรฐาน โดยแหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุน เช่น Land Bank of the Philippines (LBP), Development Bank of the Philippines (DBP), Small Business Corporation (SB Corp.), Quedan and Rural Credit Corporation (Quedancor), Philippines Export-Import Credit Agency (PHILEXIM), and the National Livelihood Support Fund (NLSF) โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยคงที่ร้อยละ 9 ต่อปีสำหรับเงินกู้ระยะสั้น ตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบันได้มีการให้เงินกู้ยืมแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั่วประเทศมากถึง 368,000 ราย ครอบคลุมวงเงินกู้ทั้งสิ้น 35.3 พันล้านเปโซ หรือประมาณ 640 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

โครงการ 1 เมือง 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ล้านเปโซ (One Town, One Product, One Million Pesos Programme)

โครงการ 1 เมือง 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ล้านเปโซ หรือที่เรียกโดยย่อว่า OTOPTOP เป็นโครงการที่มุ่งหวังให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยรัฐบาลจะจัดสรรเงิน 1 ล้านเปโซ (หรือประมาณ 18,200 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในเวลานั้น) ให้กับแต่ละเมือง ซึ่งวิสาหกิจที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดจะสามารถกู้ยืมผ่านแหล่งเงินให้กู้ยืมที่รัฐบาลกำหนดขึ้น โครงการนี้อยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานการค้าและอุตสาหกรรม (Department of Trade and Industry: DTI) ร่วมกับหน่วยงานราชการในท้องถิ่น (LGUs) สำหรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ภายใต้โครงการ OTOPTOP จะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 10 ต่อปี

ด้านการตลาด

การจัดงานแสดงสินค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นภารกิจที่ดำเนินการภายใต้การดูแลของสำนักงานการค้าและอุตสาหกรรม เป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าและการแสดงสินค้าของผู้ประกอบการฟิลิปปินส์ที่มีศักยภาพ โดยในแต่ละปีจะมีการจัดงานแสดงสินค้าหลายครั้ง งานที่มีขนาดใหญ่ คือ งานแสดงสินค้าประจำปีแห่งชาติ (National Trade Fair: NTF) ซึ่งจะจัดขึ้นเป็นระยะเวลา 5 วัน ส่วนงานแสดงสินค้าในระดับนานาชาติที่มีการจัดในแต่ละปี เช่น Manila F.A.M.E. International งาน International Food Exhibition Philippines (IFEX) เป็นต้น

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระหนึ่งที่บรรจุในวาระแห่งชาติของฟิลิปปินส์ โดยมีการจัดตั้งศูนย์วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Center) ภายใต้การดูแลของสำนักงานการค้าและอุตสาหกรรม 25 แห่งทั่วประเทศ เพื่อให้ข้อมูลและคำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ฯลฯ แก่ผู้ประกอบการ

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิต

ในการสนับสนุนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิต ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้จัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ ศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แห่งฟิลิปปินส์ (Product Development and Design Centre of the Philippines: PDDCP) สถาบันส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (Industrial Technology Development Institute: ITDI) ศูนย์วิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์แห่งฟิลิปปินส์ (Packaging Research and Design Centre of the Philippines: PRDCP) ฯลฯ เพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการผลิต รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์

การสนับสนุนด้านสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ

เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้ออกกฎหมาย 2 ฉบับ ได้แก่ Republic Act (RA) 6977 หรือ the Magna Carta for Small Enterprises และแก้ไขกฎหมาย RA 8289 และ RA 9178 หรือที่รู้จักกันในนาม Barangay Micro Business Enterprises (BMBEs) ในปี 2545

ในกฎหมาย RA 6977 เป็นข้อบังคับของรัฐบาลเพื่อช่วยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้อต่อการวิจัยพัฒนา และความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเทคโนโลยี พร้อมทั้งการจัดหาเงินทุน เพื่อให้การสนับสนุนธุรกิจอย่างเพียงพอ นโยบายการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้กฎหมายฉบับนี้ยังรวมถึงการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเป็นผู้ประกอบการและแรงงาน การสร้างให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดใหญ่ รวมไปถึงการจัดให้มีโครงการร่วมทุนระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน

สำหรับกฎหมาย RA 9178 เป็นการกำหนดกรอบการให้การสนับสนุนวิสาหกิจกลุ่ม วิสาหกิจรายย่อย (BMBEs) หรือในกลุ่มที่มีขนาดสินทรัพย์น้อยกว่า 3 ล้านเปโซ (หรือประมาณ 545,450 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในเวลานั้น) ซึ่งรูปแบบการให้การสนับสนุนมีทั้งการได้รับการยกเว้นภาษีนิติบุคคล (หากเป็นไปตามที่กำหนด) การได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ในด้านอื่น ๆ ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรม

3.4.2 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศฟิลิปปินส์

ด้านนโยบาย

รัฐบาลฟิลิปปินส์ได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้น (The Small and Medium Enterprises Development Council: SMED Council) SMED Council มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งนโยบายแต่ละด้านจะถูกส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานอีกชั้นหนึ่ง โดยมีสำนักพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Bureau of Small and Medium Enterprise Development: BSMBD) ทำหน้าที่ในการประสานงาน

ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์

ศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์และการออกแบบของฟิลิปปินส์ (Product Development and Design Center of the Philippines) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการวิจัยและพัฒนา เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจสามารถนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้และพัฒนาสินค้าของตนให้มีคุณภาพดีขึ้น

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ศูนย์ฝึกอบรมการค้าของฟิลิปปินส์ (Philippines Trade Training Center) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม รวมถึงการจัดให้มีการอบรม การสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนทักษะ และความรู้ให้กับผู้ประกอบการ

ด้านเทคโนโลยี

ศูนย์เทคโนโลยีอุตสาหกรรม (Industry Technology Center) เป็นหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ และผลักดันให้นำเทคโนโลยีไปใช้โดยเฉพาะในกลุ่มที่ผลิตสินค้าในครัวเรือน

ด้วยรูปแบบการบริหารประเทศที่มีการแบ่งเป็นระดับจังหวัดและระดับภาค ทำให้ในแต่ละภาคจะมีการจัดตั้งสาขาย่อยของ DTI เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ประสานงานร่วมกับองค์กรอิสระในการจัดโครงการต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนทักษะและให้ความช่วยเหลือแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.4.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประเทศฟิลิปปินส์

ภาพที่ 3-15 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของฟิลิปปินส์

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. มีแรงงานจำนวนมาก

ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่มีประชากรสูงถึง 92 ล้านคน หรือเป็นอันดับสองรองจากอินโดนีเซีย ทำให้ฟิลิปปินส์มีประชากรในวัยทำงานมากถึง 50 ล้านคน และไม่มีปัญหาขาดแคลนแรงงาน

2. สามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้ดี

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ใช้โดยทั่วไปในฟิลิปปินส์ ทำให้วิสาหกิจสามารถเจรจาด้านธุรกิจโดยเฉพาะกับตลาดต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้

แม้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะกำหนดมาตรการสนับสนุนในด้านแหล่งทุน แต่วิสาหกิจในฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีขนาดย่อมและรายย่อยไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เนื่องจากขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน หรือในบางกรณีไม่สามารถแสดงแหล่งรายได้ได้อย่างชัดเจน
2. ทักษะในการบริหารจัดการยังเป็นแบบดั้งเดิมและมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้น้อย

วิสาหกิจในกลุ่มที่ดำเนินธุรกิจมานานหรืออยู่ห่างไกลจากเขตเมืองมักจะบริหารจัดการแบบดั้งเดิม รวมถึงยังนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ไม่มากนัก ทำให้การบริหารงานไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่สามารถผลิตสินค้าให้มีมาตรฐานสม่ำเสมอ
3. แรงงานที่มีฝีมือมักจะไปทำงานในต่างประเทศเนื่องจากได้ค่าจ้างแรงงานสูงกว่า

เนื่องจากชาวฟิลิปปินส์ส่วนใหญ่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ ทำให้มีโอกาสที่จะไปทำงานในต่างประเทศได้มาก โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานมีฝีมือและแรงงานระดับบริหาร ส่งผลให้แรงงานที่ทำงานกับวิสาหกิจในฟิลิปปินส์ โดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยเป็นแรงงานที่มีทักษะต่ำกว่า

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดที่รองรับสินค้าที่ผลิตได้มีขนาดใหญ่ขึ้น

ในความเป็นจริงในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ตลาดฟิลิปปินส์นับว่ามีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองรองจากอินโดนีเซีย ดังนั้น หากวิสาหกิจสามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการ มีคุณภาพและราคาแข่งขันได้ ตลาดในประเทศนับว่าเป็นตลาดที่ใหญ่ อย่างไรก็ตาม การเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ย่อมทำให้โอกาสในทางการตลาดมีมากขึ้น
2. การบรรจุให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้รัฐบาลฟิลิปปินส์เพิ่มความสำคัญและบรรจุการสนับสนุนวิสาหกิจกลุ่มนี้ให้เป็นวาระแห่งชาติ โดยเฉพาะการสนับสนุนในเรื่องการเข้าถึงแหล่งทุน

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. โครงสร้างทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเกาะ ทำให้การสนับสนุนไม่ทั่วถึง

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่ประกอบด้วยเกาะเล็กเกาะน้อยมากถึง 7,107 เกาะ ทำให้การบริหารงานของภาครัฐมีความยากลำบากมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการให้การสนับสนุนแก่วิสาหกิจที่ตั้งอยู่ในเกาะเล็กๆ ห่างไกลจากเขตเมือง

2. การแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า

แม้ว่าฟิลิปปินส์จะมีแรงงานจำนวนมาก แต่ปัจจุบันค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของฟิลิปปินส์อยู่ที่ 8.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน ซึ่งสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนยกเว้นมาเลเซียและสิงคโปร์

3. กระบวนการทำงานของภาครัฐยังล่าช้าและไม่โปร่งใส

การคอร์รัปชันยังเป็นปัญหาสำคัญในประเทศฟิลิปปินส์ นอกจากนี้รัฐบาลชุดปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการสร้างภาพลักษณ์ของประเทศมากกว่า ทำให้การทำงานของภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก

3.4.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศฟิลิปปินส์

- การบรรจุให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ ทำให้มีโครงการสนับสนุนผู้ประกอบการจำนวนมาก โดยเฉพาะในด้านแหล่งทุน
- ความพยายามในการแก้ไขปัญหาและจุดอ่อนต่างๆ เช่น การนิยามและจำแนกผู้ประกอบการให้มีความชัดเจน เพื่อให้การสนับสนุนสามารถเข้าไปได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น

ภาพที่ 3-16 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศฟิลิปปินส์

3.5 ประเทศอินโดนีเซีย

3.5.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

อินโดนีเซียนับเป็นประเทศที่มีประชากรมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ในขณะเดียวกัน จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอินโดนีเซียก็มีมากถึง 52 ล้านราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99.99 ของจำนวนผู้ประกอบการทั้งหมด ทำให้รัฐบาลอินโดนีเซียให้ความสำคัญและพยายามหามาตรการส่งเสริมและสนับสนุน รวมถึง หาแนวทางแก้ไขปัญหาของวิสาหกิจโดยเฉพาะในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซียไม่แตกต่างจากที่เกิดขึ้นในประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ ขาดสภาพคล่องและไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Lack of Capital) ขาดทักษะความรู้ในการดำเนินธุรกิจ (Limited Skill) และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล (No Access to Information) เป็นปัญหาที่พบบ่อยในอินโดนีเซีย ซึ่งรัฐบาลได้แก้ไขปัญหานี้ในเรื่องสภาพคล่องโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจรายย่อย ด้วยการจัดสรรงบประมาณจำนวน 20 พันล้านรูเปียห์ (หรือประมาณ 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ผ่านโครงการ Micro-Credit Support Programme (KUR) ที่ดำเนินการโดยธนาคารพาณิชย์ของรัฐ

ภายใต้โครงการ KUR วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนอกจากจะสามารถกู้เงินในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าปกติ กล่าวคือ จากดอกเบี้ยเงินกู้ทั่วไปที่เรียกเก็บในอัตราร้อยละ 20-30 การกู้เงินผ่านโครงการ KUR มีการเรียกเก็บดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 22 นอกจากนี้ วงเงินกู้สูงสุดสำหรับวิสาหกิจรายย่อยยังเพิ่มขึ้นจากเดิม 5 ล้านรูเปียห์ต่อราย (ประมาณ 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ) เป็น 20 ล้านรูเปียห์ต่อราย (ประมาณ 2,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ) โดยที่ผ่านมามีตั้งแต่เดือนมกราคม – กรกฎาคม 2553 มีผู้ประกอบการจำนวน 680,270 ราย ได้รับเงินกู้รวมเป็นยอดเงินทั้งสิ้น 6.5 พันล้านรูเปียห์

การแก้ไขจุดอ่อนในเรื่องขาดทักษะและความรู้ในการดำเนินธุรกิจได้นำไปสู่การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ทั้งในด้านบริหารและด้านเทคนิค โดยกระทรวงอุตสาหกรรมของอินโดนีเซียได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านเทคนิค 19 แห่ง และศูนย์วิจัยอุตสาหกรรมและการค้ารวมถึงด้านมาตรฐานจำนวน 13 แห่ง กระจายในแต่ละจังหวัด และในปี 2551 รัฐบาลอินโดนีเซียได้บรรจุแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงทุนแห่งชาติฉบับใหม่ (National Investment Law) และพระราชบัญญัติวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 20 (SME Law no.20) ซึ่งสาระสำคัญในกฎหมายฉบับนี้ คือ การสร้างความเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน รัฐบาลท้องถิ่น และวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำกรอบแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติไปจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจในด้านต่างๆ ทั้งในด้านการเงิน การพัฒนาเทคโนโลยี การเข้าถึงตลาด และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

3.5.2 หน่วยงานที่สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอินโดนีเซีย

ด้านนโยบาย

กระทรวงสหกรณ์และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (State Ministry of Cooperative and SME) เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงสร้างความเชื่อมโยงระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับหน่วยงานอื่น ๆ

ด้านการเงิน

กระทรวงสหกรณ์และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะประสานงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank Indonesia) เพื่อให้การสนับสนุนในด้านการเงิน

ด้านการตลาด

รัฐบาลอินโดนีเซียจัดตั้งกระทรวงการค้า (Ministry of Trade) เพื่อให้บริการและสนับสนุนในด้านการค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยดำเนินการตามกรอบนโยบายภาครัฐที่ต้องการมุ่งเน้นการตลาดที่มีความแข็งแกร่งสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก บริการขั้นพื้นฐานที่ให้กับวิสาหกิจ เช่น ข้อมูลด้านการนำเข้า-ส่งออก ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราภาษีนำเข้า-ส่งออก ขั้นตอนการใช้สิทธิประโยชน์จากการเจรจาในกรอบต่างๆ (เช่น FTA) เป็นต้น ส่วนการสนับสนุนด้านอื่นๆ แก่วิสาหกิจ เช่น การจัดอบรม/สัมมนา การให้คำปรึกษา และการจัดงานแสดงสินค้า

ด้านการวิจัย

รัฐบาลอินโดนีเซียจัดตั้งกระทรวงอุตสาหกรรม (Ministry of Industry) เพื่อส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมในด้านเทคนิคในจังหวัดใหญ่ ๆ เช่น จาการ์ตา บันดุง เป็นต้น

มหาวิทยาลัยและสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนา เช่น หน่วยงานเพื่อการประเมินผลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (The Agency for the Assessment and Application of Technology: BPPT) สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งอินโดนีเซีย (The Indonesian Institutes of Sciences: LIPI) ฯลฯ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ แก่วิสาหกิจในอินโดนีเซีย ทุนวิจัยที่ได้รับมาจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทำให้สถาบันวิจัยมีอุปกรณ์ที่ทันสมัย และมีนักวิจัยที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั่วโลก

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

กระทรวงสหกรณ์และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จะประสานงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เช่น กระทรวงศึกษาและวัฒนธรรม (Ministry of Education and Culture) เพื่อกำหนดหลักสูตรและให้การฝึกอบรมในระดับ

ต่างๆ รวมถึงหลักสูตรการเป็นผู้ประกอบการ นอกจากนี้ ยังประสานงานกับมหาวิทยาลัยเพื่อให้ทุนในการทำวิจัยในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ด้านอื่น ๆ

หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย เช่น กระทรวงกฎหมายและสิทธิมนุษยชน (Ministry of Law and Human Rights) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านทรัพย์สินทางปัญญา กฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา ส่วนกระทรวงสารสนเทศและการสื่อสาร (Ministry of Information and Communication) ทำหน้าที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร

3.5.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย

ภาพที่ 3-17 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของอินโดนีเซีย

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย

1. มีแรงงานจำนวนมาก

ประเทศอินโดนีเซียมีประชากรมากถึง 237.5 ล้านคน ทำให้มีแรงงานมากกว่า 100 ล้านคน ขณะที่เมื่ออัตราการว่างงานสูงถึงร้อยละ 10 สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการหาแรงงานที่ต้องการได้โดยเฉพาะสำหรับธุรกิจที่เน้นแรงงานแบบเข้มข้น (Labor Intensive)

2. ค่าจ้างแรงงานต่ำ

ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับสมาชิกเดิมในกลุ่มอาเซียน โดยในปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ประมาณ 592,438 รูเปียห์ ต่อเดือน หรือประมาณ 67 ดอลลาร์สหรัฐต่อเดือน ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าและบริการต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับไทย

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย

1. การเข้าถึงแหล่งเงินทุนไม่สะดวกเท่าที่ควร

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมส่วนใหญ่ขาดแคลนหลักทรัพย์ในการค้ำประกันเพื่อขอสินเชื่อ อีกทั้งยังมีการจัดทำระบบบัญชีที่ไม่ถูกต้องตามความต้องการของสถาบันการเงิน ทำให้ไม่สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินและต้องใช้วิธีการกู้เงินจากนอกระบบซึ่งมีการคิดอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก ส่งผลต่อเนื่องถึงการพัฒนาด้านอื่น ๆ

2. ขาดการเข้าถึงแหล่งข้อมูลในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตลาด ราคาสินค้า ฯลฯ

วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อย มักไม่ทราบถึงแหล่งข้อมูลที่จะช่วยให้การพัฒนาธุรกิจของตนมีประสิทธิภาพดีขึ้นหรือมีโอกาสทางธุรกิจมากขึ้น ทำให้การดำเนินธุรกิจส่วนใหญ่ยังเป็นแบบดั้งเดิม

3. ขาดการพัฒนาทักษะและความรู้

แม้ว่าหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานไม่แสวงหาผลกำไรในอินโดนีเซียจะมีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่ยังตั้งอยู่ในเมืองใหญ่ ทำให้การสนับสนุนในส่วนนี้ยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่ในจังหวัดที่ห่างไกลหรือในเกาะที่มีขนาดเล็ก

4. การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตยังมีน้อย

ปัญหาจากขาดแคลนเงินทุน การตั้งอยู่ห่างไกลจากเขตเมือง ทำให้การผลิตและบริหารงานต่าง ๆ ยังเป็นแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยที่ยังใช้วิธีการผลิตแบบเน้นแรงงานเป็นหลัก (Labour Intensive)

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย

1. ตลาดในประเทศมีขนาดใหญ่
ตลาดอินโดนีเซียเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก ดังนั้น หากผู้ประกอบการสามารถพัฒนาและปรับปรุงสินค้าให้ได้มาตรฐาน การจำหน่ายเพียงตลาดในประเทศย่อมทำให้ผู้ประกอบการอินโดนีเซียได้เปรียบในเรื่องระยะทางการขนส่งสินค้า
2. รัฐบาลให้การปกป้องธุรกิจบางประเภทที่มีแนวโน้มที่ดีให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
การปกป้องธุรกิจบางสาขา เช่น ในกลุ่มพลังงาน (Clean Industry) ให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ ทำให้รายที่มีศักยภาพมีโอกาสทางธุรกิจที่ดีกว่า

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอินโดนีเซีย

1. ระบบการขนส่งและโลจิสติกส์ยังไม่มีประสิทธิภาพ
อินโดนีเซียเป็นประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเกาะ อีกทั้งจำนวนประชากรที่มีมาก ทำให้การพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ยังไม่เพียงพอ การขนส่งสินค้ายังมีต้นทุนที่สูง
2. ระบบสาธารณูปโภคยังไม่เพียงพอ
แม้ว่าอินโดนีเซียจะเป็นประเทศที่มีทรัพยากรในกลุ่มพลังงานมาก (เช่น น้ำมัน) แต่เนื่องจากข้อตกลงระหว่างประเทศทำให้น้ำมันที่ขุดได้ส่วนหนึ่งต้องส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศ ส่งผลให้ไฟฟ้าที่ผลิตได้ไม่เพียงพอกับความต้องการในภาคการผลิต
3. มาตรการสนับสนุนของภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด
เนื่องจากภูมิประเทศของอินโดนีเซียที่มีเกาะจำนวนมาก ทำให้การให้การสนับสนุนของภาครัฐไม่สามารถครอบคลุมได้ทั้งหมด โดยเฉพาะในบริเวณที่ห่างไกลออกไปจากตัวเมือง
4. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงในเกณฑ์ที่สูงมาก
แม้ว่าภาครัฐจะมีมาตรการสนับสนุนแหล่งเงินทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่ดอกเบี้ยที่เรียกเก็บยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก โดยในกรณีทั่วไปมีการเรียกเก็บสูงถึงร้อยละ 30 และมากกว่านั้นหากเป็นการกู้ยืมในระบบ และในกรณีของโครงการสนับสนุนพิเศษการเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยยังสูงถึงร้อยละ 22

3.5.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศอินโดนีเซีย

- รัฐบาลให้การปกป้องธุรกิจบางประเภทที่มีแนวโน้มที่ดีให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มธุรกิจพลังงานสะอาด (Clean Energy)
- การแก้ไขปัญหาในเรื่องสภาพคล่องโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยผ่านโครงการ KUR

ภาพที่ 3-18 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศอินโดนีเซีย

3.6 ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

3.6.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Development Centre) เป็นหน่วยงานภาครัฐแห่งหนึ่งที่ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศบรูไนดารุสซาลาม ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ (Ministry of Industry and Primary Resources) โดยศูนย์แห่งนี้จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ประสานกับหน่วยงานอื่นๆ ในการให้การสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้

นอกจากศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ Brunei Economic Development Board (BEDB) ยังเป็นหน่วยงานอีกแห่งหนึ่งที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจรวมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้การทำงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น BEDB จะนำระบบการทำงานแบบภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารงาน โดยมีการจัดหาผู้บริหารองค์กรแบบคัดเลือก ซึ่งอาจจะเป็นชาวบรูไนดารุสซาลามหรือไม่ก็ได้

สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามให้การสนับสนุน ประกอบด้วย ผู้ประกอบการรายเดิมและรายใหม่ ผู้ที่เกษียณและต้องการดำเนินธุรกิจ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมถึง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามได้จัดเตรียมไว้มีหลายด้าน ดังนี้

ภาพที่ 3-19 มาตรการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากภาครัฐ
ของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการจะจัดการสัมมนา ฝึกอบรม การทำเวิร์คช็อป ในหัวข้อต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหาร และในด้านเทคนิค

การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะ ภายในศูนย์บ่มเพาะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสถานที่ดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดย่อมที่เริ่มต้นดำเนินธุรกิจและยังมีเงินทุนไม่มาก รวมถึงจัดให้มีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ

การสนับสนุนในด้านการเงิน แม้รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามจะไม่ได้จัดตั้งธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME Bank เป็นการเฉพาะ แต่การสนับสนุนในด้านการเงินสำหรับวิสาหกิจจากภาครัฐอย่างน้อยมี 3 ประเภท ได้แก่:

- 1) การให้สินเชื่อรายย่อยทั่วไป ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจที่มองหาแหล่งทุนในจำนวนไม่มาก (Microcredit Financing Scheme: MFS)
- 2) การให้สินเชื่อระยะยาว (Enterprise Facilitation Scheme: EFS) ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อที่มีระยะเวลาการกู้ยืมสูงสุดไม่เกิน 10 ปี
- 3) สินเชื่อเพื่อการส่งออก (Export Refinancing Scheme: ERS) เป็นสินเชื่อที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสภาพคล่องให้แก่ผู้ส่งออกทั้งก่อนและหลังการส่งออก

การส่งเสริมในด้านการตลาด การจัดให้มีงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะคัดเลือกวิสาหกิจที่มีศักยภาพและความพร้อมที่จะเข้าร่วมในงานแสดงสินค้า

3.6.2 หน่วยงานที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในบรูไนดารุสซาลาม

ด้านนโยบาย

ศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Development Centre) ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรธรรมชาติ (Ministry of Industry and Primary Resources) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ประสานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการให้การสนับสนุนแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ด้านการลงทุน ด้านตลาดและด้านเทคโนโลยี

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งบรูไนดารุสซาลาม (Brunei Economic Development Board: BEDB) เป็นหน่วยงานภาครัฐที่ตั้งขึ้นเพื่อกำหนดนโยบายรวมถึงยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ถูกบรรจุไว้ในแผนการพัฒนาประเทศด้วยเช่นกัน และเพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น BEDB ร่วมกับ มหาวิทยาลัยแห่งชาติของสิงคโปร์ (National University of Singapore) ได้จัดตั้งหน่วยงาน iCentre ขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนในด้านแหล่งทุน การฝึกอบรมทักษะในด้านการบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยี การให้คำปรึกษาในการ

ดำเนินธุรกิจ รวมไปถึงการเป็นศูนย์ปมเพาะ และเพื่อให้การทำงานมีความคล่องตัว icentre ได้นำระบบการทำงานแบบภาคเอกชนเข้ามาใช้ในการบริหารงาน โดยมีการจัดหาผู้บริหารองค์กรแบบคัดเลือก ซึ่งอาจจะเป็นชาวบรูไนดารุสซาลามหรือไม่ก็ได้

ด้านการเงิน

ธนาคารอิสลามแห่งประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ในส่วนการสนับสนุนด้านการเงิน ธนาคารอิสลามแห่งประเทศบรูไนดารุสซาลาม (Bank Islam Brunei Darussalam Berhad: BIBD) เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ โดยในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลามจะให้ความคุ้มครองและค้ำประกันความเสี่ยงบางส่วน

3.6.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศบรูไนดารุสซาลาม

<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> ผู้ประกอบการสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษามลายูได้ดี ต้นทุนในด้านพลังงานต่ำ เนื่องจากมีทรัพยากรน้ำมันเป็นของตนเอง 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่สามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานในปริมาณมาก ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ การขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย ต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงานสูง แรงงานที่มีความรู้และความสามารถต้องการทำงานในภาครัฐมากกว่าเนื่องจากผลตอบแทนที่สูงและจูงใจ
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น ตราฮาลาลที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก 	<p>ภัยคุกคาม (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> รัฐบาลสงวนพื้นที่ให้เป็นป่าไม้จำนวนมาก ทำให้พื้นที่สำหรับภาคการผลิตมีจำกัด รัฐบาลไม่มีการกำกับดูแลในเรื่องลิขสิทธิ์อย่างเข้มงวดทำให้สินค้าลอกเลียนแบบเข้าสู่ตลาดได้ง่าย

ภาพที่ 3-20 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของบรูไนดารุสซาลาม

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ผู้ประกอบการสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาแม่ได้ดี
ภาษาแม่และภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นภาษาในการสื่อสารโดยปกติ ทำให้ชาวบรูไนดารุสซาลามสามารถสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่ว นอกจากนี้ ยังมีชาวจีนที่สามารถสื่อสารภาษาจีนกลางได้ดี นับว่าเป็นแต้มต่อสำหรับวิสาหกิจในบรูไนดารุสซาลาม
2. ต้นทุนในด้านพลังงานต่ำ เนื่องจากมีทรัพยากรน้ำมันเป็นของตนเอง
บรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศที่ส่งออกน้ำมันเป็นหลัก ทำให้น้ำมันที่จำหน่ายในบรูไนดารุสซาลามมีราคาต่ำกว่าประเทศไทยเกือบ 3 เท่า ส่งผลให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าต่ำกว่ามาก

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่สามารถผลิตสินค้าที่ได้มาตรฐานในปริมาณมาก
ที่ผ่านมา การผลิตของบรูไนดารุสซาลามเพียงเพื่อสนองความต้องการของตลาดในประเทศเท่านั้น ในขณะที่ประเทศบรูไนดารุสซาลาม มีประชากรเพียง 4 แสนคน ทำให้การผลิตจึงมักเป็นแบบดั้งเดิมและมักเน้นการผลิตในเชิงคุณภาพ เมื่อวิสาหกิจที่นำสินค้าไปแสดงในต่างประเทศและได้รับคำสั่งซื้อในปริมาณมาก ทำให้ไม่สามารถสนองตอบความต้องการได้
2. ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้
โครงสร้างการจ้างงานในบรูไนดารุสซาลามส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่ในภาครัฐ กล่าวคือ กว่าร้อยละ 60 ของคนในวัยทำงานล้วนทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้ผู้ที่มีความสนใจประกอบธุรกิจส่วนใหญ่จะทำงานลักษณะครวั เรือน ดังนั้น การบริหารจัดการยังเป็นแบบดั้งเดิมและการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้มีน้อย
3. การขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐมีน้อย
แม้รัฐบาลจะมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ แต่วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมที่มาขอรับการสนับสนุนยังมีน้อย เนื่องจากมีแนวคิดว่ากระบวนการทำงานของภาครัฐมีความล่าช้า
4. ต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงานสูง
การนำระบบเศรษฐกิจของสิงคโปร์มาอิงเป็นพื้นฐานในประเทศบรูไนดารุสซาลาม ทำให้ค่าครองชีพตลอดจนค่าจ้างแรงงานต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก
5. แรงงานที่มีความรู้และความสามารถต้องการทำงานในภาครัฐมากกว่าเนื่องจากผลตอบแทนที่สูงและจูงใจ
หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดค่าจ้างแรงงานรวมถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่จูงใจกว่าภาคเอกชน ทำให้แรงงานที่สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ต้องการทำงานในภาครัฐ

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้น

บรูไนดารุสซาลามเป็นประเทศเล็กมีประชากรน้อยกว่า 4 แสนคน ทำให้ตลาดมีขนาดเล็กมากเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ นอกจากนี้ ภาครัฐยังไม่ได้กำกับดูแลในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้มีการนำสินค้าลอกเลียนแบบจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำเข้ามาจำหน่ายในบรูไนดารุสซาลามจำนวนมาก การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ สร้างแรงจูงใจให้กับวิสาหกิจบรูไนดารุสซาลามที่มีศักยภาพได้ดี

2. ตลาดสากลที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก

การที่ประชากรเกือบทั้งประเทศเป็นมุสลิมทำให้สินค้าที่ผลิตในบรูไนดารุสซาลามได้รับการยอมรับจากชาวมุสลิมทั่วโลก ซึ่งตลาดนี้เป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก ดังนั้น จึงเป็นโอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่สามารถผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐานที่ต้องการ

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. รัฐบาลสงวนพื้นที่ให้เป็นป่าไม้จำนวนมาก ทำให้พื้นที่สำหรับภาคการผลิตมีจำกัด

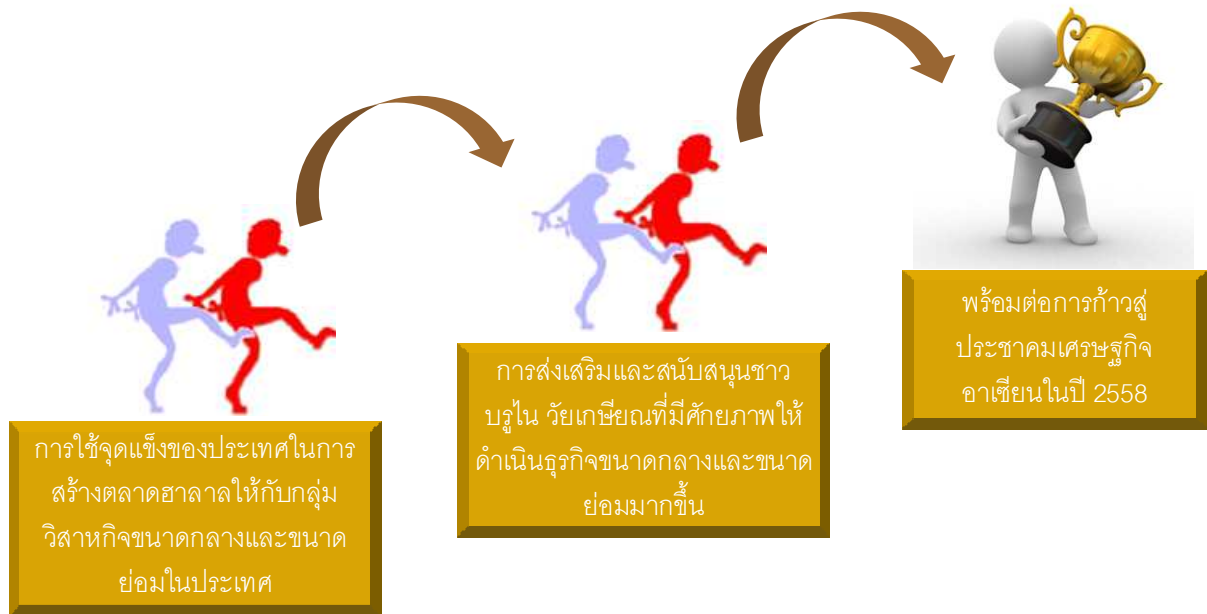
กว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ในประเทศบรูไนดารุสซาลามที่รัฐบาลได้สงวนไว้ให้เป็นป่า ทำให้พื้นที่สำหรับภาคการผลิตมีน้อยลง

2. รัฐบาลไม่มีการกำกับดูแลในเรื่องลิขสิทธิ์อย่างเข้มงวดทำให้สินค้าลอกเลียนแบบเข้าสู่ตลาดได้ง่าย

การเปิดให้ประเทศมีการนำเข้าอย่างเสรีและไม่ได้เข้มงวดในเรื่องลิขสิทธิ์และทรัพย์สินทางปัญญา ทำให้มีการนำเข้าสินค้าลอกเลียนแบบที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่าจำหน่ายในประเทศบรูไนดารุสซาลามเป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นคู่แข่งที่สำคัญสำหรับวิสาหกิจบรูไนดารุสซาลาม

3.6.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

- รัฐบาลบรูไนดารุสซาลามได้ใช้จุดแข็งของประเทศในการสร้างตลาดฮาลาลให้กับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ
- การส่งเสริมและสนับสนุนชาวบรูไนดารุสซาลามวัยเกษียณที่มีศักยภาพให้ดำเนินธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น

ภาพที่ 3-21 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศบรูไนดารุสซาลาม

3.7 ประเทศเวียดนาม

3.7.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเวียดนามที่มีสูงถึงร้อยละ 99.91 ทำให้การดำเนินธุรกิจในกลุ่มนี้เป็นแหล่งสะสมทุนและการกระจายความเจริญสู่ภาคต่าง ๆ ของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญสำหรับรัฐบาล ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมดังกล่าว ทำให้รัฐบาลเวียดนามได้ให้ความสำคัญและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้นตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยมีการจัดทำแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อกำหนดกรอบการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความชัดเจนและเข้มแข็งสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

รัฐบาลเวียดนามได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระยะ 5 ปี พ.ศ.2549-2553 เพื่อเป็นกรอบการบริหารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมภายในประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดข้อจำกัดและขจัดอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยบรรเทาภาคในการลงทุนนำสนใจขึ้น ส่งผลให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความแข็งแกร่งและสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากขึ้น ทั้งนี้ได้กำหนดความคาดหวังไว้ดังนี้

- ✦ จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็น 320,000 ราย
- ✦ จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดที่สิ่งแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนมากนักสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 15 ในปี 2553
- ✦ การส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าร้อยละ 3-6 ของมูลค่าการส่งออกรวม
- ✦ สามารถสร้างการจ้างงานได้ 2.7 ล้านตำแหน่งในช่วงปี 2549-2553
- ✦ แรงงานระดับช่างเทคนิคที่ทำงานในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้น 165,000 ตำแหน่ง

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลได้กำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนดังนี้

- ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตั้งแต่การจดทะเบียนธุรกิจไปจนถึงเริ่มดำเนินธุรกิจ เช่น การลดขั้นตอนการดำเนินงานและลดเอกสารซ้ำซ้อน การปรับปรุงระบบการจดทะเบียนธุรกิจให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็วยิ่งขึ้นด้วยการนำเอาระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ ตลอดจนปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้า การลงทุน การถ่ายโอนเทคโนโลยีให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่ โดยจัดทำและเพิ่มเติมรายละเอียดแผนพัฒนาที่ดินและใช้ประโยชน์จากที่ดิน การกระจายอำนาจการตัดสินใจและอนุมัติโครงการนิคมอุตสาหกรรมสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตเมืองที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้ย้ายกิจการไปตั้งในเขตนิคมอุตสาหกรรม

- สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น โดยให้ธนาคารพาณิชย์ของรัฐปรับปรุงกระบวนการให้สินเชื่อโดยเฉพาะกรณีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อค้ำประกันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- จัดทำแผนและแนวทางดำเนินการเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับประโยชน์สูงสุดจากการที่ประเทศเวียดนามเข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO)
- พัฒนาฝีมือแรงงาน การปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน และการฝึกอบรมทั้งในระดับมหาวิทยาลัย วิทยาลัย และอาชีวศึกษา เพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
- พัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถาบันการศึกษากับผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถนำทฤษฎีไปใช้ได้จริงกับการปฏิบัติงาน
- สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มขึ้น โดยเผยแพร่ข้อมูลและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ปรับปรุงนิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีความเหมาะสมมากขึ้น เพื่อให้การสนับสนุนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- จัดเก็บข้อมูลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาในระยะต่อไป

3.7.2 หน่วยงานที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนาม

ด้านนโยบาย

สำนักพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Agency for SME Development หรือที่เรียกโดยย่อว่า ASMED) เป็นหน่วยงานที่รัฐบาลกลางจัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการวางแผนและการพัฒนา (Ministry of Planning and Development) มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย และประสานงานระหว่างหน่วยงานในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ โดย ASMED จะทำหน้าที่เป็นสำนักเลขานุการให้กับคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Development Promotion Council) ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่ในการกำหนดกรอบและยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ ASMED และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดมาตรการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ภายใต้ ASMED ยังประกอบด้วยหน่วยงานย่อยอีก 2 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค (Technical Assistance Center) ซึ่งมีหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านเทคโนโลยีในระดับมหภาค และศูนย์ธุรกิจสารสนเทศแห่งชาติ (National Business Information Center) ซึ่งมีหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่ผู้ประกอบการ

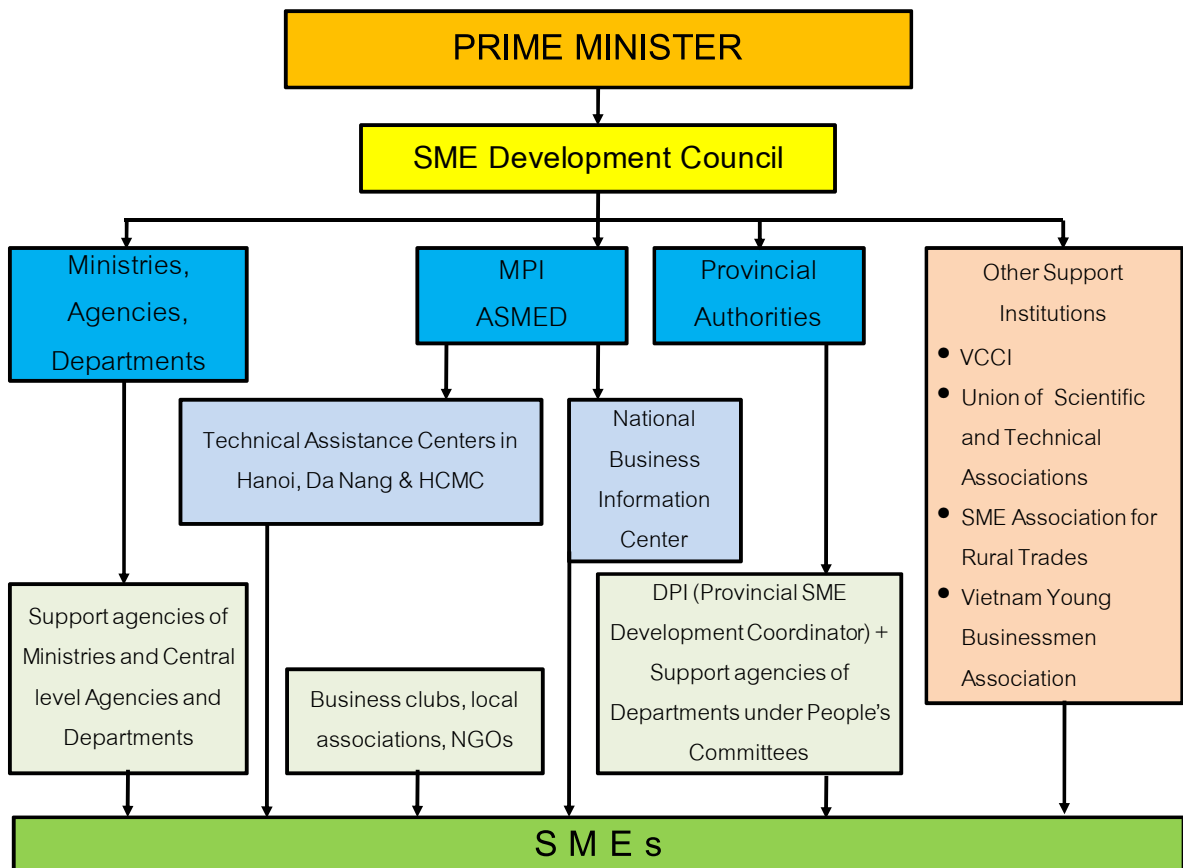
การส่งเสริมในระดับจังหวัด

หน่วยงานภาครัฐ

ในการให้การสนับสนุนระดับจังหวัด สำนักงานแผนและการลงทุน (Department of Planning and Investment) ภายใต้การกำกับดูแลของ Provincial/Municipal People's Committee ทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น ศูนย์ส่งเสริมการผลิตในภาคการเกษตร (Agricultural Encouragement Center) ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงเกษตรและการพัฒนาชนบท (Ministry of Agriculture and Rural Development) เพื่อให้การสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขานั้น ๆ

หน่วยงานภาคเอกชน

หน่วยงานภาคเอกชนที่มีบทบาทในการให้การสนับสนุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ หอการค้าแห่งเวียดนาม (VCCI) ศูนย์การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคนิค (Union of Scientific and Technical Assistance) สมาคมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับการค้าในภูมิภาค (SME Association for Rural Trades) สมาคมนักธุรกิจรุ่นเยาว์แห่งเวียดนาม (Vietnam Young Businessmen Association) หน่วยงานเหล่านี้มีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือทั้งด้านเทคนิค คำปรึกษา การฝึกอบรม และการจัดหาช่องทางทางการตลาดใหม่ ๆ

ภาพที่ 3-22 หน่วยงานที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนาม

ที่มา: ASMED

3.7.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเวียดนาม

<p>จุดแข็ง (Strengths)</p> <ul style="list-style-type: none"> วิสาหกิจมีความขยันขันแข็งและอดทน ค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้นำเครื่องจักรมาช่วยในการผลิตมากขึ้น 	<p>จุดอ่อน (Weaknesses)</p> <ul style="list-style-type: none"> ทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการ ความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศยังจำกัด สินค้าที่ผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการ แรงงานให้ความสนใจทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนยังมีน้อย
<p>โอกาส (Opportunities)</p> <ul style="list-style-type: none"> การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่มากขึ้น การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติทำให้การเติบโตของอุตสาหกรรมสนับสนุนมีสูง ภาครัฐเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเพิ่มขึ้น 	<p>ภัยคุกคาม (Threats)</p> <ul style="list-style-type: none"> ความไม่ชัดเจนและความแตกต่างในการทำงานของภาครัฐทำให้การสนับสนุนวิสาหกิจมีประสิทธิภาพลดลง ผลกระทบจากภัยพิบัติจากธรรมชาติที่เกิดขึ้นทุกปี

ภาพที่ 3-23 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของเวียดนาม

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. วิสาหกิจมีความขยันขันแข็งและอดทน
ด้วยอุปสรรคต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญทั้งจากการปิดประเทศในอดีต การเผชิญกับสงครามในประเทศ การเผชิญกับภัยพิบัติธรรมชาติ ทำให้วิสาหกิจมีความขยันขันแข็งและอดทนสูง
2. ค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ
ปัจจุบันค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำที่รัฐบาลกลางกำหนดมีความแตกต่างกันไปในแต่ละจังหวัด แต่โดยเฉลี่ยจะอยู่ประมาณเดือนละ 40 ดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าของไทยมากกว่าเท่าตัว
3. วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้นำเครื่องจักรมาช่วยในการผลิตมากขึ้น
ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเริ่มนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยในการผลิตมากขึ้น โดยอาจเป็นเครื่องจักรใหม่หรือเครื่องจักรเก่าที่ซื้อมาจากต่างประเทศ

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ทักษะในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารจัดการ ความสามารถในการสื่อสารภาษาต่างประเทศยังจำกัด
แม้ว่าภาครัฐจะมีการจัดหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะของผู้ประกอบการ แต่ยังมีจำนวนที่จำกัดไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้ประกอบการในประเทศเวียดนาม
2. สินค้าที่ผลิตโดยวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่ต้องการ
แม้ว่าจะมีการนำเครื่องจักรมาช่วยในการผลิตมากขึ้น แต่วิสาหกิจที่สามารถผลิตได้ตามคุณภาพและมาตรฐานที่บริษัทข้ามชาติ (MNC) ต้องการยังมีน้อย
3. แรงงานให้ความสนใจทำงานในองค์กรขนาดใหญ่
แรงงานมีความคิดเห็นว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความเสี่ยงสูงทำให้ไม่ต้องการไปทำงานในหน่วยงานเหล่านั้น ทำให้แรงงานที่มีทักษะไม่เพียงพอกับความต้องการในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
4. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนยังมีน้อย
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเวียดนามขาดแคลนหลักทรัพย์ค้ำประกัน รวมถึงวิธีการบันทึกทางบัญชียังไม่เป็นที่ยอมรับ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนตามสถาบันการเงินได้

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่มากขึ้น
ตลาดในประเทศของเวียดนามนับว่าเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก อย่างไรก็ตาม การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้วิสาหกิจของเวียดนามที่มีศักยภาพมีโอกาสในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น
2. การลงทุนของนักลงทุนต่างชาติทำให้การเติบโตของอุตสาหกรรมสนับสนุนมีสูง
ตั้งแต่เวียดนามเปิดประเทศ นักลงทุนจากประเทศต่าง ๆ ได้ให้ความสนใจที่จะลงทุนในประเทศเวียดนามมากขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงทางธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของเวียดนามได้มาก
3. ภาครัฐเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศเพิ่มขึ้น
ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้รัฐบาลพยายามแก้ไขจุดอ่อนในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีเพียงพอมากขึ้น การแก้ไขกฎระเบียบให้อำนวยต่อการนำไปใช้ในทางปฏิบัติมากขึ้น การลดความซับซ้อนในการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมไปถึงการแก้ไขกฎระเบียบการปล่อยสินเชื่อให้ง่ายขึ้น

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ความไม่ชัดเจนและความแตกต่างในการทำงานของภาครัฐทำให้การสนับสนุนวิสาหกิจมีประสิทธิภาพลดลง
แม้ว่าเวียดนามจะเปิดประเทศมานานกว่า 10 ปี แต่ยังคงอยู่ในช่วงการเปลี่ยนถ่ายจากการปกครองในระบบเผด็จการ ทำให้กระบวนการทำงานของภาครัฐยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก นอกจากนี้ การนำนโยบายภาครัฐมาใช้ในทางปฏิบัติในแต่ละจังหวัดยังมีความแตกต่างกัน
2. ผลกระทบจากภัยพิบัติจากธรรมชาติที่เกิดขึ้นทุกปี
เวียดนามเป็นประเทศที่ติดกับทะเลจีนใต้ ทำให้เป็นประเทศแรกที่ต้องเผชิญกับลมมรสุมต่าง ๆ โดยทุกปีจะมีพายุเกิดขึ้นและสร้างความเสียหายให้แก่เวียดนามในหลายจังหวัด

3.7.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเวียดนาม

- การเล็งเห็นถึงความสำคัญและบทบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเวียดนาม ทำให้รัฐบาลได้ปรับลดขั้นตอนและเอกสารที่ต้องใช้ในการก่อตั้งกิจการมากขึ้น โดยในปัจจุบันระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจเวียดนามเฉลี่ยประมาณ 50 วัน เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจเวียดนามจะสั้นกว่าประเทศฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย กัมพูชา และสปป.ลาว
- เพื่อจูงใจให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ เช่น การยกเว้นภาษีนิติบุคคล การอนุญาตให้ใช้อัตราร่งในการคำนวณค่าเสื่อมทรัพย์สินกรณีการลงทุนในเขตลงทุนพิเศษ ฯลฯ โดยสิทธิประโยชน์ที่ให้ไม่จำกัดว่าจะแก่นักลงทุนชาวเวียดนามหรือนักลงทุนต่างประเทศ
- การตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรมนุษย์ ทำให้รัฐบาลเวียดนามให้การสนับสนุนทางตรงและทางอ้อมเพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ให้แก่ผู้ประกอบการในด้านต่างๆ มากขึ้นภายหลังเปิดประเทศเสรี

ภาพที่ 3-24 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเวียดนาม

3.8 ประเทศสหภาพพม่า

3.8.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ที่ผ่านมา สหภาพพม่าได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ จำนวน 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 (ปี 2535 -2538) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเป็นหลัก ส่วนแผนฯ ฉบับที่ 2 (ปี 2539 – 2543) และฉบับที่ 3 (ปี 2544 - 2548) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมด้านพลังงาน การขยายตัวภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ขยายพื้นที่การปลูกป่า ส่วนด้านปศุสัตว์และประมงให้มีการผลิตเพียงพอแก่การบริโภค และการส่งออกให้ความสำคัญกับคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ในด้านสุขภาพ การศึกษาและความเป็นอยู่ของประชากร อย่างไรก็ตาม รัฐบาลพม่ายังไม่ได้จัดทำแผนเพื่อพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นการเฉพาะ มาตรการการสนับสนุนวิสาหกิจกลุ่มนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่รวมอยู่ในการพัฒนาธุรกิจทั่วไป

3.8.2 หน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานที่ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสหภาพพม่ามีหลายหน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรม (Industrial Development Committee: IDC) คณะทำงานพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Industrial Development Working Committee: MIDWC) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Science and Technology) กระทรวงพาณิชย์ (Ministry of Commerce) กระทรวงสหกรณ์ (Ministry of Cooperative) กระทรวงอุตสาหกรรมที่ 1 (Ministry of Industry I) และกระทรวงอุตสาหกรรมที่ 2 (Ministry of Industry II)

สำหรับมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รัฐบาลสหภาพพม่าได้กำหนดขึ้นมีดังนี้

ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ – จัดให้มีมาตรการสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ การวิจัยและพัฒนาคุณภาพของสินค้าให้มีมาตรฐาน และการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

ด้านเทคโนโลยี – ให้บริการทางด้านเทคนิค มอบใบประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ประกอบการที่สามารถผลิตสินค้าตามมาตรฐาน

ด้านการตลาด – การจัดสัมมนาและร่วมในงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ

ด้านการพัฒนาทักษะ – การจัดฝึกอบรมและให้คำปรึกษาทั้งในด้านการจัดการและการบริหาร

ด้านความสัมพันธ์ต่างประเทศ – การเข้าร่วมประชุมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

หน่วยงานภาคเอกชน

นอกจากหน่วยงานภาครัฐ หอการค้าแห่งสหภาพพม่า (Union of Myanmar Federation of Chamber of Commerce and Industry: UMFCCI) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ผู้สนใจ รวมถึงการจัดงานแสดงสินค้า และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจ

3.8.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสหภาพพม่า

ภาพที่ 3-25 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสหภาพพม่า

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ต้นทุนค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ และใกล้เคียงกับประเทศสปป. ลาว

ปัจจุบันค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำในประเทศสหภาพพม่าประมาณ 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อวัน ซึ่งถือเป็นอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนที่ต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในกรณีประกอบธุรกิจที่ใช้แรงงานแบบเข้มข้น (Labour Intensive)

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนยังมีน้อย

ในการทำงานเกี่ยวกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศอื่น ๆ วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมที่มีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีไม่ถูกต้อง รวมถึงไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน ทำให้รายที่สามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพิงเงินออมที่มีอยู่ หรือกู้ยืมจากนอกระบบ ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

2. การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตยังมีไม่มาก

- ด้วยข้อจำกัดในด้านเงินทุน ทำให้วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยยังใช้กระบวนการผลิตแบบดั้งเดิม กล่าวคือ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการผลิตยังมีไม่มาก ทำให้ผลิตภาพต่ำ
3. ต้นทุนในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับภาครัฐโดยเฉพาะในช่วงก่อตั้งเพิ่มสูงขึ้น
การที่รัฐบาลพม่าได้ย้ายเมืองหลวงจากย่างกุ้งไปยังเมืองเนปิดอร์ ทำให้การติดต่อสื่อสารในกรณีที่ต้องขออนุญาตจากภาครัฐใช้เวลานานมากขึ้น หรือในกรณีที่ต้องการความรวดเร็วก็จะเกิดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมากขึ้น
 4. แรงงานเริ่มส่งสัญญาณขาดแคลน
เนื่องจากมีแรงงานที่ย้ายถิ่นฐานไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาแรงงานหายากและเริ่มเป็นประเด็นที่มีการกล่าวถึงมากขึ้น
 5. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลเพื่อรับการสนับสนุนจากภาครัฐยังมีน้อย
แม้ว่าภาครัฐได้ออกมาตรการสนับสนุนให้กับผู้ประกอบการในด้านต่าง ๆ แต่วิสาหกิจที่ขอรับการสนับสนุนยังมีไม่มาก เนื่องจากไม่ทราบว่ามี การสนับสนุน

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. สหภาพพม่าเป็นประเทศที่ยังมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อยู่มาก
เนื่องจากสหภาพพม่าเปิดประเทศมานานรวมถึงปัญหาการเมืองภายในประเทศ ทำให้ที่ผ่านมามี สหภาพพม่าจะพึ่งพิงสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศ เช่น ไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศยังมีจำนวนมากซึ่งเป็นโอกาสสำหรับวิสาหกิจที่มีแนวคิดในการผลิตสินค้าใหม่ ๆ
2. การเพิ่มกำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในประเทศ
รัฐบาลได้เล็งเห็นถึงความต้องการกระแสไฟฟ้า ทำให้มีการลงทุนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในประเทศมากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2554

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

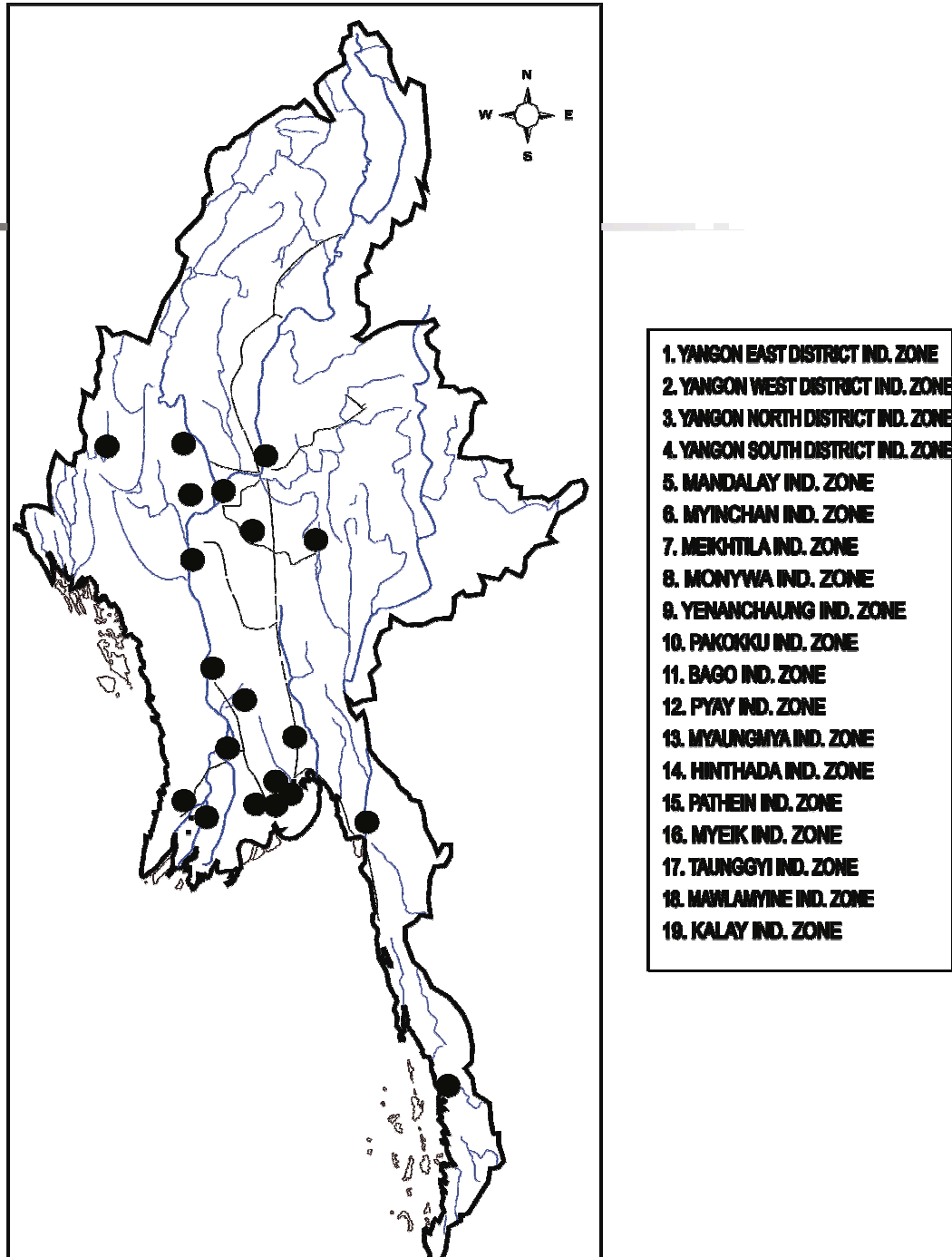
1. กำลังการผลิตกระแสไฟฟ้าในปัจจุบันยังไม่สามารถรองรับความต้องการในประเทศ
แม้ว่าภาครัฐได้ให้สัมปทานในการผลิตกระแสไฟฟ้า แต่ปริมาณที่ผลิตได้ในปัจจุบันส่วนใหญ่ต้องส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ ทำให้กำลังการผลิตกระแสไฟฟ้ที่เหลือไม่เพียงพอกับความต้องการในประเทศ ทำให้กระแสไฟฟ้าดับในบางช่วงโดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อนที่ปริมาณน้ำมีน้อย ส่งผลต่อศักยภาพในการผลิตและต้นทุนการผลิต กล่าวคือ ผู้ผลิตที่ต้องการผลิตอย่างต่อเนื่องต้องซื้อเครื่องปั่นไฟมาไว้สำรองทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น
2. การคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ยังไม่มีประสิทธิภาพ
การพัฒนาาระบบขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่ผ่านมายังไม่สามารถครอบคลุมได้ทั่วทุกพื้นที่ ทำให้ต้นทุนในการขนส่งสินค้าสูงและใช้ระยะเวลา

3.8.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสหภาพพม่า

- รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการลงทุนผลิตกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้ในประเทศมากขึ้น ซึ่งคาดว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาค่าไฟฟ้าดับได้ และส่งผลต่อเนื่องถึงกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อยที่ไม่สามารถหาซื้อเครื่องปั่นไฟมาใช้
- รัฐบาลพม่ามักประกาศควบคุมการนำเข้าสินค้าบางประเภทเพื่อปกป้องคุ้มครองธุรกิจภายในประเทศของตน
- รัฐบาลพม่าได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาอุตสาหกรรม ส่งผลให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นจำนวนมากในช่วงปี 2547-2548 นิคมอุตสาหกรรมในสหภาพเมียนมามีจำนวน 19 เขต ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองย่างกุ้ง ปัจจุบันมีโรงงานที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรม รวม 6,830 แห่ง และนอกนิคมฯ ประมาณ 37,500 แห่ง ที่ผ่านมา รัฐบาลพม่าได้กำหนดให้นิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง ได้แก่ เขต Mandalay เขต Monywa และเขต Taunggyi เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมพิเศษ ทำให้ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลเป็นพิเศษ

ภาพที่ 3-26 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสหภาพพม่า

ภาพที่ 3-27 นิคมอุตสาหกรรมในประเทศสหภาพพม่า

ที่มา: U Than Myint, 2006 และ Aung Kaew, 2009

3.9 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.9.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ภายหลังจากการเปิดประเทศในปี 2529 รัฐบาล สปป.ลาว ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น และได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างบรรยากาศในการลงทุนให้ดีขึ้นในด้านต่างๆ ได้แก่ ทัศนคติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ การเข้าถึงแหล่งทุน การปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแล และการส่งเสริมให้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น

สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ (SMEPDO) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปี 2553 โดยมีการจัดเรียงระดับความสำคัญของมาตรการในการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไว้ดังนี้

- ปรับปรุงระบบการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้กระชับและรวดเร็ว โดยการไ้ใช้ระบบการขึ้นทะเบียนก่อนการออกใบอนุญาตประกอบการให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตและหยุดการเก็บภาษีที่ไม่จำเป็นของกระทรวงและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง
- สร้างและพัฒนาตลาดสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งที่ส่วนกลางและท้องถิ่น พร้อมทั้งให้มีการดำเนินการอย่างปกติสม่ำเสมอ
- เพิ่มทวิการให้ข้อมูลข่าวสารด้านธุรกิจแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- ศึกษาค้นคว้าและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิด “หนึ่งเมืองหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One District One Product : ODOP)
- สร้างและกำหนดเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ประกอบการ
- จัดตั้งกองทุนและธนาคารส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- จัดนำวิชา “การสร้างทัศนคติและคุณลักษณะที่ดีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” บรรจุไว้ในระบบการศึกษา
- สร้างและวางแผนงานส่งเสริมให้เกิดนักธุรกิจรุ่นเยาว์
- จัดทำแผนปฏิบัติเพื่อยกระดับความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมรวมทั้งการจัดฝึกอบรมทัศนศึกษาและอื่น ๆ
- ให้การช่วยเหลือสนับสนุนวิชาการแก่ SMEPDO ด้านการสร้างเป็นที่ปรึกษาให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.9.2 หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสปป. ลาว

ด้านนโยบาย

สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ (The National Small and Medium Sized Enterprise Office: SMEPDO) ได้รับการจัดตั้งขึ้นภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (Ministry of Industry and Handicrafts) เพื่อกำกับและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของสปป. ลาวในด้านต่าง ๆ เช่น การออกกฎระเบียบในการจัดตั้งธุรกิจ การบริการในด้านข้อมูล และการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ SMEPDO ยังทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการให้กับคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ (The National Small and Medium Sized Promotion and Development Committee: SMEPDC)

ในคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ (SMEPDC) ประกอบด้วย ผู้แทนในระดับรัฐมนตรีช่วยว่าการจากกระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย สปป. ลาว นอกจากนี้ ยังมีผู้แทนจากสมาคมต่างๆ ได้แก่ สมาคมการท่องเที่ยว สมาคมโรงแรมและภัตตาคาร สมาคมสินค้าเกษตรแปรรูป และสมาคมสินค้าหัตถกรรม โดยคณะกรรมการฯ ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ

ด้านอื่น ๆ

สำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้การสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สปป. ลาว ได้แก่ ศูนย์ส่งเสริมการค้าต่างประเทศ สปป. ลาว (Lao Trade Promotion Center: LTPC) ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ส่งออกในด้านต่าง ๆ เช่น การให้บริการด้านข้อมูลตลาดส่งออก การจัดงานแสดงสินค้า รวมถึงการวิเคราะห์ตลาดต่างประเทศ หอการค้าและอุตสาหกรรม สปป. ลาวแห่งชาติ (Lao National Chamber of Commerce and Industry: LNCCI) ทำหน้าที่ในการส่งเสริมทั้งในด้านการค้าและการลงทุน การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงเป็นผู้แทนในการเจรจาทางการค้าระหว่างประเทศในเวทีต่างๆ

3.9.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศ สปป. ลาว

ภาพที่ 3-28 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สปป.ลาว

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ค่าจ้างแรงงานยังอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ

ค่าจ้างแรงงานอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำที่รัฐบาลกลางกำหนดอยู่ที่อัตรา 10,000 กีบต่อวัน หรือประมาณ 40 บาทต่อวัน

2. ความสามารถในงานหัตถกรรม

สินค้าทางด้านงานหัตถกรรมจัดอยู่ในระดับที่สามารถแข่งขันได้กับผู้ผลิตจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เนื่องจากชาวลาวมีฝีมือในงานด้านหัตถกรรมประกอบกับต้นทุนในด้านค่าจ้างแรงงานของ สปป. ลาวต่ำกว่าประเทศอื่นๆ (เมื่อเทียบกับค่าจ้างแรงงานในประเทศกัมพูชา หรือประเทศเวียดนาม)

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำ

ตั้งแต่ช่วงวิกฤตทางการเงินในปี 2540 เป็นต้นมา สถาบันการเงินในประเทศ สปป. ลาวเข้มงวดกับการปล่อยสินเชื่ออย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมซึ่งมักจะมีปัญหาเรื่องขาดหลักทรัพย์ค้ำประกัน และยังทำบัญชีไม่ถูกต้อง ทำให้สถาบันการเงินเลือกที่จะให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการรายใหญ่ ส่งผลให้แหล่งเงินทุนที่สำคัญสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมคือ การกู้ยืมจากรัฐ

2. ความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีจำกัด

แม้ว่า สปป. ลาวเคยเป็นเมืองขึ้นของประเทศฝรั่งเศส แต่ผู้ที่สื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศได้ยังมีจำนวนน้อยและกระจุกตัวอยู่ในเขตเมือง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับสูงและมักไปทำงานในบริษัทต่างชาติที่ไปลงทุนใน สปป. ลาวหรือในหน่วยงานภาครัฐ

3. วิสาหกิจที่นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ยังมีน้อย

แม้ว่าหน่วยงานหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยแห่งชาติของประเทศสปป. ลาว (The National University of Lao) และสถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม (Science and Technology Environment Agency) ได้พยายามส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ ไปใช้ในภาคการผลิต แต่วิสาหกิจที่ได้เข้ามาฝึกอบรมและนำไปประยุกต์ใช้ในภาคการผลิตยังมีจำนวนน้อยมาก ส่งผลให้สินค้าที่ผลิตไม่ได้มาตรฐาน

4. การเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจยังมีน้อย

แม้ว่าการเข้าไปลงทุนของนักลงทุนต่างชาติใน สปป. ลาวจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงที่ผ่านมา แต่ด้วยข้อจำกัดในด้านศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมใน สปป. ลาว รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายจากหน่วยงานภาครัฐยังมีน้อย ทำให้การเชื่อมโยงเครือข่ายยังมีขีดจำกัด

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. สปป.ลาว ได้โควตาในการส่งสินค้าไปจำหน่ายในประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน

เนื่องจาก สปป. ลาวได้รับโควตาในการส่งออกสินค้า ทำให้สินค้าที่ผลิตได้ตามมาตรฐานสามารถส่งออกไปประเทศที่มีการจำกัดโควตา เช่น ตลาดยุโรปหรือตลาดสหรัฐอเมริกา

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ระบบโครงสร้างพื้นฐานยังไม่เพียงพอ

แม้ว่ารัฐบาล สปป. ลาวได้รับบสนับสนุนจากหน่วยงานไม่แสวงผลกำไร เช่น Asian Development Bank (ADB) รวมถึงบสนับสนุนจากหน่วยงานของภาครัฐเพื่อขยายเส้นทางคมนาคมทางบก แต่ปัจจุบันยังไม่เพียงพอ อีกทั้งเส้นทางต่างๆ ยังไม่กระจายและครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้การลงทุนกระจุกตัวอยู่ในเมืองใหญ่ๆ เช่น เวียงจันทน์

2. ต้นทุนในการขนส่งทางทะเลสูง

เนื่องจาก สปป. ลาวไม่มีเส้นทางคมนาคมทางน้ำทำให้ต้นทุนในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศสูงกว่าประเทศอื่นๆ ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน เนื่องจากต้องส่งต่อไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ไทย ก่อนส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศ

3. อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในเกณฑ์ที่สูง

ปัจจุบันผู้ประกอบการท้องถิ่นต้องจ่ายภาษีนิติบุคคลในอัตราร้อยละ 35 ส่วนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถูกเรียกเก็บในอัตราก้าวหน้าร้อยละ 5-40 ขณะที่นักลงทุนจากต่างประเทศถูกเรียกเก็บภาษีนิติบุคคลในอัตราร้อยละ 20 และอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาถูกเรียกเก็บในอัตราคงที่ร้อยละ 20 และลดลงเหลือร้อยละ 10 กรณีได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนของ สปป. ลาว อัตราภาษีนิติบุคคลที่กล่าวข้างต้นอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน

4. การแข่งขันของสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำ

เนื่องจาก สปป. ลาวยังมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์อยู่มาก ทำให้หลายประเทศให้ความสนใจ โดยเฉพาะประเทศที่มีพรมแดนติดกับประเทศ สปป. ลาว เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสามารถผลิตสินค้าได้ในราคาถูกและกลายเป็นคู่แข่งสำคัญทั้งสินค้าที่ผลิตใน สปป. ลาวและสินค้าที่นำเข้าจากไทย

3.9.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสปป. ลาว

- รัฐบาลพยายามสนับสนุนให้เกิดวิสาหกิจใหม่ๆ ทำให้พยายามลดขั้นตอนและการทำงานที่ซ้ำซ้อน ส่งผลให้ในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ ใน สปป.ลาว มีความสะดวก ซึ่งในปี 2553 สปป.ลาว ได้รับการจัดอันดับที่ 89 ของโลกในด้านความสะดวกในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นอันดับที่สูงกว่าประเทศฟิลิปปินส์ บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย กัมพูชา และเวียดนาม

ภาพที่ 3-29 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศ สปป. ลาว

3.10 ประเทศกัมพูชา

3.10.1 แผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

รัฐบาลกัมพูชาได้ร่างกรอบแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขึ้นเป็นแผนระยะ 6 ปี (2005-2010) ซึ่งวิสัยทัศน์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ คือ การสร้างบรรยากาศการลงทุนที่เอื้ออำนวยเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถแข่งขันได้ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างแรงงานที่มีคุณภาพและการพัฒนาสินค้าและบริการที่เหมาะสมแก่ประชาชนชาวกัมพูชา

เนื้อหาที่บรรจุในแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกัมพูชา จำแนกได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ กรอบในการกำกับดูแลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Regulatory and Legal Framework) การเข้าถึงแหล่งทุน (Access to Finance) กิจกรรมหรือโครงการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Support Activities) ขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Policy Framework: Implementation Process)

ในส่วนที่เกี่ยวกับกรอบการกำกับดูแลและกฎหมายที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาถึงการลดขั้นตอนและกฎระเบียบที่ซ้ำซ้อน การพัฒนาจุดให้บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) รวมถึงการกำหนดแนวทางป้องกันปัญหาคอร์รัปชัน และการสร้างความโปร่งใสในการบริหารงานของภาครัฐ ในด้านการเข้าถึงแหล่งทุน รัฐบาลกัมพูชาได้กำหนดกรอบแนวทางการบันทึกบัญชีที่ไม่ซับซ้อนและการทำระบบการชำระภาษีให้เข้าใจง่าย เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถดำเนินการได้ นอกจากนี้ ยังมีการใช้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับประวัติทางการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมระหว่างภาครัฐและธนาคารพาณิชย์ร่วมกัน เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาประกอบการให้สินเชื่อ

โครงการหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกัมพูชาให้มีความแข็งแกร่งและสามารถเข้าถึงตลาดได้มากขึ้น เช่น การพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น การกระตุ้นให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าร่วมงานแสดงสินค้า การเป็นหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา หน่วยงานวิจัย และผู้ประกอบการ ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น ฯลฯ และเพื่อให้การปฏิบัติตามแผนงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากการประเมินและติดตามผลเพื่อนำไปปรับปรุงแผนงานในฉบับต่อไป ยังรวมถึงการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อให้เข้าใจถึงผู้ประกอบการในกลุ่มนี้มากขึ้น

3.10.2 หน่วยงานที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ด้านนโยบายและการประสานงาน

รัฐบาลแห่งกัมพูชา (The Royal Government of Cambodia) จะเป็นฝ่ายที่กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาผู้ประกอบการกัมพูชา รวมถึงการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกัมพูชา ในส่วนการนำนโยบายหลักไปปฏิบัติ รัฐบาลได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME Sub-Committee) ขึ้น เพื่อทำหน้าที่ใน

การประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ รวมถึงสมาคมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นไปตามแผน การจัดตั้งคณะกรรมการชุดนี้ขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาช่องว่างและการทำงานซ้ำซ้อนที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

ด้านการค้า การตลาด และการส่งออก

กระทรวงพาณิชย์มีบทบาทในการกำหนดทิศทาง รวมถึงมาตรการในการส่งเสริมผู้ประกอบการในด้านการค้า การตลาดและการส่งออก โดยไม่ได้กำหนดเป็นโครงการพิเศษเพื่อผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ประกอบการที่มีผู้ถือหุ้นสัญชาติกัมพูชาเป็นไปตามที่ภาครัฐกำหนดจะสามารถเข้าร่วมโครงการที่กระทรวงพาณิชย์จัดให้มีขึ้น เช่น การเข้าร่วมออกงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ การเข้ารับการฝึกอบรม สัมมนา ที่หน่วยงานจัดขึ้น รวมไปถึงการเข้ารับคำปรึกษา

ด้านอื่น ๆ

คณะกรรมการพัฒนาประเทศกัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติโครงการ การขอใบอนุญาตการจัดตั้งธุรกิจ และการพิจารณาสิทธิประโยชน์จากการลงทุน เพื่อให้การขอใบอนุญาตมีความรวดเร็ว ปัจจุบันผู้ประกอบการที่สนใจลงทุนหากยื่นความประสงค์ที่ต้องการจัดตั้งธุรกิจผ่านคณะกรรมการชุดนี้ก็ไม่ต้องยื่นเอกสารที่หน่วยงานอื่นอีก เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม เป็นต้น

3.10.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศกัมพูชา

จุดแข็ง (Strengths) <ul style="list-style-type: none"> ค่าจ้างแรงงานยังต่ำ 	จุดอ่อน (Weaknesses) <ul style="list-style-type: none"> ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เนื่องจากการบันทึกทางบัญชีที่ไม่ถูกต้องและขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน การบริหารธุรกิจยังเป็นแบบดั้งเดิมทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตยังมีน้อย เนื่องจากขาดแหล่งทุนและขาดทักษะ แรงงานมีฝีมือให้ความสนใจทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ ทำให้แรงงานที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถหาได้เป็นแรงงานไร้ฝีมือ
โอกาส (Opportunities) <ul style="list-style-type: none"> ภาครัฐให้ความสนใจและพยายามสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น กัมพูชาเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับโควตาในการส่งสินค้าไปประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน สถานการณ์ทางการเมืองในกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้น กัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก 	ภัยคุกคาม (Threats) <ul style="list-style-type: none"> การเปิดเสรีในทุก ๆ ด้านทำให้เกิดคู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ระบบการเงิน การธนาคาร และระบบศาลไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ กระบวนการทำงานของภาครัฐยังไม่โปร่งใสทำให้มีการคอร์รัปชันมาก

ภาพที่ 3-30 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกัมพูชา

จุดแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ค่าจ้างแรงงานยังต่ำ

ปัจจุบันค่าจ้างขั้นต่ำของกัมพูชาเฉลี่ยอยู่ที่วันละ 2.3 ดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเปรียบเทียบกับในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของกัมพูชาสูงกว่าพม่าและสปป. ลาวเล็กน้อย แต่ต่ำกว่าประเทศอื่นที่เหลืออีก 7 ประเทศ

จุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เนื่องจากการบันทึกทางบัญชีที่ไม่ถูกต้องและขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน

วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยมักมีปัญหาในด้านการบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้อง ทำให้ไม่มีเอกสารเพียงพอในการขอสินเชื่อ และในขณะเดียวกัน วิสาหกิจส่วนใหญ่ยังขาดหลักทรัพย์ในการค้ำประกัน ส่งผลให้ไม่มีเงินทุนในการปรับปรุงหรือขยายกิจการ

2. การบริหารธุรกิจยังเป็นแบบดั้งเดิมทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

วิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อยโดยเฉพาะกลุ่มที่ก่อตั้งกิจการเป็นระยะเวลาอันยาวนานยังบริหารงานแบบดั้งเดิม ทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานลดลง

3. การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตยังมีน้อย เนื่องจากขาดแหล่งทุนและขาดทักษะ
ผลจากความไม่สามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนประกอบกับขาดทักษะและความรู้สมัยใหม่ ทำให้การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการผลิตยังมีไม่มากนัก การพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันจึงมีจำกัด
4. แรงงานมีฝีมือให้ความสนใจทำงานในองค์กรขนาดใหญ่ ทำให้แรงงานที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถหาได้เป็นแรงงานไร้ฝีมือ

แรงงานที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา มักให้ความสนใจในการทำงานกับองค์กรขนาดใหญ่ ทำให้แรงงานที่ทำงานกับวิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยเป็นแรงงานไร้ฝีมือหรือกลุ่มที่มีพัฒนาการช้า ทำให้การพัฒนาองค์กรไม่มีความก้าวหน้า

โอกาสของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. ภาครัฐให้ความสนใจและพยายามสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากขึ้น
รัฐบาลเห็นถึงความสำคัญและเข้าใจปัญหาของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงแหล่งทุน ทำให้ได้กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบันทึกบัญชีที่เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนและให้เป็นที่ยอมรับได้จากสถาบันการเงิน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้มากขึ้น
2. กัมพูชาเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับโควตาในการส่งสินค้าไปประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน
กัมพูชาได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ จากประเทศที่เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่ เช่น ได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร (GSP) จากกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น กลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย แคนาดา ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายในประเทศเหล่านี้ได้ง่ายขึ้น
3. สถานการณ์ทางการเมืองในกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้น
ศักยภาพของตลาดมีโอกาสขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองเริ่มมีเสถียรภาพ การขยายตัวในการลงทุนจากต่างประเทศ การดำเนินโครงการลงทุนภาครัฐในโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ หลายโครงการและผลจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาคที่เริ่มฟื้นตัว
4. กัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการยอมรับไปทั่วโลก
กัมพูชามีแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น นครวัด นครธม ฯลฯ ทำให้โอกาสของธุรกิจท่องเที่ยวสามารถพัฒนาได้ดียิ่งขึ้น

ภัยคุกคามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

1. การเปิดเสรีในทุก ๆ ด้านทำให้เกิดคู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า
เนื่องจากรัฐบาลกัมพูชาต้องการให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการประกาศนโยบายเปิดเสรีในทุกๆ ด้านทั้งด้านการค้าและการลงทุน ส่งผลให้ชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาลงทุนรวมถึงนำสินค้าเข้ามา

จำหน่ายมากมาย โดยเฉพาะจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนและเวียดนาม ดังนั้น
วิสาหกิจในกัมพูชาต้องปรับตัวเพื่อให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น

2. ระบบการเงิน การธนาคาร และระบบศาลไม่เป็นที่น่าเชื่อถือ

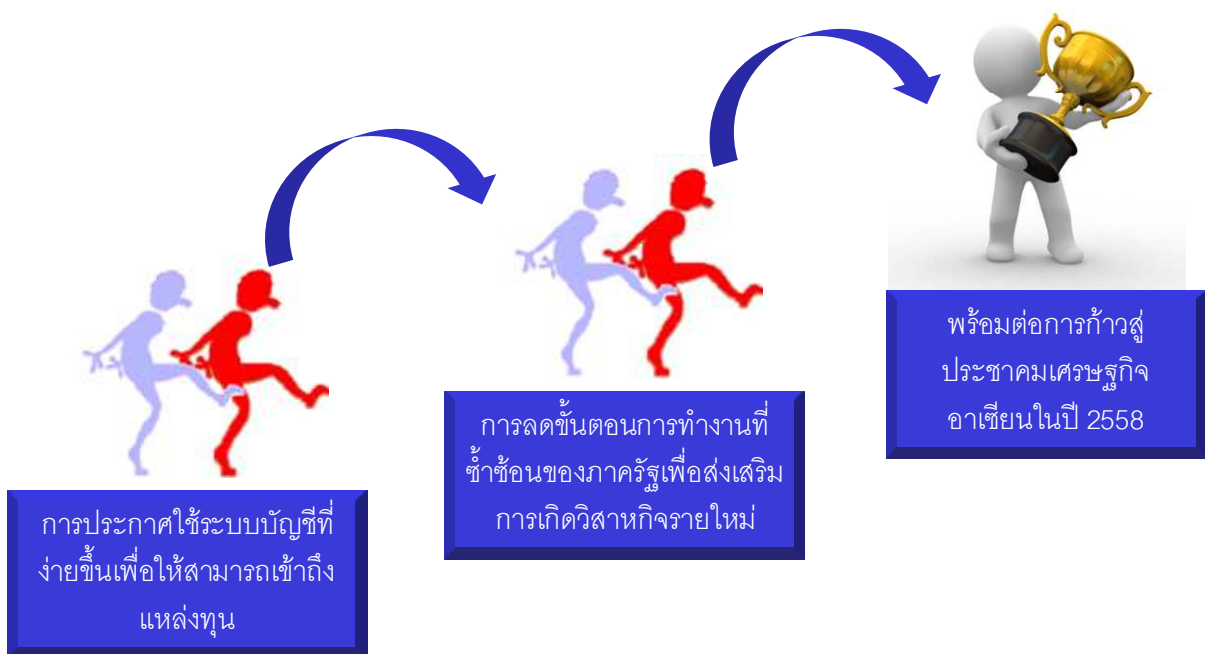
ปัญหาการเมืองภายในประเทศที่เกิดขึ้นเป็นเวลายาวนาน ทำให้ระบบการเงิน การธนาคาร ตลอดจนระบบศาลยังไม่เป็นที่น่าเชื่อถือในต่างประเทศมากนัก

3. กระบวนการทำงานของภาครัฐยังไม่โปร่งใสทำให้มีการคอร์รัปชันมาก

การกำหนดผลตอบแทนให้กับเจ้าหน้าที่ภาครัฐในอัตราที่ต่ำมากโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ระดับล่างซึ่งได้ค่าจ้างไม่ต่าง
จากค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำมากนัก ประกอบกับกระบวนการทำงานของภาครัฐที่ยังไม่มีระบบที่โปร่งใสทำให้เกิดปัญหา
การคอร์รัปชันมาก

3.10.4 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศกัมพูชา

- การประกาศใช้ระบบบัญชีที่ง่ายขึ้นของภาครัฐช่วยให้ผู้ประกอบการโดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อย
สามารถบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้อง ทำให้สถาบันการเงินอนุมัติสินเชื่อได้ง่ายขึ้น โดยในปัจจุบันกัมพูชาได้รับการ
จัดอันดับในด้านความสะดวกในการขอสินเชื่อโดยธนาคารโลกที่ 87 ของโลก ซึ่งอยู่ในอันดับที่ดีกว่าฟิลิปปินส์
บรูไนดารุสซาลาม อินโดนีเซีย และสปป.ลาว
- ความพยายามในการลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนของภาครัฐทำให้ระยะเวลาในการจัดตั้งธุรกิจนาน 85 วัน เร็ว
กว่าการจัดตั้งธุรกิจในบรูไนดารุสซาลามและสปป.ลาว

ภาพที่ 3-31 แต้มต่อจากมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศกัมพูชา

แนวทางการบริหารประเทศ การให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่แตกต่างกัน เป็นปัจจัยที่ทำให้นโยบายและมาตรการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม การศึกษาครั้งนี้ พบว่า ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้ทุกประเทศต่างมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมากที่พยายามหาแนวทางสนับสนุนและส่งเสริมวิสาหกิจกลุ่มนี้ แต่ในทางปฏิบัติ วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยจำนวนมากไม่ทราบถึงการสนับสนุนที่มีการจัดเตรียมไว้ให้ หรือในกรณีที่ทราบ บางกลุ่มยังไม่สามารถเข้าถึงการสนับสนุนเนื่องจากอุปสรรคที่เกิดจากการบริหารงานของวิสาหกิจเอง

แนวทางที่หน่วยงานภาครัฐในหลายประเทศได้นำมาใช้เพื่อลดความสับสนที่เกิดขึ้น คือ การกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ และการกำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการประสานงานและให้การสนับสนุนที่ชัดเจน

ฟิลิปปินส์เป็นประเทศที่รัฐบาลกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ ส่งผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สิงคโปร์และมาเลเซีย ได้จัดตั้งหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานรวมถึงการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งวิธีการดังกล่าวสร้างความชัดเจนให้กับผู้ขอรับการสนับสนุน ในขณะเดียวกันลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนลง

อุปสรรคประการสำคัญสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการขอรับการสนับสนุนโดยเฉพาะรายย่อยที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ คือ ความไม่สามารถในการเข้าถึงแหล่งทุน ทำให้รัฐบาลทุกประเทศต่างพยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ การศึกษาในครั้งนี้ พบว่า แนวทางแก้ไขที่รัฐบาลมาเลเซียนำมาใช้โดยการลดความสำคัญของหลักทรัพย์ค้ำประกันและพิจารณาโอกาสของธุรกิจเป็นลำดับแรก ถือเป็นกรณีศึกษาที่สามารถแก้ไขปัญหาค่าไม่สามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนของวิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อยในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม หากนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรศึกษาถึงความสามารถในการทำกำไรและความมีระเบียบวินัยในการบริหารเงินของผู้ประกอบการโดยละเอียด

ความไม่สามารถในการแสดงผลประกอบการและการบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้อง เป็นจุดอ่อนสำคัญอีกประการหนึ่งของวิสาหกิจไทยโดยเฉพาะขนาดย่อมและรายย่อย และเป็นอุปสรรคสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการพึ่งพิงเงินทุนจากสถาบันการเงิน ปัญหาดังกล่าวพบในหลายๆ ประเทศ แต่ในปัจจุบันกัมพูชาเป็นประเทศหนึ่งที่บรรจุนโยบายแก้ไขปัญหานี้ในแผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยการจัดทำระบบบัญชีสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เข้าใจง่าย ทั้งนี้ ระบบดังกล่าวเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปโดยเฉพาะสถาบันการเงินในกัมพูชา ซึ่งจะส่งผลต่อมาถึงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น

การนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ นับเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาค่าจ้างแรงงานที่สูงรวมถึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ซึ่งจะทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจเพิ่มสูงขึ้น แม้ในประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างสิงคโปร์ ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้รัฐบาลกำหนดมาตรการสนับสนุนในหลายๆ ด้านเช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อจูงใจให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาไปเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ซึ่งจะมีขีดความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นและมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลงเนื่องจากได้รับประโยชน์จากการประหยัดของขนาด (Economy of Scale) ส่งผลให้รัฐบาลสิงคโปร์ให้การสนับสนุนและแรงจูงใจแก่วิสาหกิจเพื่อนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้

โครงสร้างสังคมไทยที่เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) เป็นอีกประเด็นที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจเพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการในการสนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มที่สนใจประกอบธุรกิจ การให้การสนับสนุนแก่กลุ่มวัยเกษียณในการประกอบธุรกิจในประเทศบรูไนดารุสซาลาม เป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจ เพราะในปัจจุบัน แม้ประชากรโดยมากอยู่ในวัยเกษียณ แต่มีประชากรจำนวนมากที่ยังสุขภาพแข็งแรง และมากประสบการณ์

บทที่ 4

ผลกระทบจากการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียนและ มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจ ยุโรป

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะสร้างประโยชน์ให้กับประเทศสมาชิกหลายประการ กล่าวคือ ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้นซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับวิสาหกิจที่มีศักยภาพ โดยในกรณีของวิสาหกิจไทยขนาดตลาดจะเพิ่มขึ้นจาก 65 ล้านคนเป็นเกือบ 600 ล้านคน นอกจากนี้ นโยบายการเปิดเสรีทั้งด้านการค้าและการลงทุน จะทำให้วิสาหกิจที่มีความพร้อมสามารถขยายฐานการผลิตไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านที่มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่า รวมถึงการได้ใช้โควต้าของประเทศเพื่อนบ้านในการส่งสินค้าไปจำหน่ายในประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน แต่ในขณะเดียวกัน การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้หน่วยงานภาครัฐของประเทศต่างๆ ได้กำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจในประเทศให้มีความเข้มแข็งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับผู้ประกอบการทั้งจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนและจากประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน ดังนั้น การวิเคราะห์ถึงผลกระทบที่เกิดจากนโยบายและมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียน และผลกระทบที่เกิดจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่นำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับผู้ประกอบการไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะนำเสนอไว้ในส่วนแรกของบทนี้

การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเป็นแนวคิดที่คล้ายคลึงกับการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community-EEC) ที่มีการก่อตั้งขึ้นในปี 2501 (ค.ศ. 1958) ดังนั้น การทบทวนถึงมาตรการรองรับผลกระทบต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประชาคมเศรษฐกิจยุโรปซึ่งจะนำเสนอในส่วนที่สองของบทนี้จะ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำมาปรับใช้กับกรณีของประเทศไทยได้ต่อไป

ส่วนที่หนึ่ง

ผลกระทบจากการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ของประเทศสมาชิกอาเซียนและผลกระทบจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจ
อาเซียน

4.1 ผลกระทบจากการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียนและผลกระทบจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

- การแข่งขันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น

การที่รัฐบาลในทุกประเทศต่างพยายามเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งผลให้สินค้าหรือบริการที่ผลิตได้จากผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ดังนั้น ในกรณีที่ประเทศนั้น ๆ เคยพึ่งพิงการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เช่น สหภาพพม่า กัมพูชา สปป. ลาว และบรูไนดารุสซาลาม ความสามารถในการแข่งขันที่สูงขึ้นของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากความพยายามในการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐย่อมทำให้สภาพการแข่งขันของตลาดในประเทศมีความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากตลาดในประเทศจะเป็นตลาดหลักและตลาดแรกที่จะรองรับสินค้าหรือบริการที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่อยู่ในประเทศสามารถผลิตได้

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยจะมีคู่แข่งมากขึ้น จากเดิมที่มีแต่คู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำมาก เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในอนาคตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศปลายทางที่ส่งออกเนื่องจากสามารถผลิตแข่งขันได้มากขึ้น และจากคู่แข่งประเทศที่คาดหวังการส่งออกเพิ่มขึ้น เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ จะกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญ

ในกลุ่มประเทศที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับตลาดส่งออก เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะมีคู่แข่งมากขึ้น กล่าวคือ จากเดิมที่มีแต่คู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำมาก เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในอนาคตคู่แข่งจะเพิ่มขึ้นทั้งจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศปลายทางที่ส่งออกเนื่องจากสามารถผลิตแข่งขันได้มากขึ้น และคู่แข่งจากประเทศที่มีเป้าหมายและคาดหวังการส่งออกที่เพิ่มขึ้นจากการเปิดเสรีเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เช่น มาเลเซียและสิงคโปร์

ในกรณีของสิงคโปร์ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพจะได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐให้ขยายธุรกิจเป็นขนาดใหญ่ตามเป้าหมายของภาครัฐ ซึ่งจะทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำลงจากการได้รับประโยชน์ที่เกิดจากขนาด (Economy of Scale) ซึ่งจะทำให้มีความแข็งแกร่งและขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ขณะที่ตลาดสิงคโปร์เป็นตลาดเล็ก ย่อมส่งผลให้วิสาหกิจกลุ่มนี้มองหาตลาดใหม่ทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน กล่าวอีกนัยหนึ่ง วิสาหกิจกลุ่มนี้จะเป็คู่แข่งที่น่ากลัวมากขึ้น

สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่ปัจจุบันตลาดในประเทศเป็นตลาดหลักที่รองรับสินค้าที่ผลิตได้ย่อมต้องเผชิญกับการแข่งขันที่มีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งจากคู่แข่งที่มีต้นทุนต่ำมาก เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในอนาคตสินค้าจากประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนที่มีศักยภาพและมีต้นทุนต่ำโดยเฉพาะเวียดนาม จะถูกนำเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น หากวิสาหกิจของเวียดนามสามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการในต้นทุนที่ต่ำกว่า

ตารางที่ 4-1 ผลกระทบด้านลบต่อสินค้าและบริการของไทยจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สินค้า / บริการ	ผลกระทบด้านลบ
+ ข้าว	ข้าวคุณภาพปานกลาง-ต่ำ จากเวียดนาม จะมาแย่งตลาดในประเทศ
+ ถั่วเหลือง	ไม่ส่งผลกระทบ เพราะไทยและอาเซียนพึ่งพาการนำเข้าจากแหล่งอื่น
+ ปาล์มน้ำมัน	กระทบต่อกลุ่มเกษตรกรและโรงสกัด/ กลิ้น เพราะมาเลเซีย และอินโดนีเซียเป็นผู้นำด้านการผลิต
+ กาแฟ และกาแฟสำเร็จรูป	กระทบต่อผู้ปลูกกาแฟ เพราะเวียดนามเป็นผู้นำด้านการผลิต และส่งออกรายใหญ่
+ ชา	กระทบต่อเกษตรกร เพราะมีการแข่งขันเพิ่มขึ้นจากอินโดนีเซียและเวียดนาม
+ ไหม	การแข่งขันกับไหมนำเข้าของเวียดนาม
+ ประมง	อาจมีการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่นในอาเซียน
+ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	มีการพึ่งพาเส้นใยการผลิตจากประเทศอาเซียน
+ ยานยนต์และชิ้นส่วน	อาจมีการย้ายฐานการผลิตไปประเทศเพื่อนบ้าน เพราะมีความต้องการสูงและต้นทุนการผลิตต่ำ
+ ยา	- ต้นทุนการผลิตของไทยจะสูงขึ้นจาก ACTD และ GMP - โรงงานผลิตขนาดเล็กของไทยยังไม่ได้มาตรฐานทำให้แข่งขันได้ยาก
+ เครื่องใช้ไฟฟ้า	ต้นทุนการผลิตอาจเพิ่มขึ้น หากมีการปรับมาตรฐานให้สอดคล้องร่วมกัน
+ เครื่องสำอาง	- เกิดผลกระทบหากมีการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมไปประเทศที่ตลาดใหญ่กว่า เช่น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ - ต้นทุนการผลิตจะสูงขึ้นจากมาตรฐาน GMP
+ บริการสุขภาพ เช่น โรงพยาบาลแพทย์	ปัญหาการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพของคนไทยในประเทศกับผู้ให้บริการจากอาเซียน
+ บริการออกแบบและพัฒนาโปรแกรม	ไทยต้องเผชิญการแข่งขันจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย
+ บริการคอมพิวเตอร์อื่นๆ	ไทยต้องเผชิญการแข่งขันจากสิงคโปร์ และมาเลเซีย

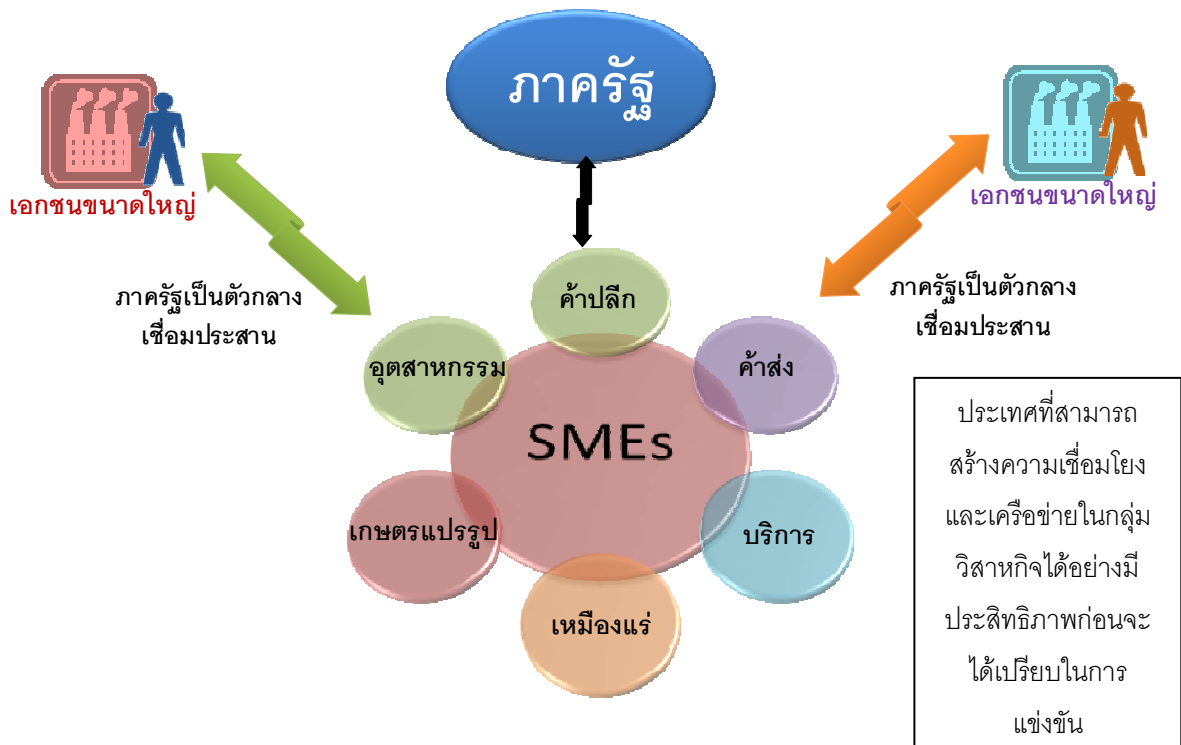
ที่มา: สำนักงานยุทธศาสตร์การพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์

การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้การแข่งขันทวีความรุนแรงมากขึ้น

- ➔ ตลาดที่เคยพึ่งพิงการนำเข้า เช่น สหภาพพม่า สปป.ลาว กัมพูชา บรูไนดารุสซาลาม จะลดการนำเข้าเนื่องจากวิสาหกิจในประเทศแข็งแกร่งมากขึ้น
- ➔ ตลาดที่เน้นการส่งออก เช่น สิงคโปร์และมาเลเซีย มุ่งสนับสนุนให้วิสาหกิจในประเทศสามารถส่งออกได้มากขึ้น
- ➔ การแข่งขันกับผู้ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน

- ประเทศที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงและเครือข่ายในกลุ่มวิสาหกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมพร้อมต่อการเปิดเสรีเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

มาตรการสร้างความเชื่อมโยงและเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับวิสาหกิจขนาดใหญ่ และการสร้างเครือข่ายระหว่างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยกันเอง เป็นมาตรการที่รัฐบาลเกือบทุกประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนต่างให้ความสำคัญ สำหรับประเทศที่สามารถขับเคลื่อนและประสบความสำเร็จในด้านนี้ได้ดีกว่าย่อมเป็นวิธีที่สร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความพร้อมต่อการแข่งขันที่มากขึ้นจากการเปิดเสรีเป็นตลาดเดียว

● **ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) จะสูงขึ้น**

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จากสถาบันการเงินที่เรียกเก็บในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) ในปัจจุบันที่มีอัตราสูงมากจะมีทิศทางลดลง เนื่องจากการเข้าไปลงทุนของสถาบันการเงินจากนักลงทุนทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน และหากรัฐบาลของกลุ่มประเทศเหล่านี้ให้การสนับสนุน เช่น การค้ำประกันสินเชื่อ ในสัดส่วนที่สร้างความมั่นใจให้กับสถาบันการเงินได้ รวมถึงการหาแนวทางแก้ไขจุดอ่อนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเรื่องการจัดทำบัญชีให้มีความโปร่งใสและชัดเจน (เช่น แนวทางที่รัฐบาลกัมพูชากำลังดำเนินการในปัจจุบัน) ย่อมทำให้วิสาหกิจกลุ่มนี้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินได้ง่ายขึ้นและมีภาระดอกเบี้ยที่ต่ำกว่าการกู้ยืมในระบบ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อม ๆ กับมีต้นทุนที่ต่ำลง และในรายที่มีแนวคิดในการดำเนินธุรกิจสมัยใหม่ กล่าวคือ ยอมรับและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาช่วยในการดำเนินธุรกิจ ย่อมทำให้ขีดความสามารถของวิสาหกิจกลุ่มนี้เพิ่มขึ้นได้อย่างก้าวกระโดด

ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่สูงขึ้น

- การลงทุนสาขาสถาบันการเงินในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) มากขึ้น ทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง
- มาตรการสนับสนุนจากรัฐในด้านต่างๆ มากขึ้น จากนโยบายการเปิดประเทศและการเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อการสร้างรายได้ให้กับประเทศ
- การสนับสนุนให้เกิดการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ ทำให้ประสิทธิภาพดีขึ้น ประกอบกับต้นทุนด้านค่าจ้างแรงงานที่ยังต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำกว่าประเทศอื่นๆ

● **การเคลื่อนย้ายการลงทุนไปประเทศที่มีแรงจูงใจและมีความพร้อมมากกว่า**

ผลจากนโยบายส่งเสริมการลงทุนที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ เช่น ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ทำให้ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม (CLMV) ต่างให้ความสนใจและได้กำหนดมาตรการสนับสนุนและให้สิทธิพิเศษแก่นักลงทุน โดยคาดหวังว่า นอกจากการสร้างงานการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของนักลงทุนต่างชาติจะทำให้อุตสาหกรรมสนับสนุนในประเทศสามารถเติบโตได้รวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งประเทศเป้าหมายที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจจะแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาและประเภทของธุรกิจ โดยปัจจัยทั่วไปที่นักลงทุนใช้ในการพิจารณาเลือกลงทุนในประเทศเป้าหมาย ประกอบด้วย ขนาดตลาด (Size of Local Market) การเติบโตของตลาดในประเทศ (Growth of Local Market) ชีพพลายเออร์และพันธมิตรในประเทศนั้นๆ (Present of Suppliers and Partners) โอกาสในการขยายตลาดเข้าสู่ภูมิภาค (Access to International/Regional Market) และต้นทุนของปัจจัยการผลิต (Cost)

การเคลื่อนย้ายการลงทุนไปประเทศที่มีแรงจูงใจและความพร้อมมากกว่า

- มาตรการสนับสนุนและสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนที่น่าสนใจของกลุ่มประเทศที่เพิ่งเปิดเสรี เช่น กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม
- แม้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่จะเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จแต่มีเสถียรภาพ พิจารณาได้จากนโยบายประเทศที่ไม่เปลี่ยนแปลง
- ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจโดยเฉพาะด้านค่าจ้างแรงงานที่ยังต่ำ ทำให้เป็นที่สนใจสำหรับนักลงทุนในกลุ่มใช้แรงงานแบบเข้มข้น

ในทางปฏิบัติ เป้าหมายและเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกประเทศที่จะลงทุน (Destination Country) ของนักลงทุนแต่ละชาติมีความแตกต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ได้พิจารณาทิศทางการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศต่างๆ 6 ประเทศ ได้แก่ อิตาลี ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐเกาหลี และญี่ปุ่น ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

ประเทศอิตาลี

ในปี 2553-2554 รัฐบาลอิตาลีมีนโยบายส่งเสริมการค้าการลงทุนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมงานในภูมิภาคนี้มากขึ้น ทั้งการค้าระหว่างอิตาลี-ไทย และอิตาลี-อาเซียน เนื่องจากการรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่มีประชากรกว่า 600 ล้านคน ซึ่งที่ผ่านมา ไทยเป็นประเทศที่สำคัญอันดับต้น ๆ ของภูมิภาคนี้ เนื่องจากอยู่ในทำเลที่เหมาะสมและเป็นตลาดที่ประสบความสำเร็จมากแห่งหนึ่งของอิตาลี

ธุรกิจที่นักลงทุนอิตาลีให้ความสนใจลงทุนในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในหมวดผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักรและอุปกรณ์ขนส่ง (อาทิ กิจการผลิตเครื่องจักร หรืออุปกรณ์สำหรับงานอุตสาหกรรมต่อเรือ การผลิตชิ้นส่วนยานพาหนะ และการผลิตผลิตภัณฑ์โลหะ) การลงทุนในหมวดเคมีภัณฑ์กระดาษและพลาสติก และการลงทุนในหมวดอุตสาหกรรมเบา (อาทิ การผลิตเครื่องประดับ การผลิตรองเท้า การผลิตเครื่องกีฬา การผลิตของเด็กเล่น เป็นต้น)

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองช่วงต้นปี 2553 ทำให้นักลงทุนชาวอิตาลีที่ลงทุนแล้วในประเทศไทยยังคงดำเนินการต่อไป แต่ให้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นหากต้องการขยายการลงทุน ส่วนกลุ่มที่อยู่ในช่วงวางแผนการลงทุนและเลือกประเทศที่จะลงทุนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่างตัดสินใจชะลอการลงทุน และหันไปพิจารณาประเทศอื่น โดยประเทศที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ เวียดนาม เนื่องจากการเติบโตอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจของเวียดนามในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รวมถึงสิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลเวียดนามให้กับนักลงทุนชาวต่างประเทศ และอัตราภาษีนิติบุคคลที่เรียกเก็บในอัตราที่ต่ำกว่าไทย

ประเทศฝรั่งเศส

นักลงทุนชาวฝรั่งเศสที่มีรากฐานในไทยมีกว่า 60 กลุ่ม โดยเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณ 350 ราย (ที่มา: กรมยุโรป กระทรวงต่างประเทศ) ส่วนใหญ่ร่วมลงทุนกับบริษัทไทย และได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กิจการที่นักลงทุนชาวฝรั่งเศสให้ความสนใจและเข้ามาลงทุนมีหลากหลาย เช่น การผลิต ชิ้นส่วนยานยนต์ พลังงาน การค้าปลีก วิศวกรรม การบิน เทคโนโลยีขั้นสูง และการก่อสร้าง

นอกจากการลงทุนโดยตรง ในปี 2553-2554 สำนักงานเพื่อการพัฒนาแห่งสาธารณรัฐฝรั่งเศส (AFD) มีนโยบายสนับสนุนการลงทุนของนักลงทุนชาวฝรั่งเศสในประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยด้วย โดยให้ความสำคัญไปที่การคุ้มครองสาธารณสมบัติระดับโลก ภูมิอากาศ และความหลากหลายทางชีวภาพ

แม้จะเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง แต่นักลงทุนชาวฝรั่งเศสส่วนใหญ่ยังมั่นใจที่จะลงทุนในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ปัจจัยการผลิตที่เอื้ออำนวยและเศรษฐกิจของประเทศเวียดนามที่มีแนวโน้มเติบโตสูงขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายและมาตรการแก้ไขปัญหาคอรัปชั่นและสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนที่รัฐบาลเวียดนามกำลังดำเนินการในปัจจุบันทำให้เวียดนามเป็นประเทศเป้าหมายที่นักลงทุนชาวฝรั่งเศสให้ความสนใจอีกแห่งหนึ่ง

ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลงทุนทางตรงของสหรัฐอเมริกานับเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของไทย โดยนักลงทุนชาวอเมริกันให้ความสนใจลงทุนในไทยเป็นอันดับ 2 รองจากญี่ปุ่น ซึ่งกิจการที่ให้ความสนใจลงทุนในไทย ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง รองลงมา คือ กลุ่มเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองของไทย แม้จะไม่ทำให้นักลงทุนชาวอเมริกันถอนการลงทุนออกจากประเทศไทย แต่ได้ชะลอการลงทุน และหันไปให้ความสนใจลงทุนในประเทศอินโดนีเซียและเวียดนาม เนื่องจากอินโดนีเซียมีตลาดขนาดใหญ่ ขณะที่เวียดนามเป็นประเทศที่มีแนวโน้มการเติบโตที่ดีและมีสิทธิประโยชน์ที่จูงใจ ทั้งในเรื่องของภาษีนิติบุคคลและสิทธิในการครอบครองที่ดิน สำหรับสาขาที่นักลงทุนชาวอเมริกันให้ความสนใจเป็นพิเศษในการลงทุนที่ประเทศเวียดนาม ได้แก่ ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจโรงแรม และธุรกิจการท่องเที่ยว ส่วนภาคการผลิตได้ให้ความสนใจเป็นพิเศษในการผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และยานยนต์

ในส่วนธุรกิจใหม่ๆ ที่นักลงทุนชาวอเมริกันให้ความสนใจเป็นพิเศษและเห็นว่า ไทยยังเป็นฐานการลงทุนที่น่าสนใจหากรัฐบาลสามารถคลี่คลายปัญหาทางการเมืองอย่างยุติธรรมและโปร่งใส ได้แก่ ธุรกิจอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยจังหวัดที่ให้ความสนใจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และระยอง

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในช่วง 8 ปีที่ผ่านมา สาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายลงทุนในต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสาขาหลักที่ให้ความสนใจ ได้แก่ เหมืองแร่ บริการทางพาณิชย์ การธนาคารและประกันภัย ภาคการผลิต การค้าปลีกและค้าส่ง โดยนักลงทุนชาวจีนจะให้ความสนใจลงทุนในสิงคโปร์เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ เวียดนามและอินโดนีเซีย

ทำเลที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยเป็นจุดที่สร้างความสนใจให้นักลงทุนจากสาธารณรัฐประชาชนจีนได้ดี โดยเฉพาะการเข้าร่วมในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้นักลงทุนชาวจีนเห็นว่า การลงทุนในไทยทำให้สามารถขยายตลาดไปสู่ประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ ได้ แต่เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในช่วงที่ผ่านมา ทำให้นักลงทุนชาวจีนชะลอการลงทุนลงเล็กน้อย สำหรับกิจการที่นักลงทุนชาวจีนได้ลงทุนในประเทศไทย เช่น อุตสาหกรรมการผลิตและการแปรรูป การก่อสร้าง และภาคบริการ โดยในปัจจุบันมีนักลงทุนชาวจีนที่จัดอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมประมาณ 400 ราย (ที่มา: Marketeer)

ทิศทางการลงทุนของสาธารณรัฐประชาชนจีนในอนาคตมีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้น โดยที่ผ่านมาในเดือนพฤศจิกายน 2553 ได้มีการลงนามความร่วมมือด้านการลงทุนระหว่างภาคเอกชนไทย-สาธารณรัฐประชาชนจีน จำนวน 4 ฉบับ ประกอบด้วยร่างบันทึกความเข้าใจเรื่องการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมไทย-สาธารณรัฐประชาชนจีน ที่จังหวัดระยอง การขยายบรรดแบนด์ รวมถึงการลงนามในร่างข้อตกลงในการลงทุนผลิตไฟเบอร์ออปติกส์ และร่างข้อตกลงในการลงทุนผลิตล้อรถยนต์ การให้ความสำคัญกับการลงทุนในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สะท้อนให้เห็นว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนเริ่มมองไทยเป็นฐานการลงทุนมากขึ้น โดยอุตสาหกรรมที่สาธารณรัฐประชาชนจีนจะย้ายฐานเข้ามาในไทย ประกอบด้วย อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมต่อเนื่องอุตสาหกรรมยานยนต์

ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม (CLMV) สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ให้ความสนใจและเข้าไปดำเนินธุรกิจในรูปแบบ “Foreign Contract” ซึ่งกิจการที่ให้ความสนใจและได้มีการลงทุนบ้างแล้วในประเทศสหภาพพม่า คือ การสร้างสถานีไฟฟ้าพลังน้ำ ส่วนประเทศเวียดนามและกัมพูชานอกจากโรงงานผลิตไฟฟ้า สาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีโครงการเกี่ยวกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในด้านระบบการขนส่ง ทางด่วน รวมไปถึงโรงงานผลิตสินค้า ในขณะที่โครงการที่ดำเนินการใน สปป. ลาว นอกเหนือจากสถานีผลิตกระแสไฟฟ้าและโรงงานผลิตสินค้า โครงการที่สาธารณรัฐประชาชนจีนได้ดำเนินการไปแล้วยังรวมถึงการก่อสร้างพระราชวังและสนามกีฬาแห่งชาติ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

รัฐบาลของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีพยายามสนับสนุนให้เกิดการลงทุนนอกประเทศมากขึ้นตามแผนวิสัยทัศน์ FDI 2015 (FDI Vision 2015) โดยในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจลงทุนและดำเนินธุรกิจเวียดนาม อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ เนื่องจากมีการเติบโตที่สูง ขณะที่การลงทุนในไทยในช่วงแรกมีไม่มากและเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2549 เป็นต้นมา ซึ่งกิจการที่สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจลงทุนในไทย ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กลุ่มเหมืองแร่และเซรามิกส์ และภาคบริการ

แนวโน้มการลงทุนของสาธารณรัฐเกาหลีในประเทศไทยคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาวะเศรษฐกิจในสาธารณรัฐเกาหลีได้ปรับฟื้นตัวจากช่วงที่เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอย โดยในอนาคตอุตสาหกรรมเป้าหมายที่สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพลังงานทดแทน

ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม (CLMV) สาธารณรัฐเกาหลีให้ความสนใจลงทุนในกัมพูชา สปป.ลาวและเวียดนาม เนื่องจากเห็นว่าประเทศในกลุ่มนี้มีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูง มีค่าจ้างแรงงานที่ต่ำและมีการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นรองรับ สำหรับกิจการที่ให้ความสนใจและได้ลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ เช่น อุตสาหกรรมหนัก การก่อสร้าง รวมถึงการเปิดบริษัทนำเข้าสินค้าจากประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเพื่อจำหน่ายในประเทศเหล่านี้

ประเทศญี่ปุ่น

ที่ผ่านมา สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่นักลงทุนชาวญี่ปุ่นให้ความสนใจและเลือกไปลงทุนมากที่สุด ส่วนในแถบเอเชีย ประเทศที่มีการลงทุนมากเป็น 3 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน สิงคโปร์และไทย กล่าวอีกนัยหนึ่ง ไทยเป็นประเทศที่ญี่ปุ่นสนใจและเลือกลงทุนมากที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะที่ประเทศปลายทางที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจและเข้าไปลงทุนในปัจจุบันเริ่มมีทิศทางเปลี่ยนไปเล็กน้อย การสำรวจทิศทางการลงทุนในช่วงปี 2553-2554 ของการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา (UNCTAD) พบว่า ประเทศในแถบเอเชียที่ญี่ปุ่นให้ความสนใจเข้าไปลงทุนมาก 3 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน อินเดีย และเวียดนาม

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการตัดสินใจเลือกประเทศปลายทาง (Investment Destinations) ขึ้นอยู่กับสาขาของอุตสาหกรรมที่จะไปลงทุน ตัวอย่างเช่น ในกลุ่มอุตสาหกรรมยานยนต์ หากรัฐบาลไทยสามารถสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในมาบตาพุด รวมถึงการแก้ไขปัญหาด้านไม่สงบทางการเมือง และนโยบายของภาครัฐมีความแน่ชัดไม่เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยของนักการเมือง นักลงทุนญี่ปุ่นยังคงให้ความสนใจและเห็นว่าไทยเป็นฐานการผลิตที่ดีที่สุดในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ขณะที่ญี่ปุ่นจะให้ความสนใจและเลือกลงทุนในประเทศเวียดนามกรณีที่เป็นโครงการเกี่ยวกับการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน

ในขณะที่มาตรการสนับสนุนและสิทธิพิเศษต่างๆ ที่ให้กับนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงจุดแข็งอื่นๆ ของประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนใหม่ (CLMV) เช่น มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ค่าจ้างแรงงานต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลที่มีเสถียรภาพมากขึ้นและไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายตามยุคสมัยของรัฐบาล ทำให้นักลงทุนทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียนต่างให้ความสนใจ ซึ่งทั้งหมดย่อมส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจของไทยทั้งในส่วนของการลงทุนจากนักลงทุนต่างประเทศที่อาจไม่ขยายการลงทุนในไทยและหันไปลงทุนในประเทศอื่น หรืออาจย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศที่มีต้นทุนต่ำกว่า ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor) อยู่ในปัจจุบัน

ส่วนที่สอง

มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

4.2 มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

4.2.1 สถานะและความสำคัญของสหภาพยุโรป

ในภาพรวม สหภาพยุโรปเป็นกลุ่มประเทศที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างกระแสและทิศทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมระดับโลก ในด้านเศรษฐกิจ สหภาพยุโรปเป็น 1 ใน 3 ศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกที่มี GDP ใหญ่ที่สุดในโลก เป็นตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงินและแหล่งที่มาของการลงทุนที่สำคัญที่สุด รวมทั้งมีบริษัทข้ามชาติระดับโลกเป็นจำนวนมากที่สุด

การขยายจำนวนสมาชิกอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เศรษฐกิจของสหภาพยุโรปมีขนาดใหญ่มากขึ้น จนนำไปสู่การพัฒนานโยบายร่วมในด้านต่าง ๆ และการปฏิรูปโครงสร้างสถาบันและการบริหารเพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับตลาดยุโรปโดยรวม

4.2.2 ความเป็นมาของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

ความพยายามในการฟื้นฟูยุโรปตะวันตกภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองทั้งในด้านระบบการเมืองและระบบเศรษฐกิจ นำไปสู่แนวความคิดในการก่อตั้งระบบความร่วมมือขึ้นในหมู่ประเทศยุโรปตะวันตกอย่างเป็นทางการเป็นขั้นเป็นตอน ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่มีความสนใจได้เริ่มการเจรจาเพื่อถ่ายทอดแนวความคิดดังกล่าวและจัดตั้งเป็นองค์การระหว่างประเทศขึ้น

จากแนวความคิดในการก่อตั้งระบบความร่วมมือได้ก่อให้เกิดการรวมตัวและจัดตั้งเป็นองค์การความร่วมมือ 3 หน่วยงานแยกเป็นเอกเทศจากกัน ดังนี้

- ประชาคมเหล็กและถ่านหินยุโรป (The European Coal and Steel Community ECSC) ตั้งขึ้นโดยสนธิสัญญากรุงปารีส ค.ศ. 1951
- ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community-EEC) ก่อตั้งโดยสนธิสัญญากรุงโรม ค.ศ. 1958
- ประชาคมพลังงานอะตอมยุโรป (The European Atomic Energy Community Euratom) ก่อตั้งโดยสนธิสัญญากรุงโรม ค.ศ. 1958

โดยในเวลานั้นประเทศที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกมีทั้งสิ้น 6 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ลักเซมเบิร์ก และเนเธอร์แลนด์

ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (The European Economic Community - EEC) มีภารกิจในการจัดตั้งตลาดร่วมและประสานนโยบายเศรษฐกิจของสมาชิกอย่างเป็นทางการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศสมาชิกให้สอดคล้องกัน มีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและมีสมดุล มีความเป็นปึกแผ่นมั่นคง ยกกระดับสภาพความเป็นอยู่ของประชาชน และสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างประเทศสมาชิก เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์และภารกิจข้างต้น ประชาคมได้มีการดำเนินการในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

- ยกเลิกภาษีศุลกากร การควบคุมการนำเข้าและส่งออกสินค้าต่าง ๆ และมาตรการใด ๆ ที่มีผลในลักษณะเดียวกันสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิก
- กำหนดอัตราภาษีศุลกากรและนโยบายการค้าร่วมกันเพื่อใช้กับประเทศที่สาม
- ยกเลิกมาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนย้ายประชากร การเคลื่อนย้ายเงินทุนอย่างเสรีระหว่างประเทศสมาชิก
- มีการกำหนดกรอบนโยบายหลักเพื่อใช้ร่วมกัน เช่น นโยบายทางการเกษตรร่วม นโยบายทางการขนส่งร่วม เป็นต้น
- ประชาคมจะกำตบดูแลมิให้เกิดการบิดเบือนการแข่งขันในตลาดร่วม รวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดความสมดุลของดุลการชำระเงินให้เหมาะสม
- ประเทศสมาชิกจะออกกฎหมายเพื่อรองรับและเกื้อกูลต่อการดำเนินงานของตลาดร่วม
- การก่อตั้งกองทุน European Social Fund เพื่อเสริมสร้างโอกาสการจ้างงานและยกระดับมาตรฐานการครองชีพ
- การจัดตั้งธนาคาร European Investment Bank เพื่อเกื้อกูลการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยการเปิดแหล่งทุนใหม่ ๆ
- การสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศและดินแดนในอาณัติเพื่อขยายการค้า

โดยในปี 1985 คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปได้จัดทำสมุดปกขาว (White Paper) ขึ้น ซึ่งในรายงานฉบับดังกล่าวได้ระบุถึง การเคลื่อนย้ายของประชาชนโดยเสรี การเคลื่อนย้ายสินค้าโดยเสรี การเคลื่อนย้ายบริการโดยเสรีและการเคลื่อนย้ายเงินทุนโดยเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิก

4.2.3 มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

ในทำนองเดียวกับประเทศอื่น ๆ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจยุโรป ทั้งในด้านการสร้างรายได้ การจ้างงาน การพัฒนานวัตกรรมและผลิตภัณฑ์เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงเป็นผู้สนับสนุนพัฒนาการทางสังคมแก่ชุมชน ปัจจุบัน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสหภาพยุโรปมีไม่น้อยกว่า 23 ล้านราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99 ของธุรกิจทั้งหมด โดยสามารถสร้างงานได้มากถึง 75 ล้านตำแหน่ง

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในยุโรป โดยใช้หลักการ “เริ่มต้นจากเล็ก” และสอดแทรกนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้อยู่ในทุกนโยบายร่วมของสหภาพยุโรปและนโยบายของแต่ละประเทศสมาชิก ซึ่งนโยบายที่คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปให้ความสำคัญมีทั้งหมด 9 ด้านดังต่อไปนี้

มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

● เน้นการสร้างผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ

ความสามารถในการเคลื่อนย้ายเงินทุนได้อย่างเสรี ทำให้คณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ควรหาแนวทางในการสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดความสนใจในการประกอบธุรกิจแทนการมองหาความมั่นคงจากการเป็นลูกจ้าง รวมถึงการกำหนดมาตรการสนับสนุนเพื่อลดความเสี่ยงจากการเป็นผู้ประกอบการ และการพัฒนาทักษะให้ผู้ประกอบการเกิดความริเริ่มใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยลดจำนวนธุรกิจที่ล้มเหลวให้เหลือน้อยที่สุด นอกจากการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการทั่วไปในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะ การนำเทคโนโลยีออนไลน์มาใช้ในขั้นตอนการจดทะเบียนธุรกิจ กลุ่มที่คณะกรรมการฯ ให้ความสนใจเป็นพิเศษในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจ ได้แก่ กลุ่มนักธุรกิจรุ่นใหม่ กลุ่มนักธุรกิจเกษียณ กลุ่มนักธุรกิจหญิง และชนกลุ่มน้อย

● การส่งเสริมและสนับสนุนให้สามารถเข้าสู่ตลาด

ในช่วงแรกของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจยุโรป แม้สหภาพยุโรปจะรวมตัวเป็นตลาดเดียว แต่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่ได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีเป็นตลาดเดียว แนวทางการแก้ไขปัญหานี้ในช่วงแรก คือ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรป (Euro Info Centres) เพื่อจับคู่ทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการ และในระยะต่อมา มาตรการที่ได้นำมาใช้เพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น โดยเฉพาะตลาดการค้าชายแดน คือ การสนับสนุนให้วิสาหกิจผลิตสินค้าได้มาตรฐานและการสร้างให้เกิดความตระหนักในเรื่องทรัพย์สินทางปัญญามากขึ้น

- **การลดขั้นตอนและกฎระเบียบต่างๆ ของภาครัฐให้เอื้อกับธุรกิจขนาดเล็ก**

คณะกรรมการการประชาคมยุโรปได้เห็นว่า กฎระเบียบและขั้นตอนที่ซับซ้อนเป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจสำหรับธุรกิจขนาดเล็ก ดังนั้น ในการกำหนดกฎระเบียบและขั้นตอนต่าง ๆ จึงนำหลักการ “คิดถึงกลุ่มเล็ก ๆ เป็นลำดับแรก” (Think Small First) มาใช้ทั่วสหภาพยุโรป ซึ่งนอกจากการลดขั้นตอนและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้กับกลุ่มผู้ประกอบการขนาดเล็ก คณะกรรมาธิการฯ ยังสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้ผู้ประกอบการขนาดเล็กสนใจที่จะเข้ามาดำเนินธุรกิจมากขึ้น เช่น การลดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การปรับปรุงรูปแบบรายงานที่ผู้ประกอบการต้องจัดส่งให้แก่ภาครัฐให้มีความเข้าใจง่าย ฯลฯ โดยเชื่อว่าข้อปฏิบัติที่เอื้ออำนวยจะช่วยให้ผู้ประกอบการเข้ามาอยู่ในระบบมากขึ้น ซึ่งจะทำการจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพมากขึ้นในท้ายที่สุด
- **การเพิ่มขีดความสามารถให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม**

อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คือ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนและการนำนวัตกรรมใหม่ๆ มาช่วยในการดำเนินธุรกิจ มาตรการที่คณะกรรมการการประชาคมยุโรปได้นำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การกำหนดโครงการสนับสนุนแบบต่อเนื่อง (Multiannual Programme for Enterprise and Entrepreneurship) โดยจัดสรรงบประมาณจำนวน 450 ล้านยูโร สำหรับการสนับสนุนเป็นระยะเวลา 5 ปี

ในด้านของการเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อลดปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม คณะกรรมาธิการฯ ได้จัดให้มีการประชุมโต๊ะกลมระหว่างสถาบันการเงินและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อถกถึงแนวทางแก้ไข

การประเมินผลการดำเนินงานทุก 2 ปี ทำให้ คณะกรรมาธิการฯ ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพิ่มเติมในโครงการ Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP)
- **การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม**

ปัญหาที่ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพลดลง คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการแก้ปัญหานี้ในช่วงแรกคือ การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรป (Euro Info Centres) ขึ้น จำนวนกว่า 250 แห่งทั่วสหภาพยุโรป นอกจากเป็นแหล่งข้อมูล ศูนย์ข้อมูลแห่งนี้ยังทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือและคำปรึกษาแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการจัดหาโครงการให้แก่วิสาหกิจที่มีศักยภาพในการดำเนินการ โดยในปัจจุบันศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรปมีเพิ่มขึ้นเป็น 300 แห่งกระจายตามประเทศสมาชิก 45 ประเทศ และได้เปลี่ยนชื่อเป็น เครือข่ายองค์กรแห่งสหภาพยุโรป (Enterprise Europe Network)
- **การตั้งศูนย์กลางเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดเทคโนโลยี**

คณะกรรมการการประชาคมยุโรปได้ก่อตั้งศูนย์ถ่ายทอดนวัตกรรม (Innovation Relay Centers: IRC) ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายให้เกิดการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนนวัตกรรมระหว่างวิสาหกิจกันเอง ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้ก่อตั้งศูนย์ถ่ายทอดนวัตกรรมขึ้นจำนวน 71 แห่ง และมีสาขาย่อยอีก 236 แห่งใน 33 ประเทศ

- **การจัดตั้งหน่วยประสานงานแห่งชาติ**

เพื่อให้เกิดการพัฒนาและคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ ๆ คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปได้จัดตั้งหน่วยประสานงานแห่งชาติ (National Contact Points: NCPs) ขึ้น ซึ่งการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เกิดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการสนับสนุนให้ทุนเพื่อวิจัยและพัฒนาได้เป็นวาระหนึ่งที่ได้บรรจุไว้ในหน่วยงานแห่งนี้ โดยในแต่ละปี ร้อยละ 15 ของงบประมาณที่หน่วยงานแห่งนี้ได้รับจะจัดสรรไว้ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

- **การสร้างมาตรการเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ**

บ่อยครั้งที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ แต่ไม่มีเงินทุน มักถูกลอกเลียนแบบสินค้า คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปได้กำหนดมาตรการและแนวทางที่เข้มงวดมากขึ้นเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาให้กับวิสาหกิจกลุ่มนี้

- **การอำนวยความสะดวกแก่การโอนธุรกิจ**

ยุทธศาสตร์หนึ่งที่คณะกรรมาธิการประชาคมยุโรปริเริ่มเพื่อสนับสนุนธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้แก่ ความพยายามในการแก้ปัญหาความยุ่งยากในการเปลี่ยนแปลงเจ้าของธุรกิจหรือการโอนธุรกิจ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่มีการถกเถียงในการประชุม Spring Summit ทั้งนี้เนื่องจาก ธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีฐานะการเงินดีจำนวนมากต้องล้มเลิกไปทุกปีเนื่องจากพบอุปสรรคในการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ ในขณะที่เดียวกันกับที่นักธุรกิจยุโรปกว่า 1 ใน 3 ของผู้ประกอบการในสหภาพยุโรป เข้าสู่วัยเกษียณและไม่มีการสืบทอดการดำเนินธุรกิจ ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีธุรกิจมากถึง 690,000 แห่ง ที่มีการจ้างงานจำนวน 2.8 ล้านตำแหน่งได้รับผลกระทบในแต่ละปี การโอนเปลี่ยนเจ้าของธุรกิจที่สะดวกและได้รับการสนับสนุนจะช่วยให้กิจการยังคงดำเนินต่อไป

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ทำให้คณะกรรมาธิการฯ ได้ออกมาตรการสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การลดดอกเบี้ยเงินกู้ให้กับผู้ที่สนใจจะซื้อกิจการต่อจากเจ้าของเดิม การค้ำประกันเงินกู้เพื่อให้ค่าเบี้ยประกันความเสี่ยงลดลง การยกเว้นภาษีสำหรับการลงทุนที่มีการเปลี่ยนโอนกิจการ ฯลฯ อย่างไรก็ตาม มาตรการดังกล่าวมีการประกาศใช้ในแต่ละประเทศในรูปแบบที่แตกต่างกันไป

นอกจากนี้ เพื่อให้การเจรจาซื้อ-ขายธุรกิจสามารถสรุปได้โดยง่าย คณะกรรมาธิการฯ ได้จัดให้มีตลาดกลางเพื่อเป็นช่องทางในการเจรจาทางธุรกิจ รวมถึงให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้ซื้อ-ผู้ขายต้องการ

ผลกระทบที่เกิดจากส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศสมาชิกอาเซียนและจากการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การรวมกลุ่มเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนเพื่อมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน (Single Market and Single Product Base) ซึ่งหมายถึงการเปิดเสรีในด้านการค้า การบริการ การลงทุน และการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีนั้น ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ การรวมกลุ่มเป็นตลาดเดียวทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้นซึ่งจะเป็นโอกาสสำหรับวิสาหกิจที่มีศักยภาพ แต่ในอีกด้านหนึ่ง การแข่งขันย่อมทวีความรุนแรงมากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐในแต่ละประเทศจึงพยายามส่งเสริมและสนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความแข็งแกร่งมากขึ้น รวมถึงการหาแนวทางเพื่อขจัดปัญหาหรือแก้ไขจุดอ่อนในด้านต่างๆ ของวิสาหกิจให้มีน้อยลง การดำเนินการในแนวทางดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจไทยโดยเฉพาะกลุ่มที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันปานกลาง-ต่ำ กล่าวคือ ในประเทศที่เคยพึ่งพิงสินค้านำเข้าจากไทย ย่อมหันไปซื้อสินค้าที่ผลิตได้มาตรฐานมากขึ้นจากวิสาหกิจภายในประเทศ ส่วนกลุ่มที่มีกำลังซื้อต่ำจะให้ความสนใจกับสินค้าที่ผลิตจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำมากๆ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน

ในการแข่งขันตลาดภายในประเทศของไทย นอกจากคู่แข่งจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในอนาคต วิสาหกิจไทยยังต้องเผชิญกับคู่แข่งใหม่ที่มีศักยภาพมากขึ้นและมีต้นทุนต่ำกว่าไทย โดยเฉพาะจากกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

การสร้างให้เกิดความเชื่อมโยงและเครือข่ายในกลุ่มวิสาหกิจเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ทุกประเทศต่างให้ความสำคัญ ประเทศที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงและเครือข่ายได้อย่างแข็งแกร่งย่อมได้เปรียบในการแข่งขัน

การมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์และมีค่าจ้างแรงงานต่ำ รวมถึงการสร้างปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนเป็นสิ่งจูงใจแก่นักลงทุนโดยทั่วไป ซึ่งรัฐบาลในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม ได้หันมาให้ความสนใจและใช้เป็นเครื่องมือชักชวนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ทั้งในกลุ่มที่ไม่เคยลงทุนในภูมิภาคอาเซียนและกลุ่มที่ลงทุนในประเทศอื่น เช่น ไทย แต่อาจย้ายฐานการผลิตไปประเทศเหล่านั้นหากปัจจัยสนับสนุนมีความน่าสนใจและความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของไทยเริ่มหมดลง

มาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำให้คณะกรรมการประชาคมยุโรปได้กำหนด มาตรการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในยุโรป โดยใช้หลักการ “เริ่มต้นจากเล็ก” และสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้อยู่ในทุกนโยบายร่วมของสหภาพยุโรป และนโยบายของแต่ละประเทศสมาชิก ซึ่งนโยบายที่คณะกรรมการประชาคมยุโรปให้ความสำคัญมีทั้งหมด 9 ด้านดังต่อไปนี้

- การสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดความสนใจในการประกอบธุรกิจเพื่อสร้างให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่
- การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรป (Euro Info Centres) เพื่อจับคู่ทางการค้าระหว่างผู้ประกอบการ ซึ่งทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถเข้าสู่ตลาดได้มากขึ้น โดยเฉพาะตลาดการค้าชายแดน
- การลดขั้นตอนและกฎระเบียบต่างๆ ของภาครัฐ เช่น ค่าธรรมเนียม การปรับปรุงรูปแบบรายงานให้ง่าย เพื่อให้เอื้อกับธุรกิจขนาดเล็ก
- การกำหนดโครงการสนับสนุนแบบต่อเนื่องเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
- การปรับโครงสร้างศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรป (Euro Info Centres) เป็นเครือข่ายองค์กรแห่งสหภาพยุโรป (Enterprise Europe Network) เพื่อให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดนวัตกรรม (Innovation Relay Centers: IRC) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสร้างเครือข่ายให้เกิดการถ่ายทอดหรือแลกเปลี่ยนนวัตกรรมระหว่างวิสาหกิจ
- การจัดตั้งหน่วยประสานงานแห่งชาติ (National Contact Points: NCPs) ขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาและคิดค้นเทคโนโลยีใหม่ๆ
- การสร้างมาตรการเพื่อปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาที่มีประสิทธิภาพ
- การอำนวยความสะดวกแก่การโอนธุรกิจเพื่อให้กิจการที่มีแนวโน้มที่ดีสามารถดำเนินต่อไปได้

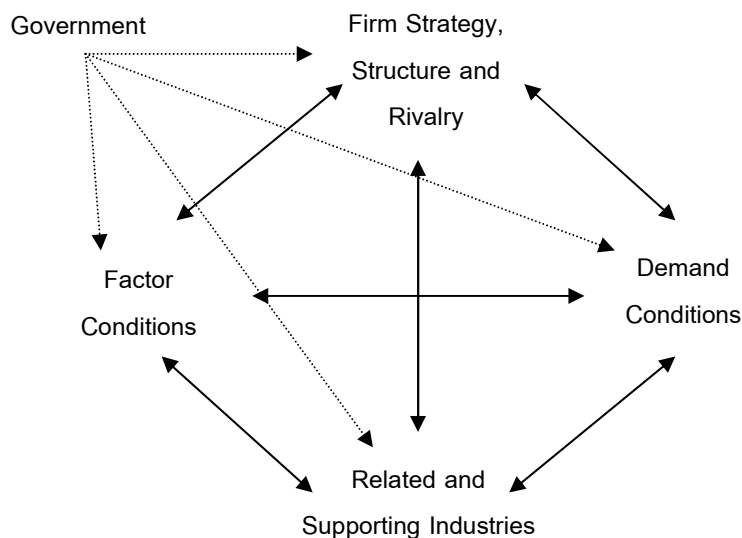
บทที่ 5

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อมไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน

ข้อเสนอแนะที่นำเสนอในบทนี้เป็นผลจากการวิเคราะห์ถึงมาตรการต่างๆ ที่หน่วยงานภาครัฐในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนได้นำมาใช้ นอกจากนี้ ยังนำผลบางส่วนที่ได้จากการทบทวนถึงมาตรการที่คณะกรรมการประชาคมยุโรปได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับกลุ่มประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป ซึ่งที่ปรึกษาเห็นว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทยได้ การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้จะเริ่มจากบทวิเคราะห์ถึงศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยและผลการดำเนินการจากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เห็นถึงจุดแข็งและจุดอ่อนก่อนนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

5.1 ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยและผลการดำเนินการจากการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ

ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในทุกประเทศนับเป็นส่วนสำคัญที่สร้างรายได้ให้กับประเทศ แต่ขณะเดียวกัน วิสาหกิจในกลุ่มนี้มักมีจุดอ่อนในหลายๆ ด้าน ทั้งในด้านการเข้าถึงแหล่งทุน การเข้าถึงข้อมูลเพื่อการค้า การพัฒนาทักษะ ฯลฯ ส่งผลให้หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ และเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (Business Environment) รวมถึงระดับขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้การกำหนดนโยบาย ตลอดจนมาตรการการส่งเสริมและสนับสนุนของแต่ละแห่งมีความหลากหลาย ดังนั้น การศึกษาถึงแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนที่เหมาะสมกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย โมเดลเพชร (Diamond Model) ซึ่งคิดค้นโดย ดร.ไมเคิล พอร์เตอร์ (Michael Porter) จะช่วยให้การวิเคราะห์ครอบคลุมในทุกด้าน ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 5-1 โดยในโมเดลเพชร เป็นการพิจารณาจากเงื่อนไขที่แตกต่างกันใน 4 ด้าน ได้แก่:

ภาพที่ 5-1 โมเดลเพชรของไมเคิล พอร์เตอร์

เงื่อนไขของปัจจัยการผลิต (*Factor Conditions*) ในที่นี้หมายถึง ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ฯลฯ ซึ่งภายใต้แนวคิดของ พอร์เตอร์ ประเทศที่มีเงื่อนไขของปัจจัยการผลิตที่ดีมีคุณภาพเป็นพื้นฐานที่ช่วยสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขันให้แก่ประเทศได้ และหากประเทศนั้นๆ สามารถพัฒนาและยกระดับปัจจัยการผลิตให้มีมูลค่าเพิ่มในลักษณะที่แตกต่างไปจากคู่แข่ง โดยที่คู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบหรือทำตามได้จะสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันให้มีเพิ่มมากขึ้น

ในบริบทของการวิเคราะห์เงื่อนไขด้านปัจจัยการผลิตในโครงการนี้จะมุ่งเน้นถึงศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การวิเคราะห์จะทำให้เห็นถึงความจำเป็นในด้านการพัฒนาทักษะและขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้ดียิ่งขึ้น

เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ (*Demand Conditions*) ในที่นี้เป็นการพิจารณาถึงความต้องการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ การเข้าใจถึงความต้องการของผู้ประกอบการจะทำให้การกำหนดมาตรการหรือวิธีการส่งเสริมและสนับสนุนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกัน (*Related and Supporting Industries*) ภายใต้โมเดลเพชร หากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกันมีศักยภาพ รวมทั้งมีความเชื่อมโยงในลักษณะของความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างอุตสาหกรรมต่างๆ ทั้งในแนวนอนและแนวตั้งจะช่วยยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากความร่วมมืออย่างใกล้ชิดช่วยให้การพัฒนาธุรกิจเกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมโดยรวม ในขณะที่เดียวกันธุรกิจสามารถเข้าถึงปัจจัยการผลิตในลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของตนได้มากขึ้น

โครงสร้างตลาด/การแข่งขันและกลยุทธ์ทางธุรกิจขององค์กร (Firm Strategy, Structure and Rivalry) นอกเหนือจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันซึ่งเป็นไปในลักษณะพลวัตที่ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวเองให้พร้อมรับกับการแข่งขันทั้งจากภายในและต่างประเทศอยู่ตลอดเวลา นโยบายของภาครัฐเป็นตัวแปรสำคัญประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อโครงสร้างตลาดและการดำเนินธุรกิจ เช่น การกำหนดกรอบว่าองค์กรภาคเอกชนในลักษณะเช่นใดที่นับรวมอยู่ในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัจจัยดังกล่าวย่อมส่งผลต่อการรับสิทธิประโยชน์การให้การสนับสนุนจากภาครัฐที่แตกต่างกันไป และส่งผลกระทบต่อถึงขีดความสามารถในการแข่งขันที่แตกต่างกันเมื่อต้องแข่งขันกันระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ การวิเคราะห์ยังรวมถึงผลจากนโยบายสาธารณะซึ่งในที่นี้หมายถึงนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

5.1.1 ศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

ความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การศึกษาค้นคว้า พบว่า แม้ว่าวิสาหกิจไทยจะมีความสามารถในด้านงานศิลป์และมีใจรักบริการ ซึ่งเป็นทักษะที่ส่งเสริมการค้าในบางสาขา แต่ข้อจำกัดของวิสาหกิจไทยในด้านอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งทุนที่ต่ำ ส่งผลให้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริหารงานและการผลิตมีน้อย ขาดการวิจัยและพัฒนา ทำให้ศักยภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจไทยต่ำกว่าบางประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน เช่น สิงคโปร์ และมาเลเซีย

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญทำให้วิสาหกิจไม่ทราบถึงช่องทางการตลาดใหม่ๆ รวมถึงแหล่งที่มีการให้การสนับสนุน อย่างไรก็ตาม วิสาหกิจในกลุ่มที่ทราบถึงช่องทางการตลาดใหม่ๆ บางส่วนต้องเผชิญกับอุปสรรคในเรื่องการสื่อสารเนื่องจากไม่สามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สำคัญเมื่อต้องแข่งขันกับประเทศที่มีการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์

ความต้องการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การศึกษาค้นคว้า พบว่า วิสาหกิจไทยต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะในด้านการเข้าถึงแหล่งทุน เนื่องจากวิสาหกิจไทยโดยเฉพาะขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยส่วนใหญ่มักขาดแคลนหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีการจัดบันทึกการค้าที่ดำเนินธุรกิจที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือบางส่วนไม่จดทะเบียนเข้าในระบบธุรกิจ ทำให้สถาบันการเงินไม่สามารถอนุมัติให้สินเชื่อได้ ที่ผ่านมามีแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยการกู้ยืมจากนอกระบบ ส่งผลต่อเนื่องถึงภาวะดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูง ศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันลดลง

ในด้านการพัฒนาทักษะ แม้จะได้รับการฝึกอบรม แต่ความสามารถในการนำมาประยุกต์ใช้ยังมีจำกัด วิสาหกิจในกลุ่มที่มีศักยภาพต่ำต้องการพี่เลี้ยงเป็นที่ปรึกษาในระยะหนึ่ง

ปัจจัยเอื้อสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การศึกษาครั้งนี้ พบว่า การนิยามและให้คำจำกัดความวิสาหกิจในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนแตกต่างกันไป ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลสิงคโปร์ ให้คำจำกัดความวิสาหกิจที่กว้างกว่าของไทย กล่าวคือ วิสาหกิจใดที่มีการจ้างงานน้อยกว่า 200 คน และมีมูลค่าทรัพย์สินน้อยกว่า 15 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ (หรือประมาณ 360 ล้านบาทไทย) จะถูกนับรวมเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม ในขณะที่จำนวนการจ้างงานและมูลค่าทรัพย์สินในระดับดังกล่าวจะถูกนับรวมเป็นวิสาหกิจขนาดใหญ่ในกรณีของไทย การให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันส่งผลต่อวิสาหกิจรายที่ต้องการขอรับการสนับสนุนหรือในบางกรณีมีผลต่อการได้รับสิทธิประโยชน์อื่นๆ ที่หน่วยงานภาครัฐจัดสรรให้ และเป็นปัจจัยให้ขีดความสามารถในการแข่งขันมีความแตกต่างกันไป

การกำหนดภาระทางภาษีอากรที่แตกต่างกันเป็นประเด็นที่ส่งผลให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจไม่เท่าเทียมกัน ในประเทศที่อัตราภาษีต่ำกว่าไทย เช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และเวียดนาม ส่งผลให้วิสาหกิจมีผลกำไรมากขึ้น มีเงินทุนในการขยายกิจการมากขึ้น ซึ่งหมายถึง มีโอกาสในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ รวมถึงการให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาในด้านต่างๆ เพิ่มขึ้น

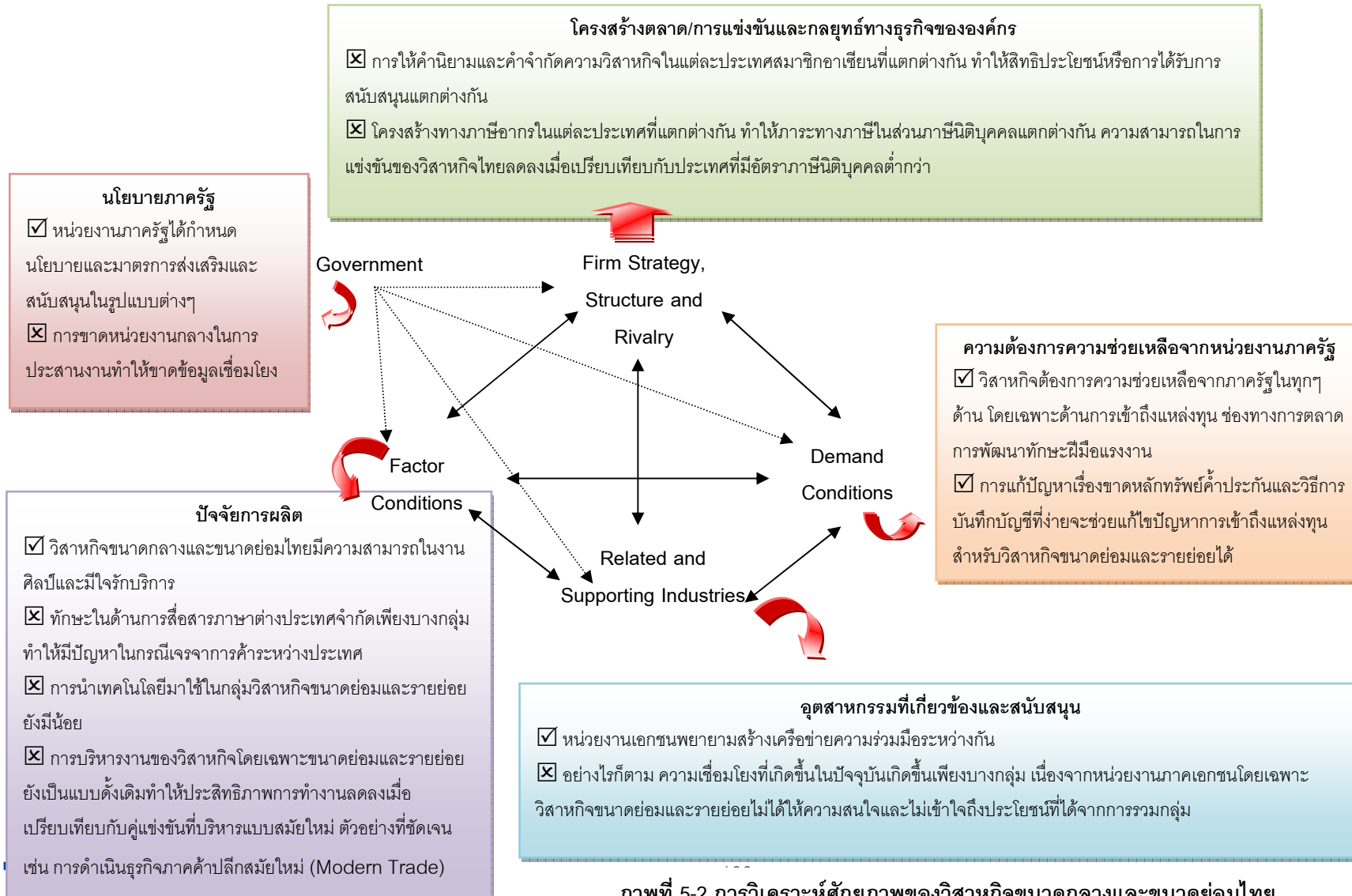
การสร้างเครือข่ายในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ความพยายามของหน่วยงานภาครัฐที่ผ่านมาทำให้วิสาหกิจไทยในปัจจุบันเริ่มเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ความเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจำกัดเพียงบางกลุ่ม กลุ่มที่เกิดความเชื่อมโยงน้อยหรือยังไม่สามารถรวมตัวกันได้ดีส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อย เนื่องจากยังไม่เข้าใจถึงประโยชน์ที่เกิดจากการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย

5.1.2 ผลจากนโยบายและมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้หน่วยงานภาครัฐต่างกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ เพื่อแก้ไขจุดอ่อน รวมถึงการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนการส่งเสริมเฉพาะด้าน แนวทางดังกล่าวหากนำไปเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน พบว่า รัฐบาลไทยให้ความสำคัญอย่างมากต่อการผลักดันให้วิสาหกิจกลุ่มนี้มีศักยภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อนำโครงสร้างองค์กรหน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมาพิจารณา (ซึ่งในที่นี้หมายถึง สสว.) พบว่า เงื่อนไขบางประการที่กำหนดขึ้นในปัจจุบันทำให้ขีดความสามารถในการดำเนินงานของหน่วยงานลดลง โดยเงื่อนไขหลักๆ ที่มีผลกระทบ คือ การกำหนดให้ สสว. มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแต่ไม่มีส่วนในการนำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้การนำไปขยายผลสู่ภาคปฏิบัติเกิดความซ้ำซ้อนในบางครั้ง อีกทั้งสร้างความสับสนให้กับวิสาหกิจที่ต้องการขอรับการสนับสนุน

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

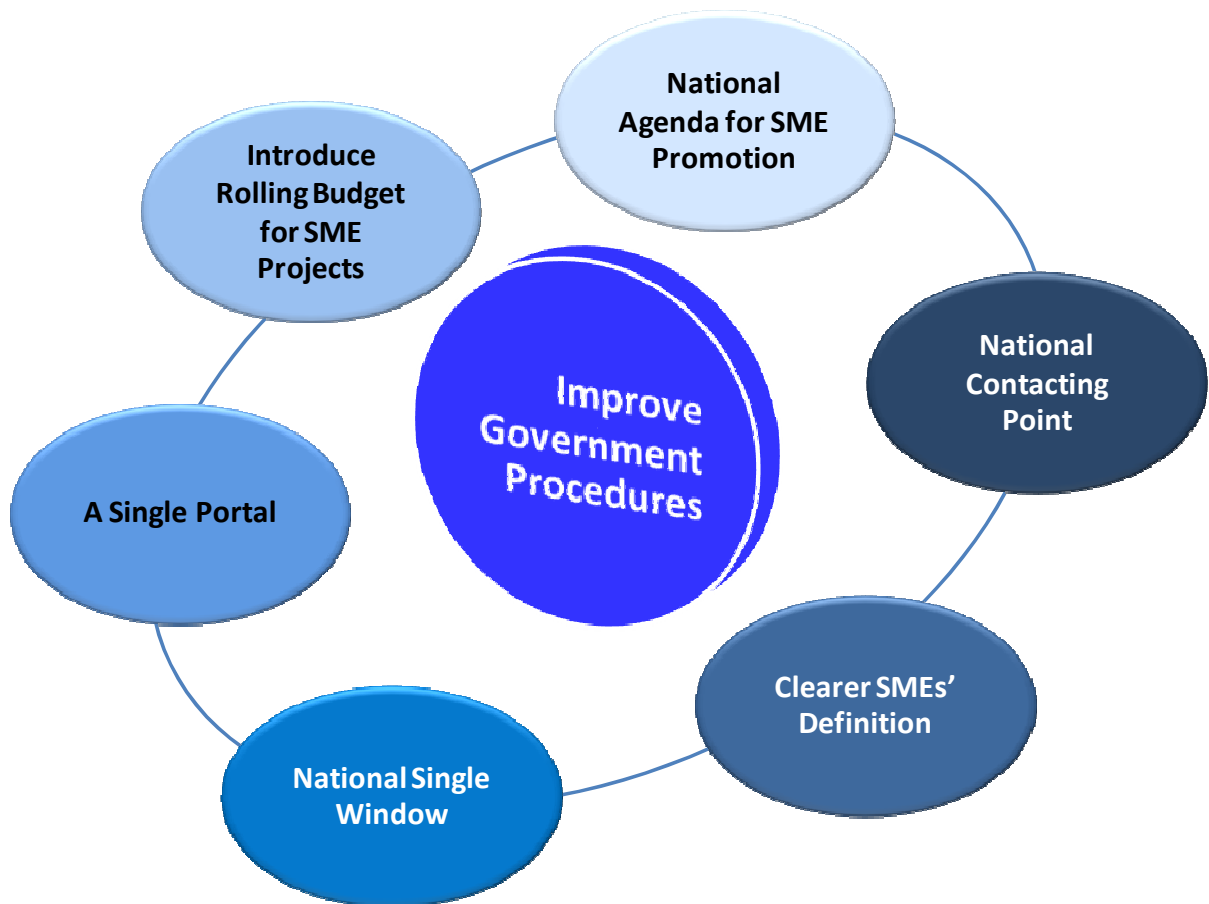
ผลการวิเคราะห์รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการทบทวนต่างๆ ได้นำมาสู่ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ที่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปขยายผลเป็นแผนปฏิบัติการเพื่อให้ไทยได้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเริ่มในปี 2558 ดังนี้

- ➔ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง: ปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สอง: พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เข้มแข็ง
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สาม: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยขยายการค้า-การลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่
- ➔ ยุทธศาสตร์ที่สี่: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง: ปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การเห็นถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทำให้หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดมาตรการช่วยเหลือและสนับสนุนในรูปแบบต่างๆ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน กระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐแต่ละแห่งยังเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างดำเนินการ แม้ว่าปัจจุบันจะมี สสว. เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่เนื่องจากไม่ได้เป็นฝ่ายจัดสรรงบประมาณ ทำให้หน่วยงานอื่นๆ ที่นำแผนไปดำเนินการบางครั้งเกิดความซ้ำซ้อนเนื่องจากไม่ทราบว่าหน่วยงานอื่นได้ดำเนินการแล้ว นอกจากนี้ การที่มีหน่วยงานภาครัฐจำนวนมากให้การสนับสนุนแบบต่างฝ่ายต่างดำเนินการ ส่งผลให้การสื่อสารกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพลดลง ดังนั้น เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แนวทางที่ควรดำเนินการมีดังนี้

- กำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ

ความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยที่สามารถสร้างรายได้กว่าร้อยละ 40 ของรายได้ทั้งประเทศเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุน รวมถึงหาแนวทางเพื่อลดอุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ ของวิสาหกิจในกลุ่มนี้ เพื่อให้วิสาหกิจกลุ่มนี้มีความเข้มแข็งและสามารถแข่งขันกับคู่แข่งทั้งจากในและนอกภูมิภาคได้ การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะส่งผลให้สภาพการแข่งขันทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ในขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยยังมีจุดอ่อนอยู่นั้น เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นว่า การช่วยแก้ปัญหาและลดจุดอ่อนจากภาครัฐเป็นสิ่งที่จะต้องเป็นและควรดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อให้การเข้าเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนำมาซึ่งประโยชน์ของประเทศชาติอย่างแท้จริง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ

- หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานต้องได้รับการยอมรับ

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่น้อยกว่าประเทศอื่นๆ ส่งผลให้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐ หน่วยงานอิสระ รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนหลายหน่วยงาน และแม้ว่าจะมีการบูรณาการในเรื่องการดำเนินการร่วมกันไปแล้วบางส่วน และเสมือนว่า สสว. จะเป็นเจ้าภาพหลักทำหน้าที่ประสานงาน แต่การกำหนดให้ สสว. มีหน้าที่ในการกำหนดแผนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในขณะที่การจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ส่งผลให้เกิดโครงการที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งปัญหานี้ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อให้การบริหารงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตัวอย่างของการจัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางที่ชัดเจน เช่น หน่วยประสานงานแห่งชาติ (National Contact Points: NCPs) ที่เกิดขึ้นในสหภาพยุโรป สปริง (SPRING) ของประเทศสิงคโปร์ หรือ SME Corp ของประเทศมาเลเซีย

- คำนิยามวิสาหกิจต้องนำไปใช้กับทุกหน่วยงาน

ปัจจุบันวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีการนิยามที่แตกต่างกันไปโดยเฉพาะกลุ่มสถาบันการเงินที่จะให้คำจำกัดความแตกต่างจากหน่วยงานภาครัฐ การกำหนดความหมายให้ชัดเจนและเป็นกรอบเดียวกันจะช่วยให้การพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ผลักดันระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มาใช้โดยเร็ว

แม้ว่าระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window) จะเป็นแนวคิดที่มีการบรรจุไว้ในแผนการเตรียมความพร้อมการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน แต่ในทางปฏิบัติ ยังไม่มีประเทศใดในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคำแนะนำที่สามารถดำเนินการแนวคิดนี้ได้แล้วเสร็จ ซึ่งกรอบแนวคิดการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะช่วย

เพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้มากขึ้น หากสามารถดำเนินการได้เป็นรูปธรรม

ในกรณีของประเทศไทย ความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้แล้วเสร็จมีความเป็นไปได้สูง เนื่องจากการขับเคลื่อนไปสู่การบริหารภาครัฐแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง ดังนั้น หากมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐร่วมกัน (เช่น สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร กรมศุลกากร ฯลฯ) ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- สร้างเว็บท่าแห่งเดียวในการให้คำปรึกษาการดำเนินธุรกิจ

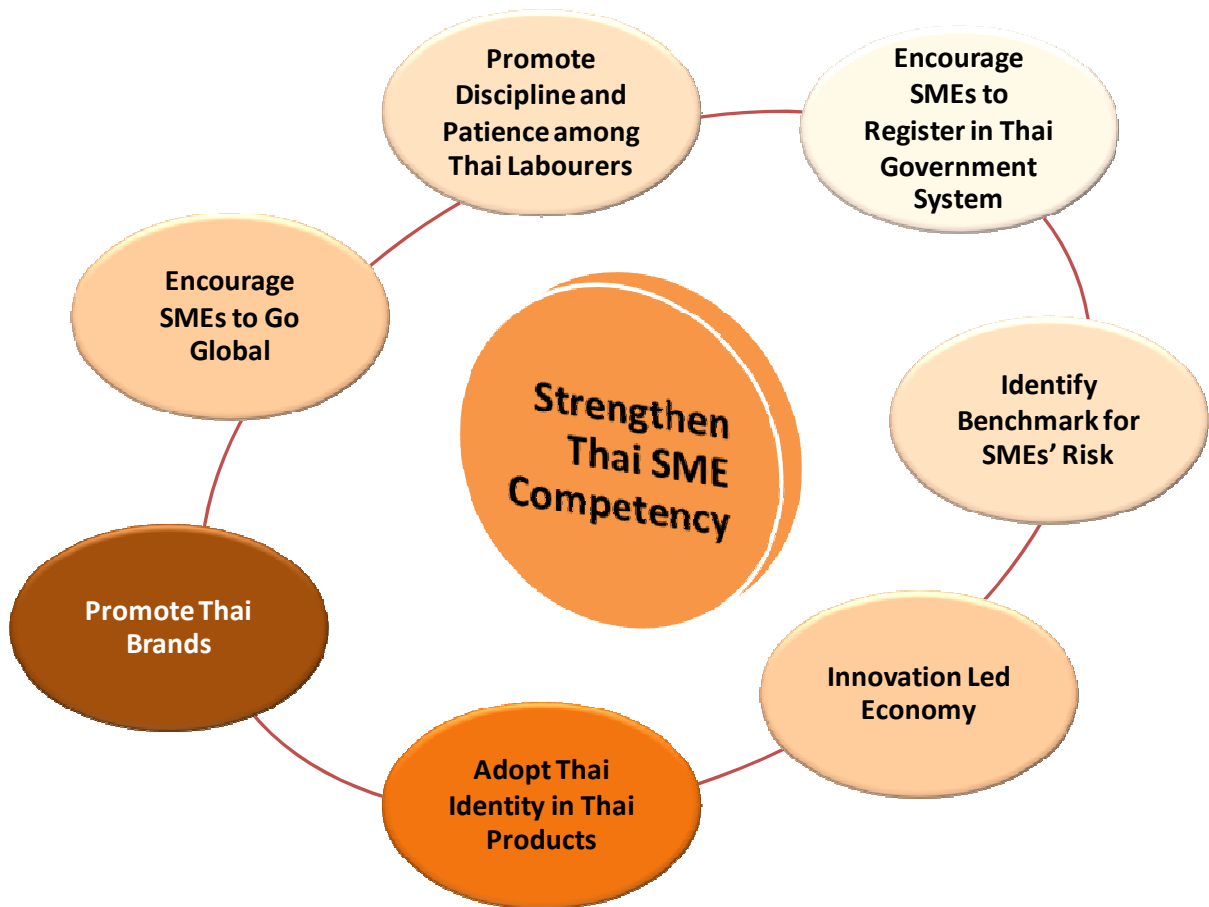
ปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมล้วนให้ความสำคัญกับการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ (เว็บไซต์) มาเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร แต่ในขณะเดียวกัน หน่วยงานแต่ละแห่งที่มีทั้งหน่วยงานหลักและหน่วยงานย่อยล้วนสร้างเว็บไซต์เป็นของตนเอง ทำให้เว็บไซต์ที่ให้บริการมีจำนวนมาก และในขณะเดียวกัน ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีจำกัด ยิ่งส่งผลให้ประโยชน์ที่เกิดจากการให้บริการผ่านเว็บไซต์ รวมถึงผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ มีน้อยลง ทำให้หน่วยงานแต่ละแห่งได้พยายามประชาสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการรับรู้ ซึ่งหมายถึง ต้องใช้งบประมาณมากขึ้นในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าประสงค์ แนวทางการแก้ไขปัญหาก็เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในประเด็นนี้ คือ การสร้างเว็บท่าให้มีเพียงเว็บเดียว หรือที่เรียกว่า A Single Portal จะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีความสับสนลดลง และสามารถเข้าถึงมาตรการต่างๆ ที่ภาครัฐพยายามให้การส่งเสริมและสนับสนุน เว็บไซต์ที่เป็นตัวอย่างในกรณีนี้คือ เว็บไซต์ “EnterpriseOne” ที่รัฐบาลสิงคโปร์ได้จัดทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งในเว็บนี้จะมีบรรจุเนื้อหาต่างๆ ตั้งแต่คำแนะนำในเรื่องการก่อตั้งธุรกิจไปจนถึงการปิดกิจการและการขายกิจการให้กับนักลงทุนที่สนใจมารับช่วงต่อ (รายละเอียดสามารถดูได้ที่ <http://www.business.gov.sg/>)

- จัดสรรงบประมาณ/การทำแผนและโครงการด้วยใช้วิธีงบประมาณแบบต่อเนื่อง

ในการดำเนินตามแผนปฏิบัติการในบางครั้งมีปัจจัยภายนอกมากระทบซึ่งอาจเป็นผลให้ผลลัพธ์การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน ดังนั้น ในการจัดสรรงบประมาณ/การทำแผนและโครงการควรใช้วิธีงบประมาณแบบต่อเนื่อง (Rolling Budget) มากกว่าการจัดสรรในลักษณะงบประมาณประจำปี (Annual Budget) วิธีนี้จะช่วยให้เกิดความต่อเนื่อง/การสร้างเครือข่ายการส่งเสริมระหว่างหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง-ส่วนภูมิภาค และระหว่างหน่วยงานภาครัฐ-เอกชน มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สอง: พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เข้มแข็ง

การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจไทยได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม กลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยเป็นกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความเข้มแข็งพร้อมแข่งขันเมื่อมีการเปิดเสรีอย่างเต็มที่ แนวทางที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันดำเนินการมีดังนี้

- กำหนดมาตรการที่จูงใจเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบ

ที่ผ่านมา ความซับซ้อนยุ่งยากในการบันทึกข้อมูลทางบัญชีและกรอกแบบฟอร์มการเสียภาษี การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมหรือค่าเบี้ยปรับกับผู้ประกอบการในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่แตกต่างจากวิสาหกิจรายใหญ่มากนัก ทำให้ผู้ประกอบการที่สนใจดำเนินธุรกิจแต่มีเงินทุนน้อย หรือยังไม่มั่นใจว่าธุรกิจมีความเสี่ยงมากนักน้อยเพียงใด ไม่สนใจที่จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเนื่องในภายหลังในด้านอื่น ๆ เช่น ไม่สามารถเข้ารับการสนับสนุนจากภาครัฐ หรือไม่สามารถขอสินเชื่อได้เนื่องจากไม่สามารถแสดงผลประกอบการในอดีต ดังนั้น หากหน่วยงานภาครัฐได้กำหนดมาตรการต่างๆ ที่จูงใจ เช่น ปรับวิธีการทำบัญชี แบบฟอร์มการเสียภาษีให้เข้าใจง่าย

ไม่ซับซ้อน รวมถึงปรับค่าธรรมเนียม/ค่าเบี้ยปรับต่าง ๆ ให้มีความเหมาะสมโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อยจะเป็นแนวทางที่จูงใจให้วิสาหกิจรายเดิมเข้าสู่ระบบมากขึ้น อีกทั้ง ยังเป็นแนวทางที่สนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น

- จัดค่าเกณฑ์วัดความเสี่ยงให้เหมาะสมมากขึ้นเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น

โดยทั่วไป สถาบันการเงินจะให้คะแนนความเสี่ยงสูงในกลุ่มวิสาหกิจที่ไม่สามารถแสดงให้เห็นถึงแหล่งรายได้ที่ชัดเจน ซึ่งในกรณีนี้มักเกิดขึ้นในกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยที่มีระบบการบันทึกบัญชีที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และส่งผลกระทบต่อถึงกลุ่มที่ต้องการขยายการลงทุน เนื่องจากสถาบันการเงินมักไม่อนุมัติและให้สินเชื่อได้ตามที่ต้องการ ดังนั้น การจัดค่าเกณฑ์วัดความเสี่ยงที่มีหลายมิติ เช่น ค่าความเสี่ยงวิสาหกิจในแต่ละสาขาที่แตกต่างกัน จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น

- จัดหามาตรการที่จูงใจเพื่อนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้มากขึ้น

แม้ว่าภาครัฐจะพยายามจัดให้มีหลักสูตรฝึกอบรม งานสัมมนา งานแสดงสินค้า ฯลฯ เพื่อเผยแพร่นวัตกรรมใหม่ๆ แต่วิสาหกิจที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในกระบวนการผลิตและการบริหารงานส่วนใหญ่ยังเป็นกลุ่มที่มีขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ขณะที่กลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยส่วนใหญ่ยังบริหารงานด้วยวิธีการดั้งเดิม ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลผลิตที่ได้ต่ำ ผลิตสินค้าไม่ได้มาตรฐานสม่ำเสมอ และมีต้นทุนเฉลี่ยที่สูงกว่าวิสาหกิจที่มีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมใหม่ในการดำเนินธุรกิจ การส่งเสริมเพื่อให้วิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจรายย่อยให้ความสนใจและนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรการที่จูงใจ เช่น การให้รางวัล การให้สิทธิพิเศษในด้านภาษี การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เป็นต้น

- สนับสนุนให้นำแนวคิดของงานศิลปะไปผสมผสานในสินค้าไทยมากขึ้น

ความสามารถในงานศิลปะของไทยได้รับการยอมรับไปทั่วโลก ดังนั้น หากสามารถนำมาผสมผสานในการออกแบบสินค้าไทยมากขึ้น จะช่วยให้สินค้าไทยมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและเป็นรูปแบบเฉพาะ ซึ่งจะทำให้การลอกเลียนแบบสินค้าทำได้ยากขึ้น ในขณะเดียวกัน เอกลักษณ์ที่แปลก สะดุดตา จะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าได้มากขึ้น

- พัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ตราสินค้าไทยอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบันสินค้าไทยเป็นสินค้าที่ได้รับความนิยมอย่างมากโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม (CLMV) การพัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ตราสินค้าของ

สินค้าไทยให้เป็นที่รู้จัก และให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างสินค้าไทยและสินค้าจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำจะช่วยให้การ
ลอกเลียนแบบสินค้าไทยลดลง

- วัดระดับศักยภาพและส่งเสริมให้สามารถส่งออกได้มากขึ้น

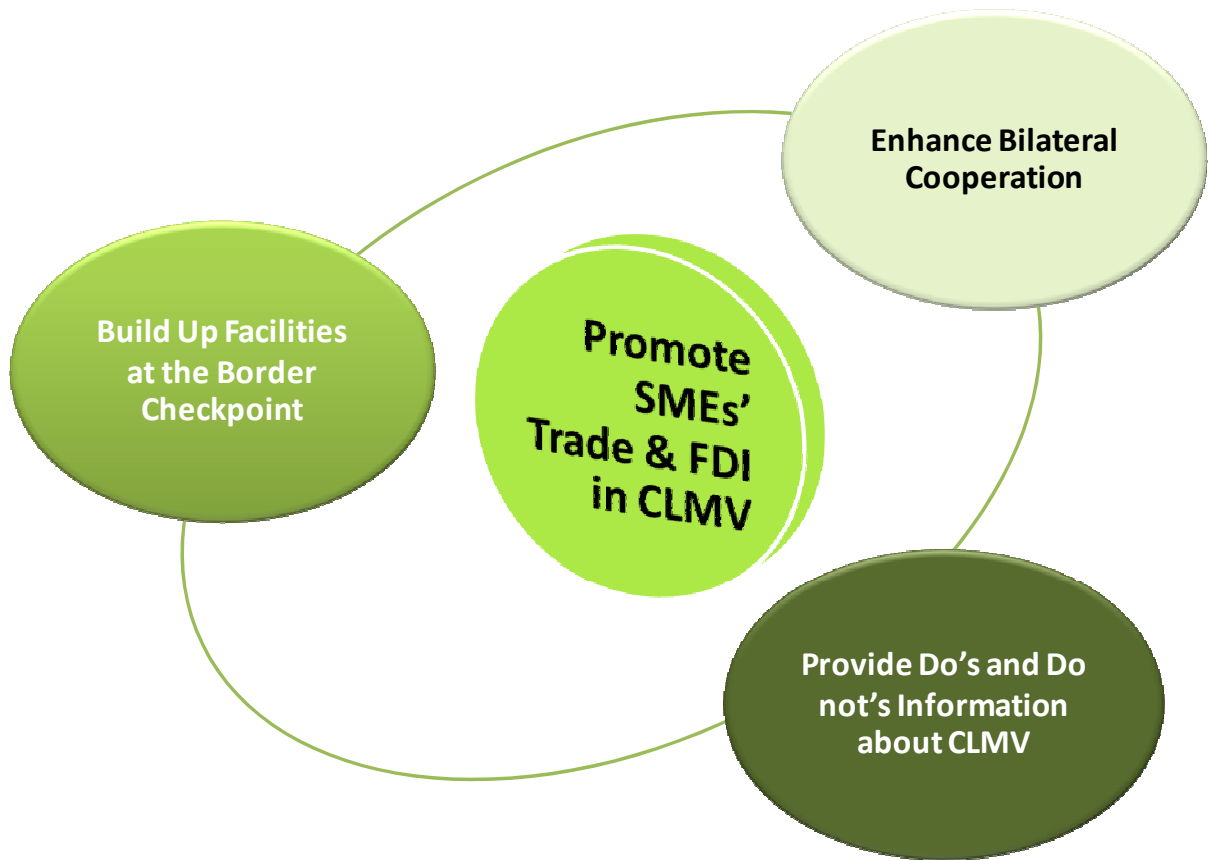
แม้ว่าในปัจจุบัน หน่วยงานภาครัฐหลายแห่งได้จัดให้มีการมอบรางวัลแก่วิสาหกิจที่มีศักยภาพเพื่อเป็นแรง
บันดาลใจให้หน่วยงานเหล่านั้นพยายามพัฒนาขีดความสามารถของตนเองให้ดียิ่งขึ้น แต่มาตรการในการผลักดันให้
สามารถก้าวสู่ตลาดส่งออกยังไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นแบบแผน ในขณะที่ประโยชน์ที่ชัดเจนจากการเป็นสมาชิกใน
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คือ ตลาดที่มีขนาดใหญ่ขึ้นและมีข้อจำกัดในด้านการค้าระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
ลดลง ดังนั้น การจัดให้มีมาตรการเพื่อส่งเสริมและผลักดันให้วิสาหกิจโดยเฉพาะขนาดย่อมในกลุ่มที่มีศักยภาพสามารถ
ส่งออกได้มากขึ้น ถือได้ว่าเป็นความสำเร็จประการหนึ่งที่เกิดจากการใช้ประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอาเซียน ซึ่งนอกจาก
การมอบรางวัล การจัดให้มีมาตรการอื่น ๆ เช่น วัดระดับศักยภาพและส่งเสริมวิสาหกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน
ให้สามารถส่งออก จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้ตลาดส่งออกของไทยสามารถขยายตัวได้มากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเพิ่ม
ช่องทางการตลาดให้กับวิสาหกิจที่สามารถผลิตสินค้าได้ดีมีคุณภาพ

- รณรงค์ให้แรงงานไทยมีระเบียบวินัยและมีความอดทน

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างแรงงานไทยและแรงงานในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศเวียดนามซึ่งมี
ค่าจ้างแรงงานต่ำกว่ามากนั้น แรงงานไทยได้รับการยอมรับว่ามีฝีมือที่ดีกว่า และมีทักษะในการเรียนรู้ที่รวดเร็วกว่า อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการโดยเฉพาะกลุ่มที่มาจากต่างประเทศต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า แรงงานไทยในปัจจุบันขาด
ระเบียบวินัยและไม่มีความอดทน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการสูงขึ้นจนไม่สามารถแข่งขัน
กับประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันการศึกษา
สถาบันฝึกอบรม รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่มีการฝึกอบรมให้แก่แรงงานควรปลูกฝังและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่ง
จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ศักยภาพของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สาม: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยขยายการค้า-การลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่

ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย และการได้รับโควต้าส่งสินค้าไปจำหน่ายประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน นับเป็นจุดเด่นของประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ที่ควรให้ความสนใจ อย่างไรก็ตาม การส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพและสนใจขยายกิจการ หรือดำเนินธุรกิจใหม่ในกลุ่มประเทศเหล่านั้น นอกจากการให้ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ควรลงทุนแก่วิสาหกิจไทย หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หอการค้า สภาอุตสาหกรรม ควรดำเนินการเพิ่มเติมดังนี้

- สร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีในภาคเอกชนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่มากขึ้น

หน่วยงานจากภาคเอกชนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ โดยเฉพาะหอการค้าและสภาอุตสาหกรรม นับว่ามีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการในประเทศอย่างมาก ดังนั้น การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาคเอกชน เช่น หอการค้าไทยกับหอการค้าประเทศเพื่อนบ้านให้มีความแน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น จะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ประกอบการรายที่สนใจไปลงทุนในกลุ่มประเทศดังกล่าวได้รับความสะดวกยิ่งขึ้น รวมถึงยังเป็นการลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจอีกทางหนึ่ง

- ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่แก่ผู้ประกอบการไทย

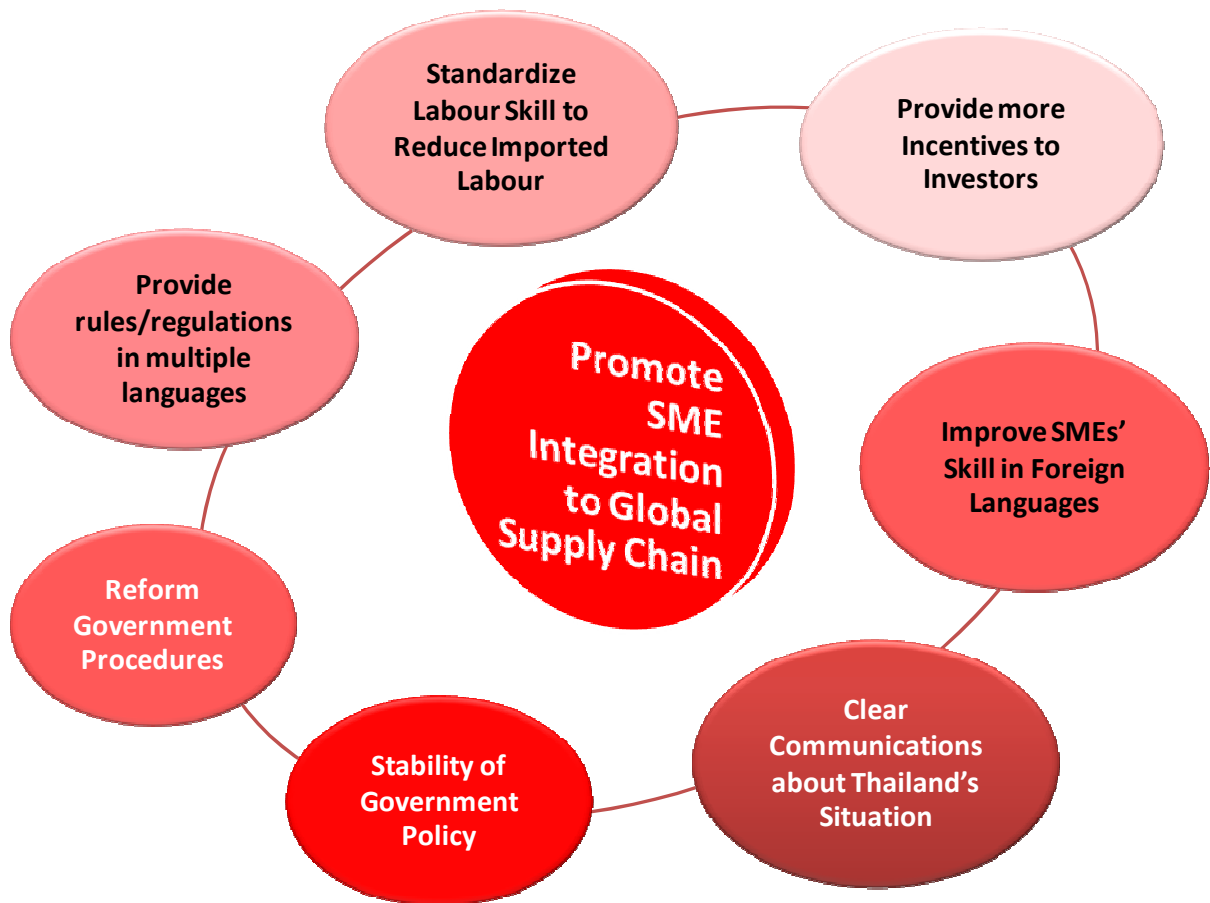
แม้ว่าวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม (CLMV) จะคล้ายคลึงกับไทย แต่ความเคารพศรัทธา ความเชื่อที่ถูกปลูกฝังมาตั้งแต่ในอดีต ทำให้ทัศนคติในด้านต่าง ๆ อาจมีความแตกต่างกันในรายละเอียด และในบางประเด็นอาจเป็นเรื่องที่มีความอ่อนไหว เช่น ไม่ควรวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการเมืองของประเทศนั้นๆ กับคู่ค้า หรือเมื่ออยู่ในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ไม่เสแสร้งและควรผูกมิตรอย่างจริงใจเมื่อต้องการทำธุรกิจร่วมกัน ฯลฯ ดังนั้น การให้ข้อมูลแก่ผู้ประกอบการที่สนใจทั้งด้านการค้าและการลงทุนในประเทศเหล่านั้นได้ทราบถึงสิ่งที่ควรทราบ และควรระวังก่อนที่จะทำการติดต่อจะช่วยให้การเจรจาและการสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นไปด้วยดี

- สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านนับเป็นช่องทางการสร้างรายได้ให้กับประเทศที่สำคัญช่องทางหนึ่ง แม้ว่าการค้าชายแดนจะได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่สิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณด่านชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Passport) ยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร ส่งผลให้การนำเข้าและส่งออกสินค้ามีประสิทธิภาพลดลง กล่าวคือ มีต้นทุนทั้งในด้านระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่สูง ดังนั้น หากภาครัฐของไทยได้เจรจากับหน่วยงานภาครัฐของประเทศเพื่อนบ้านเพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมมากขึ้นย่อมช่วยให้การค้าชายแดนมีความคล่องตัวมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สี่: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยจำนวนมากไม่น้อยที่เป็นผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor) ให้กับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจึงอาจเป็นโอกาสที่ทำให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยเพิ่มขึ้นได้เช่นกัน และในขณะเดียวกัน การป้องกันไม่ให้เกิดการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตจากที่เคยลงทุนในประเทศไทยไปยังประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียนประเทศอื่นย่อมเป็นแนวทางที่ปกป้องให้วิสาหกิจกลุ่มที่เป็นผู้รับเหมาช่วงสามารถอยู่ในวงจรธุรกิจได้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ นโยบายหรือมาตรการที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยจึงมีความสำคัญไม่น้อยกว่านโยบายและมาตรการที่จะสนับสนุนวิสาหกิจให้มีศักยภาพและมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น ข้อเสนอแนะที่สนับสนุนในยุทธศาสตร์นี้มีดังนี้

- ให้สิทธิประโยชน์แก่นักลงทุนมากขึ้นหากการลงทุนได้สร้างความเชื่อมโยงให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยและเป็นธุรกิจที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้กำหนดสิทธิประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ ไว้แล้ว แต่ประเด็นที่อาจพิจารณาเพิ่มเติม เช่น การกำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงให้เกิดขึ้นกับกลุ่มวิสาหกิจไทยได้ รวมถึงโครงการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ข้อกำหนดดังกล่าวจะช่วยให้วิสาหกิจรายเก่ามีโอกาสทางธุรกิจมากขึ้น หรืออาจหมายถึงเกิดวิสาหกิจไทยรายใหม่มากขึ้น

- พัฒนาทักษะในด้านภาษาต่างประเทศของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการดำเนินธุรกิจกับบริษัทต่างชาติได้ดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากการสร้างงานให้กับแรงงานไทยจากการมาลงทุนของนักลงทุนชาวต่างประเทศ คือ การสร้างอุตสาหกรรมสนับสนุนให้เกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพ ในกรณีดังกล่าว หากผู้ประกอบการไทยสามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศและภาษาเพื่อนบ้านได้ย่อมทำให้ความเชื่อมโยงในการดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ของประเทศไทย

ความไม่สงบทางการเมืองที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา สร้างความวิตกกังวลกับนักลงทุนต่างชาติเป็นอย่างมาก ภาพที่มีการเผยแพร่ตามสื่อต่าง ๆ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงและความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย แม้ภายหลังเหตุการณ์จะเริ่มคลี่คลาย แต่การนำเสนอของสื่อต่าง ๆ ที่ไม่ได้มีการชี้แจงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ยังเกิดขึ้นในประเทศไทย ดังนั้น การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ของประเทศไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ที่สนใจจะมาลงทุนในประเทศไทย

- นโยบายภาครัฐของไทยควรมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

โดยทั่วไป ปัจจัยหลักในการตัดสินใจลงทุน ประกอบด้วย ขนาดตลาด ต้นทุนการผลิต และสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากการส่งเสริมจากภาครัฐ ในขณะที่ความแน่นอนของนโยบายภาครัฐจะเป็นปัจจัยที่ช่วยให้นักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นเพิ่มขึ้นว่า การลงทุนในประเทศนั้น ๆ จะปลอดภัยและไม่ต้องแบกรับความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายของภาครัฐ ดังนั้น การทำให้นักลงทุนที่สนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมั่นใจว่านโยบายของภาครัฐที่รับทราบในช่วงเวลาที่ศึกษาโครงการจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนรัฐบาลย่อมช่วยให้นักลงทุนไม่ลังเลและตัดสินใจได้ง่ายขึ้น

- ลดขั้นตอนและกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐที่ซ้ำซ้อน

แม้ว่าปัจจุบันจะมีการบูรณาการและจัดตั้งศูนย์ให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) แต่กฎระเบียบในบางแห่งทำให้ผู้ประกอบการในกลุ่มนักลงทุนต่างชาติยังเห็นว่ามี ความซ้ำซ้อน เช่น ต้องยื่นเอกสารใหม่ทั้งหมดเมื่อขออนุมัติ การดำเนินโครงการใหม่ แม้ว่ารายละเอียดในเรื่องนั้นๆ ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น การปรับลดขั้นตอนให้มีความกระชับมากขึ้นจะช่วยให้ทัศนคติของนักลงทุนต่างชาติดีขึ้น

- จัดทำกฎหมายและกฎระเบียบของไทยให้มีหลายภาษา

ปัจจุบันกฎหมายและกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ยังตีพิมพ์เป็นภาษาไทย ทำให้นักลงทุนต่างชาติที่สนใจลงทุนในประเทศไทยต้องมีค่าใช้จ่ายในการจ้างนักแปล ซึ่งในบางครั้งอาจแปลได้ไม่ถูกต้องเนื่องจากเป็นภาษาเฉพาะ ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างนักลงทุนและหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพลดลง และเกิดความไม่ประทับใจได้

- พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการทำงานของแรงงานไทยอย่างมีระบบและมีวินัย

นักลงทุนต่างชาติบางส่วนยังเห็นว่า แรงงานไทยในกลุ่มมีฝีมือทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านเทคนิคและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริหารยังไม่ตรงตามความต้องการ ส่งผลให้เกิดการนำเข้าแรงงานจากต่างประเทศ ซึ่งเหตุผลในการนำเข้าแรงงานกลุ่มดังกล่าวมีทั้งในด้านทักษะและความสามารถที่ยังไม่สามารถแข่งขันกับแรงงานกลุ่มที่นำเข้าได้ หรือเนื่องจากการทำงานของแรงงานไทยยังไม่มีการมีระบบและขาดวินัย ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันการศึกษา และสถาบันฝึกอบรมต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ควรรณรงค์และหาแนวทางปรับปรุงพฤติกรรม รวมถึงสร้างความเข้าใจในการทำงานให้กับนักเรียน/นักศึกษา และผู้รับการอบรมอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้การนำเข้าแรงงานลดลง และทำให้แรงงานไทยมีโอกาสมากขึ้น

วิสาหกิจไทยมีความรู้และความสามารถโดยเฉพาะในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานศิลป์ งานฝีมือ และงานบริการ แต่ในสาขาอื่นๆ กลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจรายย่อยยังมีจุดอ่อนในหลายด้าน ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความสามารถของผู้ประกอบการด้านการผลิตและการจัดการ และขีดจำกัดในการสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ

ที่ผ่านมา หน่วยงานภาครัฐได้ศึกษาและเข้าใจถึงข้อด้อยของวิสาหกิจ อย่างไรก็ตาม โครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประสิทธิภาพในการให้บริการและการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมลดลง เนื่องจากไม่ได้นำแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้กำหนดไว้ไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานปฏิบัติอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การส่งเสริมวิสาหกิจในแต่ละหน่วยงานเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างดำเนินการ เกิดความซ้ำซ้อน และสร้างความสับสนให้กับวิสาหกิจ

เพื่อให้วิสาหกิจไทยมีศักยภาพมากขึ้นซึ่งจะเป็นแนวทางที่ทำให้สามารถแข่งขันได้กับวิสาหกิจจากประเทศอื่นทั้งในและนอกภูมิภาคอาเซียน รวมถึงสามารถใช้ประโยชน์จากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเริ่มในปี 2558 แนวทางที่หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันดำเนินการมีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง: ปรับปรุงกระบวนการทำงานของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นวาระแห่งชาติ นอกจากนี้ ควรปรับโครงสร้างการบริหารของหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายรวมถึงประสานงานให้เป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริงและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานต่างๆ รวมถึงผลักดันระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window) มาใช้โดยเร็วเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สร้างเว็บท่าแห่งเดียว (A Single Portal) ในการให้คำปรึกษาการดำเนินธุรกิจเพื่อลดความสับสนในการเข้ามาขอรับบริการจากภาครัฐ และการจัดสรรงบประมาณ/การทำแผนงานและโครงการด้วยวิธีงบประมาณแบบต่อเนื่อง (Rolling Budget) เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง/การสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สอง: พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยให้เข้มแข็ง โดยกำหนดมาตรการที่จูงใจ เช่น การให้รางวัล การให้สิทธิพิเศษในด้านภาษี การจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ การปรับลดค่าธรรมเนียมหรือค่าเบี้ยปรับ การกำหนดค่าเกณฑ์วัดที่เหมาะสมมากขึ้นสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อมและรายย่อย รวมถึงการปรับวิธีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีและแบบฟอร์มการเสียภาษีให้เข้าใจง่าย เป็นต้น มาตรการเหล่านี้จะจูงใจให้วิสาหกิจรายเดิมเข้าสู่ระบบมากขึ้น และทำให้เกิดวิสาหกิจรายใหม่ๆ นอกจากนี้ แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้วิสาหกิจสามารถขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินได้มากขึ้น

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอีกแนวทางหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้สินค้าที่ผลิตมีเอกลักษณ์เฉพาะ ซึ่งสามารถทำได้โดยการผสมผสานศิลปะของไทยในชิ้นงาน ในขณะเดียวกัน การพัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์ตราสินค้าของสินค้าไทยให้เป็นที่รู้จัก และให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างสินค้าไทยและสินค้าจากประเทศที่มีต้นทุนต่ำจะช่วยให้การลอกเลียนแบบสินค้าไทยลดลง นอกจากนี้ การวัดระดับศักยภาพและส่งเสริมวิสาหกิจที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันให้สามารถส่งออก จะเป็น

แนวทางหนึ่งที่กระตุ้นให้วิสาหกิจพยายามพัฒนาตนเอง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มช่องทางการตลาดให้กับวิสาหกิจที่สามารถผลิตสินค้าได้ดีมีคุณภาพ

ในการเพิ่มศักยภาพวิสาหกิจไทยในระยะยาว หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งสถาบันการศึกษา สถาบันฝึกอบรม รวมถึงหน่วยงานภาคเอกชนที่มีการจัดฝึกอบรมให้แก่แรงงานควรปลูกฝังและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการทำงานที่ต้องมีระเบียบวินัยและมีความอดทนมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สาม: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยขยายการค้า-การลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทย และการได้รับโควต้าส่งสินค้าไปจำหน่ายยังประเทศนอกภูมิภาคอาเซียน นับเป็นจุดเด่นของประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ที่ควรให้ความสนใจ การส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีศักยภาพ สนใจขยายกิจการ หรือดำเนินธุรกิจใหม่ในกลุ่มประเทศเหล่านั้น นอกจากการให้ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจที่ควรลงทุน หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น หอการค้า สมาอุตสาหกรรม ควรสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีในภาคเอกชนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่มากขึ้น รวมถึงประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่แก่ผู้ประกอบการไทย เพื่อให้การเจรจาและการสร้างสัมพันธ์ภาพเป็นไปด้วยดี นอกจากนี้การค้าชายแดนนับเป็นจุดเศรษฐกิจที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ควรให้ความสนใจและพัฒนา/ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ เช่น หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Passport) ให้มีความพร้อมเพื่อส่งเสริมให้การค้าชายแดนมีความคล่องตัวมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่สี่: ส่งเสริมให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยเข้าสู่ระบบห่วงโซ่อุปทานระดับโลก การรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งจะทำให้ตลาดมีขนาดใหญ่ขึ้นย่อมจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติสนใจลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการลงทุนในประเทศไทยเพิ่มเติมจากที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ดำเนินการไว้แล้ว เช่น การกำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนที่สามารถสร้างความเชื่อมโยงให้เกิดในกลุ่มวิสาหกิจไทยได้ รวมถึงโครงการที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นแนวทางที่จะสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทยในกลุ่มที่เป็นผู้รับเหมาช่วง (Subcontractor) ให้กับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทย และเพื่อให้ความเชื่อมโยงในการดำเนินธุรกิจกับบริษัทต่างชาติเป็นไปโดยราบรื่นและมีประสิทธิภาพ หน่วยงานภาครัฐควรจัดให้มีการพัฒนาทักษะในด้านภาษาต่างประเทศให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมถึงการพัฒนาให้แรงงานไทยมีระเบียบวินัยในการทำงานมากขึ้น

เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นและอำนวยความสะดวกให้นักลงทุนต่างชาติ หน่วยงานภาครัฐควรดำเนินการในด้านอื่นๆ ดังนี้ การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ของประเทศไทยว่ามีความสงบและไม่มีอันตรายใดๆ การทำให้นักลงทุนมั่นใจว่านโยบายของภาครัฐที่รับทราบในช่วงเวลาที่ศึกษาโครงการจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนรัฐบาล การลดขั้นตอนและกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐที่ซ้ำซ้อน และการจัดทำกฎหมายและกฎระเบียบของไทยให้มีหลายภาษา

แหล่งอ้างอิง

หนังสือ

- Asian Development Bank 2010, "Minimum Wages and Changing Wage Inequality in Indonesia" no.196 March 2010
- Asian Productivity Organization "APO Productivity Databook 2010" Tokyo
- Brunei Darussalam Self Assessment Report, "Daegu Initiative Assessment On SME Innovation Policies and Best Practices"
- Cheong, J. 2010 "Korea's Economic Cooperation with CLMV Countries: Vietnam Case, edited by Mitsuhiro Department of Boarder Trade, Myanmar
- Department of Trade and Industry, Philippines "SME Development Plan 2004-2010" SMED Council
- IBM, 2553 Global Location Trends 2010
- Kagami, BRC Research Report No. 3, Bangkok Research Center, IDE-JETRO
- Kudo, Toshihiro 2010 "Myanmar's Border Trade with China: Situation, Challenge and Prospects" edited by Mitsuhiro Kagami, BRC Research Report NO.3 Bangkok Research center, IDE-JETRO Bangkok
- Logistic Cluster, 2007 "Myanmar-Logistics Capacity Assessment 2007"
- Lubeigt, Guy 2006 "Industrial Zones in Burma and Burmese Labour in Thailand"
- National SME Development Council, "SME Annual Report 2009/10" Malaysia
- Phonsavanh Vongsay, Vientiane Times (12 พฤษภาคม 2553)
- Royal Government of Cambodia, "National Strategic Development Plan 2006-2010", Kingdom of Cambodia
- SMIDEC, "Policies, Incentives, Programmes and Financial Assistance for SMEs", Malaysia
- Soltész, Bence 2009 Past, Present and Future of Single Market of the EU, Working Paper November 2009 the "Ten-Point Action Program of an Estrada Presidency," Unpublished Material, 1998.
- The Socialist Republic of Vietnam 2006, "Decision Approval of the 5 Year SME Development Plan 2006-2010" Prime Minister no.236/2006/QD-TTg
- U Than Myint, 2006 "Sub-National Innovation Systems and Technology Capacity Building Policies to Enhance Competitiveness of SMEs"
- UN, 2552 World Investment Prospect Survey 2009-2011
- UNCTAD, 2553 World Investment Report 2010: Investing in a Low-Carbon Economy
- World Bank 2010, "Doing Business 2010" The International Bank for Reconstruction and Development, Washington, DC

Zhenming, Zhu 2010, "China's Foreign Economic Cooperation for CLMV: Contact Engineering in CLMV, edited by Mitsuhiro Kagami, BRC Research Report No. 3, Bangkok Research Center, IDE-JETRO

มิงกะลาบา สวีตตี้เมียนมาร์ คู่มือการค้าการลงทุนในสหภาพเมียนมาร์ 2552

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน "Country Profile สหภาพพม่า" สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ในพระ
ราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2552

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน "ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ๑/๒๕๕๓ เรื่อง นโยบายส่งเสริม
การลงทุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)"

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม "แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2
(2550-2554)"

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม "สรุปผลการดำเนินงาน 2552"

สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ "ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการค้าของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์" 2551

สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ "ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการค้าของประเทศมาเลเซีย" 2551

สำนักอาเซียน กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ "ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการค้าของประเทศอินโดนีเซีย" 2551

เว็บไซต์

<http://cid-1edb2560e5fdae14.spaces.live.com/blog/cns!1EDB2560E5FDAE14!217.entry>

<http://cordis.europa.eu/fp6/dc/index.cfm>

http://ec.europa.eu/small-business/index_en.htm

<http://english.caijing.com.cn/ajax/ensprint.html>

<http://english.cri.cn/6826/2010/08/24/2021s590632.htm>

http://global.kita.net/report/02/1211751_1697.jsp

<http://jarae-rmutt.blogspot.com/2010/11/saas.html>

<http://news.spiceday.com/viewthread.php?action=printable&tid=158965&sid=vB0PvV>

http://news.xinhuanet.com/english/2009-03/15/content_11014083.htm

http://news.xinhuanet.com/english/2009-10/21/content_12290250.htm

<http://pinoybusiness.org/>

<http://sgentrepreneurs.com/news-stop/2009/08/22/government-provides-subsidies-to-upgrade-your-book-keeping-capabilities/>

<http://strategy.dip.go.th/tabid/101/Default.aspx>

<http://vietnambusiness.asia/foreign-investment-flows-into-steel-production/>

<http://vietnambusiness.asia/italian-businesses-eye-vietnamese-market/>

<http://vietnambusiness.asia/vietnamE28099s-fdi-prospects-bright-for-2010/>

http://www.alloexpat.com/philippines_expats_forum/how-to-protect-yourself-from-the-cowardly-corrupt-pnp-t8120.html

http://www.boi.go.th/thai/asean/Singapore/capt4_n.html

http://www.chinaipr.gov.cn/newsarticle/news/government/201010/972614_1.html

<http://www.dti.gov.ph/dti/index.php?p=344>

http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm

<http://www.europetouch.in.th/detail.relation.php?cId=EU20090016>

http://www.fad.danang.gov.vn/default.aspx?id_NgonNgu=EN&id_ThucDon_Sub=178&TinChinh=0&id_TinTuc=850&TrangThai=BanTin

<http://www.iesingapore.gov.sg>

http://www.marketeer.co.th/marketeertoday_detail.php?marketeertoday_id=3247

http://www.mofa.gov.vn/vnemb.bg/vnemb.vn/tin_hddn/ns081023093725/view

http://www.mofa.gov.vn/vnemb.bg/vnemb.vn/tin_hddn/ns100325082903/view

<http://www.nagalandpost.com/ShowStory.aspx?npoststoryiden=UzEwMzE2MzU3D-3h7q5EQGsEI3D>

http://www.nationejobs.com/index_thai.php

<http://www.nationmultimedia.com/home/apps/print.php?newsid=30138239>

<http://www.ryt9.com/s/expd/1057087>

<http://www.singstat.gov.sg>

<http://www.strategicom.com/media-releases/2010/278.html>

<http://www.thanhniennews.com/2010/pages/20100826215602.aspx>

http://www.thenortheasttoday.in/index.php?option=com_content&view=article&id=879:boarder-trade-with-bangladesh-and-myanmar-on-the-offering&catid=51:news-archive

http://www.vccinews.com/news_detail.asp?news_id=21397

ภาคผนวก ก
แนวทางการศึกษา

แนวทางการศึกษา

โครงการการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน

1. กรอบแนวคิดในการดำเนินโครงการ

1.1 การทบทวนแนวคิดในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

อาเซียนให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง หลังจากการดำเนินการไปสู่การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียนหรืออาฟตา (ASEAN Free Trade Area: AFTA) ได้บรรลุเป้าหมายในปี 2546 ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 8 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2545 ได้เห็นชอบให้อาเซียนกำหนดทิศทางการดำเนินงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Economic Community: EEC) ดังนั้น เพื่อให้เห็นภาพรวม การศึกษาในครั้งนี้ได้ทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจากหน่วยงานที่ได้ร่วมประชุมในการจัดตั้งประชาคมฯ อาทิ ข้อมูลจากกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ หอการค้า เป็นต้น ในประเด็นหลักๆ ดังนี้

- ความเป็นมาของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
- เป้าหมายของ AEC
- พิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- แนวทางการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การเป็น AEC
- แผนการดำเนินงาน

1.2 การทบทวนข้อมูลทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นกลุ่มผู้ประกอบการที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศไม่น้อยไปกว่าผู้ประกอบการขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม การทบทวนข้อมูลทางเศรษฐกิจในระดับมหภาคในประเด็นสำคัญๆ จะช่วยให้เห็นถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยประเด็นหลักๆ ที่ได้มีการทบทวนในการศึกษาครั้งนี้ เช่น จำนวนประชากรทั้งประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) สินค้าหลักที่มีการส่งออก-นำเข้า ตลาดหลักที่มีการส่งออก-นำเข้า กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการค้า-การลงทุน เป็นต้น

1.3 การทบทวนศักยภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ความแตกต่างในนโยบายการบริหารประเทศรวมถึงการให้ความสำคัญในกลุ่มธุรกิจที่แตกต่างกันไป ได้ส่งผลต่อผลิตภาพของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการรองรับ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มอาเซียนในขั้นแรกจึงมีความจำเป็นที่ต้องเข้าใจถึงศักยภาพของผู้ประกอบการซึ่งแสดงในรูปของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) การปรับตัวเข้าสู่ธุรกิจออนไลน์ (Internet Penetration Rate, e-Commerce business) ฯลฯ

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการให้ความสำคัญข้อมูลระดับจุลภาคหรือในที่นี้หมายถึงข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมได้ในบางประเด็นปรากฏเพียงบางประเทศเท่านั้น

1.4 การทบทวนถึงนโยบายและมาตรการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในส่วนบทบาทภาครัฐในการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม การศึกษาในครั้งนี้ได้ทบทวนว่ามีหน่วยงานใดที่ให้การส่งเสริมและสนับสนุน โดยมีนโยบาย/ มาตรการ อย่างไรบ้าง เนื่องจากการให้ความสำคัญแก่ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้นโยบาย/ มาตรการ ที่มีอยู่แตกต่างกันไป โดยบางประเทศอาจมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะขึ้นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการในแต่ละด้าน มีการกำหนดเป็นแผนแม่บท (Master Plan) หรือแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs Development Plan) ขึ้นมาอย่างชัดเจน ขณะที่บางประเทศหน่วยงานที่ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นเพียงหน่วยงานเล็กๆ ในกระทรวงใดกระทรวงหนึ่งเท่านั้น ทำให้ไม่มีการกำหนดแผนพัฒนาผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไว้อย่างชัดเจน แต่นำไปรวมไว้ในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมในภาพรวมแทน (Industrial Policy) ส่งผลให้ข้อมูลที่ทบทวนได้ในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลด้านนโยบาย มาตรการภาครัฐในการเตรียมการผู้ประกอบการ SMEs เพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศสมาชิก

ข้อมูลที่ทบทวนได้ถูกนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบว่ามีนโยบายหรือมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนใดที่มีการให้ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ไม่มีในไทย หรือแม้จะมีการใช้มาตรการเหล่านั้นในประเทศไทย แต่มีวิธีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ผลการวิเคราะห์ทำให้เห็นถึงแต้มต่อที่ผู้ประกอบการในประเทศนั้นๆ ได้รับ โดยเฉพาะหากต้องมีการแข่งขันกันเองในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

1.6 การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับมาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นทิศทางที่คล้ายกับการรวมกลุ่มของประเทศในทวีปยุโรปและจัดตั้งเป็นประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้ได้ทบทวนถึงมาตรการรองรับผลกระทบต่อ SMEs ของประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ซึ่งข้อมูลที่ได้ถูกนำมาวิเคราะห์และคัดเลือกประเด็นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย โดยนำเสนอไว้ในข้อเสนอแนะเชิงนโยบายซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการศึกษาในครั้งนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีหน้าที่กำกับดูแลและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน

- 2.2 การรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและมาตรการภาครัฐในการเตรียมการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศสมาชิก โดยขอบเขตที่ได้มีดำเนินการมีดังนี้
- 2.2.1 ทบทวนนโยบายและมาตรการภาครัฐในการเตรียมความพร้อมให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
 - 2.2.2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบายสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างน้อย 2 องค์กรในกลุ่มประเทศสมาชิกเดิม ได้แก่ ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และบรูไน
 - 2.2.3 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงจากหน่วยงานสำคัญด้านนโยบายขององค์กรที่รับผิดชอบการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจำนวน 1-2 องค์กรในกลุ่มประเทศสมาชิกใหม่ ได้แก่ กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม โดยพิจารณาตามความเหมาะสม
 - 2.2.4 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่ระดับสูงในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่เป็นตัวแทนผู้ประกอบการ อาทิ ผู้แทนจากหอการค้า ผู้แทนจากชมรมผู้ประกอบการหรือสมาคมต่างๆ ฯลฯ อย่างน้อย 2 หน่วยงาน
 - 2.2.5 การจัดประชุมระดมสมองกับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ ตลอดจนผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องเพื่อประมวลข้อคิดเห็นที่อาจมีเพิ่มเติมจากข้อมูลและข้อเสนอแนะผลการศึกษาที่ทีมที่ปรึกษาได้นำเสนอให้แก่ผู้เข้าร่วมประชุม

3. ข้อจำกัดของการศึกษาในครั้งนี้

เนื่องจากการจัดเก็บและการเผยแพร่ข้อมูลของแต่ละประเทศที่ศึกษาในครั้งนี้มีความแตกต่างกันมาก บางประเทศมีระบบการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลที่ช้ากว่าประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศสหภาพพม่า กัมพูชา สปป.ลาว บรูไนดารุสซาลาม หรือบางประเทศมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่ลงรายละเอียด เช่น ประเทศสปป.ลาว ฯลฯ ส่งผลให้การเปรียบเทียบในบางประเด็นมีข้อมูลไม่ครบทุกประเทศ ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ได้นำผลการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ ทำให้ผลการวิเคราะห์บางส่วนเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ทีมที่ปรึกษาเห็นว่า ผลการศึกษาที่ได้ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการขยายผลต่อไปได้

ภาคผนวก ข
บทสรุปผลการจัดประชุมระดมสมองและ
รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม

บทสรุปผลการจัดประชุมระดมสมอง

โครงการการศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน

วันที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ระหว่างเวลา 08.30 – 13.00 น.

ณ ห้องวินัส ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

วัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมระดมสมอง

ภายหลังการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิที่จำเป็นและที่เกี่ยวข้องด้านนโยบาย มาตรการภาครัฐในการเตรียมการผู้ประกอบการ SMEs เพื่อก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศสมาชิก รวมถึงเปรียบเทียบแนวทางและทิศทางการส่งเสริมและสนับสนุนการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนระหว่างประเทศสมาชิกแล้วนั้น

คณะที่ปรึกษาของ TMA โดย ดร.นิตยา สุนทรสิริพงศ์ หัวหน้าคณะที่ปรึกษาได้จัดการประชุมระดมสมองในวันที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ระหว่างเวลา 08.30 – 13.00 น ณ ห้องวินัส ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผลการศึกษาเพื่อนำมาประมวลในรายงานที่จะนำเสนอ สสว.

จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

ผู้ที่ให้ความสนใจและได้ลงทะเบียนเพื่อเข้าร่วมประชุมระดมสมองมีทั้งสิ้น 203 คน เป็นผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชน 117 หน่วยงาน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่สามารถเดินทางมาร่วมประชุมได้มีจำนวน 127 คน จาก 87 หน่วยงาน ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของผู้เข้าร่วมประชุมได้ดังนี้

- หน่วยงานภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 32 หน่วยงาน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 56 คน
- หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 55 หน่วยงาน มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 71 คน

ประเด็นสำคัญที่ได้จากความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมอง

- เห็นด้วยว่า การกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็น “วาระแห่งชาติ” จะทำให้ผลลัพธ์ของการส่งเสริมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ควรมีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ประสานในด้านต่างๆ เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- หน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนหลายแห่งที่ให้การสนับสนุนแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กรมสรรพากร ฯลฯ แต่วิสาหกิจส่วนใหญ่ยังไม่ทราบ
- ปัจจุบันแต่ละหน่วยงานต่างจัดเก็บข้อมูลและใช้ในหน่วยงาน ทำให้ข้อมูลที่เป็นสำหรับการวิเคราะห์ไม่ได้มาจากแหล่งเดียวกัน ส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจมีประสิทธิภาพลดลง เนื่องจากหน่วยงานแต่ละแห่งกำหนดหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันไป
- การให้คำจำกัดความวิสาหกิจยังไม่เป็นเอกภาพ ทำให้การสนับสนุนมีประสิทธิภาพลดลง
- วิสาหกิจโดยเฉพาะรายย่อยยังไม่เข้าสู่ระบบ (ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล) นอกจากนี้ ยังไม่นิยมบันทึกข้อมูลว่ามีรายได้และผลตอบแทนเป็นอย่างไร ทำให้ขาดข้อมูลที่สถาบันการเงินต้องการนำมาใช้ในการพิจารณาอนุมัติให้สินเชื่อ ส่งผลให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งทุนที่ถูกระบบ

ชื่อกิจกรรมหลัก

โครงการ “การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน”

กิจกรรมย่อย

การประชุมระดมสมอง

งบประมาณ

บาท

ระยะเวลาดำเนินงาน

วันศุกร์ที่ 19 พฤศจิกายน 2553 เวลา 08.30-13.00 น.

หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

0

ณ โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต

หน่วยงานร่วม ดำเนินการ

0

สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย (TMA)

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ	
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์					
กรณีทราบรหัสผู้ประกอบการ													
1													
กรณีไม่ทราบรหัสผู้ประกอบการ													
1	121	ครีเอชั่น, หจก,	19/285		ถ.จอมทอง	บางค้อ	จอมทอง	กรุงเทพฯ	10150		คุณปริษาพร ต้นตู่ผิว้วร	0-2876-0880-1	
2	121	ครีเอชั่น, หจก,	19/285		ถ.จอมทอง	บางค้อ	จอมทอง	กรุงเทพฯ	10150		คุณศิริวรรณ ถีสถนกุล	0-2876-0880-1	
3		AKE SUPPLY									คุณศุภานดา บุญเกิดดีกุล		
4		Bodycare									คุณสุวิวรรณ สิริสวัสดิ์		
5		PENLUX & CO.	12		ถ.มิตรพันธ์	ป้อมปราบ	ป้อมปราบ	กรุงเทพฯ	10100		คุณจรัสรัถย์ จรูสจาวรรมณ	0-2225-0141	บริการ
6		Research in Motion Co., Ltd.									ดร. ชำนาญ งามมณีอุดม		
7		SASANUT & CO.									คุณอารี หล่อประพันธ์	0-2225-0141	
8		SNAG-ON (THAILAND) CO.,LTD.									คุณปิยะมิตร ไชยสิทธิ์		
9		SNAG-ON (THAILAND) CO.,LTD.									คุณวาทิโน อัญชยพงศ์		
10		กพร.	59		ถ.พิชญ์โลก	จิตรลดา	คูสิต	กรุงเทพฯ	10300		คุณทัศนีย์	0-2356-9999	
11		กรมการค้าต่างประเทศ	44/100	1	ถ.สนามบินน้ำ	บางกระสอบ	เมือง	นนทบุรี	11000		คุณสุภาวดี ไชยานุกุลกิตติ	0-2547-4771	
12		กรมการค้าต่างประเทศ	44/100	1	ถ.สนามบินน้ำ	บางกระสอบ	เมือง	นนทบุรี	11000		คุณบุษิกา อินทรทัศน์	0-2547-4771	
13		กรมการพัฒนาชุมชน	อาคาร B ชั้น 5	ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ	ถ.แจ้งวัฒนะ		หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		คุณกัญญกิติ สีนรา	0-2141-6047	
14		กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	อาคารกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน		ถ.มิตรไมตรี	ดินแดง	ดินแดง	กรุงเทพฯ	10400		คุณสุนันทา จิตดิรส		
15		กรมส่งเสริมการเกษตร	2143/1		ถ.พหลโยธิน		จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณชาญยุทธ์ ภาณุทัต	0-2579-0121-27	
16		กรมส่งเสริมสหกรณ์	12		ถ.กรุงเกษม	วัดสามพระยา	พระนคร	กรุงเทพฯ	10200		คุณธีระศักดิ์	0-2281-1900	
17		กระทรวงการคลัง กรมศุลกากร	1		ถ.สุนทรโกษา		คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณชลิตา พิมพ์กระวี	0-2667-7100	
18		กระทรวงการคลัง กรม	1		ถ.สุนทรโกษา		คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณโสพิศ บุญญาพิทักษ์	0-2667-7100	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
19	ศุลกากร กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร	90	ช.พหลโยธิน 7	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณสมชาย ชูเกตุ	0-2272-8000	
20	กระทรวงการคลัง กรมสรรพากร	90	ช.พหลโยธิน 7	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณเสาวคนธ์ มีแสง	0-2272-8000	
21	กระทรวงพาณิชย์ กรมการค้า ภายใน	44/100		ถ.นนทบุรี 1	บางกระสอ	เมือง	นนทบุรี	11000		คุณปรีชาภัตสร รัตนพันธ์	0-2507-6111	
22	กระทรวงพาณิชย์ กรมพัฒนา ธุรกิจการค้า	44/100		ถ.นนทบุรี 1	บางกระสอ	เมือง	นนทบุรี	11000		คุณมนตรี พงษ์พันธุ์	0-2547-5050	
23	กระทรวงพาณิชย์ กรมส่งเสริม การส่งออก	44/100		ถ.นนทบุรี 1	บางกระสอ	เมือง	นนทบุรี	11000		คุณปราณี คงจินดา	0-2507-7999	
24	กระทรวงอุตสาหกรรม			ถ.พระราม 6		ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณวรรณมา ทองเจริญศิริสุข	0-2202-3000	
25	กระทรวงอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม	75/6		ถ.พระราม 6	ทุ่งพญาไท	ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณวัชรพันธ์ ศิริพันธุ์	0-2202-4000	
26	กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม			ถ.พระราม 6	ทุ่งพญาไท	ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณจักรพร อุ่นจิตต์	0-2202-4414-18	
27	กองยุทธศาสตร์และเครือข่าย พัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวง แรงงาน		กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน	ถ.มิตรไมตรี	ดินแดง	ดินแดง	กรุงเทพฯ	10400		คุณนันทน์ทพร เลี่ยมพรมราช	0-2643-6036	
28	การนิคมอุตสาหกรรมแห่ง ประเทศไทย	618		ถ.นิคมมักกะสัน	มักกะสัน	ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณกชกร อยู่พะเนียด	0-2253-0561	
29	กิจวิริยะเทรดดิ้ง, หจก.	17	4	ถ.สังฆประชา	ทับขาว	ลาดกระบัง	กรุงเทพฯ	10520		คุณสุพา ฤกษ์ดี	0-2988-5201	ผลิตและจำหน่าย น้ำมันหล่อลื่น
30	เค.เอ็ม.แอล เทคโนโลยี, บจก.	100/3		ถ.เทศบาล สงเคราะห์	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณฉวีวรรณ สุทธิพิทักษ์	0-2954-3455	ธุรกิจอุตสาหกรรม เครื่องจักรกล โลหะ
31	ชัยโยเอ, บจก.	176/5	1		บางวัว	บางปะกง	ฉะเชิงเทรา	24180		คุณฉัฐพงษ์ อภิรมย์รักษา	038-538-968	อุตสาหกรรมเกษตร
32	ชัยโยเอ, บจก.	176/5	1		บางวัว	บางปะกง	ฉะเชิงเทรา	24180		คุณศราวุฒิ สิงห์ทอง	038-538-968	อุตสาหกรรมเกษตร
33	ชาหนึ่งไลฟ์, หจก.									คุณทัตพงศ์ รัชติพงษ์		
34	ชุดโครงการพัฒนา อุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อม (สกว.) ฝ่าย อุตสาหกรรม	979/17-21	อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์ ชั้น 14	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		ผศ.ดร. บัณฑิต อินดวงค์	0-2278-8200	
35	ชุดโครงการพัฒนา	979/17-21	อาคาร เอส เอ็ม	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณบพมาศ พิมพ์หา	0-2278-8200	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (สกว.) ฝ่ายอุตสาหกรรม			ทาวเวอร์ ชั้น 14									
36	ซีเคที ไทย คอร์ปอเรชั่น, บจก.	700/58	1	ถ.บางนา-ตราด กิโลเมตรที่ 58	บ้านเก่า	พานทอง	ชลบุรี	20160		คุณสุธี สรรพรัตน์	0-2267-6300	อิเล็กทรอนิกส์-ส่วนประกอบ
37	ซีเอสที ซัพพลายส์, บจก.	94/1	6	ถ.งามวงศ์วาน	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		คุณสมชาย ฉัตรมานะกุลกิจ	0-2831-5999	ตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน
38	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	62		ถ.รัชดาภิเษก		คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณดินดา สุวรรณศาสน์	0-2229-2222	
39	ทีปรีกยา เอช เอ็น ที, บจก.	38	คิวเฮ้าส์ คอนเวนต์	ถ.คอนเวนต์	สีลม	บางรัก	กรุงเทพฯ	10500		คุณพิมพ์วิทย์ รุจทิรัมย์พร	0-2632-1322	ด้านกฎหมาย
40	ธนาคารกรุงไทย, บมจ.	35		ถ.สุขุมวิท	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพฯ	10110		คุณสุกกิจ บุญเลี้ยง	0-2208-8271-8	
41	ธนาคารกรุงไทย, บมจ.	35		ถ.สุขุมวิท	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพฯ	10110		คุณพิมพ์นรี เถลิงพงษ์	0-2208-8271-8	
42	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	310		ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณสมศักดิ์ ไชยเดช	0-2265-3000	
43	ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	310		ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณวิษุรักษ์ บัวศักดิ์ (คุณสุนทร สุขสมนตร์ - แทน)	0-2265-3000	
44	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	1193	อาคารเอ็กซ์	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณชนะ บุญชะชัย	0-2271-3700	
45	ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย	1193	อาคารเอ็กซ์	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณวรรณนา มงคลศรี	0-2271-3700	
46	บริษัทประกันสินเชื่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม	2922/243	อาคารชาญอิสระ ทาวเวอร์ 2 ชั้น 17-18	ถ.เพชรบุรีตัดใหม่	บางกะปิ	ห้วยขวาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณศุติลา ทัพวงษ์	0-2308-2741	
47	บริษัทประกันสินเชื่ อุตสาหกรรมขนาดย่อม	2922/243	อาคารชาญอิสระ ทาวเวอร์ 2 ชั้น 17-18	ถ.เพชรบุรีตัดใหม่	บางกะปิ	ห้วยขวาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณชัยญานุช งามจุล	0-2308-2741	
48	บัคเจ็ท เทรคคิง เซอร์วิสเซส, บจก.	31/10	1	ถ.ศรีนครินทร์	บางแก้ว	บางพลี	สมุทรปราการ	10540		คุณกิริมา แก้วสุน	021-009-1707	นำเข้า-ส่งออกสินค้าเกษตรอาหาร
49	ไบรอัน เภท (ประเทศไทย), บจก.	1	คิวเฮ้าส์ลุมพินี ชั้น 27 ห้อง 2763	ถ.สาทรใต้	ทุ่งมหาเมฆ	สาทร	กรุงเทพฯ	10120		คุณกรวิภา พิษุมนนัสกิจ	0-2610-3761	ให้คำปรึกษาทางธุรกิจและการจัดการ

ชื่อผู้ประกอบการ		รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
			เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
50	พินุลย์ชัยน้ำพริกเผาไทยแม่ประนอม, บ.		68/10	12	ถ.บรมราชชนนี	ศาลาธรรมสพน์	ทวีวัฒนา	กรุงเทพฯ	10170		คุณสุชาวดี พานโท	0-2441-3595-8	ผลิตภัณฑ์อาหาร
51	เพนคาคอน เน็คเวิร์ค, บจก.		56		ถ.ริมคลองประปา	บางซื่อ	บางซื่อ	กรุงเทพฯ			ดร.ชนะรัตน์ เทียงกมล		ขายเครื่องสำอางค์
52	แพนราชเทวี กรุ๊ป		50/234-275	3	ถ.รังสิต-นครนายก	ลาดหลว		ปทุมธานี	12150		คุณพงศักดิ์ เอี่ยมศิริกิจ	0-2577-8888	ผลิตและจัดจำหน่ายเครื่องสำอาง
53	พรอนด์, บจก.										คุณพีระศักดิ์ แจ่มใส		
54	พรอนด์, บจก.										คุณวิจิตร นิมสูงเนิน		
55	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		50		ถ.พหลโยธิน	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณชยันต์ พิภพ...อนันต์	0-2579-0113	
56	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สถาบันค้นคว้าและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร		50	อาคารภูมิรัตน ม.เกษตรศาสตร์	ถ.พหลโยธิน	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณชัชชม อีรวงะ	0-2942-8629-35	
57	มหาวิทยาลัยบูรพา ศูนย์วิจัยโกลจิสดิกส์และการจัดการ		169	ห้อง 301 ชั้น 3 คณะโกลจิสดิกส์ ม.บูรพา	ถ.ลงหาดบางแสน	แสนสุข	เมือง	ชลบุรี	20131		ผศ.ดร. ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์	038-390-005	
58	ยูนิ-ท็อป อินเตอร์เนชั่นแนล, บจก.		1387	ช.94	ถ.ลาดพร้าว	วังทองหลาง	วังทองหลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณพีระดา แจ่มโสภณ	0-2935-6220	จำหน่ายอุปกรณ์ทำความสะอาด
59	ราชสีมาการประเมิน, หจก.		64	ช.12	ถ.มิตรภาพ	โนนเมือง	เมือง	นครราชสีมา	30000		คุณกมลฤทธิ ชูพิง	044-352-353	ประเมินสถานศึกษา
60	วีพี ไทย เทค, หจก.										คุณณัฐภรณ์ ปภาดากรกุล		
61	ศูนย์บริการการประหัดพลังงาน - หอการค้าไทย		150		ถ.ราชบพิธ	วัดราชบพิธ	พระนคร	กรุงเทพฯ	10200		คุณเฉลิมพล สิริโชติวงศ์	0-2622-1860-75	
62	ศูนย์บริการการประหัดพลังงาน - หอการค้าไทย		150		ถ.ราชบพิธ	วัดราชบพิธ	พระนคร	กรุงเทพฯ	10200		คุณรัชชัย นรารัตนะ	0-2622-1860-75	
63	ศูนย์วิจัยวาวี			3	บ้านคองช้าง	วาวี	แม่สรวย	เชียงราย			คุณครูณี ดันดีวิรมานนท์	053-605-941	
64	ศูนย์วิจัยเศรษฐศาสตร์ประยุกต์		50	ชั้น 1, 3 อาคารอมร-ภูมิรัตน คณะเศรษฐศาสตร์ ม.เกษตรศาสตร์	ถ.พหลโยธิน	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณเพชรวิจิตร ทองคำ	0-2561-5037	
65	สถาบันไทยพัฒนา		333/9	อาคารรัชชอาณาจักร ซ.สันนิบาตเทศบาล 1 รัชดาภิเษก 32	ถ.รัชดาภิเษก	จันทระเกษม	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		ดร.พิพัฒน์ ยอดพฤติการ	0-2930-5227	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
66	สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ		(อากาศิรมย์) ช.ตรีมิตร กล้วยน้ำไท	ถ.พระราม 4	พระโขนง	คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณวนิดา พิชาลัย	0-2713-5492-9	
67	สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ		ช.ตรีมิตร กล้วยน้ำไท	ถ.พระราม 4	พระโขนง	คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณอภินิ ชาตะนาวิน	0-2713-5492-9	
68	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ	1025	อาคารชาลูลท์ ชั้น 12-15	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณสุรพันธ์ แสนานุช	0-2619-5500	
69	สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ	1025	อาคารชาลูลท์ ชั้น 11	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณสิริลักษณ์ อิงคชัยกุลรัชต์	0-2617-1723-36	
70	สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ	1025	อาคารชาลูลท์ ชั้น 11	ถ.พหลโยธิน	สามเสนใน	พญาไท	กรุงเทพฯ	10400		คุณอัฐพล พิธิยประกอบ	0-2617-1723-36	
71	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)	565	ช.รามคำแหง 39 (เทพลีลา)			วังทองหลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณชนิษฐา สงประยูร	0-2718-5460	
72	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI)	565	ช.รามคำแหง 39 (เทพลีลา)			วังทองหลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณอัจฉริยา อนันตทัศน์	0-2718-5460	
73	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	35	3	เทคโนธานี ถ. เลียบคลองห้า	คลองห้า	คลองหลวง	ปทุมธานี	12120		คุณจิรารวม	0-2577-9000	
74	สถาบันอาหาร แผนกวิจัยนโยบาย ฝ่ายวิจัยและบริการข้อมูล	2008	ช.อรุณอมรินทร์ 36		บางซื่อ	บางพลัด	กรุงเทพฯ	10700		คุณไชยันต์ พิมพ์แสน	0-2886-8088	
75	สภาข้าราชการและลูกจ้างแห่งมหาวิทยาลัยรามคำแหง				หัวหมาก	บางกะปิ	กรุงเทพฯ	10240		คุณคนอง วรรณศรี		
76	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	60	โซนซี ชั้น 4 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์	ถ.รัชดาภิเษกตัดใหม่	คลองเตย	คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณสรกมล ชาพิมพ์	0-2345-1000	
77	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	60	โซนซี ชั้น 4 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์	ถ.รัชดาภิเษกตัดใหม่	คลองเตย	คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณพีรยา อุดสาห์จิต	0-2345-1000	
78	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	60	โซนซี ชั้น 4 ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์	ถ.รัชดาภิเษกตัดใหม่	คลองเตย	คลองเตย	กรุงเทพฯ	10110		คุณจุไรรัตน์ อากานันท์กุล	0-2345-1000	
79	สมาคมการค้าและอุตสาหกรรมปิโตรเคมีไทย	26/56	อาคารที พี ไอ ทาวเวอร์ ชั้น 8	ถ.จันทร์ตัดใหม่		สาทร	กรุงเทพฯ	10120		คุณประทีป เลี้ยวไพรัตน์	0-2678-5050	
80	สมาคมการค้าและ	26/56	อาคารที พี ไอ	ถ.จันทร์ตัดใหม่		สาทร	กรุงเทพฯ	10120		คุณภากร เลี้ยวไพรัตน์	0-2678-5050	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
อุตสาหกรรมปิโตรเคมีไทย			ทาวเวอร์ ชั้น 8									
81 สมาคมการจัดการธุรกิจแห่งประเทศไทย		276	ช.รามคำแหง 39 (เทพลีลา 1)	ถ.รามคำแหง	พลับพลา	วังทองหลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณนพเก้า จันทร์สุขสวัสดิ์	0-2718-5610-4	
82 สมาคมไทยส่งออกและนำเข้ากาแฟ		1300		ถ.ทรงวาด	จักรวรรดิ	สัมพันธวงศ์	กรุงเทพฯ	10100		คุณเจริญ บุญลาภทวีโชค	0-2221-1264	
83 สมาคมผู้ส่งออกข้าวไทย		37	ช.งามคูหลี่	ถ.พระราม 4	ทุ่งมหาเมฆ	สาทร	กรุงเทพฯ	10120		คุณชญาณิน มะหิงส์สืบ	0-2287-2674-7	
84 สมาคมโรงแรมไทย		203-209/3		ถ.ราชดำเนินกลาง		บวรนิเวศ	กรุงเทพฯ	10200		คุณเทียมประสิทธิ์ ไชยภัทธานันท์	0-2281-9496	
85 สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น)		5-7	ช.สุขุมวิท 29	ถ.สุขุมวิท	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพฯ	10110		คุณกฤษณะ ชัมวาสร	0-2258-0320-5	
86 สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย - ญี่ปุ่น)		5-7	ช.สุขุมวิท 29	ถ.สุขุมวิท	คลองเตยเหนือ	วัฒนา	กรุงเทพฯ	10110		คุณอารีธา สาเดด	0-2258-0320-5	
87 สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย		92/6	อาคารสารธานี 2 ชั้น 6	ถ.สาทรเหนือ	สีลม	บางรัก	กรุงเทพฯ	10500		คุณวัชรวรรณ ชมดง	0-2235-5622-4	
88 สมาคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเครื่องมือแพทย์ไทย		88	อาคาร ดร.เกอาร์ทลิงค์ ชั้น 11	ถ.กรุงเทพกรีฑา	หัวหมาก	บางกะปิ	กรุงเทพฯ	10240		คุณประยูร ศรีวานิชย์	0-2379-4279-80	
89 สมาคมอุตสาหกรรมพลาสติกไทย		127/2		ถ.พญาไม้	สมเด็จพระยา	คลองสาน	กรุงเทพฯ	10600		คุณกิตติพงษ์ วุฒิรงค์	0-2438-9457	
90 สยามกลการเซลล์, บจก.		891/1	ชั้น 13	ถ.พระราม 1	วังใหม่	ปทุมวัน	กรุงเทพฯ	10300		คุณวิชัย อมตกุลชัย	0-2215-3136	
91 สยามกลการเซลล์, บจก.		891/1	ชั้น 13	ถ.พระราม 1	วังใหม่	ปทุมวัน	กรุงเทพฯ	10300		คุณกิตติสร ปุณณะหิตานนท์	0-2215-3136	
92 สว่างอิเล็กทรอนิกส์ บจก.		307-307/1		ถ.สุรวงศ์	สุริยวงศ์	บางรัก	กรุงเทพฯ	10500		คุณนิพนธ์ โกธิลิจิต	0-2266-5571-3	ผลิต-ส่งออก เครื่องประดับ
93 สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ด.		93/1	อาคารจีทีเอฟ วิทยุ ชั้น 10, 13-16	ถ.วิทยุ	ลุมพินี	ปทุมวัน	กรุงเทพฯ	10330		คุณวิภาวี เหมพรวิสาร	0-2695-9999	
94 สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ		319	อาคารจตุรัสจามจุรี ชั้น 14	ถ.พญาไท	ปทุมวัน	ปทุมวัน	กรุงเทพฯ	10330		คุณอริยวัตร เสนาคูณ	0-2160-5432	
95 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		962		ถ.กรุงเกษม	วัดโสมนัส	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	กรุงเทพฯ	10100		คุณวรรณิษา เอมะศิริ	0-2280-4058	
96 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม		962		ถ.กรุงเกษม	วัดโสมนัส	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	กรุงเทพฯ	10100		คุณพรชนก โชติช่วง	0-2280-4058	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
97	แห่งชาติ											
97	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	962		ถ.กรุงเกษม	วัด โสมนัส	ป้อมปราบศัตรูพ่าย	กรุงเทพฯ	10100		คุณอรรถวิญญา ศรีศิลป์	0-2280-4058	
98	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน	555		ถ.วิภาวดีรังสิต		จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณสุภารัตน์ พงษ์พิทักษ์	0-2553-8111	
99	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม			ถ.พระราม 6		ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณสุพัชรี ตั้งประสาทสุข	0-2202-3412	
100	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน			ถ.พระราม 6		ราชเทวี	กรุงเทพฯ	10400		คุณอภิศักดิ์ พูลสวัสดิ์	0-2202-3345-6	
101	สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	2143/1	อาคาร 6	ถ.พหลโยธิน		จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณมงคล	0-2940-6171	
102	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร			ถ.พหลโยธิน		จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณสุภาพ สุทธิรักษ์	0-2940-5550-1	
103	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20,23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณพิมพ์ภา สุวพานิช	0-2278-8800	
104	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณมหัทธน พงษ์จักรชัย	0-2278-8800	
105	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณอารีย์ กบิตถา ณ อยุธยา	0-2278-8800	
106	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณรับพร หงสกุล	0-2278-8800	
107	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณเบญจมาศ ทินโนรส	0-2278-8800	
108	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณณัฐภา นาคสาร	0-2278-8800	
109	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณธนพันธุ์ วงศ์วินัยพร้อม	0-2278-8800	
110	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณลลนา เกกกิจศรี	0-2278-8800	
111	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณดวงฤดี ศิริเสถียร	0-2278-8800	

ชื่อผู้ประกอบการ		รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
			เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
112	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณสมพิศ สิมะโชคดี	0-2278-8800	
113	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณณิชาภา แสงสว่างตระกูล	0-2278-8800	
114	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณปิยะธิดา อังสุพันธุ์	0-2278-8800	
115	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม		21	อาคารที่เอสที ชั้น G, 17-20, 23	ถ.วิภาวดีรังสิต	จอมพล	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณดิเรชชะ	0-2278-8800	
116	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)		120	3	อาคารรวมหน่วยราชการ บี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถ.แจ้งวัฒนะ	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		คุณปริยานุช ห้องสำเร็จ	0-2141-7100	
117	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน)		120	3	อาคารรวมหน่วยราชการ บี ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถ.แจ้งวัฒนะ	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		ดร.เพียงเพ็ญ ทุมมานนท์	0-2141-7100	
118	สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		120	3	ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารบี ชั้น 2 และ 3 โชนตะวันตก ถ.แจ้งวัฒนะ	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		คุณฉัฐนันท์ พงษ์มั่งคั่งสาม	0-2141-3333	
119	สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ		120	3	ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารบี ชั้น 2 และ 3 โชนตะวันตก ถ.แจ้งวัฒนะ	ทุ่งสองห้อง	หลักสี่	กรุงเทพฯ	10210		คุณพรทิพย์ โรจน์ธีรารักษ์	0-2141-3333	

ชื่อผู้ประกอบการ	รหัสผู้ประกอบการ	กิจการ/สถานประกอบการ							ชื่อเจ้าของกิจการ	ชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	หมายเลขโทรศัพท์	ประเภทสาขาธุรกิจ
		เลขที่	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน/บ้าน	ตำบล/แขวง	อำเภอ/เขต	จังหวัด	รหัสไปรษณีย์				
120	หอการค้าไทย	150		วัดนะ								
121	ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย), บจก.	50		ถ.ราชบพิธ	วัดราชบพิธ	พระนคร	กรุงเทพฯ	10200		คุณชงยศ	0-2622-1860-75	
122	ห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย), บจก.	50		ถ.พหลโยธิน	ลาดยาว	จตุจักร	กรุงเทพฯ	10900		คุณลักขณา กิตติคุณ	0-2940-6881-3	
123	เอ ซี เค พลังงานน้ำมันพีช, บจก.	1326		ถ.สุทธิสาร วินิจัย	ห้วยขวาง	ห้วยขวาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณชยพัทธ์ เอชชัญญ์		
124	เอกลักษณ์แหลมทอง, บจก.	15/2	ช.รัชฎ์ภัณฑ์	ถ.ราชปรารภ	มักกะสัน	ราชเทวี	กรุงเทพฯ			คุณสุธีรา เพ็ชรเพ็ญ		
125	แสนสันเคมีเคิล, บจก.	1397	ช.ลาดพร้าว 94 (ปัญญามิตร)	ถ.ศรีวรา		วังทองกลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณพิเชษฐ มงคลินทั้งกุล	0-2935-6900	จำหน่ายเคมีภัณฑ์
126	แสนสันเคมีเคิล, บจก.	1397	ช.ลาดพร้าว 94 (ปัญญามิตร)	ถ.ศรีวรา		วังทองกลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณทวีรัตน์ มงคลินทั้งกุล	0-2935-6900	จำหน่ายเคมีภัณฑ์
127	แสนสันเคมีเคิล, บจก.	1397	ช.ลาดพร้าว 94 (ปัญญามิตร)	ถ.ศรีวรา		วังทองกลาง	กรุงเทพฯ	10310		คุณไชยิตา กาญจนนิต	0-2935-6900	จำหน่ายเคมีภัณฑ์

การประชุมระดมสมอง

โครงการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับ
ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับผู้ประกอบการ
SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน

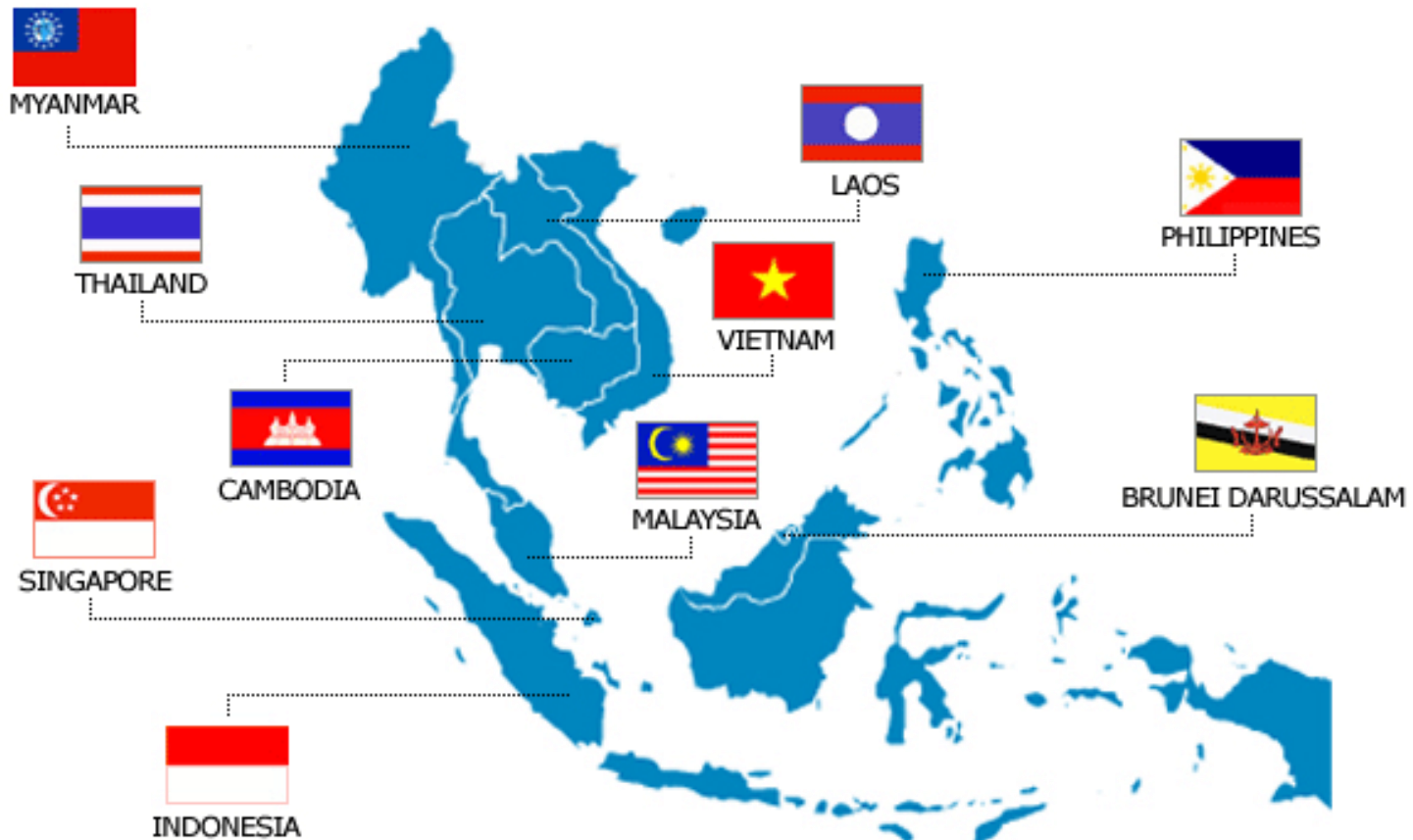
วันที่ 19 พฤศจิกายน 2553 ระหว่างเวลา (08.30 – 13.00 น.)

ณ ห้องวินัส ชั้น 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น

ประเด็นที่น่าสนใจ

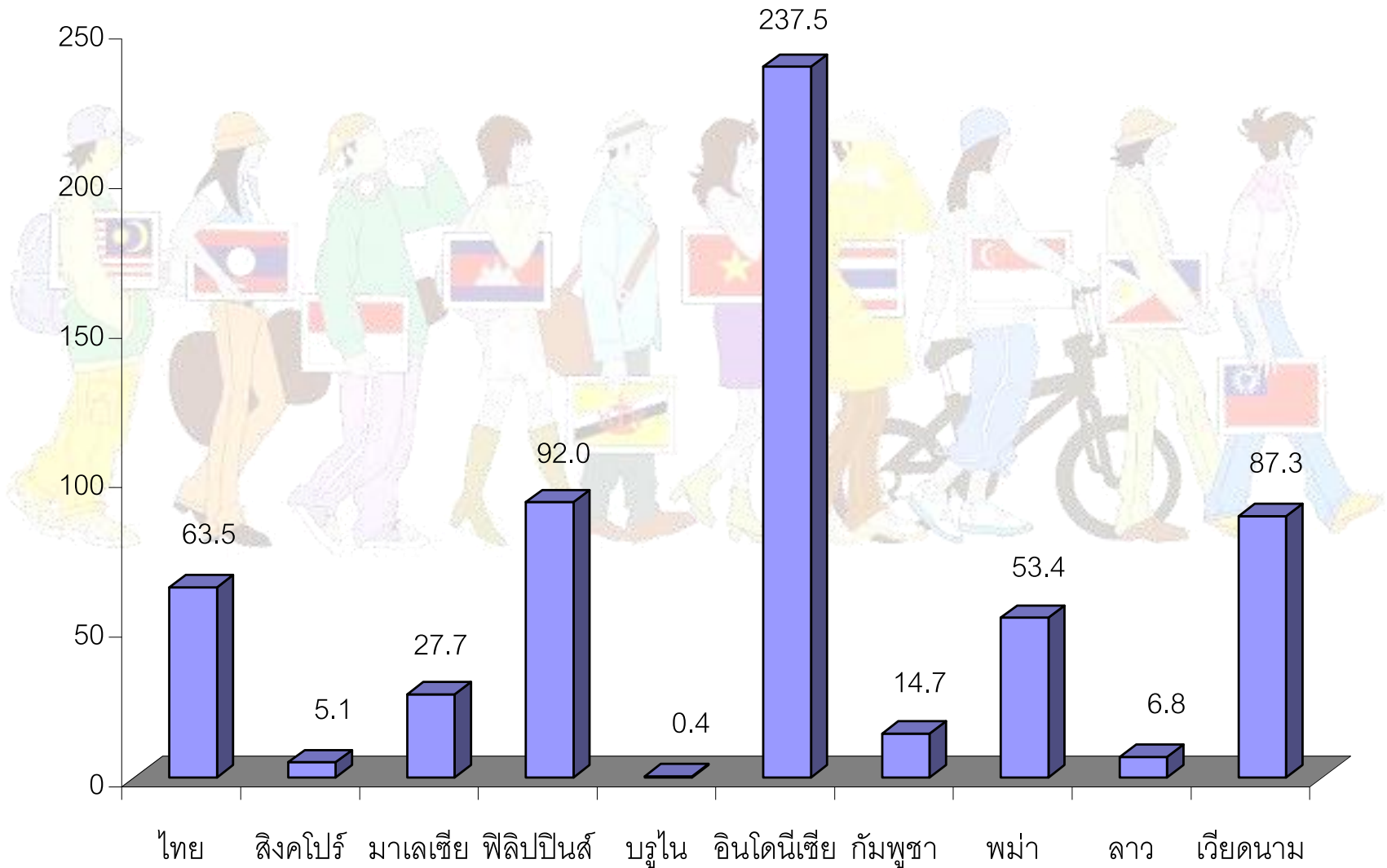
- ข้อมูลพื้นฐานประเทศสมาชิกอาเซียน
- แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ
- ผลกระทบจากมาตรการและแต้มต่อทางธุรกิจ
- ประเด็นการประชุมระดมสมอง

ข้อมูลพื้นฐานประเทศสมาชิกอาเซียน

จำนวนประชากร

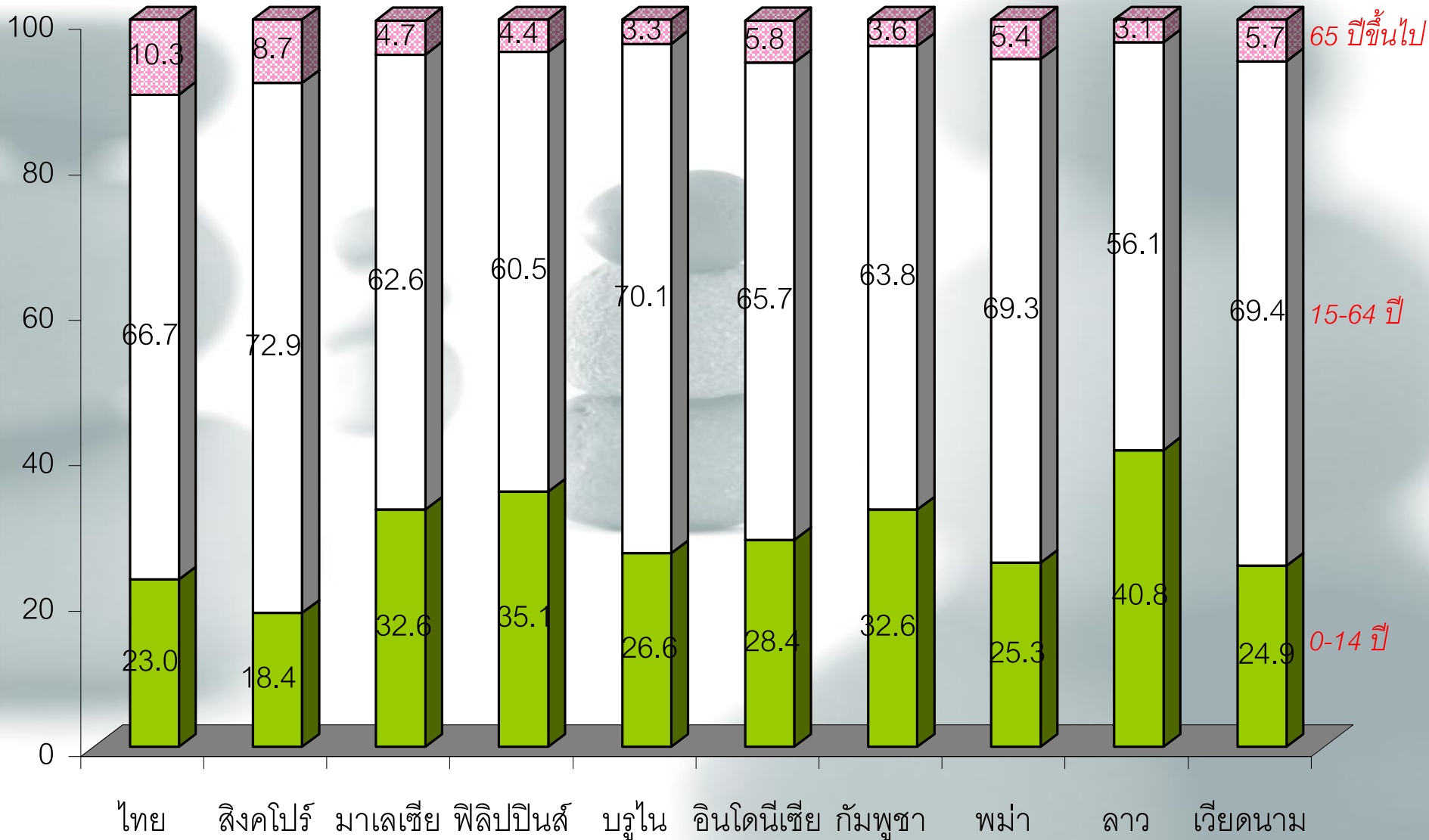
หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง (2552) , เอกสารกรมเจรจาการค้า (2551-2552) , เอกสาร DFT (2552) , รายงาน Laos PDR. Country Profile ม.ธรรมศาสตร์ (2552), Final Report ม.ธรรมศาสตร์ (2552)

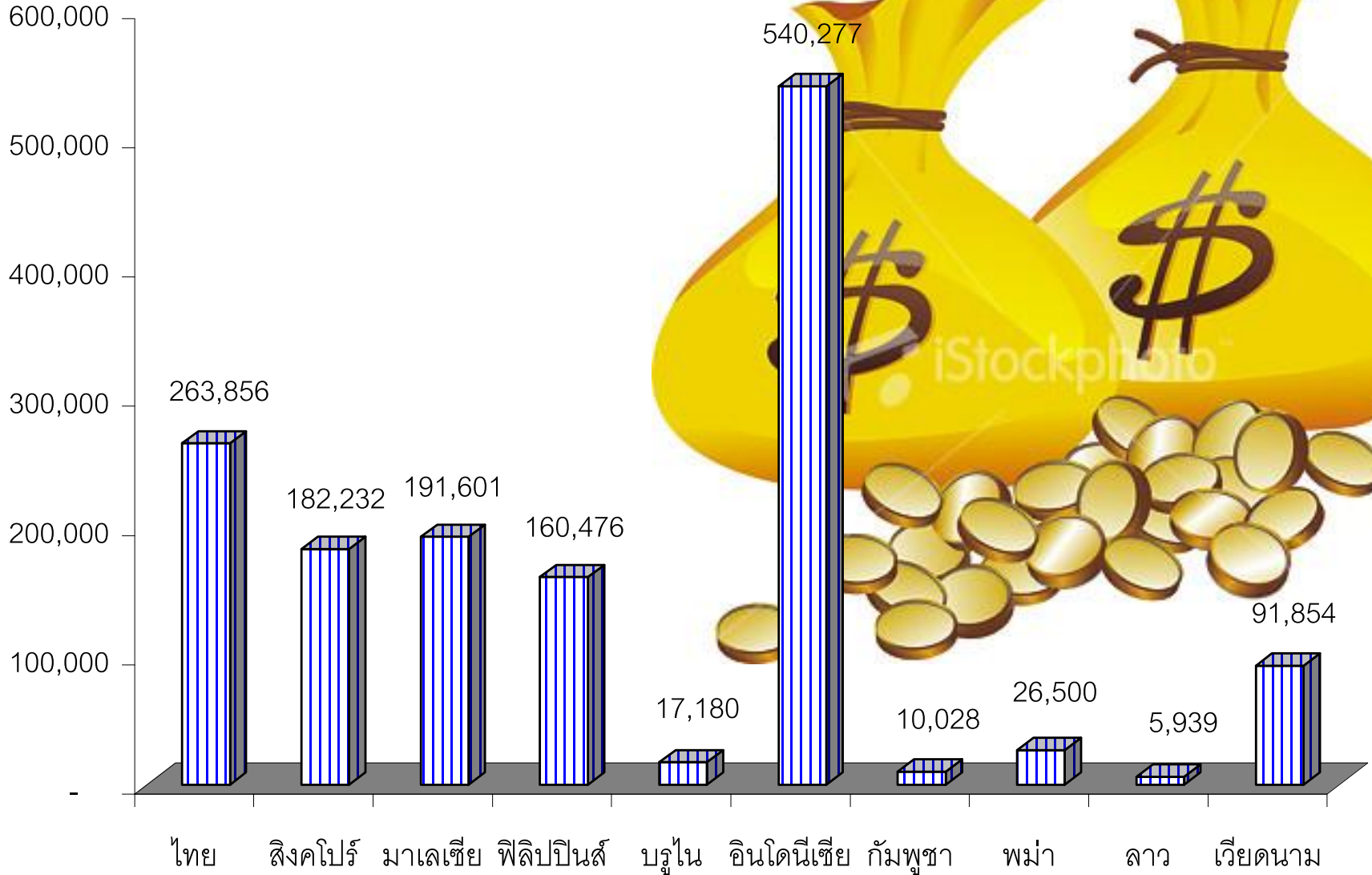
อายุ

หน่วย : ร้อยละ (%)

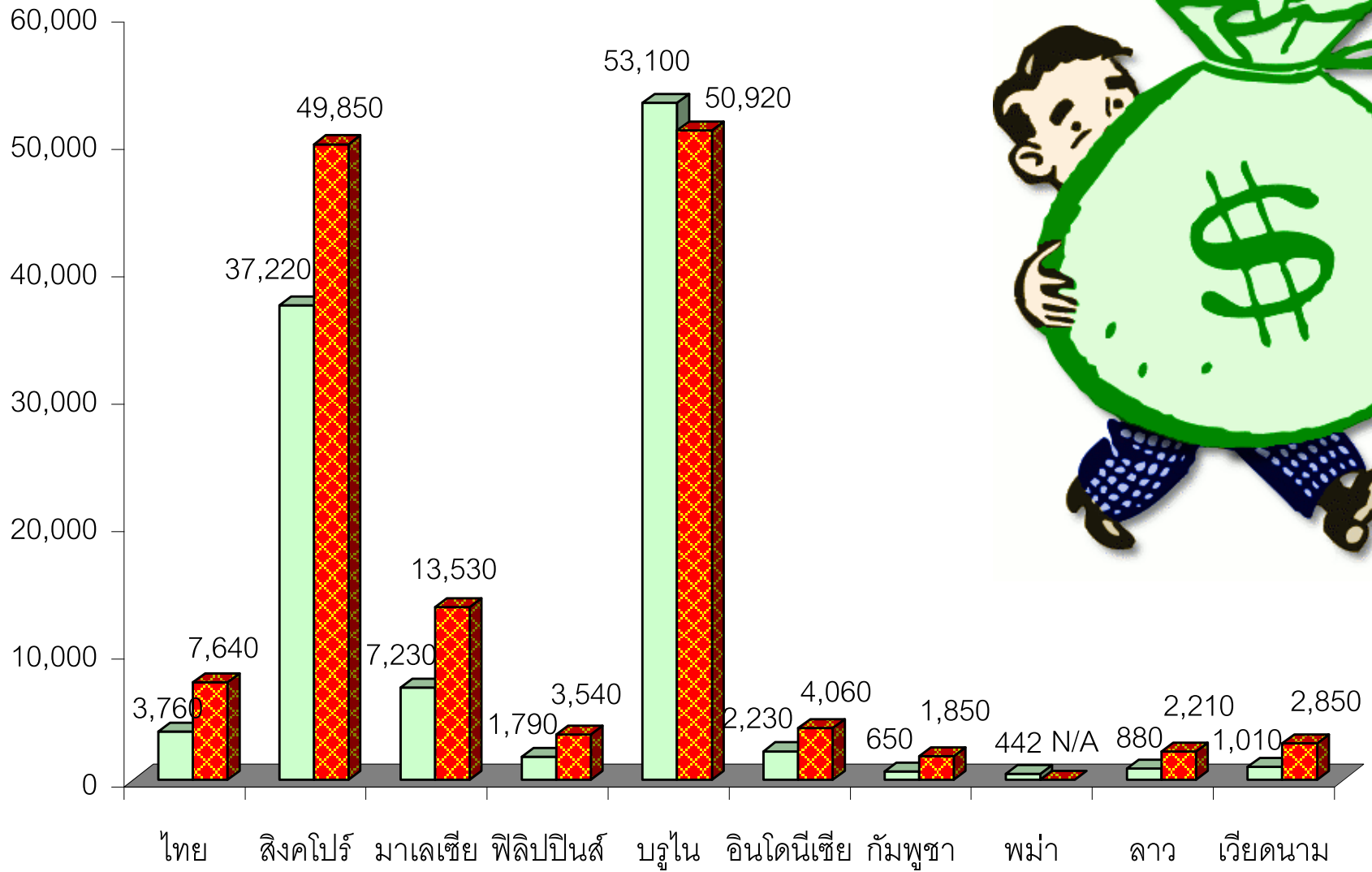
หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

GDP

GDP per Capita และ GDP per Capita (PPP)

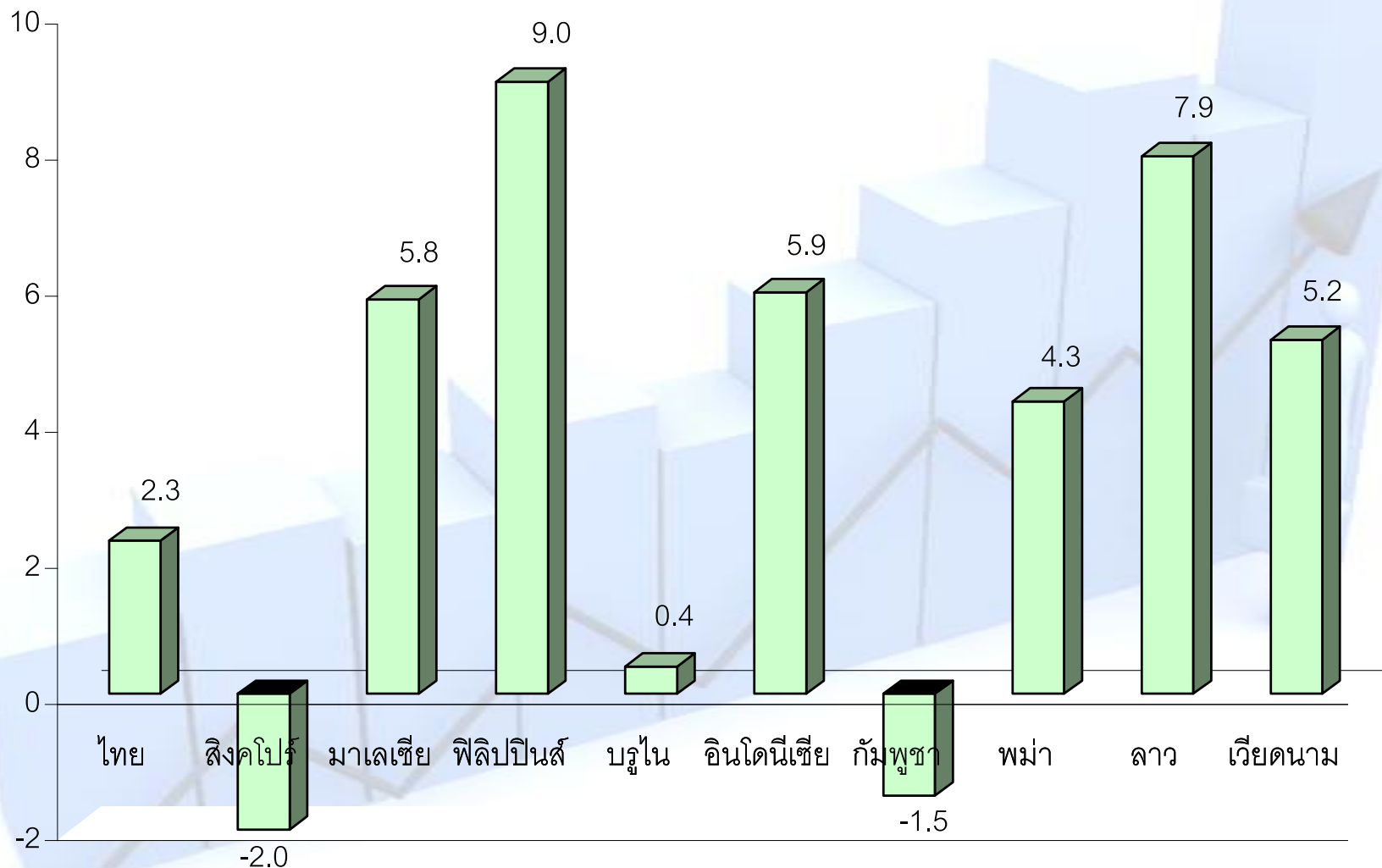
หน่วย : เหรียญสหรัฐฯ

ที่มา : World Bank Database 2010

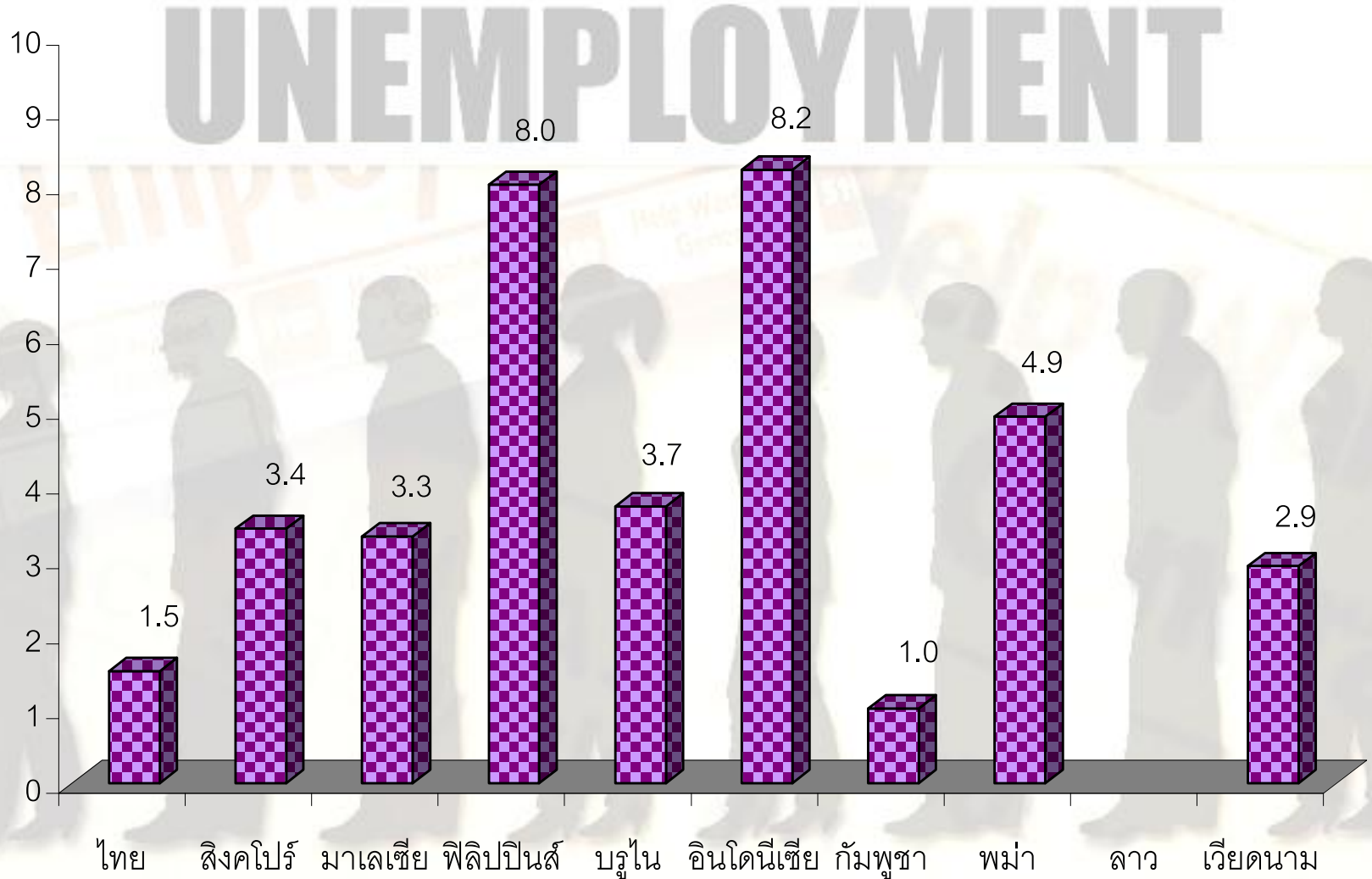
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

หน่วย : %Growth

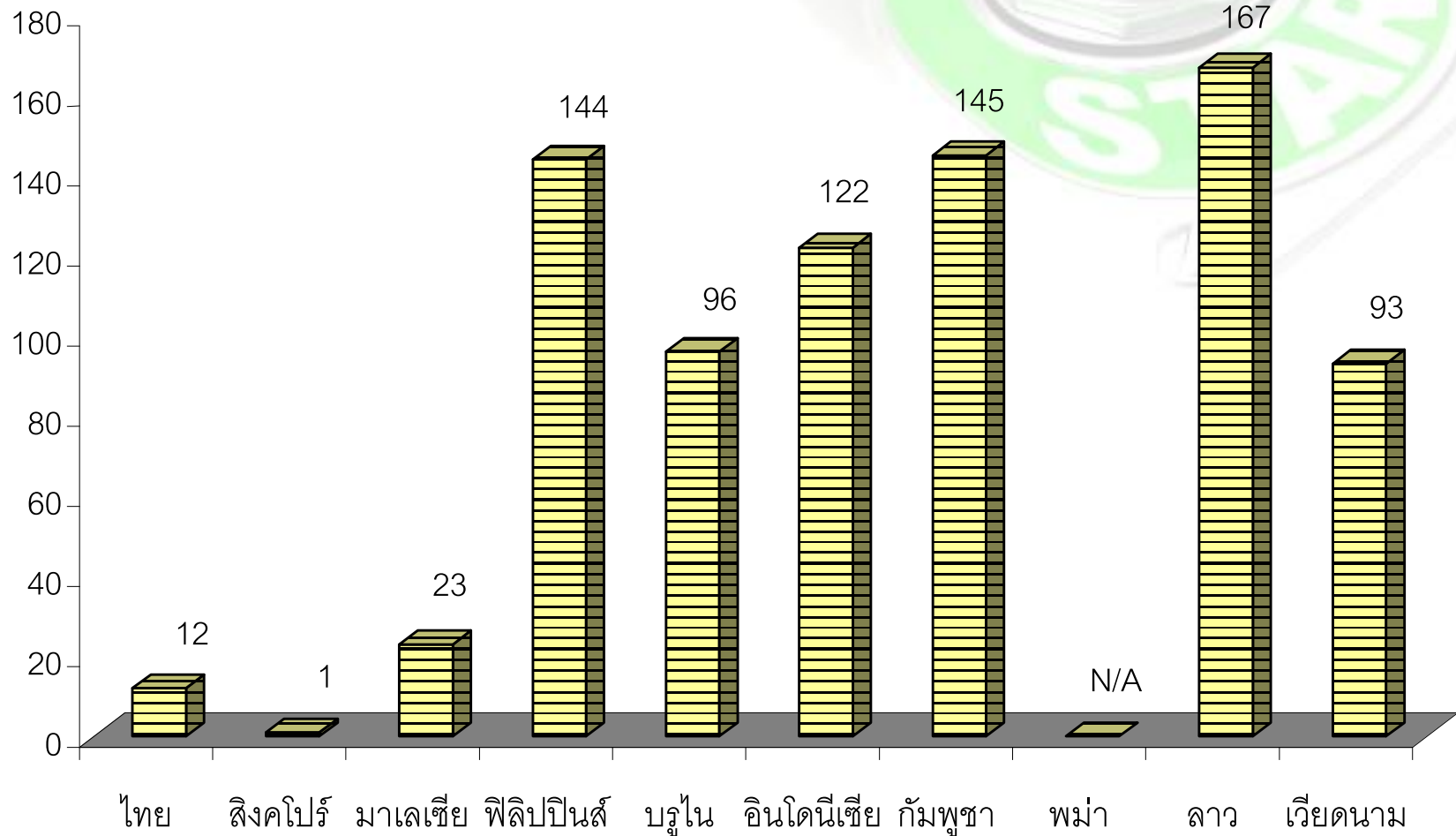
อัตราการว่างงาน

หน่วย : ร้อยละ (%)

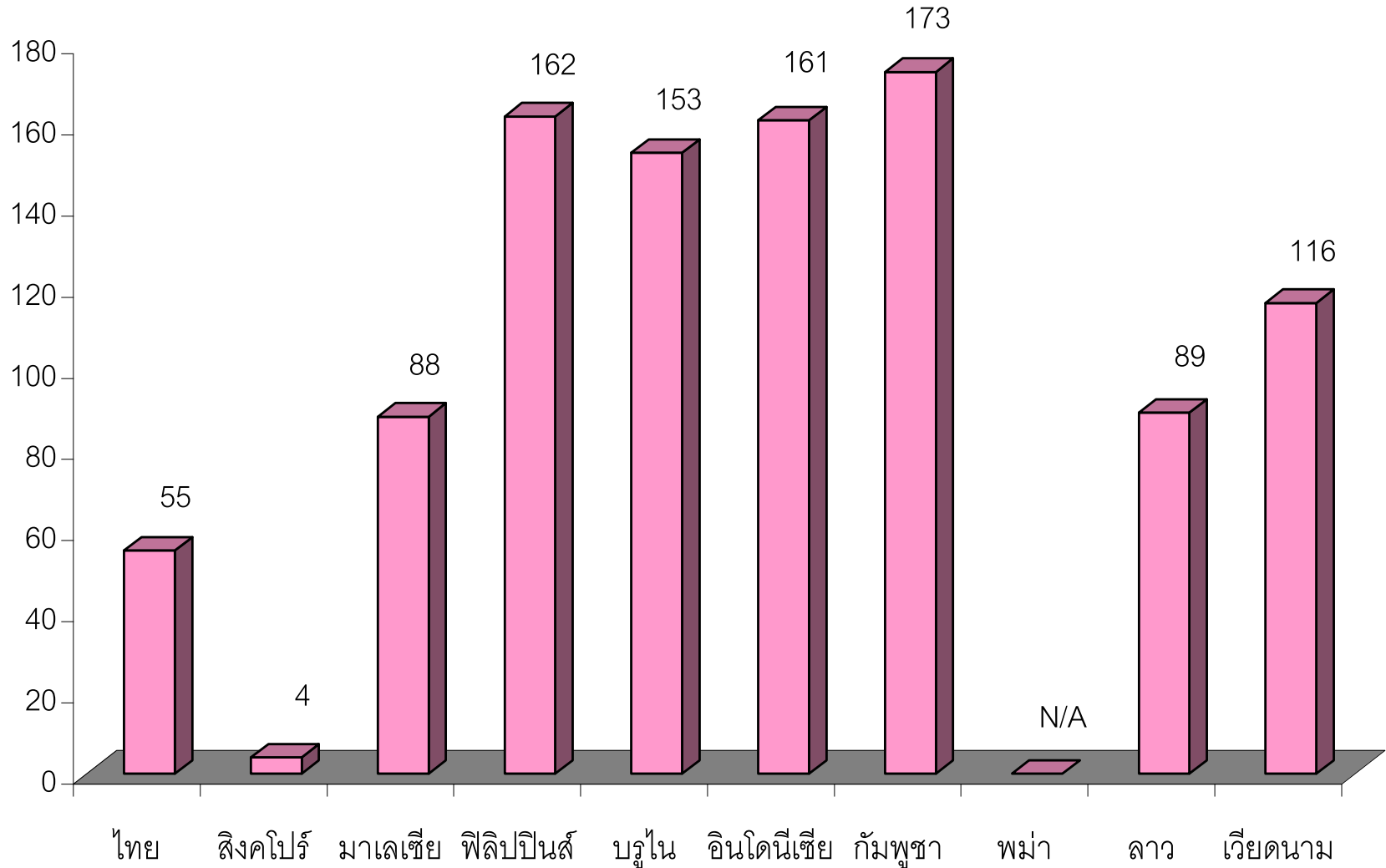
ความสะดวกในการก่อตั้งธุรกิจ

หน่วย : ลำดับที่

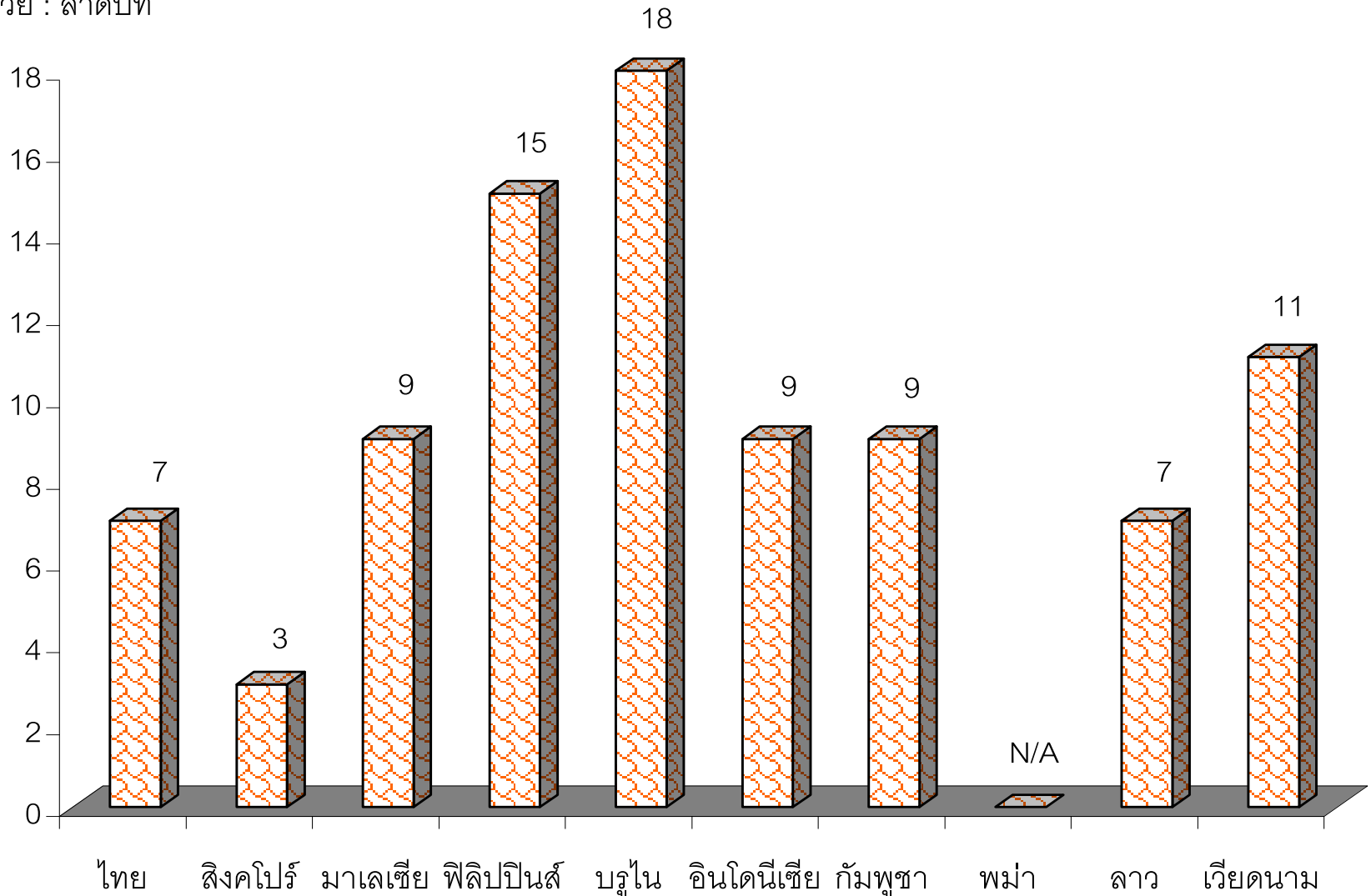
ความสะดวกในช่วงเริ่มต้นดำเนินธุรกิจ

หน่วย : ลำดับที่

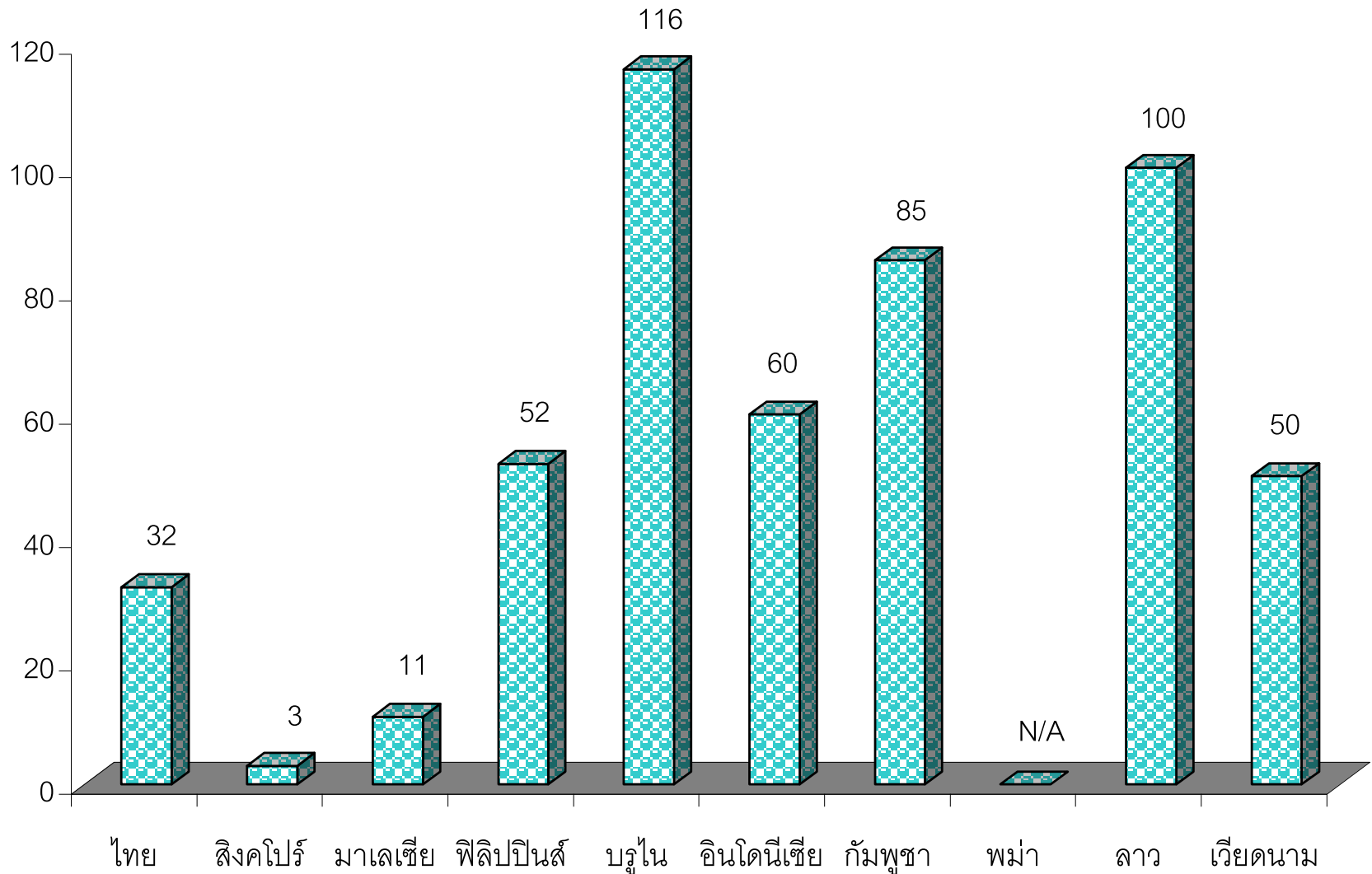
ความสะดวกในช่วงดำเนินการ

หน่วย : ลำดับที่

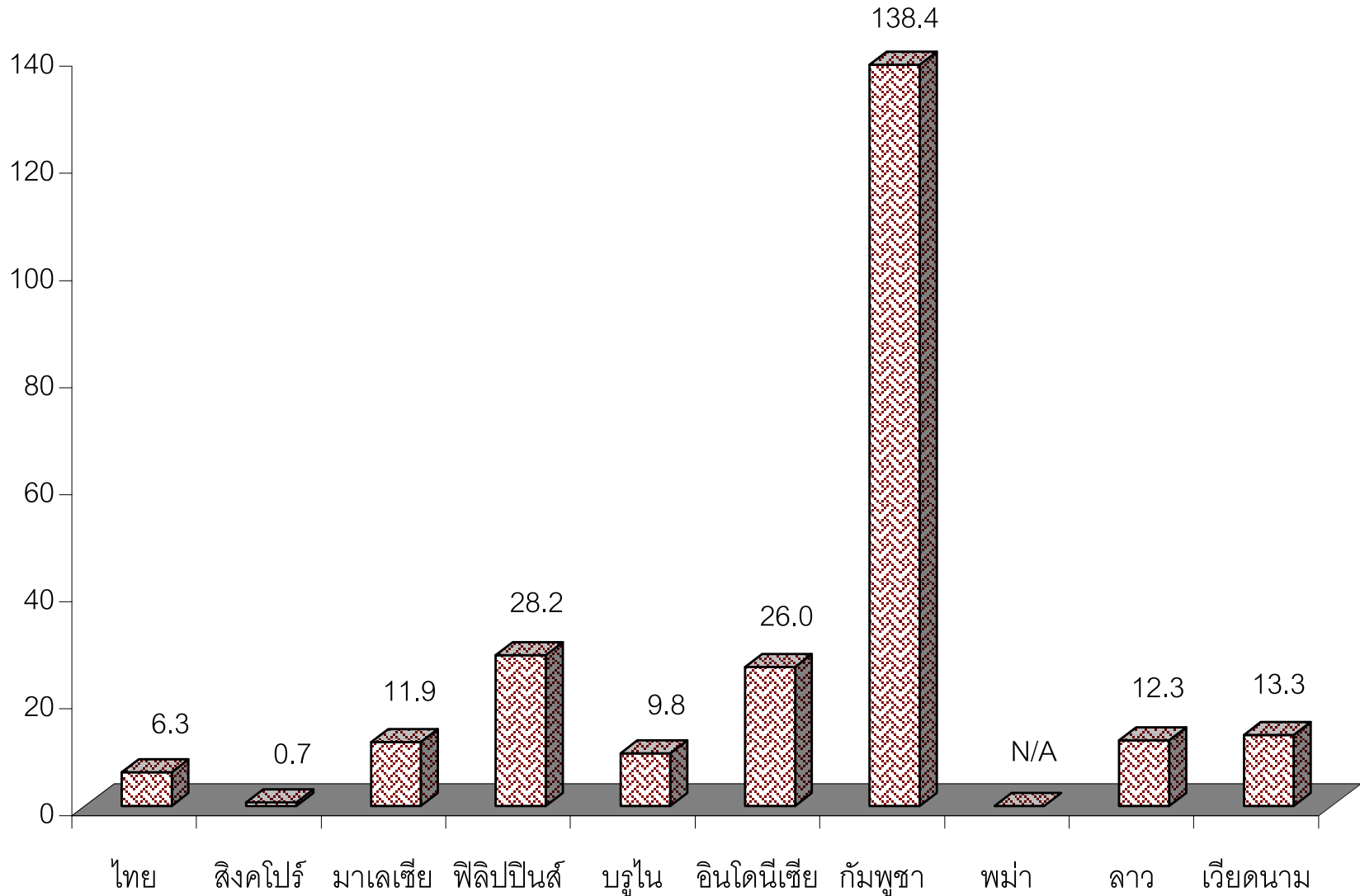
ระยะเวลาที่ใช้ในการก่อตั้งธุรกิจ

หน่วย : วัน

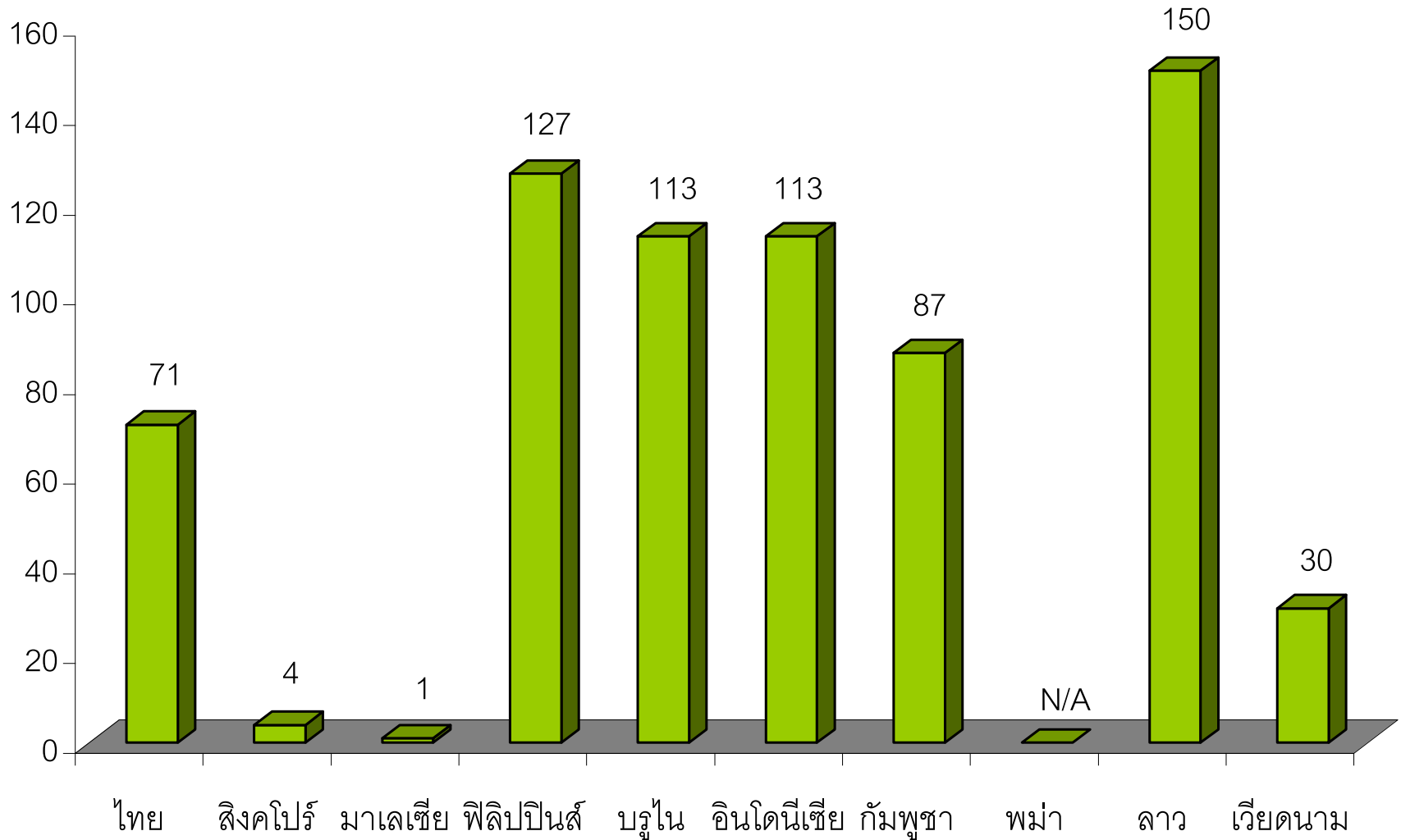
ต้นทุนในการก่อตั้งธุรกิจ

หน่วย : % รายได้ต่อหัว

ความสะดวกในการขอสินเชื่อ

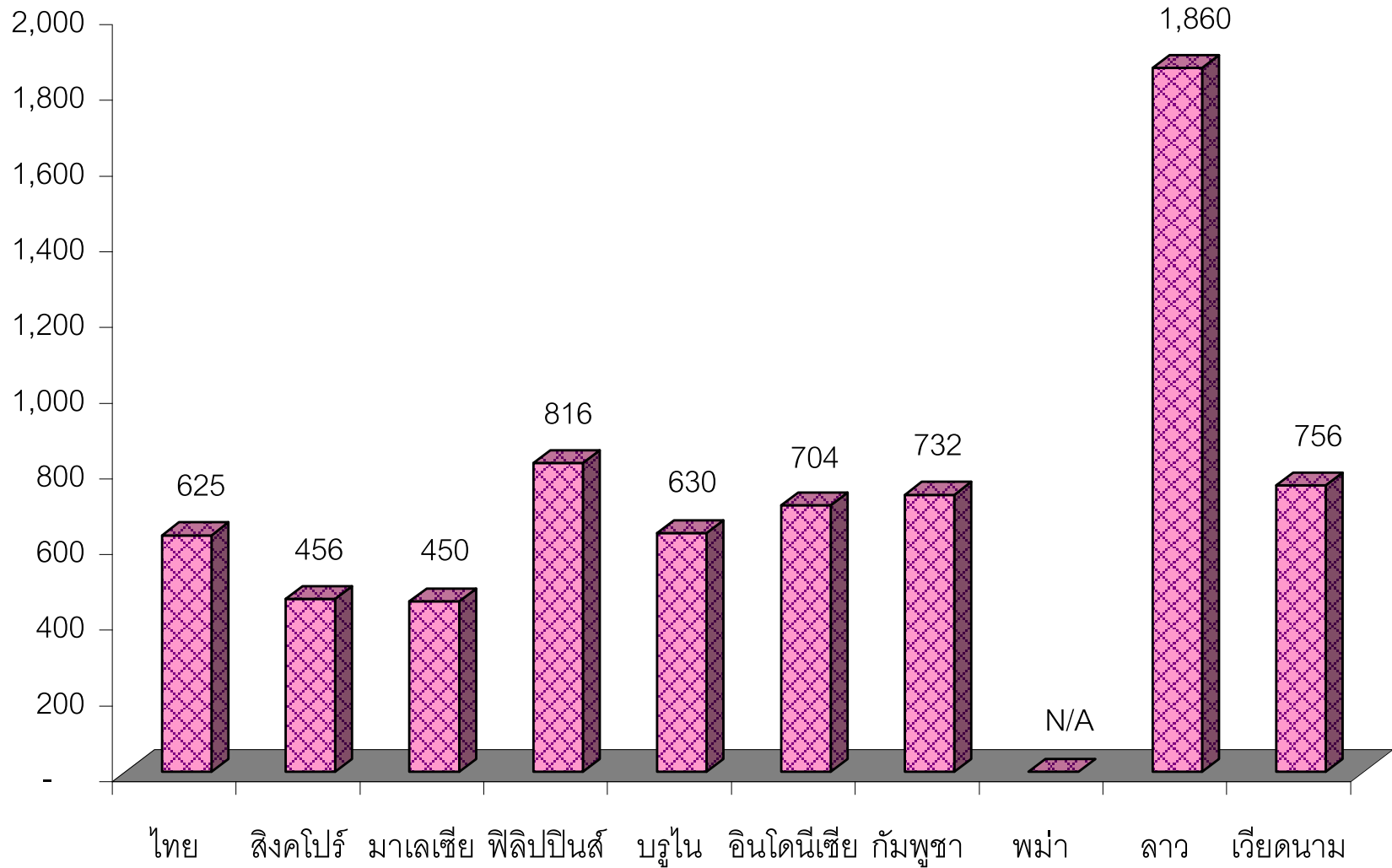
หน่วย : ลำดับที่

ที่มา : Doing Business 2010, World Bank

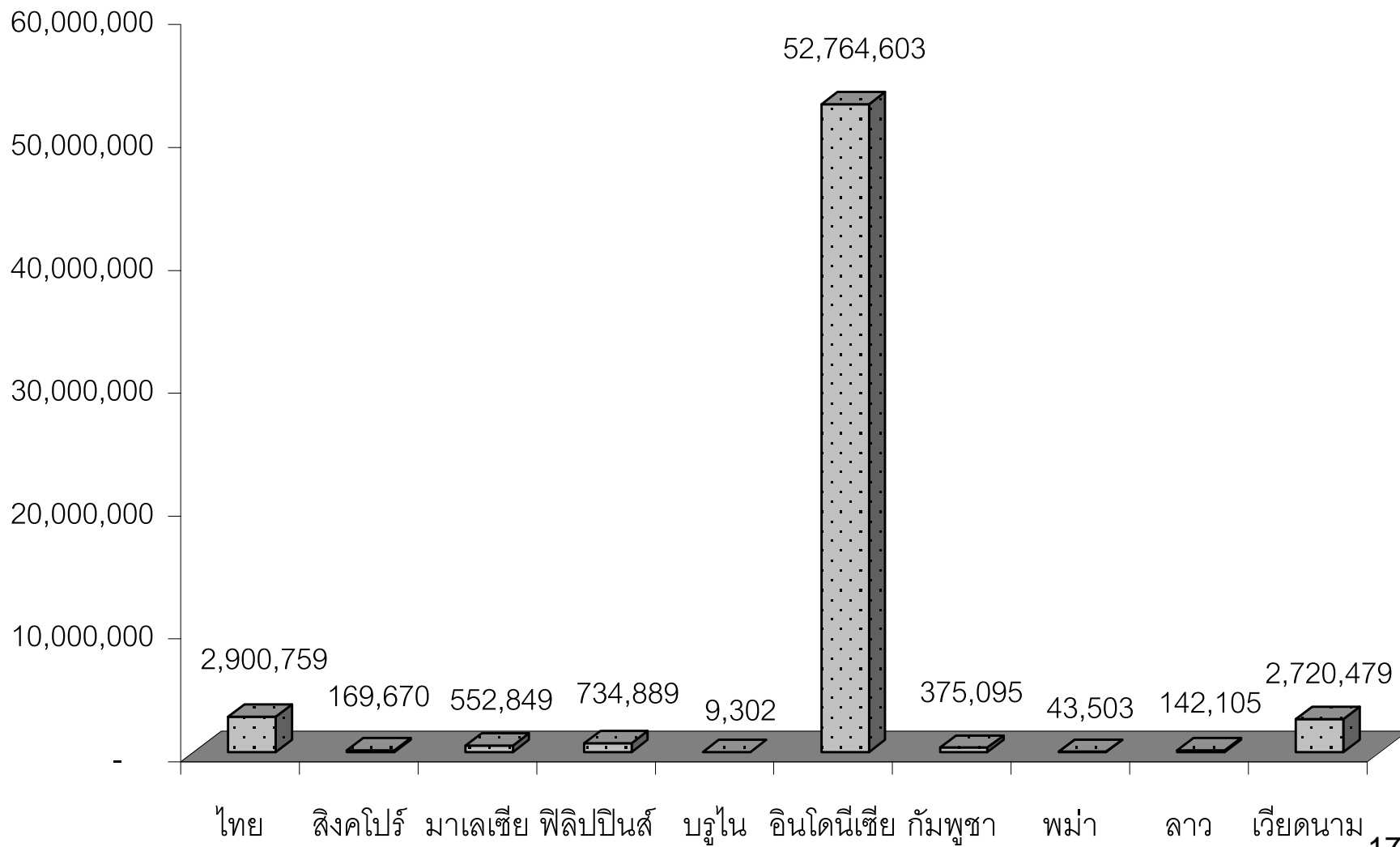
ต้นทุนการส่งออก

หน่วย : US\$ ต่อตู้

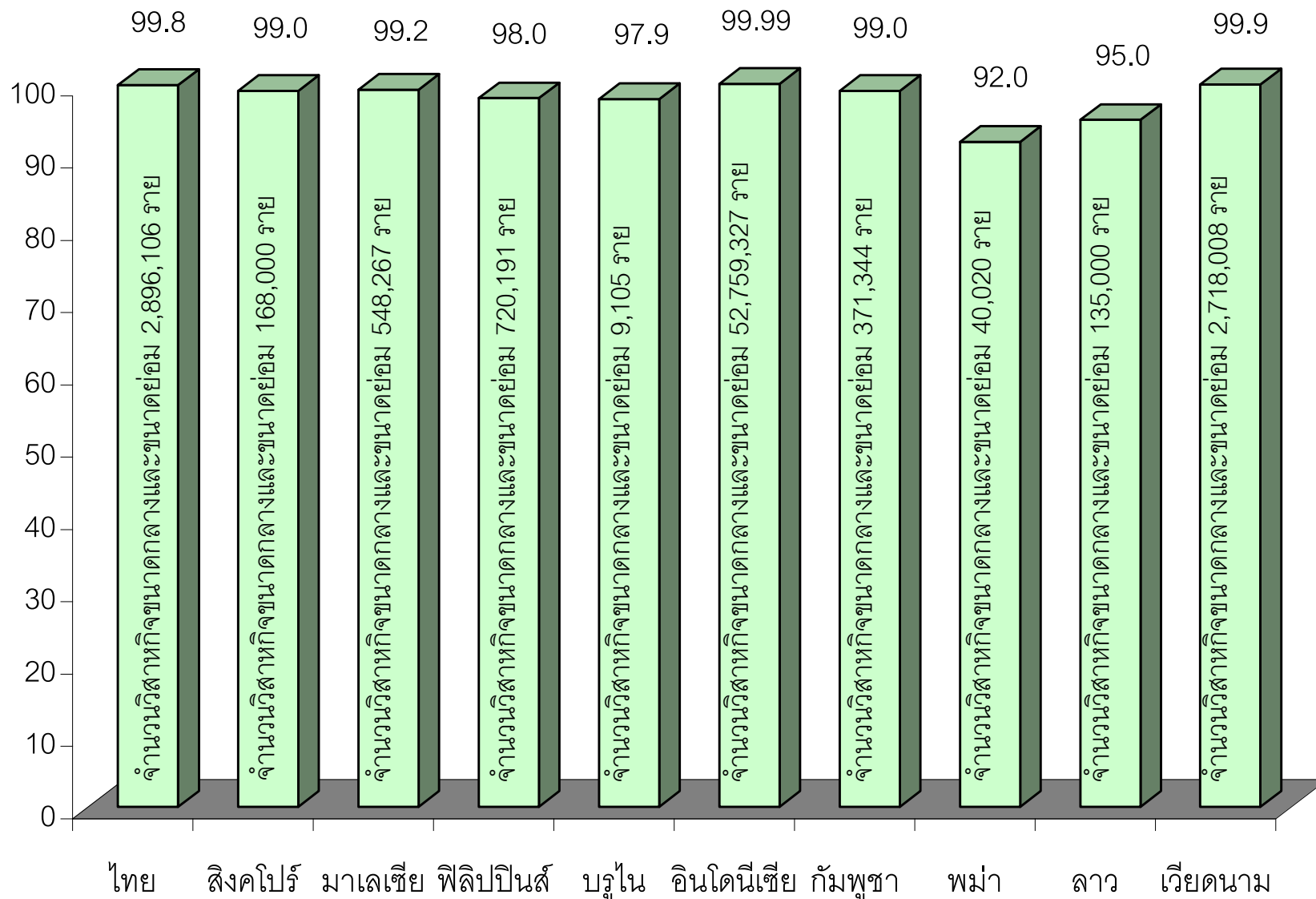
จำนวนผู้ประกอบการโดยรวม

หน่วย : ราย

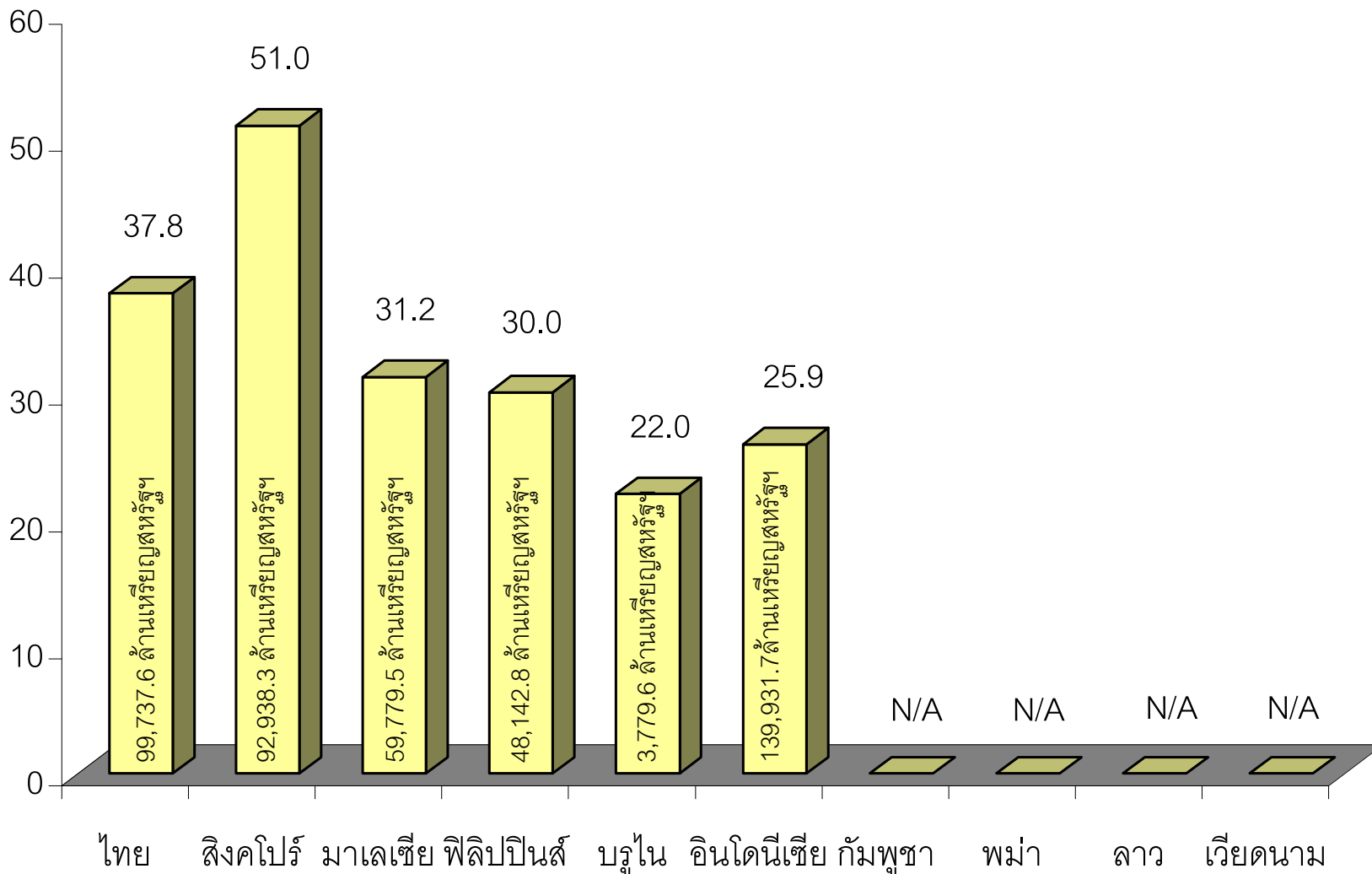
จำนวนและสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

หน่วย : ร้อยละ (%)

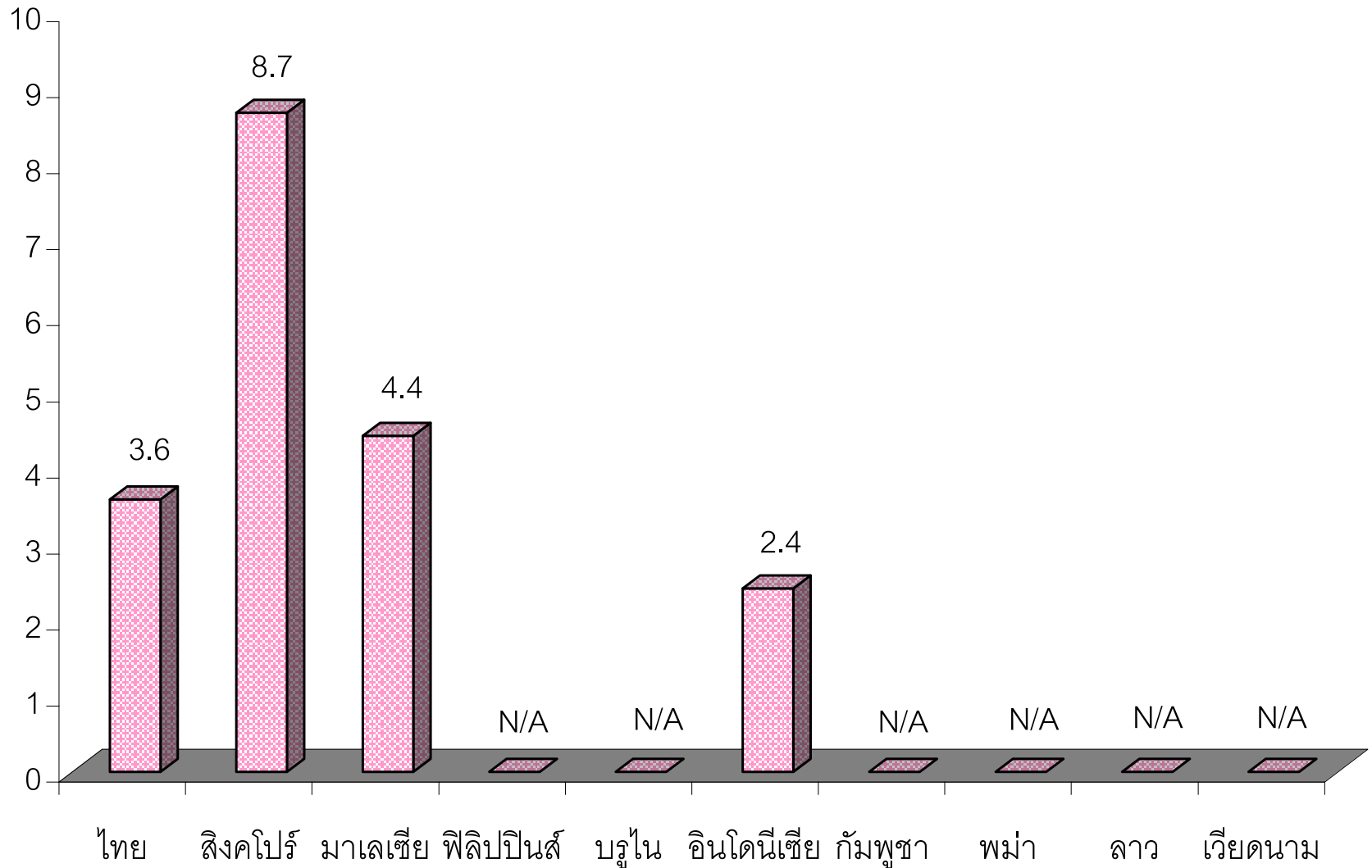
GDP ที่เกิดจาก SMEs

หน่วย : ร้อยละ (%)

ระดับการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกลุ่ม SMEs

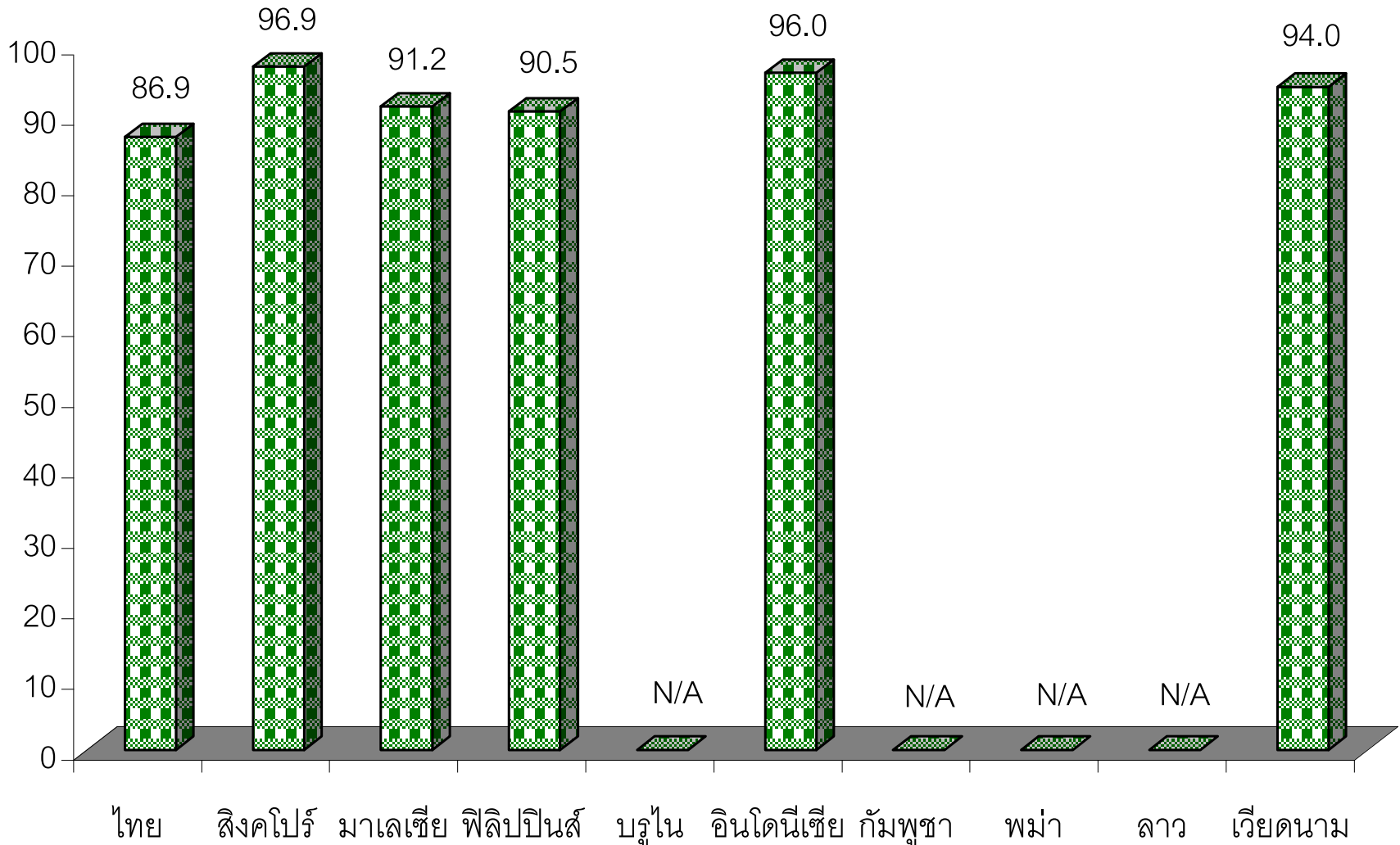
หน่วย : ระดับ

ที่มา : Integral Solutions Asia, 2009

การใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ประกอบการกลุ่ม SMEs

หน่วย : ร้อยละ (%)

The background features a stylized illustration of several hands in various colors (red, blue, green, yellow) reaching upwards towards a yellow sun. The hands are positioned around a central circular emblem.

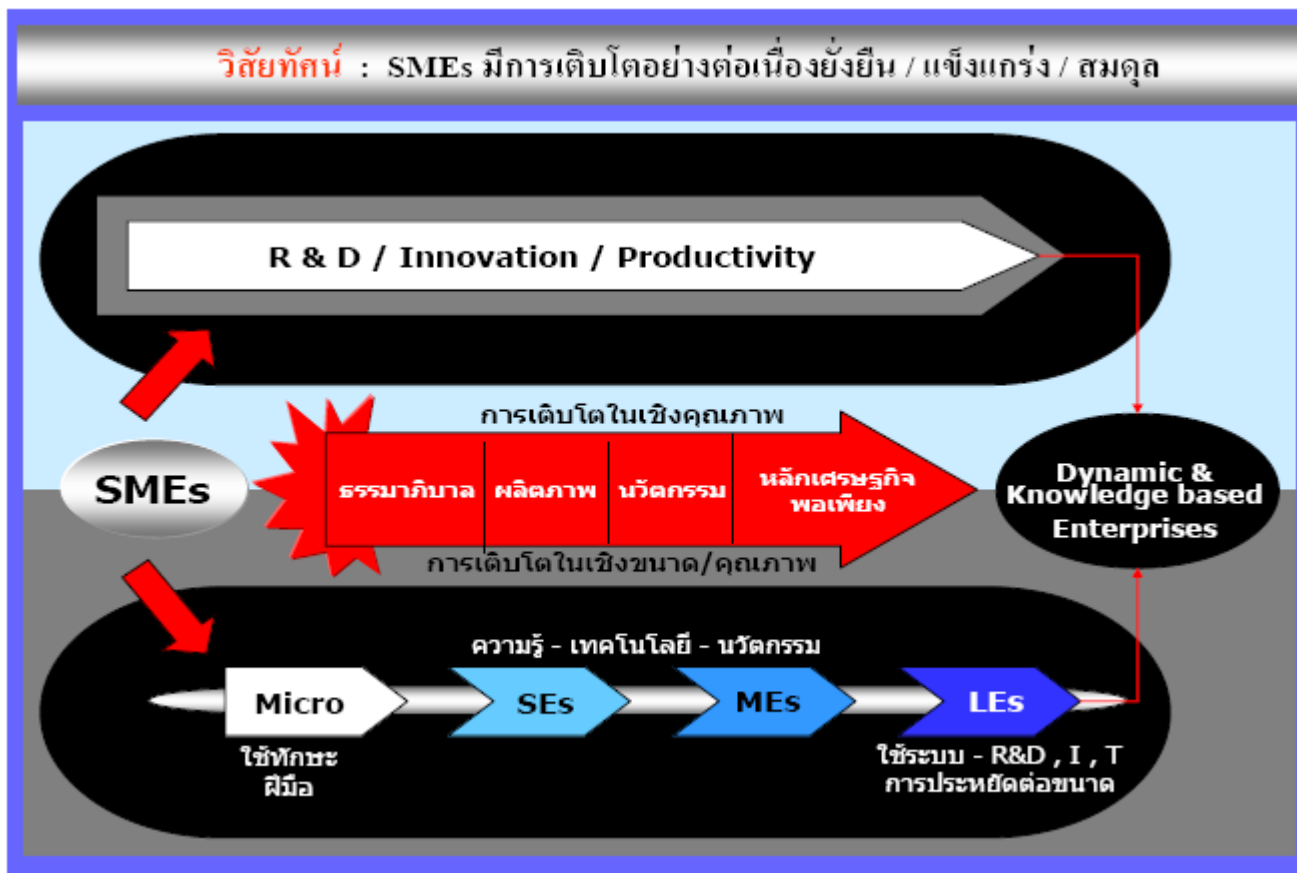
แต่้่มต่อเ้ในการด้าเน้ในธุรกิจ

และผลกระทบจากมาตรการและแต่้่มต่อทางธุรกิจ

Making
Science
Work
For you

วิสัยทัศน์และทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทย ปี 2550-2554

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

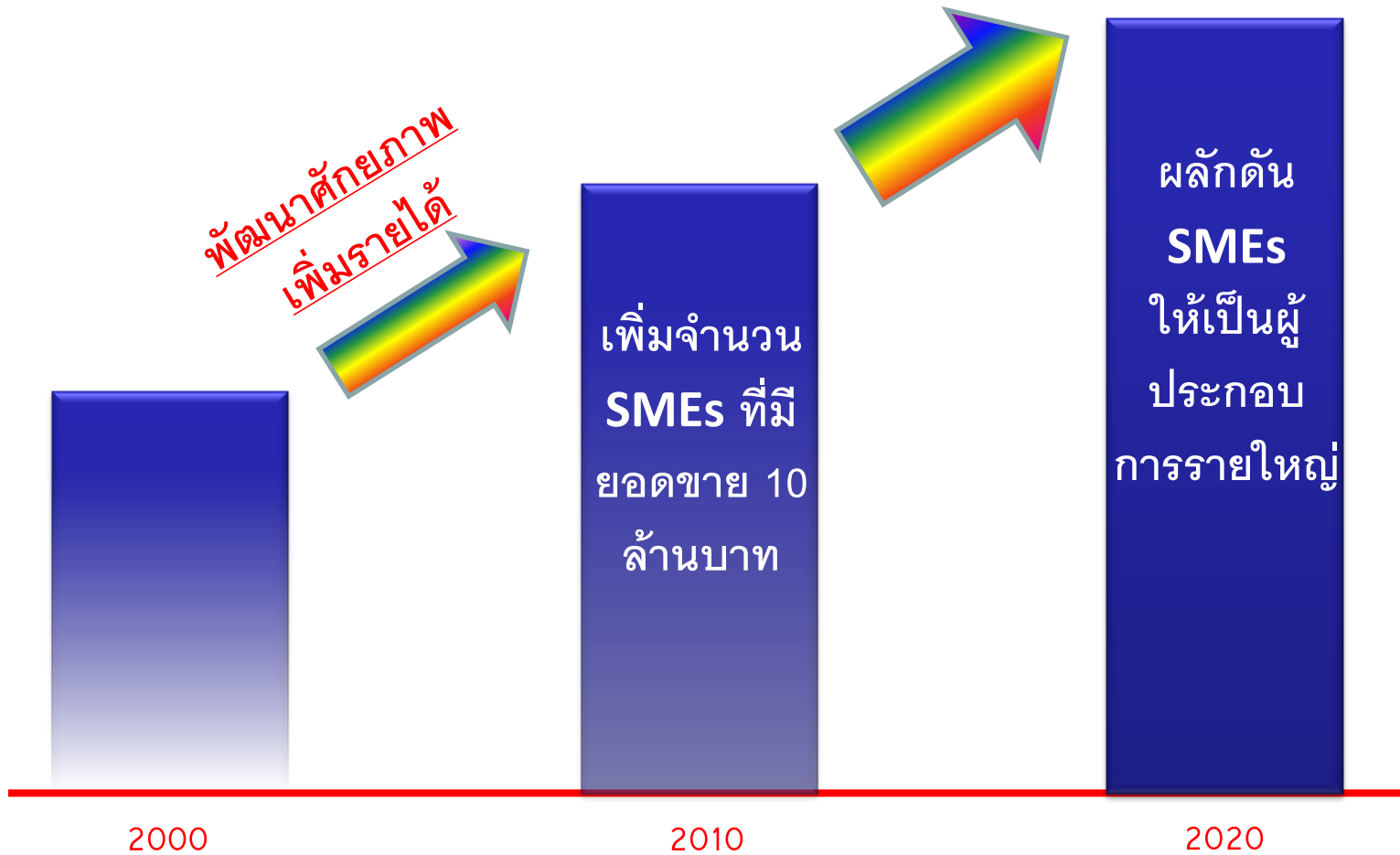
กลุ่มเป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย

ที่มา: แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2550-2554) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การกำหนดเป้าหมาย การพัฒนา SMEs ที่ชัดเจน

2000

2010

2020

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศสิงคโปร์

- การให้รางวัลแก่องค์กรที่นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้
- การสร้าง One-Stop SME แบบครบวงจร “Enterprise One”
- การให้เงินทุนสนับสนุนแบบให้เปล่า “Yes Startups”
- การผลักดันมาตรฐานที่สิงคโปร์กำหนดให้เป็นที่ยอมรับ
(การจัดตั้ง Spring Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore) → การตรวจสอบและประเมินอย่างเข้มงวด
- การตลาดใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการที่สนใจไปลงทุนในต่างประเทศ (ลาว กัมพูชา)

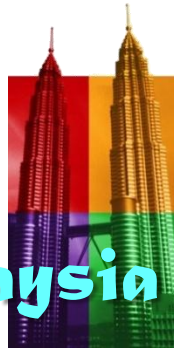

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศสิงคโปร์

ปัจจัยการผลิต

- : แรงงานสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ/ ภาษาจีนได้
- : โครงสร้างพื้นฐานพร้อม
- : ความมีระเบียบวินัย

การกำหนดทิศทางด้านเศรษฐกิจของประเทศที่ชัดเจน

GDP per Capita

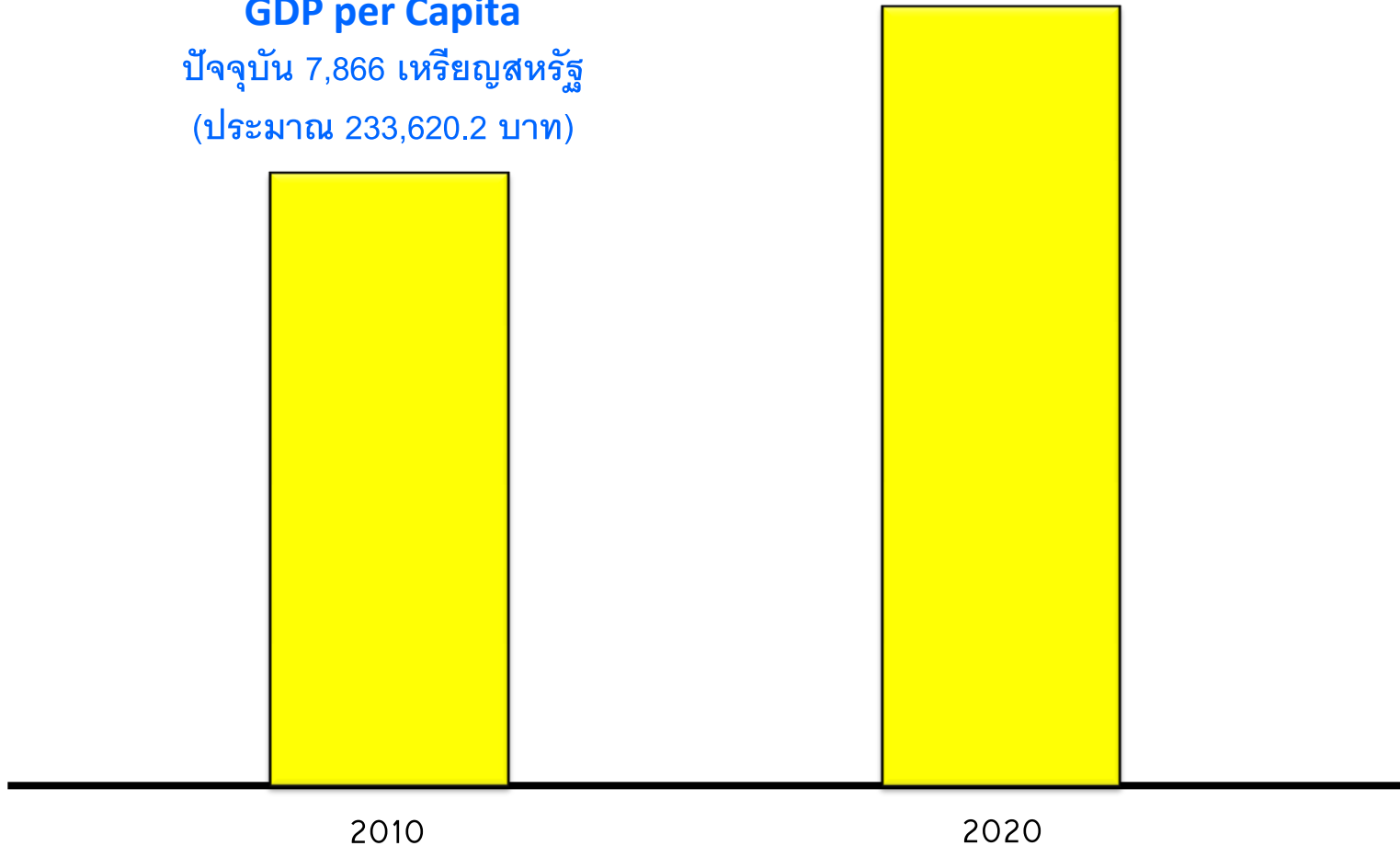
15,000 เหรียญสหรัฐ

(ประมาณ 445,500 บาท)

GDP per Capita

ปัจจุบัน 7,866 เหรียญสหรัฐ

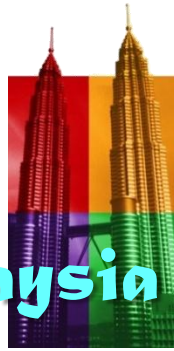
(ประมาณ 233,620.2 บาท)

2010

2020

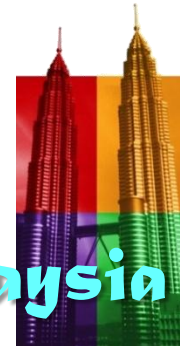
แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศมาเลเซีย

- การให้คะแนน SMEs และส่งเสริมผู้ประกอบการรายที่มีคะแนนผ่านตามเกณฑ์ให้สามารถส่งออกได้
- การจัดทำระบบการให้สินเชื่อบริหารยะสั้น (ภายใน 1 เดือน) แบบไม่มีดอกเบี้ย (ธุรกิจที่สนับสนุนสินเชื่อประเภทนี้ได้แก่ ธุรกิจเกษตร เลี้ยงสัตว์ เสริมสวย ธุรกิจไอที หาบเร่แผงลอย ธุรกิจอาหาร และธุรกิจบริการขนาดเล็ก เช่น ซักรีด ตู้ซักรีด)
- การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในระดับต่างๆ เพื่อลดการนำเข้าแรงงาน
- การให้ความสนใจในเรื่องหลักทรัพย์ค้ำประกันเป็นลำดับถัดไป
- การเปิดให้ตลาดภายในประเทศมีการแข่งขันเสรีมากขึ้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรม

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศมาเลเซีย

Malaysia

ปัจจัยการผลิต

- : แรงงานสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ/ ภาษาจีนได้
- : การจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอ
- : ยังมีทรัพยากรในระดับที่พอเพียง

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศเวียดนาม

ภาครัฐ

- : การจัดทำดัชนีความสามารถในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ผู้ประกอบการแต่ละจังหวัดแข่งขันกันเอง
- : การลดขั้นตอน / ปรับปรุงกฎระเบียบให้มีความคล่องตัวมากขึ้น
- : การให้ Tax exemption กับธุรกิจรายใหม่
- : ความมีเสถียรภาพของรัฐบาล

ปัจจัยการผลิต

- : ประชากรในระดับแรงงานมีสัดส่วนที่สูง โดยเฉพาะกลุ่มที่มีอายุน้อยกว่า 30 ปี
- : ค่าจ้างแรงงาน และต้นทุนต่างๆ ต่ำกว่าไทย
- : แรงงานมีความขยันขันแข็ง
- : ประเทศยังมีทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก

แต่มีข้อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศอินโดนีเซีย

ภาครัฐ

- : การส่งเสริมสนับสนุนด้านสินเชื่อให้กับ SMEs ระดับ Micro Enterprise มากขึ้น (ขยายวงเงิน และลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืม)
- : การปกป้องธุรกิจในกลุ่ม “Clean Energy” ให้กับ SMEs

ปัจจัยการผลิต

- : มีแรงงานจำนวนมากและค่าจ้างแรงงานยังต่ำ

ด้านตลาด

- : ตลาดมีขนาดใหญ่

แต่มีต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศฟิลิปปินส์

ภาครัฐ

- : กำหนดการพัฒนา SMEs ให้เป็นวาระแห่งชาติ
- : การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้กับกลุ่ม SMEs
- : การยกเว้นการคุ้มครองจากกฎหมายค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ

ปัจจัยการผลิต

- : แรงงานสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศบรูไน

ภาครัฐ

: มีแผนการส่งเสริม SMEs กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ปัจจัยการผลิต

: แรงงานสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ/ ภาษาจีนได้

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศกัมพูชา

ภาครัฐ

: การกำหนดกรอบการทำบัญชีและแบบฟอร์ม/ ขั้นตอนการเสียภาษีสำหรับกลุ่ม SMEs ที่ง่ายและไม่ซับซ้อนและให้เป็นที่ยอมรับโดยสถาบันการเงินในกัมพูชา

ปัจจัยการผลิต

: มีทรัพยากรจำนวนมาก
: ค่าจ้างแรงงานยังต่ำ

ตลาดส่งออก

: ได้โควตาในการส่งออก

แต้มต่อในการดำเนินธุรกิจ : ประเทศลาว

ปัจจัยการผลิต

: มีทรัพยากรจำนวนมาก
: ค่าจ้างแรงงานยังต่ำ

ตลาดส่งออก

: ได้โควตาในการส่งออก

ผลกระทบจากมาตรการและแต้มต่อทางธุรกิจ ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศส่วนใหญ่ยังมองว่าประเทศสมาชิก คือคู่แข่งชั้น

ประเทศส่วนใหญ่มองว่า การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะส่งผลให้
มีการแข่งขันมากขึ้น ทำให้ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ
และแรงงาน เพื่อให้พร้อมกับการเข้าสู่ตลาดเสรี

ผลกระทบจากมาตรการและแต้มต่อทางธุรกิจ ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศที่มีนโยบายเปิดเสรีในด้านการค้าการลงทุนของชาวต่างประเทศ
เช่น กัมพูชา ลาว เวียดนาม พยายามหามาตรการเพื่อกระตุ้น
ให้เกิดการลงทุนมากขึ้น

ประเทศที่ยังมีระดับการพัฒนาด้อยกว่าต่างมองหาพันธมิตร
จากต่างประเทศ ซึ่งอาจจะไม่ใช่ประเทศในกลุ่มสมาชิกอาเซียน

เพื่อให้การส่งเสริมและ
สนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมมีประสิทธิภาพ
มากยิ่งขึ้น

เพื่อพัฒนาศักยภาพ SMEs
ไทยให้เข้มแข็งและส่งเสริม
สินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับใน
ตลาดอาเซียนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เพื่อส่งเสริม SMEs ที่สนใจ
ไปลงทุนในประเทศสมาชิก
อาเซียน
(โดยเฉพาะกลุ่ม CLMV)

เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิด
การลงทุนในประเทศไทย

เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- การกำหนดให้การส่งเสริมและสนับสนุน SMEs เป็นวาระแห่งชาติ
- การจัดให้มีหน่วยงานกลางทำหน้าที่ประสานงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในด้านต่างๆ
- การผลักดันระบบ Single Window มาใช้โดยเร็วและให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- การสร้าง One Single Portal เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ

เพื่อพัฒนาศักยภาพ SMEs ไทยให้เข้มแข็งและส่งเสริมสินค้าไทย ให้เป็นที่ยอมรับในตลาดอาเซียนมากขึ้น

- การจัดหามาตรการที่จูงใจให้ผู้ประกอบการ SMEs นำนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตและการบริหารงานมากขึ้น
- การพัฒนาทักษะในด้านภาษาต่างประเทศของผู้ประกอบการ SMEs เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการดำเนินธุรกิจกับบริษัทต่างชาติได้ดียิ่งขึ้น
- การวัดระดับศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs และส่งเสริมกลุ่มที่สามารถพัฒนาและมีมาตรฐานที่ยอมรับได้ให้สามารถส่งออก
- การจัดค่าเกณฑ์วัดความเสี่ยงสำหรับ SMEs ในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น
- การปรับค่าธรรมเนียม SMEs ในแต่ละกลุ่มให้เหมาะสมมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่ม
Micro enterprise

เพื่อพัฒนาศักยภาพ SMEs ไทยให้เข้มแข็งและส่งเสริมสินค้าไทย ให้เป็นที่ยอมรับในตลาดอาเซียนมากขึ้น (ต่อ)

- การปรับวิธีการบันทึกข้อมูลทางบัญชีและแบบฟอร์มการเสียภาษีสำหรับ SMEs ที่เข้าใจง่าย พร้อมทั้งให้สถาบันการเงินยอมรับในวิธีการ
- การพัฒนาและส่งเสริมภาพลักษณ์แบรนด์ของสินค้าไทยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการประชาสัมพันธ์แบรนด์ไทยให้เป็นที่รู้จักในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น
- การสนับสนุนให้นำแนวคิดของงานศิลปะไปผสมผสานในสินค้าไทยมากขึ้น
- การรณรงค์ให้แรงงานไทยมีระเบียบวินัยและอดทน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการผลิตและลดต้นทุน

เพื่อส่งเสริม SMEs ที่สนใจไปลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน (โดยเฉพาะกลุ่ม CLMV)

- การสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีในภาคเอกชนกับกลุ่มประเทศ CLMV มากขึ้น
- การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีและความเคารพศรัทธา/ ความเชื่อในกลุ่มประเทศ CLMV แก่ผู้ประกอบการไทยที่สนใจทั้งด้านการค้าและการลงทุนในประเทศเหล่านั้น
- การผลักดันให้เกิดการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก (เช่น e-passport) บริเวณด่านชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในประเทศไทย

- การให้สิทธิประโยชน์สำหรับการลงทุนที่สร้างความเชื่อมโยงกับ SMEs ไทย และเป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม
- การประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลอย่างต่อเนื่องถึงสถานการณ์ของประเทศไทย
- การสร้างให้เกิดความมั่นใจว่า นโยบายภาครัฐของไทยมีความแน่นอนและไม่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยของรัฐบาล
- การลดขั้นตอน/ กฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐที่ซ้ำซ้อน
- การจัดทำกฎหมาย/ กฎระเบียบของไทยให้มีหลายภาษา
- การพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการทำงานของแรงงานไทยอย่างมีระบบและมีวินัย เพื่อลดการนำเข้าแรงงาน

ประเด็นการประชุมระดมสมอง

- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและมาตรการเพื่อรองรับผู้ประกอบการ SMEs ไทยต่อการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
 - แนวทางการพัฒนาศักยภาพ SMEs ไทย
 - แนวทางการส่งเสริมสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้นในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
 - แนวทางการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยไปลงทุนในประเทศสมาชิกอาเซียน
 - แนวทางการส่งเสริมให้เกิดการลงทุนในประเทศไทย

ขอบคุณและสวัสดี

ภาคผนวก ค
รายชื่อและหน่วยงานที่สัมภาษณ์เชิงลึก

ประเทศไทย

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ชื่อ-นามสกุล	นายอภิวัฒน์ อสมารณณ์
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม
หน่วยงาน	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม
ที่อยู่	กระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์	02 202 4301
โทรสาร	02 644 8817

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ชื่อ-นามสกุล	นายวัฒนพงศ์ ภูมิถาวร
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)
หน่วยงาน	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ที่อยู่	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 44/100 ถนนนนทบุรี 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์	02 507 7244

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวมาลัย กรแก้วสมนึก
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้)
หน่วยงาน	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ที่อยู่	กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ 44/100 ถนนนนทบุรี 1 อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์	02 507 7240

ประเทศสิงคโปร์

SPRING SINGAPORE

ชื่อ-นามสกุล	Cheong Tak Leong
ตำแหน่ง	Deputy Director, Standards
ที่อยู่	2 Bukit Merah Central Singapore 159835
โทรศัพท์	65 6279 3115
โทรสาร	65 6278 6990
มือถือ	65 9875 8629
E-mail address	cheong_tak_leong@spring.gov.sg

ชื่อ-นามสกุล	Mr. Lim Wee Chuan Dave
ตำแหน่ง	Head, Planning
ที่อยู่	2 Bukit Merah Central Singapore 159835
โทรศัพท์	62 6279 3373
โทรสาร	62 6273 6260
E-mail address	Dave_lim@spring.gov.sg

ชื่อ-นามสกุล	Mr. Chua Yung Chuan
ตำแหน่ง	Senior Officer, Planning
ที่อยู่	2 Bukit Merah Central Singapore 159835
โทรศัพท์	65 6279 3115
โทรสาร	65 6278 6990

IE Singapore

ชื่อ-นามสกุล	Mr. Terence Seow
ตำแหน่ง	Group Director, Planning
ที่อยู่	230 Victoria Street #10-00 South America Room

ประเทศมาเลเซีย

SME Corp

ชื่อ-นามสกุล	Izniza Afzan Mustafa Albakri
ตำแหน่ง	Assistant Manager, Programme Coordination Division
ที่อยู่	Level 20, West wing, Menara MATRADE, Jalan Khidmat Usaha, Off Jalan Duta, 50480 Kuala Lumpur, Malaysia
โทรศัพท์	6 03-6207 6000
โทรสาร	6 03-6207 6213
E-mail address	iczniza@smecorp.gov.my

ชื่อ-นามสกุล	Kausalya Gopal
ตำแหน่ง	Senior Manager, Economic and Policy Planning Division
ที่อยู่	Level 20, West wing, Menara MATRADE, Jalan Khidmat Usaha, Off Jalan Duta, 50480 Kuala Lumpur, Malaysia
โทรศัพท์	6 03-6207 6000
โทรสาร	6 03-6203 7410
E-mail address	kausalya@smecorp.gov.my

Malaysian Industrial Development Authority

ชื่อ-นามสกุล	Rajendran
ตำแหน่ง	Director (Asia Oceania) Foreign Investment Promotion Division
ที่อยู่	3rd floor, Block 4, Plaza Sentral, Jalan Stesen Sentral 5, Kuala Lumpur, P.O. Box 10618, 50720 Kuala Lumpur, MALAYSIA
โทรศัพท์	03-2267 3633 (GL), 03-2267 6633 (DID)
โทรสาร	03-2267 6688
E-mail address	rajendran@mida.gov.my
Website	www.mida.gov.my

Bank Perusahaan Kecil & Sederhana Malaysia Berhad

ชื่อ-นามสกุล	Hayati Enjah
ตำแหน่ง	Assistant Manager, Corporate Communications
ที่อยู่	P.O.Box 12352, 50774 Kuala Lumpur, MALAYSIA
โทรศัพท์	603 2615 2020, 603 2615 2828 (GL), 603 2615 2122 (DID)
โทรสาร	603 2698 1659
E-mail address	hayati@smebank.com.my

Website www.smebank.com.my

ชื่อ-นามสกุล	Norani Mohd Noor
ตำแหน่ง	Manager/ Head, Mass Portfolio Management
ที่อยู่	P.O.Box 12352, 50774 Kuala Lumpur, MALAYSIA
โทรศัพท์	603 2615 2020, 603 2615 2828 (GL), 603 2615 2928 (DID)
โทรสาร	603 2693 2512
E-mail address	norani@smebank.com.my
Website	www.smebank.com.my

ประเทศฟิลิปปินส์

UACT

ชื่อ-นามสกุล	Ryan Patrick G. Evangelista
ตำแหน่ง	Executive Directive
ที่อยู่	3/F ECC Bldg., 355 Sen. Gil Puyat Avenue, Makati City 1200 PHILIPPINES
โทรศัพท์	632 8904845 ext 123
โทรสาร	632 8979605
มือถือ	639 209126078
E-mail address	ryan@uactphilippines.org
Website	www.uactphilippines.org

Department of Trade and Industry

ชื่อ-นามสกุล	Atty. Lucky Siegfred M. Balleque
ตำแหน่ง	Center Manager, NERBAC Davao Chief, Investment Promotion and Business Licensing Division
ที่อยู่	XI Mintrade Realty Bldg., Monteverde Ave., Davao City PHILIPPINES
โทรศัพท์	(6382) 224-0511 loc. 203
โทรสาร	(6382) 225-4847
มือถือ	0917-718-5547
E-mail address	luckyballeque@yahoo.com, ebizdvo@yahoo.com

Phillippine Exporter Confederation, INC.

ชื่อ-นามสกุล	Mr. Sergio Ortiz Luis, JR.
ตำแหน่ง	President
โทรศัพท์	(632) 8312023
E-mail address	sol@philexport.ph
Website	www.philexport.ph

ประเทศอินโดนีเซีย

Ministry of Cooperatives and SMEs

ชื่อ-นามสกุล	Mr. I Wayan Dipta
ตำแหน่ง	Deputy Minister for Research and Development of Cooperative & SME Resources
โทรศัพท์	+62 812 1914 126
โทรสาร	+62-21 794 2721
E-mail address	Wayan_dipta@yahoo.com

Ministry of Industry

ชื่อ-นามสกุล	Mr. Eddy Siswanto
ตำแหน่ง	Director of Food Industry, Directorate General of Small and Medium Industry
โทรศัพท์	+62 21 525 3526
โทรสาร	+62 21 525 3526
E-mail address	maseddysis@yahoo.com

ประเทศบรูไน

Badan Kemajuan Industry Brunei (BINA)

ชื่อ-นามสกุล	Pehin Dato Haji Mahdini Dato Haji Basir
ตำแหน่ง	Deputy President
ที่อยู่	Km. 8, Jalan Gadong BE 1118 Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2444100
โทรสาร	673 8710252
มือถือ	673 242 3300
E-mail address	nuningmahdini@hotmail.com

SIAMBRU SDN BHD

ชื่อ-นามสกุล	Monchai Apichatmontree
ตำแหน่ง	Director
ที่อยู่	No.11, Spg.51-36-5, Kg.Menglait, Jln.Gadong BE3919, Bandar Seri Begawan, Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2239768
โทรสาร	673 223 9769
มือถือ	673 7181889
E-mail address	monchai@siambru.com

Ministry of Industry and Primary Resources

ชื่อ-นามสกุล	Rita Suzanty Andry
ตำแหน่ง	Special Duties Officer
หน่วยงาน	Promotion and Facilitation Service Division
ที่อยู่	3rd Floor, Jalan Menteri Besar, Berakas BB3910 Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2380004
โทรสาร	673 2382835
E-mail address	rita.andry@industry.gov.bn

ชื่อ-นามสกุล	Effandi Bin Hj Salleh
ตำแหน่ง	Senior Special Duties Officer, Head of Entrepreneurial Development Centre
หน่วยงาน	Entrepreneurial Development Centre
ที่อยู่	SPG 32-15 Bangunan B19, PWD 1507, Kampung Anggerek Desa, Jalan Berakas, BB3713, Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2334172

โทรศัพท์ 673 2333964, 673 4240596
E-mail address effandisalleh@gmail.com

ชื่อ-นามสกุล	Ms Najeebah Pehin Dato Haji Saluiman
ตำแหน่ง	Project Officer
หน่วยงาน	Entrepreneurial Development Centre
ที่อยู่	B19, Simpang 32-15, Kampung Anggerek Desa, Jalan Berakas, BB3713, Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2333964
โทรศัพท์	673 2334136
E-mail address	najeebah.sulaiman@hotmail.com

ชื่อ-นามสกุล	Zurairatul Amanee binti Haji Ahmad
ตำแหน่ง	Project Officer
หน่วยงาน	Entrepreneurial Development Centre
ที่อยู่	B19, Simpang 32-15, Kampung Anggerek Desa, Jalan Berakas, BB3713, Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2334192/ 2333964
โทรศัพท์	673 2334136
E-mail address	amane_0198@hotmail.com, zurairatul.ahmad@industry.gov.bn

BIMP-EAGA Business Council

ชื่อ-นามสกุล	Hj. Ismail Damit
ตำแหน่ง	Interim Chairman
ที่อยู่	No.89, Jalan Anggerek Desa, Berakas, B.S.Begawan, Negara Brunei Darussalam BB3713
โทรศัพท์	673 8750541
โทรศัพท์	673 2333218
E-mail address	liamaildamit@ymail.com
Skype	852 8191 1616

The Brunei Economic Development Board

ชื่อ-นามสกุล	Tuty Hallawaty Mahmood
ตำแหน่ง	Business Development Manager, Local Business Development
ที่อยู่	Block 2K, Bangunan Kerajaan, Jalan Ong Sum Ping, Bandar Seri Begawan

การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายและมาตรการการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
สำหรับผู้ประกอบการ SMEs ในกลุ่มประเทศอาเซียน
สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

	BA1311, Negara Brunei Darussalam
โทรศัพท์	673 2230111 ext. 209
โทรสาร	673 223 0064
E-mail address	tuty@bedb.com.bn

ประเทศเวียดนาม

Department of Planning and Investment, Ho Chi Min City

ชื่อ-นามสกุล	Nguyen Trong Nghia
ตำแหน่ง	Deputy Chief, Investment Registration Division
ที่อยู่	32 Le Thanh Ton St., Dist 1., Ho Chi Minh City, Viet Nam
โทรศัพท์	84-8 38227495 - 38224009
โทรสาร	84-8 38295008
มือถือ	090 3 7270 84
Website	www.dpi.hochimincity.gov.vn

Chamber of Commerce and Industry of Vietnam (Ho Chi Minh City Branch)

ชื่อ-นามสกุล	MMVB. NGUYEN DUC BINH
ตำแหน่ง	Director SMEs Promotion Center
ที่อยู่	R.403, 4th Floor, 171 Vo Thi Sau, Dist. 3rd, HCM City VIETNAM
โทรศัพท์	84.8 3932 5085 - 3932 0033
โทรสาร	84.8 3932 5472
มือถือ	0938 333 898
E-mail address	binhsme@vcci-hcm.org.vn, binhsme@gmail.com
Website	www.vcci-hcm.org

International Affairs Bureau

ชื่อ-นามสกุล	Nguyen Thanh Nam
ตำแหน่ง	Specialist
ที่อยู่	32, Le Thanh Ton Str., District 1 - HCM City, VIETNAM
โทรศัพท์	84.8 3822 7495
โทรสาร	84.8 3829 5008
มือถือ	0902 093 490
E-mail address	thanhnamdpi@gmail.com
Website	www.dpi.hochimincity.gov.vn

ประเทศสหภาพพม่า

Royal Thai Embassy

ชื่อ-นามสกุล	Mr.Prajuab (P.J.) Supinee
ตำแหน่ง	Minister Counsellor
หน่วยงาน	Office of Commercial Affairs
ที่อยู่	22-24, Kaba Aye Pagoda Road, (Golden Hill Tower) Bahan Township, Yangon, Union of Myanmar
โทรศัพท์	(951) 558628, 558556 Ext.7041
โทรสาร	(951) 558644, 558557
E-mail address	depthailand@gmail.com

Ministry of Industry

ชื่อ-นามสกุล	Mrs. Aye Aye Win
ตำแหน่ง	Deputy Director
หน่วยงาน	Industrial Zone Supervision Department
ที่อยู่	Ministry of Industry No. (2) Office No. (30), Nay Pyi Taw
โทรศัพท์	067 405336

Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry, Honorary Patron, Myanmar Industries Association

ชื่อ-นามสกุล	Dr.Kyaw Htin
ตำแหน่ง	Adviser
ที่อยู่	Shwe Ingyin, Rm. V(2), 1st Floor, Wayzayantar Road, Thingangyun Tsp, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์	95-1-561892 to 95-1-561899 Ext. 228(Res.)
โทรสาร	95-1-214832 (off)
E-mail address	mia@myanmar.com.mm

Golden Galon Co., Ltd.

ชื่อ-นามสกุล	Sonny Aung Khin
ตำแหน่ง	Director
ที่อยู่	E Condo No.4 A Block,2nd Floor, Room No.2, Zay-Myauk-Lan, Dagon Township, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์	(951) 375416
โทรสาร	(951) 375416

โทรศัพท์บ้าน (959) 5409469, 8032909
E-mail address goldengalon@mptmail.net.mm

Department of Commerce, Yangon Institute of Economics, Myanmar

ชื่อ-นามสกุล Aung Kyaw, Ph.D
ตำแหน่ง Assistant Lecturer
ที่อยู่ Kamayut, Yangon 11041, Yangon Division, Myanmar
โทรศัพท์ (951) 585070
โทรศัพท์บ้าน (951) 580984, 723075
มือถือ (959) 5156475
E-mail address aung1310@yahoo.com, draungkyaw@gmail.com

The Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry

ชื่อ-นามสกุล U Aung Myint
ตำแหน่ง Consultant
ที่อยู่ No.29, Min Ye Kyaw Swar Road, Lanmadaw Township, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์ (951) 214344-49
โทรสาร (951) 214484
E-mail address aung.myint900@gmail.com
ที่อยู่บ้าน No.63/65, 1st Floor, Myayagone St, (127th st Corner), Mingalar Taung Township, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์บ้าน (951) 291800

ชื่อ-นามสกุล Dr.Myo Thet
ตำแหน่ง Joint Secretary General
ที่อยู่ 29, Min Ye Kyaw Swar Street, Lanmadaw Township, Yangon, Myanmar
โทรศัพท์ (951) 214-343, 214-3447-9
โทรสาร (951) 214 484
มือถือ (950) 040-871
E-mail address myothes.sywh@gmail.com, dr.myothes@gmail.com

Myanmar Fruit and Vegetable Producers and Exporters Association

ชื่อ-นามสกุล Aung Zaw Oo
ตำแหน่ง Joint Secretary-2
ตำแหน่ง Central Executive Member

มือถือ (959) 501-8392, 5035797
E-mail address aungzawjohn@gmail.com

The Union of Myanmar Federation of Chambers of Commerce and Industry

ชื่อ-นามสกุล	Dr.Thin Nwe Win
ตำแหน่ง	CEC
E-mail address	royalruby@mptmail.net.mm, royalruby@myanmar.com.mm

ประเทศสปป.ลาว

ธนาคารส่งเสริมกิจการ (Agricultural Promotion Bank)

ชื่อ-นามสกุล	นายถาวร เข็มคำ
ตำแหน่ง	รองผู้อำนวยการธนาคาร
ที่อยู่	58 Haengboun Road, Ban Haisok , Vientiane Lao PDR.
โทรศัพท์	856-20 55511955 856-21 241391

ชื่อ-นามสกุล	นายอุลา ธนวงษา
ตำแหน่ง	ฝ่ายส่งเสริมการตลาดธนาคาร
ที่อยู่	58 Haengboun Road, Ban Haisok , Vientiane Lao PDR.
โทรศัพท์	856-20 5335452 856-21 254073

ธนาคารการค้าต่างประเทศลาว(Banque Pour Le Commerce Exterieur Lao)

ชื่อ-นามสกุล	นายศรัชัย ลินพะไชย
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการธนาคาร
ที่อยู่	No 1 Pangkham Street Vientiane Capital Lao PDR. P.O.Box 2925
โทรศัพท์	856-21 213 200-1 , 223 243-4 , 217 899 , 222 495.

ชื่อ-นามสกุล	นายตุลาฤทธิ์ พรหมสุรินทร์
ตำแหน่ง	ฝ่ายส่งเสริมการตลาดธนาคาร
ที่อยู่	No 1 Pangkham Street Vientiane Capital Lao PDR. P.O.Box 2925
โทรศัพท์	856-21 213 200-1 , 223 243-4 , 217 899 , 222 495.

สำนักงานพัฒนาและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดเล็กและกลาง

(Small and Medium Enterprise Promotion And Development Office)

ชื่อ-นามสกุล	นายสมดี อินมีชัย (Mr.Somdy Inmyxai)
ตำแหน่ง	กรรมการทั่วไป (Director General SMEPDO)
ที่อยู่	Ministry of Industry and Commerce, Nong bone Road, P.O. Box :474, Vientiane, Lao PDP.
โทรศัพท์	856-21 414064 ext 207 , 856-20 5513193

ประเทศกัมพูชา

Phanom Penh Small and Medium Industry Association

ชื่อ-นามสกุล	Heng Heang
ตำแหน่ง	Chairman
ที่อยู่	No.552-556, National Road2, Sangkat Chak Angreleu, Khan Meanchey, Phanom Penh, Kingdom of Cambodia
โทรศัพท์	855-23-993-618
โทรสาร	855-23-993-618
โทรศัพท์บ้าน	855-12-647-888
E-mail address	info@psmia.org
Website	www.psmia.org

Department of Public Relations and Investment Promotion Council for the Development of Cambodia

ชื่อ-นามสกุล	Suon Sophol
ตำแหน่ง	Deputy Director
ที่อยู่	Government Palace, Sisowat Quay, Wat Phnom, Phnom Penh, Cambodia
โทรศัพท์	885-90 691-168, 885-16 288 789
โทรสาร	885-23 427 597
E-mail address	sophalsuon@gmail.com, cdc.cib@online.com.kh

Ministry of Industry, Mines and Energy, Department of Cooperation and ASEAN Affairs

ชื่อ-นามสกุล	Chea Dara
ตำแหน่ง	Director
ที่อยู่	No.45 Norodom Blvd., Khan Duan Pehn, Phnom Penh, Cambodia
โทรศัพท์	855 81636786
โทรสาร	855 23 21 65 36
E-mail address	chdara15@yahoo.com

Trade Promotion Department, Ministry of Commerce

ชื่อ-นามสกุล	Seun Sotha
หน่วยงาน	Director
ที่อยู่	65-69, Street 136, Sangkat Phsar Kandal I Khan Daun Penh, Phnom Penh, Cambodia
โทรศัพท์	855- 23 211 745

โทรสาร 855-12 900 968
E-mail address seunsothal@yahoo.com
Website ww.tpd.gov.kh

ชื่อ-นามสกุล	Ouproum Virak
ตำแหน่ง	Deputy Director
ที่อยู่	65-67, St. 136 Sangkat Phsar Kandal I, Khan Daun Penh, Phnom Penh, Cambodia
โทรศัพท์	855 23 217 353
โทรสาร	855 23 211 745
โทรศัพท์บ้าน	855 17/16 555 799
E-mail address	virakmba@yahoo.com
Website	ww.tpd.gov.kh

ภาคผนวก ง

โอกาสและลู่ทางการค้าและการลงทุนในกลุ่มประเทศสมาชิก
อาเซียนใหม่ (กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า เวียดนาม)

ตารางที่ ง1 โอกาสทางการค้าและการลงทุนในกรุงเทพมหานคร ประเทศไทย กัมพูชา

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้านการตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัดจำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	กัมพูชาไม่สามารถผลิตสินค้าใช้เอง คาดว่าจะมีแนวโน้มนำเข้าสูงขึ้นทุกพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเติบโต ให้มีความสำคัญกับราคา	เพื่อการชะล้าง และเพื่อความงาม	ผู้มีรายได้ปานกลางและรายได้สูง ชาวต่างชาติที่เข้าไปทำงานและท่องเที่ยว	- สินค้าคุณภาพดี ขายที่ห้างสรรพสินค้า - สินค้าคุณภาพต่ำขายตามตลาดนัด	สินค้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ผู้บริโภคมีทุกระดับ ผู้ค้าและห้างสรรพสินค้า ชำระเงินสด	จีน และเวียดนาม
กลุ่มสินค้าเกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร	มีการเติบโตต่อเนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เมืองเป็นแหล่งการค้าไปยังจังหวัดอื่นจึงมีการเติบโตสูงกว่านอกเมือง	สินค้าเกษตร เมล็ดพันธุ์/ยาฆ่าแมลง/ปุ๋ยเคมี เครื่องจักรกลและเครื่องสูบน้ำ/ รถไถเดินตาม	ร้านค้าปลีก/ ตัวแทนจำหน่ายและเกษตรกร	สามารถเข้าถึงได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะผ่านร้านค้าปลีกหรือตัวแทนจำหน่าย	ตามเขตเมืองและนอกเขตเมืองขึ้นกับฤดูกาล ปลูกระดับคุณภาพ ราคา และความสะดวกในการใช้งาน ชำระเงินสด	จีนร้อยละ 60 และเวียดนามร้อยละ 15
กลุ่มสินค้าและบริการท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่อง	มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว มีเส้นทางท่องเที่ยวต่อไปยังจังหวัดอื่น และมีการไหลเวียนของ	บริการท่องเที่ยว รถเช่า จักรยานยนต์เช่า เรือเช่า บริการทัวร์ ของที่ระลึกและบริการทั่วไป (ร้านอาหาร สปา)	บริษัทนำเที่ยวนักท่องเที่ยวและผู้บริโภครายได้สูง	ผ่านบริษัททัวร์ บริษัทขายตั๋ว งานนิทรรศการและอินเทอร์เน็ต	นักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดธุรกิจเกี่ยวเนื่องหรือบริการท่องเที่ยวไม่ว่าจะที่พักบริการ สินค้า และ	- บริการ-กัมพูชาและเวียดนาม - ที่ระลึก -จีนและเวียดนาม

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้าน การตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัด จำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
	นักท่องเที่ยวมากขึ้น ส่งผลดีต่อ ผู้ประกอบการไทย				บริการทั่วไป ชำระเงิน สด	
กลุ่มสินค้าก่อสร้าง และวัสดุก่อสร้าง	มีการขยายตัวทาง เศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ในปี 2547-2550 รายได้ ต่อหัวสูงขึ้น ความ ต้องการสิ่งปลูกสร้างที่ดี ส่งผลต่อการเติบโตที่ สูงขึ้น	รับเหมาก่อสร้าง ตกแต่ง และวัสดุก่อสร้าง- ตกแต่งภายใน	ลูกค้าทั่วไป ลูกค้า โครงการ คอนโด บ้าน เดี่ยว บริษัทรับเหมา- ตกแต่งและผู้ซื้อราย ย่อย	สามารถเข้าได้ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม จากตัวแทนจำหน่าย ร้านค้าปลีก	มีความต้องการในทุก ช่วงเวลาเลือกสินค้า/ บริการจากคุณภาพ และความสะดวกในการ ขนส่ง ชำระเงินสด	จีนและเวียดนาม
กลุ่มสินค้ายานยนต์ และบริการซ่อมบำรุง	อัตราการขยายตัวการ ใช้ยานยนต์มีสูงขึ้น ได้รับความนิยมทั้งใน เมืองและนอกเมือง กิจการซ่อมจึงเป็น ตลาดที่มีศักยภาพ	บริการซ่อมบำรุงและ สินค้าซ่อมบำรุง (อะไหล่จักรยานยนต์ และรถยนต์)	ผู้ใช้รถ และศูนย์ซ่อม บำรุง คู่ขนาดเล็ก	เข้าถึงได้ทั้งทางตรงและ ทางอ้อม เช่น ผ่าน ร้านค้าปลีก	ต้องการทุกช่วงเวลา มี ความน่าเชื่อถือใน ผลงาน การบริหาร จัดการ คุณภาพสินค้า ชำระเงินสด	กัมพูชา ร้อยละ 60 เวียดนาม ร้อยละ 30

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 2 โอกาสทางการค้าและการลงทุนในจังหวัดเสียมเรียบ ประเทศกัมพูชา

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้าน การตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัด จำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
กลุ่มสินค้าและบริการ ท่องเที่ยวและธุรกิจ ต่อเนื่อง	การท่องเที่ยว เป็นปัจจัย ดึงดูดการลงทุนจากทั้ง ในและต่างประเทศ จำนวนนักท่องเที่ยวร้อยละ 63.16 เพิ่มขึ้นจากปี ก่อนร้อยละ 21.85 มี แผนพัฒนาธุรกิจ ท่องเที่ยว	บริการ: นำเที่ยว/ โรงแรม/เกสเฮ้าส์/ ร้านอาหาร/นวด/สปา สินค้า: น้ำมันขวดตัว/ น้ำมันหอมระเหย/รูป หอม/เทียนหอม/ลูก ประคบ	นักท่องเที่ยวชาวเอเชีย ตะวันออก เอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ชาว ยุโรปและอเมริกันนิยม การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	ตลาดทางตรงและตลาด ทางอ้อม ผ่านตัวแทน จำหน่าย/ ค้าปลีก อินเทอร์เน็ต	-ฤดูท่องเที่ยวเดือน กันยายนถึงเดือน มีนาคม -การซื้อส่วนมากตาม ร้านค้าปลีก ในขณะที่ การติดต่อการบริการนำ เที่ยว โรงแรม/เกสเฮ้าส์ มีทั้งติดต่อโดยตรงและ ผ่านอินเทอร์เน็ต	เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และส หราชอาณาจักร
กลุ่มสินค้าอุปโภค บริโภค	มีความต้องการนำเข้า สินค้าอาหารเพิ่มสูงขึ้น ตามจำนวนนักท่องเที่ยว ที่มีจำนวนมากขึ้น เป็นตลาดรองรับสินค้า อาหารและเครื่องดื่ม ขนาดใหญ่สุดในกัมพูชา	อาหาร: นมและอาหาร เสริม/เครื่องดื่มต่างๆ/ น้ำตาลทราย/ผงชูรส สินค้าอุปโภค: เครื่องสำอางค์/สบู่/ ผลิตภัณฑ์รักษาผิว/ ผงซักฟอก	นักท่องเที่ยว แรงงานใน ภาคบริการและ ประชาชนในพื้นที่ ส่วนมากเป็นนักศึกษา วัยรุ่นหญิง อายุไม่เกิน 30 ปี การศึกษาตั้งแต่ ระดับมัธยมศึกษา/ อนุปริญญาขึ้นไป	ค่อนข้างซับซ้อน ทำได้ หลายช่องทาง ค้าปลีก ร้านสะดวกซื้อ ผ่าน ตัวแทนจำหน่าย มีการ repackaging แบ่งขาย เพื่อสะดวกในการขาย	ซื้อสินค้าแยกชิ้นผ่าน ช่องทางค้าปลีก/ตัวแทน จำหน่าย การซื้อ-ขาย เป็นแบบชำระเงินสด	จีนและเวียดนาม

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้าน การตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัด จำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
กลุ่มสินค้าก่อสร้าง และวัสดุก่อสร้าง	ค่าใช้จ่ายในด้านที่พักมี สัดส่วนมากถึงร้อยละ 49.1 ในเขตเมืองและ ร้อยละ 40 ในนอกเมือง มีโครงการปรับปรุง เส้นทางร่วมกับประเทศ กลุ่มแม่น้ำโขง (GMS)	ปูนซีเมนต์/สีทาบ้าน/ เหล็กเส้นและผลิตภัณฑ์	การลงทุนขนาดกลาง และขนาดย่อมของ ประชาชน/ เอกชนใน จังหวัดเสียมเรียบ	กระจายไปตามผู้ค้าราย ย่อยในพื้นที่ต่างๆ และ ผ่านการค้าชายแดนไทย และกระจายเข้าสู่เสียม เรียบยังมีจำนวนน้อย	ชำระเงินสด และเลือก จากราคาสินค้า คุณภาพ การส่งเสริม การขาย และความ สะดวกของช่องทางการ จำหน่าย	จีนและเวียดนาม
กลุ่มสินค้าอะไหล่ จักรยานยนต์และ บริการซ่อมบำรุง (ศักยภาพน้อย)	มีผู้ซ่อมเพียง 1 แห่ง ตลาดสินค้ามีขนาดเล็ก หากลงทุนอาจมีปัญหา การคืนทุนช้า	การให้เช่าจักรยานยนต์	วันรุ่นในจังหวัด	ร้านค้าปลีก และผู้ซ่อม รถ	ยังไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน	จีนและเวียดนาม
กลุ่มสินค้าเกษตรและ เครื่องจักรกล การเกษตร (ศักยภาพ น้อย)	ภูมิประเทศไม่เหมาะกับการ เพาะปลูก เกิด ปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝน หากลงทุนมีปัญหาการ คืนทุนช้า	สินค้าเกษตร เมล็ด พันธุ์/ยาฆ่าแมลง/ ปุ๋ยเคมี เครื่องจักรกล และเครื่องสูบน้ำ/ รถไถ เดินตาม	1. เกษตรกร 2. ร้านค้าเครื่องมือ อุปกรณ์เคมีภัณฑ์และ เมล็ดพันธุ์ 3. หน่วยงานส่งเสริม เกษตร	ผู้ค้าในกัมพูชาเป็น ตัวแทนจำหน่าย เพื่อส่ง ต่อไปยังผู้ค้าส่งและ ปลีกในพื้นที่ต่างๆ	มักซื้อในฤดูกาล เพาะปลูก นิยมซื้อใน บรรจุภัณฑ์ขนาดเล็ก ราคาถูก เลือกคุณภาพ สินค้า และชำระเงินสด เป็นหลัก	จีนและเวียดนาม

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 3 โอกาสทางการค้าและการลงทุนในจังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้านการตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัดจำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
กลุ่มสินค้าเกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร	เป็นเมืองเกษตรกรรมและมีศักยภาพสูงกว่าที่อื่น สัดส่วนพื้นที่ทำการเกษตรสูง ส่งผลให้มีการใช้ปุ๋ยและเคมีภัณฑ์เครื่องจักรกล	เคมีภัณฑ์ ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ (ตลาดเฉพาะกลุ่ม) เครื่องสูบน้ำ และรถไถเดินตาม	1. เกษตรกร 2. ร้านค้าเครื่องมืออุปกรณ์ เคมีการเกษตร และเมล็ดพันธุ์ 3. หน่วยงานส่งเสริมด้านการเกษตร	ผู้ค้าในกัมพูชาเป็นตัวแทนจำหน่าย เพื่อส่งต่อไปยังผู้ค้าส่งและปลีกในพื้นที่ต่างๆ ต้องจดทะเบียนการค้าและทำเครื่องหมายก่อนทำการค้า	มักซื้อในฤดูกาลเพาะปลูก นิยมซื้อในบรรจุภัณฑ์ขนาดเล็ก ราคาถูก และเมื่อมีการส่งเสริมการขาย สินค้าของไทยเป็นที่นิยม ชำระเงินสดเป็นหลัก	จีนและเวียดนาม
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	มีจำนวนประชากร 1 ล้านคนเศษ ตลาดสินค้ากลุ่มอุปโภคบริโภคมีความน่าสนใจมากเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ ของประเทศ	อาหาร: ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป/เครื่องดื่ม สินค้าอุปโภค: เครื่องสำอางค์/ สินค้าในชีวิตประจำวัน	วัยหนุ่มสาว/ กลางคน ครัวเรือนในจังหวัด ประชาชนทั่วไป และสถานประกอบการ	อาศัยการตลาดแบบดั้งเดิมโดยผ่านตัวแทนจำหน่าย หรือทำการค้าผ่านผู้ค้าส่งและร้านค้าปลีกโดยตรง	ซื้อทุกช่วงเวลา โดยเฉพาะช่วงงานเทศกาล ปัจจุบันที่ใช้เลือกสินค้าพิจารณาจากราคาเป็นหลัก นิยมซื้อตามการโฆษณาและความสะดวกในการซื้อสินค้า ชำระเงินสดเป็นหลัก	จีน เวียดนาม สิงคโปร์ มาเลเซียและเกาหลีใต้

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้าน การตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัด จำหน่าย	รูปแบบการซื้อ	คู่แข่ง
กลุ่มสินค้าและบริการ ท่องเที่ยวและธุรกิจ ต่อเนื่อง	เป็นตลาดที่มีศักยภาพ มากในอนาคต ทาง จังหวัดมีนโยบายหลัก ในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมต่อเนื่อง	บริษัทนำเที่ยว ธุรกิจ อาหารและเครื่องดื่ม (สำเร็จรูป/วัตถุดิบ) ของ ฝาก/ของที่ระลึก	นักท่องเที่ยวเอเชีย/ ชาวไทย โรงแรมที่พัก/ ร้านอาหาร/สถาน บันเทิง ย่านการค้าในจังหวัด/ ร้านค้าในแหล่ง ท่องเที่ยว	- ภาคบริการ จด ทะเบียนธุรกิจหา พันธมิตรกับคู่ค้าทาง ธุรกิจ - ภาคสินค้า ผ่านผู้ค้าส่ง หรือผู้นำเข้า ผ่านตลาด การค้าชายแดน	ซื้อสินค้าตามฤดูกาล ท่องเที่ยว และสภาพ เศรษฐกิจโลก การ โฆษณาของกลุ่มบริษัท ท่องเที่ยว การให้บริการ โปรโมชั่นต่างๆ ราคาไม่ แพงจนเกินไป และมี ความปลอดภัย ชำระ ด้วยเงินสด/บัตรเครดิต	เวียดนามและจีน
กลุ่มสินค้าอะไหล่ จักรยานยนต์ และ บริการซ่อมบำรุง	มีตัวแทนจำหน่าย จักรยานยนต์จำนวน มาก คู่ซ่อมมีจำนวน มากไม่สมควรลงทุน	อะไหล่จักรยานยนต์	ประชาชนในจังหวัด	ร้านค้าตัวแทนจำหน่าย คู่ซ่อม	นิยมซื้อจักรยานยนต์ ใหม่	เวียดนามและจีน
กลุ่มสินค้าก่อสร้าง และวัสดุก่อสร้าง	ไม่มีโครงการพัฒนา อสังหาริมทรัพย์การ ลงทุนในกลุ่มสินค้านี้ยัง ไม่สดใสมากนัก	ทราย อิฐ กระเบื้อง	ประชาชนในจังหวัด	ร้านค้าตัวแทนจำหน่าย	ซื้อเพราะจะสร้างบ้าน ใหม่ หรือจะต่อเติมและ ซ่อมแซม นิยมชำระด้วย เงินสด	เวียดนามและจีน

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 4 โอกาสทางการค้าและการลงทุนในประเทศสปป.ลาว

กลุ่มสินค้าและบริการ	นครหลวงเวียงจันทน์	หลวงพระบาง	จำปาสัก
กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค	- เป็นเมืองหลวง ซึ่งเป็นศูนย์กลางและศูนย์กระจายสินค้า	- เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าในแถบภาคเหนือ	- เป็นศูนย์กลางกระจายสินค้าในแถบภาคใต้
กลุ่มสินค้าเกี่ยวกับการเกษตรและเครื่องจักรกลการเกษตร	- เป็นแหล่งเกษตรที่สำคัญ (ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วเขียว)	- เป็นแหล่งเกษตรที่สำคัญ (องุ่น)	- เป็นแหล่งเกษตรที่สำคัญ (กาแฟ ข้าว ถั่ว ยางพารา)
กลุ่มสินค้าเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ในการก่อสร้าง	- มีโครงการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่างกว้างขวาง - มีการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังงานน้ำ - ชาวลาวมีความต้องการสิ่งปลูกสร้างใหม่และการตกแต่ง	- มีโครงการขยายเมือง เพิ่มเส้นทางการขนส่งและปรับปรุงสนามบิน - มีการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังงานน้ำ	- มีโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ในเขตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ปรับปรุงสนามบิน - มีการก่อสร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังงานน้ำ
กลุ่มสินค้าเกี่ยวกับยานยนต์และชิ้นส่วนอะไหล่	- มีโครงการตัดถนนและสร้างเส้นทางเพื่อเชื่อมการคมนาคมขนส่ง - ชาวลาวมีรายได้สูงขึ้นและมีความจำเป็นต้องใช้ยานพาหนะมากขึ้น		
กลุ่มสินค้าบริการสุขภาพในพื้นที่เป้าหมาย	- อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและธุรกิจต่อเนื่องมีการขยายตัว		

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ตารางที่ 5 โอกาสทางการค้าและการลงทุนในประเทศสหภาพพม่า

เมืองที่สำคัญ	ความพร้อม	โอกาสทางการค้าและการลงทุน
ย่างกุ้ง – อดีตเมืองหลวงของประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นศูนย์กลางการค้าอัญมณีและการส่งออกไม้สัก - มีเขตนิคมอุตสาหกรรมที่มีความพร้อมด้านสาธารณูปโภคมากกว่าเมืองอื่น ๆ 	อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมการประมง ธุรกิจการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ เช่น ร้านอาหาร ตู้ซัสมารถ และสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมไม้แปรรูป การผลิตของชำร่วยและสิ่งประดิษฐ์ที่ทำจากไม้
มันตะเลย์	<ul style="list-style-type: none"> - เมืองใหญ่อันดับสองที่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของเขตสหภาพเมียนมาร์ตอนบน (รัฐชิน รัฐกะฉิ่น และรัฐฉาน) และเป็นเส้นทางการค้า ระหว่างอินเดียกับจีน 	ธุรกิจท่องเที่ยว และहतถกรรม
หงสาวดี	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม 	โรงแรม ธุรกิจท่องเที่ยว ร้านอาหาร ตู้ซัสมารถ และร้านทำผม
เมียวดี	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นเมืองการค้าชายแดนติดกับอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 	อุตสาหกรรมเกษตร และอัญมณี

ที่มา: มิงกะลาบา สวัสดิ์เมียนมาร์ คู่มือการค้าการลงทุนในสหภาพเมียนมาร์ 2552

ตารางที่ ๖ โอกาสทางการค้าและการลงทุนในประเทศเวียดนาม

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้านการตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัดจำหน่าย	คู่แข่ง
อะไหล่และอุปกรณ์ตกแต่งรถจักรยานยนต์	- เวียดนามใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะหลัก คาดว่าในปี 2553 จะมีจำนวนถึง 24 ล้านคัน และปี 58 จะมีถึง 29 ล้านคัน (สัดส่วนประชากร 4 คน ต่อ รถ 1 คัน) - ตลาดชิ้นส่วนจักรยานยนต์ มีมูลค่าถึง 2.5 พันล้าน USD	1. อะไหล่ทดแทน 2. อุปกรณ์ประดับตกแต่ง	- ร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิมในย่านการค้าสินค้ารถจักรยานยนต์	- นิยมซื้อผ่านร้านค้าแบบดั้งเดิม ซึ่งมีอยู่กว่าร้อยละ 80 - นิยมรับคำแนะนำในการซื้อสินค้าจากร้านค้า	สินค้าที่ผลิตจากประเทศจีน เกาหลีและเวียดนาม
บริการรถจักรยานยนต์	- เวียดนามใช้จักรยานยนต์เป็นพาหนะหลัก คาดว่าในปี 53 จะมีจำนวนถึง 24 ล้านคัน และปี 58 จะมีถึง 29 ล้านคัน (สัดส่วนประชากร 4 คน ต่อ รถ 1 คัน) - บริการด้านรถจักรยานยนต์ในเวียดนามยังมีไม่มาก	- บริการดูแลรักษาจักรยานยนต์	- ผู้ใช้รถจักรยานยนต์ที่ผลิตจากประเทศญี่ปุ่นเป็นหลัก	- เน้นบริการล้างทำความสะอาดรถจักรยานยนต์แบบธรรมดาไม่มีบริการเสริม	- ร้านค้าขนาดเล็ก - ศูนย์บริการของคนเวียดนาม

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้านการตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัดจำหน่าย	คู่แข่ง
บริการก่อสร้าง	- ตลาดอสังหาริมทรัพย์ของเวียดนามเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 21 (ปี 2546-2551) - รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมโดยกำหนดไว้ในแผนการพัฒนาระเทศ โดยเฉพาะ การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ที่อยู่อาศัย	- บริการด้านการก่อสร้าง	- การก่อสร้างที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (Residential Sector)	- บริการรับก่อสร้าง - บริการออกแบบ - บริการที่ปรึกษาโครงการ - บริการติดตั้งงานระบบ	- ญี่ปุ่น ได้หวัน จีน สิงคโปร์ เกาหลี เวียดนาม
วัสดุก่อสร้าง	- ตลาดอสังหาริมทรัพย์ของเวียดนามเติบโตอย่างต่อเนื่องเฉลี่ยร้อยละ 21 (ปี 2546-2551)	- วัสดุก่อสร้าง	- การก่อสร้างที่เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย (Residential Sector)	- จำหน่ายผ่านร้านค้าปลีก	- สินค้าที่ผลิตจากประเทศจีน และกลุ่มประเทศในแถบยุโรป
สินค้าอุปโภคบริโภค	- มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ประมาณร้อยละ 60 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด อัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 10-12 ต่อปี	- ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และเครื่องสำอางค์	- ผู้หญิงวัยรุ่นถึงวัยทำงาน (อายุระหว่าง 15-35 ปี)	- จำหน่ายผ่านร้านค้าปลีกแบบดั้งเดิม ซึ่งมีอยู่กว่าร้อยละ 83 ร้านค้าแบบสมัยใหม่ร้อยละ 14 และขายตรง ร้อยละ 3	- สินค้าที่ผลิตจากประเทศญี่ปุ่น จีน เกาหลี ได้หวัน สิงคโปร์ ประเทศแถบยุโรป และเวียดนาม

กลุ่มสินค้าและบริการ	สภาพและโอกาสด้านการตลาด	สาขาที่มีศักยภาพ	ลูกค้าเป้าหมาย	รูปแบบการจัดจำหน่าย	คู่แข่ง
การท่องเที่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจำนวนมากและรัฐบาลเวียดนามมีนโยบายสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยว - ปี 2551 มีมูลค่าตลาดสูงถึง 4.0 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บริการท่องเที่ยวแบบ Inbound 2. บริการท่องเที่ยวแบบ Outbound 	<ul style="list-style-type: none"> - ทั้งนักท่องเที่ยวไทย และชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวไทย 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้บริการนำเที่ยวโดยการจัดเป็นแพคเกจท่องเที่ยว 	<ul style="list-style-type: none"> - จีน ไทย กัมพูชา ลาว เวียดนาม

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2552

ภาคผนวก จ อภิธานศัพท์

ความหมาย

10-Point National Development Agenda

แผนพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการสร้างงาน
มากขึ้นของประเทศฟิลิปปินส์

A

Access to International/Regional Market	โอกาสในการขยายตลาดเข้าสู่ภูมิภาค
ACIA	กรอบความตกลงเขตการลงทุนของอาเซียน
AEC Blueprint	กฎบัตรและปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
AFAS	กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการ
AFTA	ข้อตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน
Agency for SME Development: ASMED	สำนักพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเวียดนาม
Aging Society	สังคมผู้สูงอายุ
Agricultural Encouragement Center	ศูนย์ส่งเสริมการผลิตในภาคการเกษตรของประเทศเวียดนาม
AHTN	การระบบพิกัดอัตราศุลกากรฮาร์โมนีในอาเซียน
ASEAN Comprehensive Investment Agreement: ACIA	ความตกลงใหม่ด้านการลงทุน (AIA)
ASEAN Economic Community: AEC	ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
ASEAN Free Trade Area: AFTA	การเจรจาเขตการค้าเสรีอาเซียน
ASEAN Vision 2020	วิสัยทัศน์อาเซียน
Association of South East Asian Nations: ASEAN	สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน
AUN	เครือข่ายมหาวิทยาลัยของอาเซียน

ความหมาย

B

Bahasa Indonesia	ภาษาบาฮาซา อินโดนีเซีย
Bali Concord II	แถลงการณ์บาทลีฉบับที่ 2
Bangkok Declaration	ปฏิญญากรุงเทพฯ
Bank Islam Brunei Darussalam Berhad: BIBD	ธนาคารอิสลามแห่งประเทศบรูไนดารุสซาลาม
Brunei Economic Development Board (BEDB)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งบรูไนดารุสซาลาม
Building Capacity and Capability	การพัฒนาผู้ประกอบการให้มีศักยภาพและทักษะเพิ่มขึ้น
Bumiputera Development Agenda: New Approach	แนวทางใหม่ในการพัฒนากลุ่มภูมิบุตร
Bureau of Small and Medium Enterprise Development: BSMBD	สำนักพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศฟิลิปปินส์
Business Environment	สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ
Business Opportunity Center: BOC	ศูนย์ธุรกิจอุตสาหกรรม

C

Cebu Declaration on the Acceleration of the Establishment of an ASEAN Community by 2015	ปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมอาเซียน
Celebes Sea	ทะเลเซเรเบต
Clean Energy	กลุ่มธุรกิจพลังงานสะอาด
CLMV	กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใหม่ ซึ่งประกอบด้วย กัมพูชา สปป.ลาว สหภาพพม่า และเวียดนาม
Comparative Advantage	ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ
Currency	สกุลเงิน

D

Days of Starting Business	จำนวนวันที่ใช้ในการจัดตั้งธุรกิจ
---------------------------	----------------------------------

ความหมาย

Declaration of ASEAN Concord	ปฏิญญาสมานฉันท์อาเซียน
Declaration on the AEC Blueprint	ปฏิญญาว่าด้วยแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
Demand Conditions	เงื่อนไขทางด้านอุปสงค์
Department of Planning and Investment	สำนักงานวางแผนและการลงทุนของประเทศเวียดนาม
Domestic Market	ตลาดภายในประเทศ

E

Ease of Doing Business	ความง่ายในการทำธุรกิจโดยรวม
Economy of Scale	การได้รับประโยชน์จากการประหยัดขนาด
e-Government	การบริหารภาครัฐแบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
Enterprise Europe Network	เครือข่ายองค์กรแห่งสหภาพยุโรป
Enterprise Facilitation Scheme: EFS	การให้สินเชื่อระยะยาว
E-Passport	หนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์
Euro Info Centres	ศูนย์ข้อมูลแห่งสหภาพยุโรป
European Investment Bank	ธนาคารที่ตั้งขึ้นเพื่อเกื้อกูลการขยายตัวทางเศรษฐกิจด้วยการเปิดแหล่งทุนใหม่ ๆ
European Social Fund	กองทุนที่ตั้งขึ้นเพื่อเสริมสร้างโอกาสการจ้างงานและยกระดับมาตรฐานการครองชีพ
Exchange Rate	อัตราแลกเปลี่ยน
Export Refinancing Scheme: ERS	สินเชื่อเพื่อการส่งออก
extra-ASEAN trade	การค้าระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่ม

F

Foreign Direct Investment	การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ
Framework Agreement on the ASEAN Investment	กรอบความตกลงด้านการลงทุนของอาเซียน

ความหมาย

Area: AIA

Free Trade Area: FTA

การจัดทำความตกลงเปิดเสรีทางการค้า

G

GDP

ผลิตภัณฑ์มวลรวม

GDP per Capita

ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว

GDP per Capita, PPP

ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว

Good Governance

หลักการบริหารและการจัดการองค์กรที่ดี

Green Lane for Procurement

การส่งเสริมให้เข้าถึงตลาดต่างประเทศ

Growth Rate

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ

GSP

สิทธิพิเศษด้านภาษีศุลกากร

I

Indigenous

กลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิม

Industrial Development Committee: IDC

คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศพม่า

Industrial Technology Development Institute: ITDI

สถาบันส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีของประเทศฟิลิปปินส์

Inflation Rate

อัตราเงินเฟ้อ

Innovation Relay Centers: IRC

ศูนย์ถ่ายทอดนวัตกรรม

International Enterprise Singapore: IE

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการสนับสนุนวิสาหกิจสิงคโปร์ในการลงทุนในตลาดต่างประเทศ

L

Labour Intensive

ผู้ประกอบการกลุ่มที่ใช้แรงงานแบบเข้มข้น

Labour Market Efficiency

ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน

Lao National Chamber of Commerce and Industry:

อุตสาหกรรมสปป. ลาวแห่งชาติ

ความหมาย

LNCCI

Lao Trade Promotion Center: LTPC

ศูนย์ส่งเสริมการค้าต่างประเทศสปป. ลาว

M

Medium enterprises

วิสาหกิจขนาดกลาง

Micro enterprises

วิสาหกิจรายย่อย

Microcredit Financing Scheme: MFS

การให้สินเชื่อรายย่อยทั่วไป ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อแก่
วิสาหกิจที่มองหาแหล่งทุนในจำนวนไม่มาก

Micro-Credit Support Programme (KUR)

โครงการของรัฐบาลอินโดนีเซียเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่อง
สภาพคล่องโดยเฉพาะสำหรับกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยด้วย
การจัดสรรงบประมาณดำเนินการโดยธนาคารพาณิชย์ของรัฐ

Ministry of Agriculture and Agro-Based Industry:
MOA

กระทรวงเกษตร

Ministry of Agriculture and Rural Development

กระทรวงเกษตรและการพัฒนาชนบท

Ministry of Commerce

กระทรวงพาณิชย์

Ministry of Cooperative

กระทรวงสหกรณ์

Ministry of Domestic Trade, Co-operatives and
Consumerism: MDTCC

กระทรวงการค้าภายในประเทศ สหกรณ์ และเพื่อส่งเสริมการ
บริโภคของมาเลเซีย

Ministry of Finance: MOF

กระทรวงการคลัง

Ministry of Higher Education: MOHE

กระทรวงการศึกษาของมาเลเซีย

Ministry of Housing and Local Government: MHLG

กระทรวงการปกครองส่วนท้องถิ่นของมาเลเซีย

Ministry of Human Resources: MOHR

กระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของมาเลเซีย

Ministry of Industrial Development: MID

กระทรวงพัฒนาอุตสาหกรรมของมาเลเซีย

Ministry of Industry

กระทรวงอุตสาหกรรม

Ministry of Industry and Primary Resources

กระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรธรรมชาติของประเทศ
บรูไนดารุสซาลาม

ความหมาย

Ministry of Industry I	กระทรวงอุตสาหกรรมที่ 1 ของประเทศพม่า
Ministry of Industry II	กระทรวงอุตสาหกรรมที่ 2 ของประเทศพม่า
Ministry of Industry: MOTOUR	กระทรวงท่องเที่ยวของมาเลเซีย
Ministry of Information and Communication	กระทรวงสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศอินโดนีเซีย
Ministry of International Trade and Industry: MITI	กระทรวงการค้าระหว่างประเทศและอุตสาหกรรมของมาเลเซีย
Ministry of Law and Human Rights	กระทรวงกฎหมายและสิทธิมนุษยชนของประเทศอินโดนีเซีย
Ministry of Planning and Development	กระทรวงการวางแผนและการพัฒนาของประเทศเวียดนาม
Ministry of Plantation Industries and Commodities: MPIC	กระทรวงอุตสาหกรรมผลิตผลที่มาจากสวนและสินค้าโภคภัณฑ์ของมาเลเซีย
Ministry of Rural and Regional Development: MRRD	กระทรวงการพัฒนากฎมณฑลของมาเลเซีย
Ministry of Science and Technology	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศพม่า
Ministry of Science, Technology and Innovation: MOSTI	กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมของมาเลเซีย
Ministry of Trade	กระทรวงการค้าของประเทศอินโดนีเซีย
Ministry of Woman, Family and Community Development: MWFCDD	กระทรวงการพัฒนสตรี ครอบครัวและชุมชนของมาเลเซีย
Modern Trade	ธุรกิจการค้าสมัยใหม่ขนาดใหญ่
Mutual Recognition Arrangements: MRAs	ระบบการยอมรับร่วมกัน
Myanmar Industrial Development Working Committee: MIDWC	คณะกรรมการพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งสหภาพพม่า

N

National Business Information Center	ศูนย์ธุรกิจสารสนเทศแห่งชาติของประเทศเวียดนาม
National Contact Points: NCPs	หน่วยประสานงานแห่งชาติ

ความหมาย

National Science and Technology Development Agency: NSTDA	สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
National Single Window	ระบบการเชื่อมโยงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์
National SME Development Council: NSDC	คณะกรรมการส่งเสริม SMEs ของมาเลเซีย
New Wave	กลุ่มอุตสาหกรรมใหม่
No Access to Information	ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูล
Number of Procedures	กระบวนการในการจัดตั้งธุรกิจ

O

OBM	ผู้สร้างตราหือ
ODM	ผู้สามารถออกแบบ
OEM	ผู้รับจ้างผลิต
One District One Product : ODOP	หนึ่งเมืองหนึ่งผลิตภัณฑ์ของสปป.ลาว
One Stop Service	จุดให้บริการเบ็ดเสร็จ
One Stop SME	เว็บไซต์เฉพาะเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งหมดจากแหล่งเดียวของสิงคโปร์

P

Packaging Research and Design Centre of the Philippines: PRDCP	ศูนย์วิจัยและการออกแบบผลิตภัณฑ์แห่งฟิลิปปินส์
Partial Cumulation Rule of Origin	กฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียนแบบสะสมบางส่วน
Philippine Trade Training Center	ศูนย์ฝึกอบรมการค้าของฟิลิปปินส์
Product Development and Design Centre of the Philippines: PDDCP	ศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์แห่งฟิลิปปินส์

ความหมาย

S

Science and Technology Environment Agency	สถาบันวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมของสปป.ลาว
Single Market and Single Product Base	การเป็นตลาดและฐานการผลิตร่วมกัน
Small and Medium Enterprise Development: SMED	หน่วยงานทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในด้านต่าง ๆ ของประเทศฟิลิปปินส์
Small enterprises	วิสาหกิจขนาดย่อม
SME Association for Rural Trades	สมาคมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำหรับการค้าในภูมิภาคของประเทศเวียดนาม
SME Business Support Center	ศูนย์ให้คำปรึกษาแบบครบวงจรแก่ผู้ประกอบการของรัฐบาลสิงคโปร์
SME Corp	หน่วยงานมีหน้าที่กำหนดนโยบายการส่งเสริม SMEs และจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของมาเลเซีย
SME Development Promotion Council	คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศเวียดนาม
SME Policy Framework: Implementation Process	ขั้นตอนการปฏิบัติให้เป็นไปตามกรอบนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศกัมพูชา
Social Justice Policy	นโยบายให้ความยุติธรรมแก่สังคม
Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore: SPRING	คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์
State Ministry of Cooperative and SME	กระทรวงสหกรณ์และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศอินโดนีเซีย
Subcontractor	ผู้รับเหมาช่วง
Substantial Transformation	กฎการได้แหล่งกำเนิดสินค้าโดยวิธีการแปรสภาพอย่างเพียงพอ

ความหมาย

SWOT Analysis

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ

T

Technology Incubator	ศูนย์บ่มเพาะเทคโนโลยี
Thai Industrial Standards Institute	สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
Thailand Institute of Scientific and Technological Research: TISTR	สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
The Agency for the Assessment and Application of Technology: BPPT	หน่วยงานเพื่อการประเมินผลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีของประเทศอินโดนีเซีย
The Council for the Development of Cambodia	คณะกรรมการพัฒนาประเทศกัมพูชา
The European Atomic Energy Community Euratom	ประชาคมพลังงานอะตอมยุโรป
The European Coal and Steel Community ECSC	ประชาคมเหล็กและถ่านหินยุโรป
The European Economic Community-EEC	ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป
The Indonesian Institutes of Sciences: LIPI	สถาบันวิทยาศาสตร์แห่งอินโดนีเซีย
The National Small and Medium Sized Enterprise Office: SMEPDO	สำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติของสปป.ลาว
The National Small and Medium Sized Promotion and Development Committee: SMEPDC	คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติของสปป.ลาว
The Royal Government of Cambodia	รัฐบาลแห่งกัมพูชา
The Small and Medium Enterprises Development Council: SMED Council	คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศฟิลิปปินส์
The SME Unified Lending Opportunities for National Growth: SULONG	แผนพัฒนาเพื่อมุ่งขยายฐานธุรกิจโดยเปลี่ยนการจำแนกสถานประกอบการขนาดย่อม ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ขึ้นใหม่ เพื่อให้สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากรัฐบาลได้อย่างทั่วถึงของประเทศฟิลิปปินส์
Treaty of Amity and Cooperation in Southeast Asia: TAC	สนธิสัญญาไมตรีและความร่วมมือในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ความหมาย

U

UNCTAD	การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการค้าและการพัฒนา
Unemployment rate	อัตราการว่างงาน
Union of Myanmar Federation of Chamber of Commerce and Industry: UMFCCI	หอการค้าแห่งสหภาพพม่า
Union of Scientific and Technical Assistance	ศูนย์การให้ความช่วยเหลือทางด้านวิทยาศาสตร์และด้านเทคนิคของประเทศเวียดนาม

V

Value Chain	ห่วงโซ่คุณค่า
VCCI	หอการค้าแห่งเวียดนาม
Vietnam Young Businessmen Association	สมาคมนักธุรกิจรุ่นเยาว์แห่งเวียดนาม

W

World Trade Organization : WTO	องค์การการค้าโลก
--------------------------------	------------------

ภาคผนวก จ
ตารางเปรียบเทียบแผนแม่บท/แผนพัฒนา
ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ตารางเปรียบเทียบแผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	แผนแม่บท	วัตถุประสงค์	KPI ของแผน	จุดแข็ง-จุดอ่อน
ไทย	แผนแม่บทการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554)	มุ่งเน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับกิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อให้สามารถเติบโตได้อย่างสมดุล ต่อเนื่อง และยั่งยืน ทั้งในด้านขนาดและคุณภาพ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นการดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีธรรมาภิบาล มีการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ซึ่งจะทำให้ผลิตภาพเพิ่มสูงขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> ○ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ ในปี 2554 ○ อัตราการขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกรวม ○ ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และผลิตภาพของสาขาเป้าหมายและผลิตภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี ○ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 42 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ ในปี 2554 ○ อัตราการขยายตัวการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าอัตราการขยายตัวของการส่งออกรวม ○ ผลิตภาพการผลิตโดยรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี และผลิตภาพของสาขาเป้าหมายและผลิตภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5 ต่อปี 	<p>จุดแข็ง คือ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน</p> <p>จุดอ่อน คือ แม้ปัจจุบันจะมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยเฉพาะ ที่เรียกว่า สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (หรือ สสว.) แต่ยังไม่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางอย่างแท้จริง อีกทั้ง การจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมดยังเป็นลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน</p>
สิงคโปร์	แผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมฉบับปี 2544-2553 และฉบับปี 2554-2563	ในแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับปี 2544-2553 ได้กำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มจำนวนวิสาหกิจที่มีรายได้ 10 ล้านบาท ให้มากขึ้น ส่วนแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับปี 2554-2563 ได้กำหนดเป้าหมายที่จะผลักดันให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถพัฒนาศักยภาพและกลายเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่	เป้าหมายของแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับปี 2544-2553 คือ เพิ่มจำนวนวิสาหกิจที่มีรายได้ 10 ล้านบาท จาก 2,000 ราย เป็น 6,000 ราย ส่วนเป้าหมายของแผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับปี 2554-2563 ในช่วงที่ศึกษาโครงการนี้ยังอยู่ในระหว่างการจัดทำรายละเอียด	<p>จุดแข็ง คือ การกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน และที่สำคัญ คือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภาพและนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ “Standards, Productivity and Innovation Board of Singapore” หรือที่เรียกโดยย่อว่า SPRING เป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมผลิตภาพและขีดความสามารถของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม นอกจากนี้ SPRING ยังทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ส่งผลให้ไม่เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน</p>

ตารางเปรียบเทียบแผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	แผนแม่บท	วัตถุประสงค์	KPI ของแผน	จุดแข็ง-จุดอ่อน
มาเลเซีย	การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงปี 2554-2558	เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสนับสนุนให้รายที่มีศักยภาพมีขีดความสามารถเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยให้ความสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ การเข้าถึงแหล่งทุน (Access to Financing) การส่งเสริมให้เข้าถึงตลาดต่างประเทศ (Green Lane for Procurement) การพัฒนาทักษะ (Skills Upgrading) แนวทางใหม่ในการพัฒนาภูมิบุตร (Bumiputera Development Agenda: New Approach) นโยบายให้ความสำคัญยุติธรรมแก่สังคม (Social Justice Policy) และประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน (Labour Market Efficiency)	ในขั้นต้นได้กำหนดเป้าหมายรวมในระดับประเทศให้เพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัวจาก 7,000 ดอลลาร์สหรัฐ เป็น 15,000 ดอลลาร์สหรัฐ ภายในปี 2563 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปจัดทำแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามกรอบที่กำหนดไว้ 6 ด้าน	จุดแข็ง คือ การกำหนดกรอบเป้าหมายที่ชัดเจน และการจัดตั้งหน่วยงาน SME Corp ให้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการส่งเสริม SMEs และที่สำคัญคือ เป็นหน่วยงานที่จัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งผลให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจไม่เกิดความซ้ำซ้อน จุดอ่อน คือ การให้สิทธิประโยชน์แก่วิสาหกิจที่เป็นกลุ่มภูมิบุตรมาก่อนกลุ่มอื่นๆ ซึ่งจะทำให้กลุ่มอื่นที่มีความสามารถอาจไม่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนเท่าที่ควร
ฟิลิปปินส์	แผนพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2547-2553)	วัตถุประสงค์ของแผน คือ เพื่อส่งเสริมให้วิสาหกิจมีความแข็งแกร่ง บริหารงานได้อย่างมืออาชีพ ผลผลิตสินค้าและบริการที่มีมาตรฐาน ศักยภาพดังกล่าวจะทำให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผลิตภัณฑ์มวลรวมที่มาจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมทั้งประเทศ ○ ส่งเสริมให้วิสาหกิจสามารถเพิ่มผลผลิตและการจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้น ○ การเพิ่มมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉลี่ยในแต่ละปีไม่น้อยกว่าร้อยละ 16 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด ○ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกิจการในกลุ่มวิสาหกิจรายย่อยที่เน้นธุรกิจแบบสร้างสรรค์ 	จุดแข็ง คือ การกำหนดกรอบเป้าหมายที่ชัดเจน จุดอ่อน คือ ยังไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานที่ชัดเจนและเป็นผู้จัดสรรงบประมาณ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ การบริหารงานแบบกระจายอำนาจ ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจที่อยู่ห่างไกลจากเมืองหรืออยู่ตามเกาะเล็กๆ ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร
อินโดนีเซีย	พระราชบัญญัติวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 20	1. เพื่อสร้างความเชื่อมโยงและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ให้การสนับสนุน รัฐบาลท้องถิ่น และวิสาหกิจขนาดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้บรรยากาศในการลงทุนดีขึ้น โดยให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ ทั้งด้านการเงิน เทคโนโลยี การตลาด และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	ไม่ได้กำหนด KPI ที่ชัดเจน	จุดอ่อน คือ ไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานและจัดสรรงบประมาณ ทำให้เกิดการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน นอกจากนี้ ประเทศที่มีภูมิประเทศเป็นเกาะเล็กเกาะน้อยจำนวนมากและมีวิสาหกิจรายย่อยมาก ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด
บรูไนดารุสซาลาม	นโยบายการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภาคธุรกิจรวมถึงวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ให้การทำงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	ไม่ได้กำหนด KPI ที่ชัดเจน	จุดแข็ง คือ มีการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Development Centre) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและมาตรการสนับสนุน รวมถึงเป็นหน่วยงานที่ประสานกับหน่วยงานอื่นๆ อย่างชัดเจน จุดอ่อน คือ การกำหนดผลตอบแทนของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐที่จูงใจมากและประชากรมีจำนวนน้อย ทำให้ไม่จูงใจให้เกิดการประกอบธุรกิจ

ตารางเปรียบเทียบแผนแม่บท/แผนพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	แผนแม่บท	วัตถุประสงค์	KPI ของแผน	จุดแข็ง-จุดอ่อน
เวียดนาม	แผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม ปี 2549-2553	เพื่อลดข้อจำกัดและขจัดอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ ซึ่งจะช่วยบรรยากาศ ในการลงทุนน่าสนใจขึ้น ส่งผลให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมี ความแข็งแกร่งและสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศมากขึ้น	<ul style="list-style-type: none"> ○ จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพิ่มขึ้นเป็น 320,000 ราย ○ จำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดที่สิ่งแวดล้อมที่ไม่ เอื้ออำนวยให้เกิดการลงทุนมากนักสามารถเพิ่มขึ้นได้ร้อยละ 15 ในปี 2553 ○ การส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่าร้อยละ 3-6 ของมูลค่าการส่งออกรวม ○ สามารถสร้างการจ้างงานได้ 2.7 ล้านตำแหน่งในช่วงปี 2549-2553 ○ แรงงานระดับช่างเทคนิคที่ทำงานในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อมเพิ่มขึ้น 165,000 ตำแหน่ง 	<p>จุดแข็ง คือ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน</p> <p>จุดอ่อน คือ ปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานและ จัดสรรงบประมาณ ทำให้การทำงานยังมีความซ้ำซ้อน นอกจากนี้ การ บริหารงานแบบกระจายอำนาจทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจยัง ไม่ทั่วถึงและเท่าเทียมกัน</p>
สหภาพพม่า	นโยบายการส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	การส่งเสริมและสนับสนุนในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	ไม่ได้กำหนด KPI ที่ชัดเจน	<p>จุดอ่อน คือ ไม่มีกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ ปัจจุบันรัฐบาล ยังให้ความสำคัญกับการประกอบธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น โรงงานผลิต กระแสไฟฟ้า มากกว่ากิจการขนาดเล็ก ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนยังไม่ เอื้ออำนวยให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมากนัก</p>
สปป.ลาว	นโยบายการส่งเสริม วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม	เพื่อสร้างบรรยากาศในการลงทุนให้ดีขึ้นในด้านต่างๆ ได้แก่ ทัศนคติ เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ การเข้าถึงแหล่งทุน การปรับปรุงแนวทางการ กำกับดูแล และการส่งเสริมให้พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้ สูงขึ้น	ไม่ได้กำหนด KPI ที่ชัดเจน	<p>จุดอ่อน คือ ไม่มีกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ แม้จะมีการ จัดตั้งสำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งชาติ (The National Small and Medium Sized Enterprise Office: SMEPDO) เพื่อ กำกับและส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของ สปป.ลาวใน ด้านต่าง ๆ เช่น การออกกฎระเบียบในการจัดตั้งธุรกิจ การบริการในด้าน ข้อมูล และการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ แต่ปัจจุบันรัฐบาลยังไม่ ได้ให้ความสำคัญกับหน่วยงานดังกล่าวมากนัก</p>
กัมพูชา	แผนพัฒนาวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาด ย่อม ปี 2548-2553	การสร้างบรรยากาศการลงทุนที่เอื้ออำนวยเพื่อให้วิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อมสามารถแข่งขันได้ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างแรงงานที่มีคุณภาพและ การพัฒนาสินค้าและบริการที่เหมาะสมแก่ประชาชนชาวกัมพูชา	ไม่ได้กำหนด KPI ที่ชัดเจน	<p>จุดอ่อน คือ ไม่มีกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน นอกจากนี้ ปัจจุบันยังไม่มี หน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานและจัดสรรงบประมาณ การทำงาน ยังมีลักษณะต่างฝ่ายต่างทำ ทำให้การส่งเสริมและสนับสนุนยังไม่มี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร</p>